

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2950 — nočna 2996, 2994 in 2950

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SLOVENEC

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.549 za inserate; Sarajevo št. 7563; Zagreb št. 39.011; Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Osvežimo spomine

(K obletnici koroškega plebiscita.)

»Hvala Bogu za obletnice,« je zapisal nekdo angleški publicist Garwin. »Kajti sicer bi popolnoma pozabili na največje dogodke naše zgodovine.« Koroški plebiscit, akoravno tako tragičen po svojih okolnostih, v katerih se je izvršil, kakor po svojem izidu, spada med velike datume naše slovenske in jugoslovanske zgodovine, katerih obletnice nam morajo biti svete, da se spomnimo svojih zgodovinskih grehov in da obnovimo sklepe, da jih v bodočnosti ne bomo več ponavljali.

Zgodovina nam je enkrat šla na roke. To se pri nas Slovenceh dogaja dokaj redko, toda 1919 in 1920 je bila z nami. Po dolgih desetletjih čakanja, dela, trpljenja in nad se je Slovencev nudila prilika, da zberejo brate onkraj Karavank, da zaokrožijo svojo kulturno enoto po zamislih koroških velikanih Matije Majarja Zileškega in Einspielerja. Ze smo zadihali za kratko dobo časa v skupnem svobodnem zanosu, Slovenci tu in Slovenci onstran Karavank. Ze smo vihali rokave, da gremo skupno na delo za naš skupen rod in skupen dom, toda naenkrat nam je obdala tema hudournja in ko so se dvignili oblaki, so zopet štrli visoko in nepremagljivo med njimi in med nami skalnati grebeni Karavank, katere smo mislili podreti za vedno. Od takrat je minilo polnih 12 let. Ti sivi vrhovi na našem severu se niso ponižali, nasprotno, zdi se nam, da so zrastle še višje proti nebu, kajli vedno večje je število oih Slovencev, ki svojih bratov onstran ne pogrešajo več v svojem domu. Tako razgrinja čas, ta najhujši nasprotnik lepih čuvstev, svoj pajčolan pozabljivosti nad nami všem, stare ljubezni ugašajo, nove se pojavljajo, in brez prevelikih notranjih žrtve, tak se zdi, bi bilo mogoče danes izbristati iz spomina vse, kar nas je svoje dni vezalo na koroške Slovence. Prav lahko, ako bi ne bilo teh jubilejev, teh obletnic, ki nas pretrsejo in ki razgibljejo vse šaro interesov in konjunktur, katero je nanosilo vsakdanje življenje v naša srea ter ponovno razpalilo vsa čuvstva, ki so nas svoje dni bodrila k velikim dejanjem. Ob teh obletnicah nas postaja sram, en dan, dva, potem pa pride zopet čas in razpenja svoj pajčolan... Ali ni res tako? Ali ni to resnična podoba stetišča, ki ga zavzemamo do koroških Slovencev?

Prav bi bilo, ako bi iz teh obletnic poganili par koristnih naukov. Na umu sta nam dva. Ki nam oba odkrivata nekatere značilne poteze našega nerednega značaja.

Ako se preselimo nazaj v dobo pred koroškim plebiscitom, bomo opazili, da nas je takrat obdajal optimizem, ki ni bil več čednost, ampak naravnost nepremišljenost. Koroška bo naša, tako je takrat šlo od meje do meje! Kako pa naj bo tudi drugače? Posebni vlaki so vozili rodoljube na koroške tabore iz najbolj oddaljenih krajev Slovenije. In tam so drug drugega navduševali in prepričevali, da je plebiscit že zagotovljen. Vsako še tako rahlo opozorilo, da je poleg širokih gest potrebno tudi podrobno delo in malenkostna priprava, je utonilo v morju optimizma in dobre volje. Med tem pa je nasprotnik delal na tihem in previdno. Vedel je, da je vsaka duša svet zase in da je treba pridobiti vsako na svoj način. Vedel je osebno, da človek drugače misli, kadar je doma, trezen, prevdaren in skeptičen, drugače pa na manifestacijah, kadar ga potegne s seboj razpoloženje mas ali ga hipno upijani lepa beseda ali pa ubrana pesem. S smejočimi obrazi smo čakali, takrat, in srea so nam prekipevala optimističnih čuvstev. Nato je prišel poraz. Nato je prišlo ponedeljkovo razpoloženje po prekrokanj noči, ko nikdo ne ve, kako je prišlo do vsega tega in od česa ga prav za prav boli glava. S strmečimi očmi smo pogledali proti severu, kjer se razprostira siva stena Karavank. In ker smo dobrega srea, nas je zagrizlo, prav iskreno nas je zabolelo in v tej boli smo prisegli: ne pozabimo vas!

To je bila doba do plebiscita. Nato je napočila druga, ki nosi pečat največjega pesimizma. Ko smo se prepričali, kako nevaležno je bil poplačan naš optimizem — ne naše delo — potem smo se skrili pod odejo pesimizma, črnogledi, nezaupni, resignirani. Kaj se bomo borili za koroške Slovence, ko nič ne pomagata! In šli smo iskati v mednarodne pogodbe, na mednarodne konference, v strategična in diplomatska razmotrivanja razgovor, s katerimi bi sami sebe prepričali, da je vsako delo za reševanje koroških Slovencev brezplodno, potrata truda in časa. In če se kdo danes usodi in plašno dvigne svoj glas, češ, da še ni vse izgubljeno za onega, ki hoče, da mednarodne pogodbe ne zavirajo zgodovine, ampak samo registrirajo logiko zgodovinskih dogodkov, da bo takoj potlačil naš slovenski pesimizem. Vse naše delovanje za koroške Slovence trpi pod tem neznošnim pesimizmom, ki je pomoril že dokaj lepih iniciativ in podavil mnogo koristnih načrtov. Kaj, onemogočil je naravnost vsako podrobno sodelovanje od naše strani pri kulturni obrambi naših koroških bratov! Zato ker je rodil brezbriznost!

Ta naš slovenski optimizem pred velikimi dogodki in ta naš pesimizem v neprilikah sta nam pokvarila že mnogo lepih priložnosti — in to ne samo v pogledu koroškega vprašanja — zato, ker nam eden in drugi jemljeta voljo do sistematičnega, ztrajnega, neoklevajočega in smolernega dela za dosego cilja, ki smo ga spoznali za dobrega.

Zato trdimo, da bi bilo v interesu naše dela ja splošno in posebej še v interesu našega skrbi za koroške Slovence, ako bi se ob priliki obletnice žalostnega dogodka v naši zgodovini nekoliko osvobodili teh potez našega narodnega značaja ter pustili, da zavlada optimizem, kadar stojimo pred težkimi, skoroda neizpoljivimi deli, in da nas vodi skeptična previdnost, kadar izgleda, da je vse naokrog nas dobra.

Ozadje romunske krize

Romunski „kmet“ ima 20 milijard Din zemljiškega dolga - Ni verjetno, da bo kralj sprejel demisijo

Belgrad, 8. okt. (telef.)

Vajda Vojevod, ki je šele pred kratkem prevzel predsedstvo romunske vlade, se je moral podati v kraljevo palačo ter vrniti najvišjemu gospodarju zemlje mandat predsednika vlade. Listi so raztrgali po vsem svetu — brez dvoma je Titulesco sam sodeloval pri tej propagandi — da je vladna kriza bila neizbežna zaradi Titulescove demisije, toda kdorkoli živi v bližini Romunije, bo vedel, da so te govorice prazne. Usoda Romunije danes ne odločuje ta ali ona osebnost, romunska država je danes v rokah drugih sil, ki se za statiste ne brigajo. Bivši predsednik vlade Jorga se je moral tako rekoč sramotno umakniti tem silam. Vajda Vojevod jim bo sledil in tako bodo drugi nasledniki, dokler se v Romuniji ne bo izvršil oni moralni prepoved, ki je za obstanek vsake države neobhodno potreben.

Država nima denarja, a banke, industrija in kmet je stalno in vedno bolj hrupno od nje zahtevajo. Politične stranke prijejo od vseh strani. Kako naj ustrezne katerakoli vlada vsem zahtevam, posebno ako se vmešajo še inozemske države in Zveza narodov ter pošiljajo svoje opominje in svoje moralne pridige. Saj je vate dni Francija naravnost izgnala iz predsedniške palače profesorja Jorga in Zveza narodov je poslala četo finančnih strokovnjakov, ki so začeli nemilostno brskati po vseh arhivih ter se sploh obnašali kot paše, ako smemo verjeti zapisu romunskih listov.

Danes je inozemstvo zopet zahtevalo, naj se spremeni zakon o razdolžitvi kmeta. In Vajda Vo-

jevod mora občutiti zaradi tega grenkobe ministruvanja. Danes je vsa Bukarešta preplavljena z rdečimi in modrimi plakati, s katerimi se poziva narod, naj nažene inozemske eksperte, ki bi radi uničili romunske finance. Seveda je treba te plakate in te pozive brati po romunsko. Kaj pravijo? Prvi zakon o razdolžitvi kmeta je namreč predvidel, da se kratkoma črta polovica vseh kmetijskih zemljiških dolgov, druga polovica pa da se z malenkostnimi obrestmi plača v 30 letih. Ta zakon je Romune naravnost navdušil. Takoj se je velikansko število Romunov kar čez noč spremenilo v kmete ter drvelo v poljedelso ministristvo prijavljat svoje dolgove. Ugledni meščani, bankirji in drugi bogataši, ki so si napravili dolgove po barji, pri spekulacijah in pri kockanju, so se naenkrat spomnili, da imajo neke na deli malo letno hišico in vrtiček. Takoj so prenesli ves svoj dolg na to ubogo bajto in na ta ubogi vrtiček ter vsoto prijavili za brisanje. Tisti pa, ki niso imeli ničesar na deželi, so si takej izposodili denarja in so šli kupiti kak jeziček zemlje, da bi mu nato natočili ves svoj dolg. Tretji so nalašč delali dolgove, da bi jih potem država brisala. Na ta način je bilo v kratkem času prijavljenih 3 milijone in pol zadolženih kmetov s skupnim dolgom 50 milijard lejev ali okroglo 20 milijard dinarjev. Ako pomislimo, da ima Romunija samo 18 milijonov prebivalcev in da znaša njen proračun 12 milijard lejev, potem se mora človek naravnost smejeti tej komediji o razdolževanju kmeta.

Zato je pa tudi razumljivo, da so se Romuni

revoltirali proti inozemskim finančnim ekspertom, ki predlagajo, naj se ta prekrasni zakon o razdolžitvi spremeni. Tako blizu je bila že sreča, sedaj so jo pa odgnali eksperti. Dol ž njimi! Ven ž njimi! In namesto ekspertov je Vajda Vojevod nesel svoje demisijsko pismo v kraljevo palačo.

Ni verjetno, da bi zaenkrat kralj sprejel demisijsko prošnjo, ker bi ne našel nobenega državnika, ki bi mogel brez pomoči ZN rešiti Romunijo. Iz tega se sklepa, da bo Romunija pač morala živovati »razdolžitve kmetov« in še nadalje tolerirati inozemske eksperte.

Bukarešta, 8. okt. 2. Vladna kriza je zaenkrat rešena. Ministrski predsednik Vajda Vojevod je prišel davi iz Romane v Bukarešto. Coprav se vlada vzdržuje vsakih izjav, se v političnih krogih govori, da kralj ni sprejel demisije Vajde Vojevoda in ga prosil, da še nadalje vodi vladne posle. Kralj je dal ministrskemu predsedniku najdalekosežnejša pooblastila tako na finančnem kakor tudi na zunanjepolitičnem polju. Istotako pa je dal svoj pristavek za začasno ustavitve pogajanj z Zvezo narodov. Vajda Vojevod bo skušal izvršiti finančno sanacijo na temelju priporočila finančnega odbora Zveze narodov. Vajda Vojevod upa, da bo do tedaj z lastnimi močmi toliko saniral romunske finance, da bodo obstojali izgledi za ublažitev pogojev fin. odbora. Kralj tudi odobrava Titulescove demisije kot londonskega poslanika, ki je do sedaj še ni sprejel. To bo seveda pomenilo močno okrepitev notranjepolitične pozicije Vajde Vojevoda.

Ne hodite v Belgijo

Obvestilo belgijskega poslanstva

Belgrad, 8. oktobra. AA. Naše poslanstvo v Belgiji je poslalo tole obvestilo:

Na zahtevo pravosodnega ministra, da bodo policijske oblasti brez odloga in v podrobnostih poučene o bivanju inozemcev, ki so na nereden način in brez dovoljenja pripotovali v Belgijo, so dobile občinske uprave stroge odredbe, da takoj doženejo, kako je s takimi inozemci, in da jih na najkrajši način spravijo čez mejo.

Ker nekateri naši delavci kljub odloku z dne 15. decembra 1930 od časa do časa vendarle odpu-tujejo v Belgijo, menč, da bodo tudi brez dovo-

ljenja tam dobili službo in se lahko nastanili, kakor se je to dogajalo prejšnja leta, ko je bilo veliko povpraševanje po delavcih, se s tem obvešajo, da jim to pod nobenim pogojem ne bo več mogoče in da bi samo vrgli na cesto denar za vožnjo. V sedanjem času v Belgiji ni dela niti za domače delavce, in česar sledi, da je položaj tujeja delavstva dostikrat več kakor obupen. Konzulat sam pa jim ne bo mogel pomagati pri povratku domov, ker v te namene nima na razpolago nikakih sredstev.

Proti zadrževanju gotovine

Tezaviriranje gotovine (zadrževanje in skrivanje) povzroča zastoje na denarnem trgu. Zato se v zadnjem času množijo zahteve interesentov, da se napravi temu skrivanju konec. Kakor čujemo, dobiva ta misel realno obliko. V svrhu vzdrževanja denarnega trga naj bi se izvršil pregled vseh dinarskih bankovcev. Ob tej priliki naj se vsau tistim, ki skrivajo doma brezplodno več denarja, kakor ga najnujnejše potrebujejo za tekoče posle, odtegne primeren odstotek in izmeri do 20%. Od odtegljaja naj bi bil izvzet onj denar, ki ga imajo denarni zavodi v svojih blagajnah. S takim ukrepom bi v najkrajšem času dosegli popolno likvidnost na denarnem trgu s posledico, da likvidni zavodi lahko zopet neomejeno izplačevali hranilne vloge, poleg tega pa tudi primerno znižali obrestno mero in bodo celo prišli v položaj nuditi nujno potrebne in varne kredite. S tem bo odstranjena najhujša ostrina gospodarske krize, dana pa bo tudi možnost za hitrejši povratek boljše konjunktore. Ta načrt torej ne predvideva premoženjske oddaje, še manj seveda zaplembe hranilnih vlog. Nasprotno naj se zadržani denar zopet vrne naravnj njegovi vlogi in predvsem naj se štiti oni, ki drži svoj denar v denarnem zavodu in s tem koristi splošnosti.

Novi razorožitveni načrti

Pariz, 8. okt. tg. »Petit Parisien« poroča, da je novi francoski načrt o varnosti in razorožitvi gotov ter da ga je samo še treba predložiti narodnemu obrambnemu svetu in potem ministrskemu svetu.

Koroško vprašanje bo postavljeno pred mednarodni forum, kadar bomo mi hoteli, koroško vprašanje bo zopet oživel, kadar se bomo vanj zariili kot črvi in ga ne bomo izpustili. Prevalili bomo mirovne pogodbe, porušili diplomatske pred-sodke, samo če bomo hoteli in vztrajali. Apelirali smo že na vse mogoče instance za narodne manjšine, apelirali smo na avstrijsko vlado, da naj dá koroškim Slovencev iste pravice, iste privilegije in kulturne udobnosti, kot jih širokogrudno daje Nemcem naša država, toda bilo je zaman. Zato bo treba opustiti politiko širokih gest, razprašiti naše stare spomine, se napiti poguma in se spraviti na podrobno delo, pri katerem bo po svoje sodeloval vsak Slovenec z isto nezrušljivo voljo do uspeha. Mi moramo naskočiti Karavanke in ne stati pred njimi s prekrižanimi rokami. Saj bi bil zločin, če bi dovolili, da se nam odtrga ta bistven del našega narodnega telesa, brez katerega mi nikdar ne bomo celota. V kolikor je bilo pred plebiscitom preveč pogrešnega optimizma, ga je sedaj premalo. Dal Bog, da ga nam vrne dvanajsta obletnica dneva, ko smo se ločili od koroških Slovencev!

Balkanske igre

Atene, 8. oktobra. AA. Tukajšnji listi simpatično pozdravljajo prihod romunskega, turškega, bolgarskega in jugoslovanskega moštva, ki se udeležijo balkanskih iger, katere se začno jutri na atenskem stadionu. Listi podčrtavajo pomen teh sportnih tekem, ki bodo mnogo pripomogle k zbliznanju med balkanskimi narodi.

OGLAŠE

za jubilejno izdajo »Slovenca« (dne 16. oktobra)

bomo sicer sprejemali še do prihodnjega četrtega zvečer, vendar bo pa najbolje postrežen oni, ki nam pošlje cenj. naročilo

takoj!

Ne zamudite te najbolj ugodne prilike!

Naši spori z Bolgarijo

Sofija, 8. okt. AA. Bolgarska brzjavna agencija poroča: Jugoslovanski odpravnik poslov je izročil zunanjemu ministrstvu spomenico, ki našteva več primerov kršitve reda na meji. Glede na enega teh primerov zahteva spomenica, da se skliče na sejo mešana bolgarsko-jugoslovanska komisija, da ta primer prouči, kakor to določajo odredbe bolgarsko-jugoslovanske konvencije.

Jaz bi si tudi želela kaj takšnega! • „Saj ni nov, samo oprala sem si ga, da je kakor nov!“ • Opran je samo? Ni mogoče! • „Vidite, jaz si tudi ne morem omisliti veliko novega. Zato perem vse svoje reči z Luxom. In vse je kakor novo, če perem

Odgovor nasilnežev

Mehikanska vlada hoče z ognjem in mečem iztrebiti katoliško Cerkev - Tako krutega preganjanja ne pomni novejša zgodovina - Zaman vsa nasilstva

Mehikanski vladodržci so na papeževo okrožnico »Acerba animis, v kateri je sv. oče, kakor je delnost vrhovnega pastirja katoličanov, protestiral zoper proticerkvene postave, s katerimi hočejo v Mehiki po boljševiškem načinu onemogočiti katoliško bogoslužje, odgovorili popolnoma na svoj način. Z motivacijo, da papež s svojo okrožnico ščeva prebivalstvo k nepokornosti proti državnim postavam, so izgnali njegovega nuncija iz države, ne da bi bil ta na to odgovoril drugače kakor z dostojanstvenim molkom. V državi Veracruz, kjer so na krmilu najbolj zagrizeni framasoni, pa so sklenili, da se vsi katoliški duhovniki oropajo svojih državljanjskih pravic in da se nemudoma zapleni vse cerkvene premoženje. V mehiki zvezni državi sami, ki je direktno pod upravo osrednje vlade, pa je skupina vladnih poslancev zahtevala od predsednika, da se postavi pod obzvo nadškof Diaz, ker edini od 25 duhovnikov, ki tam z vladnim dovoljenjem vršijo svojo službo, ni prosil vlade za avtorizacijo, da sme škofovati!

S temi koraki je mehikanska vlada očitno dokazala, da neče verskega miru, ampak da premišljeno po načrtu izživa boj s Cerkvijo do skrajnosti. Zakaj razlogi, s katerimi vladni komunisti pred svetom opravičuje izgon nuncija, so brez dejanske podlage. Papeževo entiklika sicer odločno obsoja proticerkvene postave režima, ker ne želijo samo Cerkev ampak tudi kršijo svobodo vesti katoliškega ljudstva, z nobeno besedo pa papež ne pozivlja katoličanov, da bi se tem postavam z nelegitimnimi sredstvi upirali. Nasprotno, papež celo pomirjuje vest tistih katoličanov in tistih katoliških duhovnikov, ki so menili, da se ne smejo podvreči postavi, ki od njih terja, da smejo bogoslužje vršiti samo z dovoljenjem civilne oblasti ne oziraje se na škofovsko poverilo, češ da bi to pomenilo sodelovanje s krivično postavo. Papež te duhovnike in vernike pouči, da to ne pomeni nobenega sodelovanja s krivico, ampak da se s tem samo čisto pasivno podvržejo naredbi, kateri se je treba pokoriti zato, da se izognejo večjemu zlu, zakaj če bi za tako dovoljenje ne prosili, bi bogoslužje in podeljevanje sv. zakramentov popolnoma prenehalo. Pač pa papež konstatira, da je namen takih postav, kakor je na primer postava verakruške države, da sme na njenem teritoriju biti na 100 žsod prebivalcev samo 1 duhovnik, očitno le ta, da

se katoliška cerkev v Mehiki polagoma naravnost demontira.

V svojih navodilih, kako se naj verniki napram temu vedejo, papež duhovnike samo poziva, da naj se še bolj posvetijo svoji sveti službi, zlasti med ljudstvom in med mladino, da naj, kolikor morejo, skrbijo za verski poduk, ki je po Solah popolnoma prepovedan, in da naj se skupaj z laiki vred v smislu katoliške akcije še bolj oklenejo sv. stolice. Obenem naj z deli kršćanske ljubezni, zlasti med nasprotniki Cerkev, ki se borijo proti njej, ker je ne poznajo, dokazujejo, da so resnični učenci Kristusa. Zlasti se vernikom priporoča, da sprejemajo sv. zakramente, vir milosti in poguma.

Iz tega je razvidno, kako se brez vsakega sramu tirani, ki vladajo Mehiko, zatekajo k lazi, da opravičuje nasilje, s katerim hočejo katoličanstvo zadeti v srce. Medtem ko stavlja toliko ovire katoliškemu bogoslužju in skušajo uničiti cerkveno hierarhijo, ki je jedro cerkvene organizacije, ter nameravajo s svojimi postavami deželo polagoma oropati dušnega pastirstva sploh, trdijo v svojem komunističnem, da se »nikakor ne vmešava v osebna verska prepričanja, kolikor se tie duhovne svobode.« Toda v vseh kulturnih državah se pod svobodo vesti in vere ne razume samo svoboda, da sme človek misliti in verovati v svoj notranjosti, kakor hoče, ampak ta svoboda vključuje tudi svobodo praktičnega bogoslužja in svobodo, da vsak čisti božanstvo in vrši svoje praktične verske dolžnosti, kakor to odgovarja naukom in duhu izpovedovane vere. Preganjanje katoliške cerkve v Mehiki je tem bolj v razkem nasprotju z načeli demokracije, ker mehiko ljudstvo samo želi živeti nemoteno po veti svojih očetov, kar dokazuje dejstvo, da se ni dalo odvrtiti od katolištva in od svoje duhovščine, čeprav so vladodržci tekot petnajstletne borbe zoper katoliško prepričanje ljudstva posegali po najhujših sredstvih krvavega nasilja. Samoohlastno kontingentiranje duhovščine, ki omejuje na primer število dušnih pastirjev na teritoriju, ki šteje nad 1 milijon prebivalcev, na celih 10, ni pač noben dokaz spoštovanja verske svobode, ampak le skrajno rafinirano sredstvo, kako bi se moglo na najboljši uspešen način preprečiti, da bi bil, kolikor mogoče, vsak vernik deležen onih sredstev, ki so mu potrebna za izveličanje duše. Treba je

reči, da so mehikanski nasilneži v tem oziru celo prekosili svoje vzornike v rdečem Kremlju, ki so pač duhovnike oropali državljanjskih pravic, kakor jih imajo drugi, niso pa še prišli na idejo, da bi njihovo število postavno kontingentirali.

Vse te krivične odredbe in nadaljnja vladna nasilja, ki brez dvoma čakajo katoliško cerkev v Mehiki, pa ne bodo dosegle svojega namena, zakaj mehiko katoliško ljudstvo je danes po prestatnem preganjanju pod Callesom še veliko bolj zavedno in pripravljeno na trpljenje in žrtve kakor pred štirimi leti, ko je isti predsednik Portes Gil, ki danes podpisuje neronske odredbe proti Cerkvi, sam prosil papeža, naj bi se sklenil modus vivendi, da bi se dežela po strašni notranji borbi strank zopet zedinila. Portes Gil svoje današnje preorientacije ne bo mogel pred kulturnim svetom opravičiti s tem, češ da modus vivendi ni v ničemer spremenil ustave iz leta 1917, ki da jo sedaj mehikanska vlada enostavno izjava. Modus vivendi je pomenil gentlemansko obljubo republike, da bo določila ustave, kolikor se tieče Cerkev, izvajala v dobrohojnem smislu v sporazumu s cerkveno hierarhijo. Kršitev gentlemanskega dogovora meče na moralo mehikanskih vladodržcev kaj čudno luč in jo še veliko bolj kompromitira v obeh poštelih in kulturnih ljudi, kakor bi jo kompromitiralo odkrito in brezobzirno preganjanje. Mehiki katoličani pa se bodo v svoji borbi lahko čutili okrepljene po sočustvovanju vsega katoliškega sveta in po moralni podpori vsega krističnega slovesa Kristusovega.

Podla laž kot sredstvo v borbi zoper Cerkev (da papež poziva mehikanski narod k upor!) ne bo imela zaželjenega učinka, četudi jo izvestni framasonski tisk Evrope (med njimi seveda tudi »Slovenski narod«) ponavlja.

Do dna...

Newyork, 8. oktobra. tg. Izgon papeškega nuncija iz Mehike je bil samo začetek za celo vrsto vladnih odredb proti katoliški cerkvi. V provinci Veracruz so ukinili vsem katoliškim duhovnikom mehiko državljanstvo in konfiscirali vse cerkveno imetje, katero hočejo porabiti za javne, socialne vzgojne zavode in slične institute. Razen tega grozi duhovnikom vsak čas takojšnja deportacija. Protestantske cerkve pa se te odredbe ne tiečejo.

Seja vlade

Belgrad, 8. okt. AA. Danes od 11.30 do 15.30 se je vršila seja ministrskega sveta pod predsedništvom predsednika vlade dr. Milana Srskića.

Osebne vesti

Belgrad, 8. oktobra. I. Napredovali so: za računsko uradnika 7. položajne skupine pri dravskem poštnem ravnateljstvu Josip Pogačnik, pri pošti v Ljubljani v 7. položajno skupino Franc Deržaj, pri pošti v Ljubljani II. za poštnega uradnika 7. položajne skupine Zorko Kambič in Rafael Trampuš, pri pošti Maribor II. za poštnega uradnika 7. položajne skupine Ivan Blaustejner in na pošti v Škofji Loki za poštnega uradnika 7. položajne skupine Gabrijel Marušič. Vpokojen je ing. Matevž Kabenč, višji svetnik dravske poštne direkcije v Ljubljani.

Novi pravoslavni školje

Belgrad, 8. okt. I. Danes je dokončal svoje delo sv. arhierjejski sabor, ki je zasedal v Šremskih Karlovcih preko meseca dni. Na današnji seji je bil izvoljen dosedanj niški škof Dositej za metropolit za novo ustanovljeno zagrebško nadškofijo. Za vikarja škofa s sedežem v Belgradu je izvoljen arhimandrit Vencencije Vujčić. Za vikarja škofa s sedežem v Šremskih Karlovcih je postavljen dr. Tihomir Radovanović, dosedanj tajnik sv. sinoda. Za predsednika velikega cerkvenega sodišča je bil izvoljen metropolit žrnogorski dr. Gavril Dožić. Za nove člane sv. sinoda sta bila imenovana na izpraznjena mesta metropolit škopski Josip in žilavsko-strumiški dr. Benjamin, tako da sestavlja sv. sinod razen škofov Josipa in dr. Benjaminu še škof goranjekarlovski Maksimilijan in žrnogorsko-tuzlanski Nektarij. Za glavnega tajnika sv. sinoda je imenovan arhimandrit Vencencije Prodanov.

Belgrad, 8. okt. AA. Po sporočilu, ki ga je dobilo ministristvo za trgovino in industrijo, se bo od 5. do 19. aprila 1933 vršil v Bruslju mednarodni trgovinski sejem.

Nemci na umiku

Berlin, 8. oktobra. tg. Nemški odgovor na angleško povabilo na londonsko predkonferenco o razorožitvenem vprašanju, ki ga je vlada včeraj izročila angleškemu poslaniku v Berlinu, se skljuje najprvo na zaupni pakt, ki je bil sklenjen v zvezi z lozansko konferenco in v katerem se priporoča, da bi se začeli oficijelni razgovori o primeru in pošteni rešitvi razorožitvenega vprašanja. Nemška vlada je pripravljena k vsakemu takemu javnemu razgovoru. Kot izhodišče za razgovore v Londonu smatra končno izjavo v lozanski pogodbi, v kateri so države, ki so se udeležile lozanske konference, ugovorile, da je treba urediti tudi druga vprašanja, pri čemer se je nedvoumno predvsem omenjalo tudi razorožitveno vprašanje, češ, da je treba ustvariti nov red, da se omogoči vrnitev in povečanje zaupanja med narodi v medsebojnem duhu poravnave, sodelovanja in pravičnosti. Po mnenju nemške vlade, ima biti taka ureditev vodilna misel za razgovore, katerega predlagajo Angleži v Londonu. Nasprotno pa bi razgovori na temelju francoske in angleške note od 11. in 18. septembra bili mala pritrnitev za ureditev tega vprašanja. Nemški odgovor se v svojih izjavanjih izogiba vsakemu pesimizmu, češ, če bi bile navedene lozanske formulacije temelj londonskih razgovorov, je po nemškem mnenju popolnoma lahko priti do pozitivnega rezultata. Kar se tieče termina za ta se-

Starši!

Danes ob 10 dopoldne na občni zbor društva »Sola in dome« v dvorano Delavske zbornice!

Dr. Pernar aretiran

Zagreb, 8. okt. AA. Policijska uprava v Zagrebu je izdala tale komunikacije: Policijska uprava v Zagrebu vodi preiskavo proti osebam, ki so raznašale in delile letake protidržavne in prevratne vsebine, tiskane v inozemstvu. Kot krivci so bili v Zagrebu aretirani: Fabian Plazinić, Paske Kaliterna, oba iz Splita, Mato Dujmović, Ivan Pasarić, Petar Pavličić, Jure Kašutić in Gijuro Kompletja. Vsi imenovani so krivdo priznali. V zvezi s tem je bil 5. t. m. aretiran tudi dr. Ivan Pernar, odvjetnik v Zagrebu, od katerega so imenovani dobili letake, da jih razdele. Preiskava se nadaljuje.

Kongres pravnikov

Dubrovnik, 8. okt. I. Današnje zasedanje pravniškega kongresa je ponovno otvoril dr. Ivo Politeo, ki je uvodoma pozdravil delegacijo belgrajske občine, katera je zaradi zakasnitve dospela šele danes na kongres. Ko so bile prečitane pozdravne brzojavke, so kongresu predložile posamezne sekcije svoje resolucije. Prva sekcija je izdelala in predložila sledeče resolucije: Kongres pravnikov kraljevine Jugoslavije je mnenja, naj se ne vnaša v novi civilni zakonik ustanova rednega usmenega testamenta za služaj, ko je bilo testatorju vsled izrednih dogodkov nemogoče izraziti svojo poslednjo voljo v po zakonu predpisani obliki; dopustno pa je, izjaviti pismeno poslednjo voljo pred dvema sposobnima pričama. Nato je bila prečitana resolucija druge sekcije, ki se glasi: Kongres pravnikov kraljevine Jugoslavije je mnenja, da sodnokazenskega postopka v pogledu preiskovalnega sodnika za sedaj ni treba menjati. Vse nedostatke vrzeli sedanega zakona je treba najprej točno registrirati. Ko bo pa prišlo do nivelizacije, se bo morala vsekakor povečati garancija za neodvisnost preiskovalnih sodnikov. Da bi se pa preiskovalni sodniki čim bolj usposobili, priporoča druga sekcija, da se naj radi tega na vseh naših juridičnih fakultetah vpelje poseben predmet kriminalologija s kriminalistiko. Istotako je priporočljivo, da ostanejo preiskovalni sodniki, ki so se s svojo izobrazbo posebno usposobili za ta položaj, po več let na svojih mestih. Vloga preiskovalnega sodnika v postopku po zakonu o tisku naj se čimprej izenači z vlogo preiskovalnega sodnika v sodnokazenskem postopku. Kongres pravnikov pa posebno naglašja, da je policijska oblast v sodnokazenskem postopku samo pomožni organ preiskovalnega sodnika in nič drugega.

Nato je prečital dr. Stefan Knežević resolucijo tretje sekcije, ki govori o hipoteki na pomorsko brodogojstvo. Resolucija te sekcije naglašja nujno potrebo, da se čimprej izdela in sprejme nov pomorski trgovinski zakonik, ki pa ne sme biti samo del splošnega trgovinskega zakonika, ampak mora obsegati ves material pomorskega trgovinskega prava. Za Kneževićem je poročal bivši finančni minister dr. Stojadinović o resoluciji četrte sekcije, ki se nanaša na trošarina. V tej resoluciji se zahteva, naj se trošarina na sladkor ne znižja, ker bi se z znižanjem te trošarine znižale tudi cene sladkorju, s čemer pa bi imeli škodo zopet le kmetje, bi se pejšajo s pridelo sladkorne pese. V pogledu trošarine na alkohol smatra kongres, da bi bilo nujno potrebno, da bi se sedaj obstoječi tozadevni zakonski predpisi čimprej podvržli temeljiti reviziji. S tem je bil današnji dnevni red izrpan in je bila nato izvoljena nova uprava. Za predsednika je bil soglasno izvoljen dr. Ivo Politeo, za prvega podpredsednika dr. Milan Stojadinović, za drugega podpredsednika dr. Rudolf Salovic, v odbor pa so bili izvoljeni dr. Dragoljub Arangeličević, Milutin Petrović, Memčilo Janković, dr. Ilija Pržić, dr. Josip Silović, dr. Jaraj Andriassy, dr. Nedko Katičić, dr. Metod Dolenc, dr. Janko Zirovnik, dr. Hinko Lučevnik, dr. Anton Perić, dr. Matija Vidojević, dr. Ignac Pavlas, Aleksander Andrijević, dr. Milan Simić in dr. Nikola Dragović. Kongres je sklenil, da se bo vršil prihodnji pravniški kongres v Zagrebu.

Vojna v Južni Ameriki

Lapaz, 8. oktobra. AA. Generalni štab poroča, da je prišlo do prve zračne bitke, odkar traja vojna s Paragvajem. Paragvajska letala so hotela obsati z bombami bolivijsko utrdbo Arce, pa so jih bolivijska letala pognala v beg.

London, 8. oktobra. AA. Reuter poroča iz Asunciona po neki brezčični brzojavki iz Lapaza, ki so jo tu prestregli, da je prišlo v Boliviji do revolucije. Vest do sedaj še ni potrjena.

Belgrad, 8. oktobra. I. Danes dopoldne je bila seja ožjega upravnega odbora Glavne zadružne zveze, ki je proučevala poročila, ki jih bo predložil odbor v odobritve glavni skupščini dne 17. oktobra. Nato je razmotrivala načrt zakona o centralni zadružni blagajni.

Strahotna noč v Ilovki pri Kranju

Strelna je divjala po vsej vasi, ožgala skedenj, ubijala živino...

Kranj, 8. oktobra.

Noč od petka na soboto je bila za prebivalce mirne vasice Ilovka noč velike groze in strahu, kakršne ne pomnijo niti starejši ljudje. Petek je bil sicer večji del oblačel in mrzel dan, vendar pa brez dežja, zato ni nihče ponohi pričakoval tako strašne nevihte. Prebivalci Ilovke so se v petek zvečer brez strahu podali k nočnemu počitku, ko jih je sredi noči, ravno ko je bila ura 1, izspanja vrjel silen tresk, zemlja je zabobnela, hiše so se tresle, šipe so zaženketale, strela pa je divjala po hišah od sobe do sobe, rušila strope, da je padal na prestrašene ljudi omet, pesek in prah. Trenutek groze in strahu je objel vsa vas.

Nevihta je pričela divjati nekako ob pol 1 in je prihrumela mimo Kranja s treskom in gromom ter čudovitim bliskanjem in nalivom. Vsak, kdor je bil še ob 1 pokoncu, se je moral prestrašiti nad silnim treskom strele, ki je udarila v Ilovko. Svoje uničevalno delo pa je strela vršila takole: Pri posestniku Simonu Verliču, po domače Škofcu je sredi vasi ožgala dva velika skednja polna slame, krme in orodja, katere je silni ogenj takoj objel od vrha do tal. Zgorela je vsa krma, voz, čistilnik za žito in vse orodje, 1 slamoreznic in 1 voz so rešili. Skednja sta bila od drugih poslopj oddaljena skoraj 90 m in tako velike skoke je delala strela. Udarila pa je pri Verliču tudi v vogal hleva ter mu razmetala precej opeke. Na vrta je strela oprasnila več dreves; Verlič je za skednja zavarovan za 12.500 Din, škoda pa ima 75.000 Din. Pri sosedu Perku, kjer je lastnica Marija Strelna, vdova, je strela udarila v prvem nadstropju v sobo, kjer spe 3 dekleta in v stranski izbi na mnogih mestih opraskala zid, pokvarila električno napravo, delciami pa se razen strahu ni nič pripetilo. Nato je strela skočila v pritličje, razbila zid

nad oknom, razbila luč, skakala po sobi, opraskala na več krajih zid, ničesar pa ni storila v sosedni izbi ležeči gospodinj. Najhujše pa je strela gospodarila po kuhinji, kjer je razbila vse luči ter raz stropa odrgala ves omet in stukaturu. Tudi po veži so se poznali sledovi strele. Nato je strela nekje na zgornjem koncu skočila iz Perkove hiše. Pri posestniku Lovru Škoficu vulgo Bdetu je strela skakala in rušila po sobi in veži, hudo poškodovala kuhinjo, skočila nato v sosedni kletni prostor, kjer je spala domača hič, tudi tam opraskala zid, nato pa skozi debelo zidovje preskočila v hlev, skočila tam čez eno kravo, ubila nato sosedno kravo, potem je skočila v drugo vrsto in ubila tam še eno kravo. Tudi v Škofičevi hiši strela ni poškodovala nobenega od domačih, čeprav je skakala okrog postelj. Na vratih je močno razkrla dva stebra in se domneva, da je od tam nato stekla nadalje po vodu ter po hišah.

Pri Jerneju Škoficu p. domače Šusterju je pokvarila šlevec in opraskala zid. Električno napravo je sploh po vseh hišah uničila. Domačini pri ognju niso mogli veliko pomagati, ker so morali paziti vsak na svojo hišo. V Kokrici in na Predoseljah je začelo biti plat zvona. V obeh Zabetovih tovarnah v Globokem in Britofu pa so tulile sirene. V najhujšem deževju in plohi so prihiteli najprej gasilci iz Kokrice, nato pa se iz Predoselj. Rešili so sosedna poslopja in ostali na pogorišču do 8. zjutraj. Radi hude plohe so se ljudje bali iti požar gasiti. Poleg materialne škode, ki jo trpe llovčani, sta bila pa najhujša strah in groza, ki so jo morali prestati sredi noči v temi in dežju, ko je skakala nevarna strela okrog po njihovih sobah ter jih grozeče podila iz postelj in hiše. Zunaj pa je hiše in poslopja ogrožal velik požar. Bila je res noč strahu in groze ter bo vsem ostala v spominu. K sreči človeških žrtev ni bilo.

Ponarejeni bankovci

Opozorilo Narodne banke

Belgrad, 8. oktobra. AA. Od Narodne banke kraljevine Jugoslavije smo dobili v objavo tale komunikacije:

Ker so se pojavili ponarejeni bankovci po 1000 Din stalnega izdaja, katerih opis je bil v dnevnih objavljene 25. oktobra 1931, je Narodna banka izvršila do konca februarja t. l. pretisk svojih bankovcev po 1000 Din z okroglo rozeto. Zdaj pa so se pojavili v prometu ponarejeni tisočaki s falzificirano rozeto.

Opis falzificirane rozete je tale: Falzifikat se bistveno razlikuje od originala v vsakem pogledu. Falzificirana rozeta nima tiste ostrine, ki jo ima prava. Vse črte so neenakomerne in na več krajih debelejšje, posebno bele. Bele črte »Narodna banka kraljevine Jugoslavije« v krogu okoli glave Karagorgja so mnogo debelejšje, kakor pri pravi rozeti in popolnoma ploske. Pri pravi rozeti so te črte tanke in malo izbočene, tako da se vdolbina čuti na luhitni strani. Na koncu besede »Jugoslavije« v omenjenem napisu je ponarejevalec, ko je popravljaj klise črte »e« v poslednjem zlogu, pretvoril v črko »ne«, tako da se na mestu »Jugoslavije« bere »Jugoslavijes«. To je eden izmed tistih znakov, ki najprej omogočijo spoznanje falzifikata.

Črka »Je« v isti besedi na spodnjem delu ni povita nevo ravna. Vodoravne bele črke, ki prehajajo čez sliko Karagorgja, so na falzifikatu debelejšje in so iste debeline kakor modre črte, medtem ko so pri pravi rozeti bele črte zelo fine, modre pa nekoliko debelejšje od njih, zaradi česar je

tudi silueta na originalu izrazita in jasna, na falzifikatu pa slaba in nejasna.

Bela zunanja črta okoli kroga, na katerem je napis »Narodna banka kraljevine Jugoslavije«, je na falzifikatu prav tako debelejšja, ornamente do te črte pa nekoliko nižji nego na pravi rozeti.

Cipkasti žarki so brez detajlov in nejasni ter z neenakomernimi črtami brez ostrosti in značilnih zlomljenih obrisov, kakor na pravi rozeti.

Odenki bary so le približni in se razlikujejo od bary prave rozete.

Zaključek: Glavni znaki za spoznanje falzifikatov rozete so:

1. V prvi vrsti napis »Jugoslavijes« z zelo debelimi črkami.
2. Netočnost črt na risbi.
3. Nejasni obrisi Karagorgjeve slike, in
4. Pomanjkanje reliefa pri črkah na licu bankovca in vdolbine na hrbtu.

Italijanska razorožitev

Rim, 8. okt. 3. Pripravljalni tečaji za sprejem k vojakom, ki so se vršili po vsej Italiji, niso dali pričakovanih rezultatov v pogledu vpisa mladeničev, ki so dolžni, da se v te tečaje vpišejo. Zato je Mussolini izdal naredbo, da se vsi mladeniči, ki so rojeni v l. 1912-1914 prijavijo v te tečaje. Če ne bodo tega storili, bodo oblasti nastopile proti njihovim staršem ter jih kaznovale po zakonu od 20. decembra 1931.

negu rezultata. Kar se tieče termina za ta se-

Kmet v Ljubljani

Ljubljana, 8. oktobra.

Znaša sva se v pekarni, kjer sem kupoval kruh in kamor je prišel tudi on. Srednje trden kmet, v prijazni vasi blizu Ljubljani na dolenski strani je njegova domačija. Pred pekarno je stal njegov voziček, s katerim se je pripeljal. Spustila sva se v razgovor in moj znanec z dežele mi je pripovedoval med drugim tudi tole:

»Čudite se, kaj ne, da sem prišel kupit kruh v pekarno, namesto da bi po stari navadi kadar pridem v mesto, sedel v gostilni moško za mizo, naročil golaž in pivu ter pošteno zajtrkoval. Tisti časi so minili, sedaj bom kar na vozu zajtrkoval. Nekaj mesa imam s seboj, žal mi je, da nisem tudi kruha vzela s seboj, dandanes je škoda vsakega dinarja, ki ga človek izda in ga pusti v mestu.«

»Bo že tako, saj res zlepa ne vidiš kmeta dandanes v gostilni in marsikateri gostilničar, ki je bil navezan na te podeželske goste, sedaj premišljuje ali ne bi pustil obrata, saj so mu izostali skoraj vsi gostje.«

»Tudi v Ljubljani bi me ne bilo, da ni bilo sile. Ravno sredi dela mi je nevarno zbolela žena, pa mi je domači zdravnik svetoval, naj jo takoj z avtomobilom prepeljem v bolnišnico, ker je nevarno — slepič se ji je vnel in operacija je nujno potrebna. Kje naj vzamem denar za avtomobil? Moral bi prodati vsaj enega prešiča, da bi kril stroške, če bi sploh mogel prodati prešiča. Pa sem zapregel voziček naložil ženo na blazine in jo zavlil ter jo odpeljal v Ljubljano. Bolj počasi je šlo res, mislim pa da sem jo pripeljal še o pravem času.«

»No vaša hiša je še trdna in ni vam še sile, ne!«

»Lačni res nisimo pri nas nikoli in tudi se-daj nismo. Suša nam je sicer škodila vendar

pa nam je še ostalo toliko, da bo za dom in tudi za prodaj bo nekaj samo, če bo šlo v denar magari tudi po sedanjih cenah. Ampak za obleko bo letos trda. Niti dolga ne morem narediti, tudi če bi ga hotel. Zaklali bomo letos enega prešiča več, da bo za dom, ampak strgani bomo. Sedaj je prišla še ta nesreča z ženo. Prodati bom moral vsaj enega vola, da bom plačal bolnišnico. Pravijo, da je sedaj bolnišnica zelo draga?«

»Res so podražili tarife in vi jih boste že morali plačati, ker plačate precej davka.«

»Vam v mestu je za bolezen lažje, saj ste skoraj vsi zavarovani, ki imate službe. Kmet mora pa vse plačati. Ko sem se peljal po železnici — po važnih opravkih, sem bil v tistem oddelku jaz edini, ki sem imel celo vozno. Vsi drugi — bili so iz mesta — so imeli ali polovične ali četrtinske, neka ženska je imela celo režijsko. Kmet res nima nobenih olajšav nikjer. Potem ni čudno, če celo jaz, ki nisem bil nikoli v stiski, včasih nimam dinarja pri hiši. Pridejo otroci in me prosijo za razne zvezke in knjige, kakor zahtevajo v šoli, jaz pa jim moram obrniti vse žepa, da se sami prepričajo, kako sem suh. Bo kdaj bolje za kmeta?«

»Ne vem vam povedati. V mestu tudi ni denarja, saj če kmet ne more nič prodati ali pa smešno poceni, tudi meščan ne more nič prodati in zopet nič kupiti od kmeta. To je kakor kača, ki sama sebi rep grize.«

»Kadar bo kmet prodal po dostojni ceni, bo kupčija v mestu oživela. Trgovci ne bo čakal več na pragu in vabil, pa le z malim uspehom. Samo hitro naj pride ta čas, denar mora krožiti od kmeta do meščana in zopet nazaj. Tako je bilo včasih in tudi sedaj mora že enkrat priti ta čas.«

»Da bi le bilo! Pa kmalu!«

Banovinska cesta Begunje-Sv. Vid

Begunje, 6. okt.

Dne 19. pr. m. se je vršila kolavdacija banovinske ceste Begunje-Sv. Vid, ki je bila s tem izročena v upravo okr. cestnega odbora logaškega. S tem je izvršena stoletna želja, ki je bila glede prometnih zvez skrajno zamarnjena. Sv. Vid (848 metrov) leži na razvodju ljubljanskega barja in

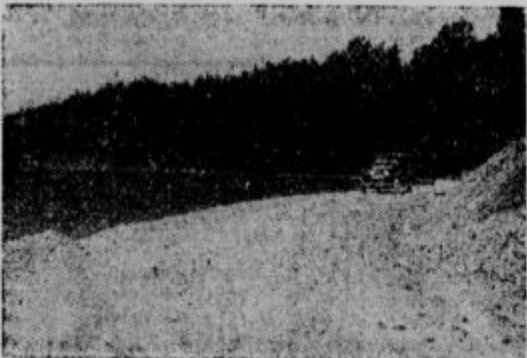
Ukaz za zgradbo te pomembne ceste je podpisal bivši ban g. inž. Serbec dne 3. dec. 1929, odlok za prispevni sklad pa dne 25. marca 1930. Naj mu bo na tem mestu še enkrat izrečena iskrena zahvala. Z gradbo ceste se je pričelo meseca aprila 1930 in končalo oktobra 1931. Cesta, dolga 12.440 m, je s tehniškega stališča zares krasno delo in dela čast vodstvu gradbe gg. inž. Jos. Porenti in tehniku Vene Vrbovcu.

Gradbeni stroški znašajo skupno 4.166.974.40 Din, ki se krijejo sledeče:

1. Dohodki režijskega odbora Din	2.458.13
2. Prispevki v breme držav.	
3. Prispevek dravske banovine Din	600.000.—
4. Prispevki okr. cest. odbora logaškega (Cerknica)	Din 1.425.806.51
5. Občina Sv. Vid 12,5%	Din 222.782.27
6. Občina Begunje 7,5%	Din 133.669.36
	Skupaj Din 4.166.974.40

K temu je priloženo še približno 120.000 Din, ki se imajo še izplačati za odkup sveta.

To velepomembno delo je torej sedaj končano. Iskrena želja našega okraja je, da se napravi še zveza te ceste od Irljbljanove žage mimo Sv. Trojice na Ravnik (Bloke). Tozadavna predela, načrti itd. so izgotovljena. Ta del ceste, dolg 6,5 km, bo tvoril zvezo s cestnim omrežjem proti Velikim Laščam in Ribnici. Merodajne faktorje opozarjamo na važnost te ceste in jih prosimo, da pripomorejo k čimprejšanji zgradbi te ceste.

cerkniško kotline, je tudi zelo lepa izletniška točka za turiste iz Ljubljane, ki prihajajo skoziiški Vintgar. Od Sv. Vida imajo sedaj najlepšo zvezo čez Begunje-Cerknico (izlet na Cerkniško jezero) na postajo Rakek, odnosno tudi čez Bloke v loško dolino ali čez Grahovo v Cerknico. Ti kraji so zelo romantični in vabljivi. Nova cesta je torej poleg gospodarskega tudi turistiškega pomena.

Kolavdacijska komisija

Vlom v občinsko blagajno

Zagorje, 7. oktobra.

V noči na petek so neznani vlomilci prišli do olagajne v občinski pisarni občine Zagorje ob Savi. S posebno pripravo so izrtali steno »Wertheim« blagajne, v kateri se je nahajalo 18.000 Din občinskega denarja, katerega so seveda odnesli. Ker se zunaj hiše prav nič ne pozna, odkod naj bi prišli vlomilci, se sodi, da so se dali zakleniti v notranjost hiše in so ponoči izvršili svoj posel. Nato so obiskali še Sokolski dom, kjer se nahaja kuhinja Kola jugoslovanskih sester za revno rudarsko dečo. Prehodili so jedilno shrambo, glasbeno sobo in še nekaj drugih prostorov. Odšli so pri zadnjih vratih, kjer so tudi prišli. Škoda v Sokolskem domu še ni ugotovljena, vendar ni velika. Občina pa je zoper doma zavarovana in bo škoda krita z zavarovalnico. Zanimivo je tudi to, da za storilci zaenkrat še ni sledu.

Delavčeva smrt pri delu

Jesenice, 7. oktobra.

56-letni tovarniški delavec Matevž Lebar, zaposlen v žični valjarni, je prišel na nočno delo, kakor navadno. Ohranjal je svoje delo, ne da bi se pritoževal zaradi kakih slabosti. Okrog pol dveh zjutraj pa je rekel tovarišar, naj mesto njega potegne par žarečih batov iz peči, on pa da se bo malo odpohil. Komaj pa je sedel, so ga obšle slabosti in v nekaj trenutkih je izdihnil.

Došli tovarniški zdravnik je mogel konstatirati le smrt, vsled kapli. Lebar je bil splošno priljubljen pri tovariših in vsakdo ga je spoštoval, kdor ga je poznal. Pri KID je bil zaposlen okoli 35 let. V petek pa so ga ob obilnem spremstvu ponesli na pokopališče na Koroško Belo. — Mir in pokoj njegovi duši, svoicem naše sožalje.

Kulturni jubilej na Jesenicah

Jesenice, 6. oktobra.

Krekovo prosvetno društvo je priredilo v sredo jako zanimiv Prosvetni večer s pestrnim sporedom. Med drugim je predsednik društva tudi omenil, da je letos poteklo 35 let, odkar je društvo pričelo z gledališkimi predstavami, seveda takrat še v skromnih prostorih gostilne »Pri Markotu« na Savi. Kronist pa je navedel vse bivše predsednike, nekatere odbornike in igralce, ki so v takratnih časih vzpodbujali k dramskim prireditvam. Iz malega početka se je razvilo društvo z različnimi odseki: pevskim, godbenim, dramskim itd., da lahko rečemo, da je bilo Katol. delavsko prosvetno društvo, kakor se je prej imenovalo današnje Krekovo prosvetno društvo, matica vseh današnjih jeseniških prosvetnih društev, bodisi godbenih, pevskih ali drugih. Skromen je bil ta večer, a po svoji pomembnosti 35-letnice, bi se bil lahko vršil na naj-slovesnejši način.

Drama »Božji človek«, ki je preteklo nedeljo započela tekočo dramsko sezono, se danes v nedeljo ob 8 zvečer ponovi.

Sportni odsek Krekovega prosvetnega društva »Borec« ima v torek zvečer svoj redni občni zbor. Dolžnost članstva je, da se zbora v polnem številu udeležijo.

Na Jesenicah je »Slovenec« skoraj v sleherni hiši, mnogo pa jih je tudi, ki list kupijo sproti. Zato so Jeseničani upravičeno čakali, kdaj bo nad Jesenice prifrotal »Slovenec« ter delil nakaznice za enomesečno brezplačno naročnino. Iz poročila, kje in kako se je urednik vozil z letalom, smo šele izvedeli, da se je moral aeroplan Jesenic izogniti. Najbrže zato, da bi se v zraku ne zadušil od tovarniškega dima.

Izmed 10 ljudi jih ima
7zobni kamen
...dobi
ga pa lahko vsak!

Večina zobnih bolezni izvira iz nevarnega zobnega kamna. Potuhnjeno se tišči za zobmi, jih omaje... in večkrat čisto uniči. Odpravite ga s tem, da zoba redno čistite s Sargovim Kalodontom. Pri nas je Sargov Kalodont edina zobna krema, ki ima v sebi sulforicinov oleat po Dru. Bräunlichu. On odpravi polagoma in zanesljivo zobni kamen in ne pusti, da bi se napravil nov... zobe pa ohrani močne in zdrave!

KALODONT

Proti zobnemu kamnu

Pet mesecev in pet dni

Kaj smo izvedeli v Rogaški Slatini

Rogaška Slatina, 5. oktobra.

Mnogim našim ljubim gostom, letošnjim, lanskim in vsakoletnim gostom, smo dolžni, da jim povemo, kako je bilo letos z zdraviliško sezono v Rogaški Slatini. Prašali smo več merodajnih činiteljev, kako so bili z letošnjo sezono zadovoljni; vsak nam je s svojega stališča odgovoril tako, da si moremo ustvariti precej jasno sliko o zdraviliškem pokretu na Slatini v preteklih petih mesecih.

Kopalniški zdravnik je dejal: »Obiskov v zdravilišču je bilo že še toliko kakor lani; obiskov pri zdravniku, pri tem in onem, pa je bilo mnogo manj ko lani. — Lekarnar je potožil: »Pri meni so steklenice polne, drugod so denarnice prazne. Žal, da se ne more narediti zamena.« — Kopalniški strežnik in strežnica sta vam vsak čas uslužljivo stopila naproti: »Tako bo pripravljeno! Saj letos nismo v taki stiski kakor pred leti, ko so morali gostje pri pomanjkanju sob kar v kopalnih kabinah iskati prenočišča.« — Restavrateur na Slatini je skomizgnil z rameni, ali ni hotel ali ni vedel povedati, kako se mu je restavracija obnesla; le toliko je rekel: »Kaj pa hočemo v takih časih? Naš rekord je že davno dosežen.« — Brivski mojster je zdihoval: »Letos niti stroškov ne bom kril. Brivska obrt bo prišla polagoma popolnoma navzdol.« — Tudi trafikantinja se ni mogla pohvaliti: »Ljudje kupujejo večinoma dopianice. Seveda, zanje je to najceneje, zame pa najmanj izdatno.« — Krojaški mojster je stal ob delavnici z rokami v žepu: »Letos sem imel ves čas enega samega pomočnika, pa še ta ni imel kaj dela.« Tako gre tožba za tožbo in druga je drugi podobna.

Morebiti se je umetnikom, ki so letos nastopili na Slatini, godilo bolje? Tako hudo se jim pač ni godilo kakor ameriškega sestradanemu kiparju M. Robertu Panu, o katerem je nedavno pisal pisatelj Luis Adamič. Vendar so tudi umetniki pri vseh svojih nastopih čutili in videli krizo, ki je sedela tu in tam v praznih stolah in dvorani. »Zavoljo prijateljev sem nastopil,« se je ljubeznivo tolažil operni pevec Simenc, »sicer bi bil koncert odpovedal.« Kapelnik opernega orkestra, Anton Neffat, se je kljub vedno prijaznemu in veselemu obrazu vendarle izdal, da mu je tesno pri sredu, da glasbeni koncerti niso bolj obiskani: »Kakšno muziko vendar hočejo ti gostje?!« — Plesni mojster Plečnik se je poslovil z elegantnim poklonom in še enkrat zadržil: »Kakor sem vam že rekel: mladine ni bilo. Premalo je bilo letovskih atrakcij.« — Najdalj in najbolje je še vzdržal zdraviliški ton-film. Tridesetega septembra se je lepo pripravil z zadnjo predstavo. Bilo je obilo smeha. Wer zulezt lacht, lacht ambensten.

Vendar smo imeli tudi sicer ob sezoni nekaj prav veselih in slovesnih trenutkov. In veselih obrazov! Fotograf Pelikan nam jih je nekaj prav posebej zajel. Tako na pr. taktar, ko smo se pripravljali in praznovali dvestoletnico slatinskega zdravilišča. Kdo more in se more reči, da se vse te priprave v dekliških in drugih nastopih niso vršile dostojno v vsakem oziru, primerno in vredno pomembnega slavnja in vsega številnega obiska odličnih gostov? Prav zavoljo svojega resnega in plemenitega značaja nam bo ta dvestoletnica ostala v najlepšem spominu. Ker smo že v Slomčkovih spominskih dnevih, povemo še to, da smo pri proslavi slatinskih vrelecev mislili tudi nanj, ko smo peli: »Slomček, sol slovenskih koč, pil iz njih je mir in moč.« Praktično veselje je dvestoletnica prinesla vsem zdraviliškim uslužbenecem, ker jim je zdraviliška uprava na predlog ravnatelja Ditricha in na privolitev bana dr. Marušiča izplačala vsakemu pripadajočo dnevnico, čeprav je bil: 15. avgust: kot praznik dela prost dan.

Še druga vesela stran, ki se tiče prav slatinskih vrelecev, bode nazadnje, pa ne kakor najzadnja, omenjena! Zdravilna svežost in moč slatinskih vrelecev se je prav letos ob dvestoletnici naglašala od vsakovrstnih strokovnih in drugih odličnih oseb in strani. To je prav letos privedlo na Slatino mnogo visokih in imenitnih gostov; med njimi šestoro škofov in petero ministrov poleg drugih veljavnih delavcev naše države. Temu slovesu primerno je

PRIDITE VSI

prijateljice in prijatelji dobre kave na

BREZPLAČNO POSKUŠNJO KAVE HAG

na linčje zrna kave brez koleina v ponedeljek dne 10. 1. meseca

VIKTOR ŠOBER, Sv. Jakoba trg 5

vzrastle obseg razpošiljanja slatinske zdravilne vode. Odprli so se novi gospodarski trgi, kamor se je v številnih zabojih in v 70 vagonih v zadnjih mesecih izvažala mineralna voda Rogaške Slatine. Veseli smo tega slovesa in dviga ne le iz gospodarskega, marveč tudi iz socialnega, človekoljubnega vidika. Naposled je le duh, ki krepi in bogati telo.

Na Slatino pada jesen in vrtnar Zore bo skorej pred njo iz zdraviliškega parka umaknil vse rastline, ki so trajnejšega pomena. Le pred Madono v Stritarjevem domu še stoji in cvetita dva oleandra; tako bosta stala in cvetela vsaj še do 11. oktobra, do prve obletnice, odkar je bila postavljena in blagoslovljena ta spominska soha tudi v Slomčkov spomin. Hrvaški kipar Frangež si je v avgustu kip ogledal in dejal: »Prav je, da tudi take reči stoji ob Slatini!«

V. T.

Lončarji so se združili

Lončarska produktivna zadruga v Komendi

Komenda.

Po večletnem pričakovanju imamo sedaj lončarji svojo težko pričakovano zadrugo. Cilj, ki si ga je postavila oblast je, da poživlji in izboljša v tukajšnjem kraju lončarstvo. V ta namen je zdaj ustanovila

Lončarska peč in delavnica

vila lončarsko produktivno zadrugo, katera ima najmodernejšo peč, delavnico in potrebne praktične stroje, tako da je sedaj vse pripravljeno za čimbolj praktičen in najmodernejši obrat. Zadruga je že začela s svojim obratom.

Zadruga opozarja vse trgovce, prodajalce lončenih in keramičnih izdelkov in vse vrtnarje, da se pri naročilih obrnejo naravnost na »Lončarsko produktivno zadrugo, Komenda«, katera jim bo sedaj veliko lažje, kakor je mogel prej posameznik, dobiti čimprej najboljše blago po zmerni tovarniški ceni. Zadruga opozarja vse c. vrtnarje, da v bližnji jesensko-zimski sezoni pri svojih naročilih cvetličnih loncev in vseh potrebnih »svaz« za cvetice naslovijo svoja naročila na »Lončarsko produktivno zadrugo v Komendi«. Z dobrim blagom, nizkimi cenami in solidno postrežbo si hočemo pridobiti zaupanje.

Vso javnost in vse, ki se kakorkoli zanimajo za nas in našo novo ustanovljeno zadrugo, vabimo, da nas pridejo na dan otvoritve zadruga poslopja sami obiskat in našo lepo Komendo. Kdaj, bomo objavili v časopisih.

Kako se godi Dolenjcem

St. Vid pri Stični, 6. okt.

Tudi pri nas je v ponedeljek 3. oktobra padała toča. Posebno močna je bila po onih krajih, kjer so vinogradi. Zlasti Čagošče in Debeli hrib sta hudo prizadeta. Trgatev bo letos pišla. Deževje že od ponedeljka naprej traja. Travniki so marsikje že pod vodo. Repa po njivah, ki radi sluše kar ni mogla uspeti, se bo še nekoliko popravila. Ker je bilo pa malo krompirja in pese, bo za prašiče kmalu zmanjkalo krme.

Še sedaj plačujejo prekupci prašiče pršutnike samo po 5 Din za 1 kg. Ljudje prodajajo, ker sicer nimajo za kaj drugega dobiti denarja. Pa dolgo ne bo to trajalo. Prašičev je malo. V neki vasi, ki šteje 43 števil, imajo samo 17 prašičev. Ker so imeli tako nizko ceno, niso hoteli mladičev za rejo nakupiti. Sedaj pa še za dom ne bodo mogli klati. Prašiči špeharji se bodo gotovo zelo podražili. Saj prašičja mast v trgovini že sedaj velja 15 Din 1 kg.

Preteklo nedeljo je v našem Katoliškem prosvetnem domu predaval g. prof. Mlakar o svojem potovanju na Vezuv in Etno. Predavanje je bilo zelo poučno in zanimivo. Skioptično slike so vse nazorno pojasnile. Gospodu urof. so poslušalci zelo hvaležni.

„Poslužila se bova ugodne prilike tudi v slavnostni številki „Slovenčev“ 60 letnice“ (dne 16. oktobra)

je pisala med drugim dne 26. septembra ugledna tvrdka Erman & Arhar v St. Vidu nad Lj.

In Vaša cenj. tvrdka?

Samo par dni je še časa za oddajo oglasnih naročil za

Jubilejno številko „SLOVENCA“

Čimpreje, tem lažje ustrezemo Vašim željam!

Ljubljana

Eno leto v boju proti jetiki

Ljubljana, 8. okt.

Leto dni je od tega, ko se je osnoval v Ljubljani na pobudo Osrednje protituberkulozne lige s pomočjo OUZD, ljubljanske in viške občine dispanzer, ki je z enoletnim socialnohigienskim delom jasno dokazal, kako nujno potrebna je bila ta institucija v Ljubljani.

Glavno delo dispanzerja je bila seveda izsleditev odprtih jetičnikov, ki so svoji okolici, tovarišem pri delu, družbi, zlasti pa svojim družinam v mnogih slučajih vir — okuženja. Pomagati takim bolnikom in varovati družbo pred okuženjem je bila brez dvoma najtežja naloga dispanzerja, zlasti zato, ker se je dispanzer moral boriti s številnimi težkimi. Vzroki, da hodi med nami toliko odprtih jetičnikov, so zlasti v času sedanje krize zelo številni. Slabe gnotne razmere so največji pospeševalci jetike. Revščina prisili delavca, ki je bolan, da dela in si tako zasluži vsaj kruh, zaradi revščine mora stanovati z družino v nezdruženem stanovanju, ki je premajhno, da bi bilo mogoče izpeljati zadostno izolacijo zdravih od bolnika. Silno se pozna tudi pomanjkanje izobrazbe v higienskem življenju. Tako si mnogi nakopijejo bolezni, jo zanemarijo in pridejo k zdravniku šele tedaj, ko je prekasno. In vendar je danes jetika ozdravljiva, le v pravem času mora začeti bolnik boj proti njej. Ker je pa v pravem času bolezen tako zahrbljena, da se bolnik čisto prav dobro počuti in hodi še naprej na delo, okrog sebe pa trosi kašl bolezni, ki jih družba, v kateri živi, raznaša. Ko ga morda po dolgotrajnem bolehanju vrže bolezen na posteljo, je zaradi njega bolnih morda že mnogo njegovih znancev, zlasti otrok. Če tudi ti v pravem času ne začnejo boja proti skritemu sovražniku, tedaj mu čez leta slede na isto brezupno pot. Vodja dispanzerja, dr. Prodan, bi iz svojih drobniških zapiskov vedel povedati prav strašne dogodke iz življenja nesrečnikov, ki jim je vstisnila ta bolezen svoj pečat. Koliko težav ima z bolniki, katere je kljub pomanjkanju primernih zavodov, spravil v kak zavod, kjer so izolirani, tako da s svojo boleznijo ne ogrožajo več okolice. Pa kaj pomaga vse to, ko se nekateri bolniki ne morejo znežiti v novi način življenja in celo zbeže nazaj k svoji družini, katere bodo okuževali še naprej. Prav zaradi tega je mnogo ljudskošolske mladine že v prvih letih inficirane, in človeka postane groza, če pomisli, da je del te mladine že zasirupljen.

Dispanzer pa ni skrbel za bolnike, ki so prihajali na pregled, ampak tudi za tiste, ki so ležali doma. Vodja dispanzerja je kljub ogromnemu delu obiskal vsaj vsakega enkrat nekatere bolnike, ki niso mogli v dispanzer. Največje delo pa je opravila seveda njegova pomočnica, zaščitna sestra, ki je napravila v pretečenem letu 532 obiskov po raznih stanovanjih, kjer je pregledala zdravstvene razmere in uredila bolnikom in njihovim družinam način življenja. V 170 stanovanjih je našla nevarne razmere in le 87 stanovanj je bilo primernih. Jasen dokaz, da je tuberkuloza socialna bolezen. Dispanzer se tudi ni bal velikih stroškov, da bi pomagal bolnikom. Brez odškodnine je posodil mnogo pljuvalnikov, desinfekcijskih sredstev in razdal mnogo zdravil. Siromašnim in najbolj potrebnim je razdelil 1160 litrov mleka, 403 kg kruha, drugih živil za 500 Din in za 3800 Din biomleka. Poleti je poslal 57 slabotnih otrok, ki žive v slabih razmerah, na kolonijo, kjer so se otroci dobro popravili. Ta kolonija je stala dispanzer 36.000 Din. Če polaga dispanzer največjo skrb na zdravstveno stanje otrok, je to razumljivo. Saj je mladina bodočnost naroda in če bo že mladina okužena, potem ne moremo pričakovati izboljšanja zdravstvenih razmer pri nas. Ker proti nevarnosti vsakemu, je prav, da se včlanijo pri protituberkulozni ligi vsak, ki ljubi svoje zdravje. Nerazumljivo nam je tudi, kako je mogoče, da ni pristopila k organiziranemu boju proti jetiki močnarska občina, da si prav iz nje prihaja v dispanzer največ bolnikov. Prepričani smo, da bo drugo leto dispanzer dosegel še vse lepše uspehe. Upajmo, da mu bodo na razpolago tudi za to nujna potrebna najskromnejša sredstva.

Dobrim srcem ljubljanskega mesta!

Spet se obračamo na občinstvo z nujno prošnjo za naše ubožce. To pot prosimo zanje obleke. Vsi, kateri imajo kaj obrabljene ali odvračne obleke, gotovo še niso vse oddali, pa bi bila v dragoceno pomoč ubožcem, ki jim napoveduje tako nezaželjen obisk bližajoča se zima. Zato prosimo vse dobrotnike in prijatelje, naj izbere in pripravijo zanje lake obleke, da bodo v to pooblaščen župnijski pobiralci lahko prišli ponjo. Pobirati pa bodo pričeli že z jutrišnjim dnevom. Vsak kos obleke (obuvala) je dobro došel. Prisrčno se zanj zahvaljujemo že vnaprej in poskrbeli bomo, da prejmejo, ta milodar prosilci, ki so res vredni in potrebni podpore.

Obvestila in pošiljke obleke sprejema tudi pisarna Karitativne zveze (Marijanišče, Poljanska cesta 28).

Karitativna zveza.

Kaj bo danes?

- Drama: »Roksi«. Izven. Znižane cene.
Opera: »Fra Diavolo«. Izven. Znižane cene.
»Šišensko prosvetno društvo«: drama »Mrake« 3. doj. Ob 20.
Prosveta Sv. Kristof: ob pol 8 igra »Zaklade«. Nekaj lepega!
Kino Kodeljevo: »Bo že zopet boljce«. Ob pol 4, pol 6 in 8.
KAJ BO JUTRI?
Drama: »Marije«. Red D.
Opera: Zaprio.
Kino Kodeljevo: »Bo že zopet boljce«. Ob 8.
Nočno službo imata lekarni: danes: dr. Picoli, Dunajska c. 6 in mr. Bakarič; jutri: mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Ustlar, Sv. Petra c. 78 in mr. Hočevar, Celovška c. 34.

100%

Vaših želja zmoremo zadovoljiti z našo ogromno izbiro blaga za jesen in zimo in nudimo:
Za { damske obleke volnene od Din 36— dalje
{ plašče » » » 85— »
{ moške obleke » » » 54— »
{ » » » » » 114— »
{ » » » » » 128— »
{ » » » » » 78— »
{ » » » » » 115— »
Baržuni, barhenti, flanele, pliši itd. po engro cenah
Specialna trgovina

Novak - Ljubljana

Kongresni trg 15 (naproti nunski cerkvi)

Krekov večer v Unionu

Ob 15 letnici smrti dr. Kreka priredi Prosvetna zveza v veliki dvorani hotela Union, danes ob 8 zvečer svečano akademijo s sledečim sporedom!
1. Weber: Oberon, ouvertura (vojaški orkester).
2. Dr. Janez Ev. Krek: Bršljana ni (deklamacija).
3. H. Sattner: Nazaj v planinski raj; Labarnar: En samo tiho rožo; E. Adamič: Tožba. Poje mešani zbor »Ljubljane«.
4. Beethoven: Drugi stavek iz II. simfonije (vojaški orkester).
5. Dr. Jakob Mohorič: Slavnostni govor.
6. Vasilij Mirk: Narodna romanca (za mešani zbor, soli in veliki orkester; proizvajajo pevski zbor »Ljubljane« in vojaški orkester).
7. Parma: Xenia. (Intermezzo, Vojški orkester).
8. Dr. Janez Ev. Krek: Slovenec Čehu (deklam.).
9. Grieg: Slavnostna koračnica.
Vstopnina: sedeži od I. do V. vrste 10 Din, od VI. do XXI. vrste 5 Din, balkonski in galerijski sedeži 3 Din, stojšča 2 Din.
Predprodaja v pisarni Prosvetne zveze, Miklošičeva 5, v nedeljo od 10 do 12 in pri večerni blagajni od 7 naprej.

KLOBUKE

zimske in jesenske novosti v raznih barvah, oblikah in kakovostih, ter vsakovrstne športne čepice nudi v bogati izbiri
MIRKO BOGATAJ
specialna trgovina klobukov
LJUBLJANA, STARI TRG 14
Cene nizke! Solidna postržba! Sprejemajo se klobuki v popravilo.

Predavanje dr. Gušića o Prokletiji. V ponedeljek 10. t. m. otvorita Slovensko planinsko društvo in turistovski klub »Skala« zimsko predavalno sezijo. Dr. Branimir Gušić iz Zagreba, že znan ljubljanski planinec po svojem odličnem filmu »Durmitor«, ki je bil lani predvajan v Ljubljani, bo govoril o svojih turah v Prokletiji. Tako se imenujejo planine na jugu naše države, na albansko-jugoslovanski meji. Ze samo ime gorovja nam mpove, da so to težko pristopni, odlični samotni kraji, daleč od prometa in civilizacije. Prokletija predstavlja tudi danes še po večini belo liso na karti Evrope in je edino neraziskano in neodkrito gorovje evropskega kontinenta. Severni areal tega sistema spada pod jugoslovansko oblast. Dr. Branimir Gušić je v družbi svoje soproge gospe M. Heneberg Gušić in inž. E. Trepčarja leta 1931 prepotoval gorovje ob naši državni meji od Metohije do Gusinja. Ob samostanu Visoki Dečani, na robu Metohije, se je povzpел v masiv Djerovica, ki doseže v vrhu Vel. Djerovica (2656 m) svojo najvišjo točko. Ta vrh bo bržčas tudi najvišji v Prokletiji, ako ga ne presežejo še nepreiskani in nepoznani vršaci v albanskem delu Prokletije. Vedno ob meji je potoval dr. Gušić od Djerovice na Maja Rops (2505 m), Maja Spatiš (2207 m) v predel Košutice in na sedlo Car Bor (1858 m), kjer je ostra geološka meja med skriljastim pogorjem na eni, in izrazito apneniskim gorovjem na drugi strani Kot prvi planinec in geograf je preiskal nadalje kraški masiv Bjelaša v vsej njegovi dolžini ter se dvignil na najvišji dosegljivi vrh v tej skupini, Maja Rosit (2522 m). Z visokih sedel v področju Bjelaša se mu je nudil pogled prav v srce Prokletije, v globoko sotesko nepoznane Valbone. Nasproti onstran globokega kanjona te soteske se je dvigala skupina Bješka Krajsnišev v najvišjem vrhom Maja Hekurave (višina nepoznana). Tko Bjelič kakor tudi Bješka Krajsnišev, nadalje prekrasno Maja Jerzerce s svojimi zamrznjenimi jezerci, nudijo nepoznane slike veličastnega velegorja. V opisane pokrajine nas bo vodil predavatelj dr. Gušić. Okrog 120 skioptičnih slik bo nazorno ilustriral njegova izvajanja. Ljubljanski planinci pridite in pogledite najlepše pogorje na skrajni meji naše domovine.

Gospod Julij Beletto bo po več kot dveletnem preselidku zopet nastopil na koncertnem odru v ponedeljek, dne 10. t. m. v Filharmonični dvorani. Ta večer priredi krajevni odbor Rdečega križa koncert na korist šolskemu zobnemu ambulatoriju v Ljubljani. Gospod Julij Beletto nam zapoje par izredno lepih samospsevov iz naše literature. Znae so odlične pevске vrline našega najizrazitejšega pevcu, zato je odveč vsaka beseda o njegovi slavi in hvali. Vsak njegov koncertni nastop je dogodek in užitek. Poleg njega nastopi najprijetnejša članica naše opere ga. Gjunjenac-Gavella. Zapela bo med drugim Lajovčevu Beguncu ob zibelci, samospjev, ki ga pritevamo med najlepše bisere naše, razmeroma bogate samospevne literature. Ponovno se bo uveljavil ta večer tudi naš godalni kvartet: Pfeifer, Stanič, Šušteršič, Bajde. Zaigral nam bo Borodinov Godalni kvartet v g-durn. Oba zgoraj navedena umetnika spremlja pri klavirju g. Niko Strifof. Občinstvo vabimo, da zasede ta večer koncertno dvorano. Poleg visokega umetniškega užitka bo prispevalo tudi k ustanovitvi zobnega ambulatorija. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

Umrli v Ljubljani od 30. septembra do 6. oktobra 1932. Rojček Anton, 69 let, občinski ubogi. Vidovdanska c. 9. Zupan Marija, 16 dni, hči hlapca. Japljeva ul. 2. Knežević Borko, 20 let, dijak teh. šole. Vidovdanska c. 9. Snaj Alojzija, 2 meseca, hči posestnika. Črna vas 498. Zadravec Marija roj. Blaj, žena premik. drž. žel. Pražakova ul. 8. Černivec Franjo, zasebni uradnik. Gradišče 14. Levstik Marija roj. Sinchly, 76 let, učiteljica v pok. Masarykova c. 66. pr. Breskvar Marija roj. Peterca, 82 let, posestnica. Trnovska ul. 4. — V ljubljanski bolnišnici umrli: Flajs Janez, 42 let, delavec. Gorje. Kapitler Franciška roj. Košiča, žena sodnega služitelja. Kranjska gora 82. Zučko Marija, 40 let, služkinja. Šmarje pri Jelšah. Mauri Dominika, 51 let, usmiljenka. Zaloska c. 2. Virk Edvard, 2 in pol leti, sin delavca. Ravniharjeva ul. 3. Sedmak Marija, 7 mesecev. Korytkova ul. 26. Bezica Silva, 9 let, hči kotlarja. Dunajska c. 55. Peternej Milena, 5 let, hči sprevodnika drž. žel. Celovška c. 72. Primi Milč, 9 let, hči gostilničarja. Moste. Mlečh Kristina, 42 let, žena tovarna delavca. Jesenice. Domadenik Pavla, 57 let, žena posestnika. Zg. Hoče 51, srez Maribor. Bekš Ivana, 21 let, služkinja. Verd 25 pri Vrhniki. Hudak Matija, 66 let, posestnik. Učakovci 6, srez Črnomelj. Jerkovič Mile, 45 let, dinar. Stari grad 1. Flisek Ana, 36 let, Zgorje-Toplice 41. Štrajhar Garijela, 5 mesecev, hči služkinje. Ježica 152. Ježjak Alojzij, 2 leti, sin delaven. Ižanska c. 422. Lipicar Amalija roj. Falatič, 52 let, zasebna. Grajska pl. L. Pestotnik Janez, 47 let, mlinar. Blagovica. srez Kamnik. Zupan Igor, 16 mesecev, sin kemigrafa. Jurčkova pot št. 55. Ljubljana.

Poizvedovanje
Dotični, ki je pozabil moški dežnik v soboto 8. oktobra dopoldne v področju »Slov.« uprave na Miklošičevi cesti — ga lahko dobi istotam.

To se pa prileže!

Mošt je priljubljena pijača, vendar je za marsikoga preveč oslastna, zato večkrat ne ugaja. In vendar se ta nedostatek in vsi drugi prikusi mošta lahko odpravijo na ta način. Da mu vedno primešamo eno tretjino Radenske zdravilne vode, so raje pa Radenske Gizele vode ali Radenske Kraljeve vode. Taka mešanica nima samo polnega, osvežujočega in kot šumečo vino prijetnega ukusa, temveč je tudi zdrava in ceno pijača, ki se vsakomur dobro prileže.

Tabor slov. čebelarjev

Za nedeljo 2. t. m. je sklicalo Slov. čebelarško društvo shod čebelarjev v Ljubljani. Zbralo se je 150 čebelarjev iz vse Slovenije pri g. Ant. Znidaršiču na Tržaški cesti, ki je dal radevolje prostore svoje tvornice »Pekatek« na razpolago. Živahno vrvenje je bilo to dopoldne pred njegovim čebelnjakom. Kmalu po 8 je otvoril shod gosp. prof. Verbič in pozdravil nepričakovano veliko množico zbranih, med katerimi smo videli mnogo znanih slovenskih čebelarjev-strokovnjakov. Njegov pozdrav je veljal tudi zastopniku naklonjenega nam gosp. bana gosp. inž. Jelencu in u. Vsi navzoči so z največjim zanimanjem sledili predavanjem, ki so jih izvajali gg. Majer, Peternel, dr. Bosek, prof. Verbič, dr. Podgornik, A. Znidaršič, Arko in dr. Kern. Vsi predavatelji so želi zasluženemu pohvalo za strokovna in jedrnata izvajanja. Poseben aplavz je veljal g. A. Znidaršiču, prvoborecu za slov. čebelarstvo in stvaritelju »Našega panja«. Popoldne pa je bil namenjen ogledovanju vzornih čebelnjakov gg. Arka, Rojine, Babnika in Zakotnika iz Siške ter Društvene čebelarne v Pražakovi ulici 13.

Sele proti večeru so se razhajali čebelarji, ki jim bo ta shod ostal nedvomno v prijetnem spominu. Čebelarškomu društvu pa čestitamo na izredno lepo uspelem taboru.

Dr. F. Derganc
šef-primarij kirurg. odd. v p.
Ljubljana, Komenskega ulica 4
ne ordinira do preklica

Motociklistični lov na lisico

Motosekija »Perun« Maribor priredi v nedeljo, dne 16. oktobra 1932 v slučaju slabega vremena dne 23. oktobra t. l. lisicolov v zvezi z družabnim večerom, ki se vrši v gostilni Balon na Pobrežju. Razpis lisicolova: Zbirališče na Glavnem trgu, start lisice iz Glavnega trga ob 13, start lovecev iz Glavnega trga ob 14. Darila: I. lisiji rep, in prehodni pokal. II. gramofon. III. srebrna cigaretna doza. IV. popravilo motornega kolesa do 200 Din pri g. Železniku, elektro-mehaniku. V. Ura za motorno kolo; VI. klobuk po izbiri pri g. Kvasu, klobučarju.

Darila se lahko ogledajo od 8. do 15. t. m. v izložbi manufakturne trgovine g. A. Macun, Gosposka ulica 10. Proga lovšica: cca 15 km. Meje: Pokopališče—Dolguša—gostilna Riedel—gostilna Wruss—Tezno—gostilna Lešnik—Pobrežje—pokopališče.

Splošna določila: Lov lisice traja od 14 do 16. Lisica se sme skriti 15 m od vozne ceste v določenem lovšiču. Lisica mora markirati vsa križišča in odcepe cest z raznobarnimi narezki papirja. Lisica se ne sme skrivati na pokopališčih, hišah in v ograjenih vrtovih. Vsak lovec je dolžan, v slučaju, da najde lisico, oddati lisici startno listo ter se takoj odstraniti. Strogo je zabranjeno najditelju lisice izdati skrivališče drugim lovecem. Vsak udeleženec se mora brezpogojno pokoriti nalogam vodstva. Event. protesti se upoštevajo najkasneje 15 min. po izvršenem lisicolovu z vplačilom zneska Din 50, tu znesek pa se vrne, ako je protest odobren. Vodstvo lisicolova si pridružuje pravico spremembe programa. Lovci se morajo pol ure pred startom javiti vodstvu lova na Glavnem trgu, da se jim izroči startna lista. Točno ob 16 zaključek lova. Udeleženci lisicolova vozijo na lastno odgovornost. Lovci-vozači morajo upoštevati cestno-policijske predpise in odkloni priveditelju vsako odgovornost. Vsak lovec-vozač jamči za vse škode in nezgode, ki bi event. nastale z njegovim vozilom. Priveditelj je upravičen izreči diskvalifikacijo, ako se lovci-vozači ne držijo oblastnih predpisov, ali drugih zakon-skih določb, ali kršijo športno disciplino. Ob 16 odhod lisice iz skrivališča in lovecev, na veselični prostor gostilne Balon na Pobrežju, kjer se vrši družabni večer in razdelitev daril.

Udeležba lisicolova je dovoljena vsem ljubiteljem moto-sporta, to je članom in nečlanom (gostom). Prijave sprejema do vključno 14. okt. do 16 načelnik motosekije g. Oto Črepnik, trgovec v Mariboru, Melska 2, istočas se dobijo načrti lovšice. Prijavnina znaša za člana 15 Din, za nečlane (goste) 25 Din. Poznejše prijave so podvržene dvojni taksi. Prijavnina se ne vrne. S podpisom prijavnice se podvrže vsak udeleženec razpisu in se obveže izpolnjevati vse predpise vodstva lova. Vsak udeleženec l. lisicolova motosekije »Perun« dobi v spomin krasno izdelano plaketo. Vse ostale informacije se dobijo pred startom. Vljudno vabimo k polnoštevni udeležbi našega l. lisicolova.

Trgatev v Prekmurju

Dolnja Lendava, 7. oktobra.
Petje in vriski odmevajo po naših gorinah. Trgatev je bila prepovedana do 3. oktobra. Nekateri nestrpnosti so sicer že prej trkali, pa so morali plačati kazen. V ponedeljek 3. oktobra pa je šlo vse v gorice. Več tisoč ljudi je bilo na trgatvi. Prišli so iz celega dolnjega Prekmurja in Medmurja in tudi z Madžarskega. Vreme je bilo lepo. Zvečer pa je začelo deževati in še danes ni jasno. Pa ljudje kljub slabemu vremenu trgatev. Bojijo se, da bi bilo preveč dežja in bo grozdju škodovalo.
V drugih krajih bodo začeli šele okrog 15. oktobra s trgatvijo, pri nas bo pa takrat že konec. Kleti se zopet polnijo. Starega vina skoraj nikjer ni več dobiti. Letošnji pridelek je obilen, boljši kot lanski kvaliteten in kvantitetno. Seveda naša vina nimajo po 18% sladkorja kakor ljutomerska, pa dobra so le. — Prosimo žolsko oblast, da za drugič ob trgatvi otrokom prosto, ker je v tem času v šoli le par otrok, s katerimi se morajo učitelji mučiti, četudi bi radi pogledali v naše gorice tudi ti učenci in učitelji.

Dnevna kronika

Znamenitosti Ohridskega jezera

Belgrad, 6. okt.

Ohridsko jezero v Južni Srbiji, ki je obenem naše največje jezero, ima celo vrsto svojih posebnosti. V teku zadnjih let je več znanstvenikov preiskovalo njegove vode in življenje v njih. Tudi inozemski učenjaki so se zelo zanimali za nove ugotovitve. Posebno zanimanje za Ohridsko jezero z ozirom na njegovo hidrobiologijo pa je vzbudil mednarodni kongres za hidrobiologijo, ki se je nedavno vršil v Amsterdamu na Nizozemskem. Ti kongresi se vrše vsako drugo leto. Prihodnji bo l. 1934 in sicer v Jugoslaviji.

Znanstveniki so dognali, da živalstvo Ohridskega jezera se danes sestoji večji del iz živalskih vrst, ki so zelo sorodne vrstam, katere so izumrle že zdavnaj še pred ledeno dobo. Potemtakem se v Ohridskem in še nekaterih drugih jugoslovanskih kraških jezerih nahajajo zlasti mikrokozmična bitja, ki specialno zanimajo celo vrsto evropskih znanstvenikov. Nedavno je eden svetovno znanih znanstvenikov dejal o Ohridskem jezeru, da je menda najzanimivejše jezero na severni polobli sploh. Edino

obsežno Bajkalsko jezero v Aziji bi se moglo primerjati z njim. Najredkeje, pa sila zanimive primere že izumrlih živalskih vrst, zlasti črvov, rakov in rib, so doslej našli v Ohridskem jezeru. Posebno zanimiva pa je ohridska postrv, ki je sploh nikjer drugje na svetu ni mogoče najti. Razen tega so deževniki v Ohridskem jezeru, vodne živali, dočim povsod drugod žive na suhem. Iz vsega zgoraj navedenega, znanstveniki logično sklepajo, da je Ohridsko jezero sila staro in da skozi dolgo vrsto tisočletij ni doživelo večjih tektonskih nezdov. Drugače se ta bogati krog živali namreč ne bi mogel ohraniti v tako prvotni obliki.

Na kongresu hidrobiologov v Amsterdamu je bilo več ponudb za prihodnji kongres. Zlasti Švica in Francija sta se trudili, da bi za l. 1934 zbrali svetovne učenjake v eno svojih mest. Ali sklenjeno je bilo, da se prihodnji svetovni hidrobiološki kongres vrši v Jugoslaviji. To pa največ ravno radi posebne vrednosti in pomena naših alpskih (kraških) jezer z ozirom na proučevanja fosilov in mikroorganizmov. Na kongresu bodo razpravljali o racionalnem izkoriščanju nekaterih naših jezer.

Koledar

Nedelja, 9. okt. (21. pobinkoštas aelclja): Dionizij in tovariši, mučenci.
Ponedeljek, 10. okt.: Frančišek Borgin, spoznavalec; Daniel in tovariši, mučenci.

Novi grobovi

† Ga. Ana Flisek. Zagorje: »Mama, še enkrat nas poglejte — Pretresljiv je bil prizor ob grobu mlade matere gospe Ane Flisek, ko so tako milo vzdihovale njene štiri sirote. Gospa Ana Flisek je umrla kot žrtev svoje prevelike pridnosti. Ponesrečila se je, ko je v košu nesla drva in padla. Nastala je notranja krvavitev, da je morala iskati pomoč v ljubljanski bolnišnici — pa žal ni prebolela operacije. Mrtvo je Ljubljana vrnila — v četrted popoldne so jo pokopali. Blaga žena naj uživa plačilo pri Bogu, žalujočega g. soproga in zapuščene sirote kakor tudi njeno domačo družino Rančigajevc naj tolaži Bog. Naše sožalje!

† Vlado Koman. Iz Radovljice: Naše prosvetno društvo je izgubilo vzornega člana Vlada Komana. Studiral je v škofjski gimnaziji v St. Vidu in je moral v 6. razredu izstopiti radi bolezni. Lhaja iz vzorne krščanske družine. Oče je katasterski uradnik v Radovljici. Letos je dočkal vesel dogodek: novo mašo svojega brata Borisa. Bil je silno nadarjen in načitan. V svojih zdravih dneh je vrsto pomagal pri prosvetnem društvu in znal zlasti lepo deklamirati. V bolezni je velikokrat z vso pobožnostjo prejemal svete zakramente. Umril je v najlepši mladostni dobi 26. let. Pogreb bo v nedeljo ob 15. Naj mu sveti večna luč! Svojem naše sožalje!

† Ga. Hermina Hamann. V Ljubljani na Mestnem trgu št. 8 je umrla v visoki starosti ga. Hermina Hamann, roj. Fischer. Pogreb bo v ponedeljek ob 3 popoldne! Svojem naše sožalje!

DRAGO GORUP & CO.

konfekcija

Miklošičeva cesta štev. 16-I. nadstropje

Če niste v naši bogati zalogi plaščev našli nič primerne za Vas — potrpite samo nekaj dni; mi Vam ga izgotovimo po meri, solidno in poceni

Osebne vesti

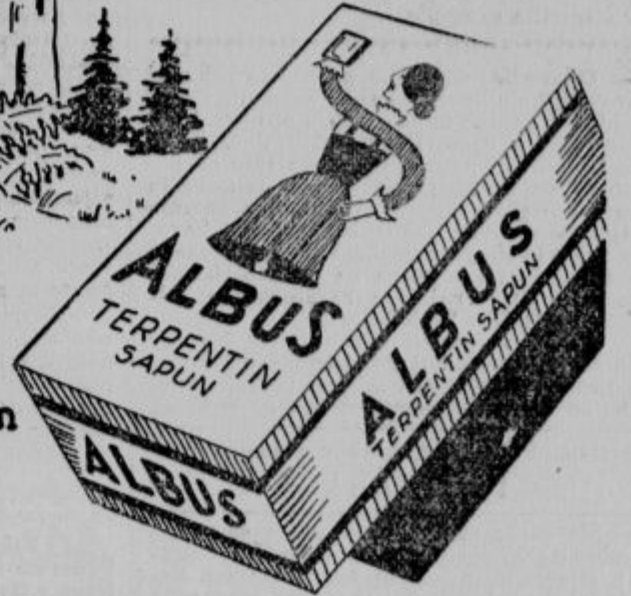
— Dve poročni slavnosti. Včeraj popoldne sta se poročila v kapelici Salezijanskega mladinskega doma na Kodeljevem sanitetni poročnik dr. Marko Korošec z gđe. Pepec Setinovo in g. Pogačnik Vladimír z gđe. Tončko Setinovo. Poročal jih je ravnatelj Sal. mladinskega doma dr. Franjo Blatnik. Nevesti sta iz zelo ugledne in znane krščanske družine Setinove v Novem Vodmatu, ženina pa tudi iz uglednih rodbin. Obema tovarišema izreka ob tej priliki Fantovskij krožek zahvalo za njuno delo in sodelovanje v Fantovskem krožku in jima želi v novem stanu obilo sreče in božjega blagoslova!

— Napredovali so v čin podporočnika gojenci, ki so dovršili nižjo šolo vojaške akademije, in sicer v pehoti: Vinčo Rupnik, Branko Kraus, Dinko Večerin, Janko Streharski, Ivan Dominik, Franjo Has, Ernest Zlebnik, Valentin Vertič, Vladimir Obad, Viktor Koželj, Anton Petre, Josip Lesjak, Josip Golubič, Vladimir Simončič, Ratibor Prohaska, Ernest Bukrus, Veljko Pokrajc, Josip Dodič, Ivan Koren, Ivan Fotočnjak, Dragoljub Rodič, Zvonimir Veber, Ivo Bratanič, Dragoslav Feliks, Vukoslav Butina, Branko Livada; v topništvu: Grabrijel Hočevar, Zdravko Popin, Ervin Znidarič, Vladimir Frankol, Andrej Hojan, Vilbald Keler, Josip Hromatka, Zvonimir Gmajner, Peter Stengel, Alojzij Pelko, Slavko Pčelar, Jožef Kikel in Zdravko Verbič; v konjenici: Emanuel, Dormer in v vinjenjski stroki: Emerik Kanj, Marjan Tepič, Tomaž Štrba, Oskar Klanjšček, Erik Ortner, Josip Lipovec, Jožef Pevec, Branko Boričič, Valerij Marušič, Josip Pende, Pavel Dimič, Peter Petrovič, Ferdinand Drogenik in Anton Doležal.

— Nosečim ženam in mladim materam pripomore naravna »Franz-Josef« grenčica do urejenega delovanja želodca in črev. Glavni zastopniki novodobnega ženskega zdravilstva so preizkusili »Franz-Josef« vodo v pre mnogih slučajih kot brezizjemno naglo, zanesljivo in brez bolečin učinkujoče sredstvo. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Terpentin razkraja nesnago še hitreje.

... v spojitvi z močno se peničim **ALBUS-milom.**

ALBUS-terpentinovo milo

je zanesljiva pomoč pri pranju Vašega domačega perila. ALBUS-terpentinovo milo se močno peni in lahko razkraja nesnago. ALBUS-terpentinovo milo varčuje Vaše perilo in Vam olajša pranje.

Ostale vesti

— Zadnja pot ž. p. Alfonza. Ko je v nedeljo 2. oktobra malo predpoldne za pozemsko za vedno zatisnil oči vikar novomeškega frančiškanskega samostana in ko so ga prenesli iz skromne redovne celice v lursko kapelo na pripravljeno mrtvaški oder, se je okoli njegove krste mahoma pričelo zbirati nebroj novomeškega vernega ljudstva, da se poslovi od svojega priljubljenega spovednika. In ti obiski so se ponavljali v obilnem številu oba dni, dokler je, četudi mrtev, bil še med nami. Marsikako oko se je orosilo ob spominu na blagega pokojnika, ob spominu na njegovo milostnost v spovednici in nauke, ki so tako tolažljivo vplivali na tolažbo iskajoče duše. Lepo posmrtno mu je kot spovedniku posvetil naš nabožni pesnik fr. Neu-

ljdale se bodo do polnoči. Te legitimacije prihajajo v poštev za one, ki se ne bodo peljali z izletniškimi vlakom. Polovična vožnja v zvezi z legitimacijo »Krke« velja do vključno 12. t. m.

— Neveljski požigalec? V četrtak je bil na Vrhpoljah pri Kamniku aretiran neki fant, ki je osumljen, da je pred kratkim zažgal kozolec dvojni posestnika gosp. Novaka na Vrhpoljah. Aretacija je na podlagi ovadbe zahtevalo državno pravdnstvo iz Ljubljane.

Izbornih piščic in prigrizkov, slaščic in še raznih obilzkov ogromna, največja izbira pri Slamiču le se servira.

— V »Službenem listu« kraljevske banke uprave dravske banovine št. 80 od 8. t. m. je objavljena »Uredba o izpremembi in dopolnitvi uredbe o ureditvi kazenskih zavodov« dalje »Izpremembe §§ 14. in 21. uredbe o organizaciji ministrstva za promet in prometne službe«, »Pravilnik za napravo bolnišnega inventarja pri vseh bolnišnicah in soc.-zdravstvenih ustanovah in o raznanju z njim« in »Razpisi — popolnilev razpisa o predložitvi dokazov prijaviteljenega in plačane davka, ko se zahtevajo carinske ugodnosti; — o analizi blaga iz tar. št. 176 uvozne carinske tarife; — carinski postopek za opravljanje shranitvenih ekspedicij blaga«.

— V »Službenih novinah« št. 231 od 6. t. m. je objavljena »Naredba o sprejetju in ostalih pogojih za službo finančne kontrole« dalje »Zmenjave in dopolnitve pravilnika za izvršitev zakona o državni trošarini«, »Zmenjave in dopolnitve v pravilih o opravljanju drž. strokovnega izpita po stroki kontrole mer in dragocenih kovin« in »Pravilnika o delokrogu in dolžnostih članov stalne komisije za mamila«.

Restavracija in kavarna »Tratnik«

Ljubljana, Sv. Petra cesta 25

nudi za/trk za Din 3—
pečeno črno kavo za Din 3—

— Mlinar in njegova hči. Ljudska igra v 5. dejanjih. 13 (10) oseb. Spisal Ernst Raupach. Za slovenske ljudske odre priredil A. Robida. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena 18 Din. — Menda je ni igre, o kateri bi se moglo trditi, da je bila že tolikokrat igrana, kot Mlinar in njegova hči — pa vendar jo igrajo zopet in zopet o Vseh svetih po vsej Sloveniji še vedno z velikim uspehom. Igra je lahko uprizorljiva in jo bodo tudi podeželski odri lahko spravili na deske, treba se jim bo le ravnati po navodilih pisatelja navedenih v predgovoru.

— Slovenski biografski leksikon. I. knjiga. A—L, obsega v kratkih življenjepisih vse slovensko kulturno življenje, s točno in stvarno označbo dela in pomena posameznih narodnih delavcev. Ta knjiga je neizogibno potrebna vsakomur, ki hoče ostati v živem stiku z narodnim življenjem, ker je zanesljiv kazipot pri vsakem delu, pa tudi naša najbolj zdrava spodbuda. Leksikon je založila Zadruga gospodarska banka v Ljubljani, komisijsko razprodajo pa je prevzela Nova založba v Ljubljani (Kongresni trg).

— Dr. Sušnikovi »Akademski poklic« so izšli pred kratkim v drugi spopolnjeni izdaji. Izredni uspeh dovolj priča, kako je bilo to delo potrebno in da je po svoj kakovosti res provostno. Ne bo koristilo samo mladini in vzgojiteljem, temveč pride prav slehernemu izobražencu. — Kijub trini vezavi in umetniški opremi je cena ca. 400 strani obsegajoči knjigi še vedno le 40 Din (po pošti 5 dinarjev več). Naroča se pri SKA Starčinstvu v Ljubljani, Miklošičeva 7.

Dr. Zdenka Tomišek
specijalistka za kožne in spolne bolezni
kozmetika
ordinira sedaj zopet
od 9¹/₂—12 dop. in od 3—5 pop.
Ljubljana, Ciril-Methodova ulica 16/I
(za gimnazijo na Poljanah)

— Na današnji Pugljevski slavnosti v Novem mestu bodo govorili predsednik »Krke« g. Rostan, novomeški župan dr. Režek, ki prevzame spomenik v varstvo, intendant Oton Župančič kot zastopnik Narodnega gledališča, Društvo književnikov in Penkluba, urednik »Ljubljanskega Zvona« Fran Albreht kot zastopnik Slovenske Matice in gosp. Lojze Drenovec, predsednik Udruženja gledaliških igralcev. Slavnost se prične ob 10 dopolne in jo bo oddajala radijska postaja. — Legitimacije za polovično vožnjo se dobe žigosane takoj po odkritju spomenika v Splihalovi kavarni.

10.000 Din je zavarovan vsak Slovenec
15.000 Din je zavarovan vsak Slovenec
naročnik za slučaj smrtne nesreče

— Ali ste že obnovili naročnino na »Slovenca«? Ako ne, storite to nemudoma, ker ste sicer v nevarnosti, da ne bi prišli v poštev pri zbiranju za »Slov.« jubilejne nagrade.

— Se je čas, da si zagotovite udeležbo pri zbiranju za »Slov.« jubilejne nagrade. Treba le, da takoj naročite vsakdanjo izdajo »Slovenca« in potem točno naprej plačujete naročnino. S točnim plačevanjem si zagotovite tudi pravico do podpore za slučaj smrtnih nezgod.

— Opozorilo! Še vedno poskušajo nekateri zavarovati bolnike brez njih vednosti. Prijavijo jih kot zdrave in ponaredijo podpise. Opozorjamo, da v ugotovljenih takih slučajih ne bomo izplačevali posmrtnin, špekulante pa bomo objavili v časopisu, ker upamo na ta način odpraviti to grdo razvado. V »pravih« smrtnih slučajih posmrtnine takoj izplačujemo. Zavaruj sebe in svoje domače v korist svojcev! Zavarovana oseba se mora na ponudbi lastno-ročno podpisati. Vzajemna zavarovalnica, oddelek »KARITAS«, Ljubljana.

— **Listnica uredništva: Prijatelju iz Zogorja:** Noben dopis ne more biti objavljen poprej, preden ga dobimo s pošte. Koliko časa pa to traja, to ni odvisno od urednikov, ampak menda od vremena.

Najslajši kotichek najdeš v slaščičarni Petriček

— Slovenska revija za fotografije amatere. Z oktobrom smo dobili prvo številko »Foto-amaterja«, mesečnika z foto in kino umetnost. Revija je tako po obsegu, kakor opremljena zasnova s precejšnjim pogumom. Dvajset strani teksta, med temi na štirih straneh na posebnem papirju 6 krasnih slik je za začetek mnogo. Uvodni članek govori, zakaj smo dobili lastno revijo in kako bo skušala doseči svoj namen. Članek prof. Sica je v resnici dobra beseda mladim amaterejem. Recept za drobno zrnkasti izenačevalni razvijalec bo dobrodošel zlasti tistik, ki včasih od kamere zahtevajo tudi kaj več. Razgledi po filmskem svetu vodijo bralca mimo najvažnejših aktualnosti in kotichek za vprašanja bo našel najbrž mnogo vpraševalcev. Pripravljeni smo, da bo revija uspevala, saj imamo Slovenci že lepo število fotografov amaterejev. K pogumu v današnjih časih ustvarjati slovensko fotografsko revijo, prav iz srca čestitamo drogištu Gregorju.

— Opozorjamo na oglas »ILFE«. Drogerija Hafner, Spodnja Siska.

Zelo okusno, vedno sveže in ceneno!

Zendviči, hors d'oeuvre, južne, vino, pivo, likerji, slaščice itd. Aranžmani za čajanke, godovanja in domače zabave. Automatični buffet R10 Selenburgova 4. Tel. 28-63

— Posode nimate. Centralna vinarna Vam nudi vino v svoji posodi najugodnejše. — Specialist za očesne in ušesne bolezni dr. Dereani ordinira zopet redno. — Kogresni trg št. 14. — Svojem blagopokojnim bodete postavili nagrobni spomenik zato si ogledajte takoj trajno razstavo nagrobnikov najnovejših oblik, skic, album izvršenih spomenikov pri znani najcenejši in najsolidnejši tvrdki kamnoseško-kiparskem podjetju Franjo Kunovar, pokopališče Sv. Križ, Ljubljana. Telefon 27-87.

— Za jesenska oblačila najbolje in najcenejše blago v specialni trgovini Novak na Kongresnem trgu.

— Urbas Marija nasl. Ljubljana, Komenskega ul. 16, najfinejše kranjske klobase na drobno in debelo. — Telef. 2365.

— Pri haemeroidah, zaprtju, ranitvi črevesa, tvorih, pritiskui vode, bolečinah v križu, tesnobi v prsni, utripanju srca ter omotici dosežemo z uporabo naravne »Franz-Josef« grenčice vselej prijetno olajšanje, večkrat pa celo popolno ozdravljene. Strokovni zdravniki za notranje bolezni predpisujejo v mnogih slučajih vsak dan zjutraj in zvečer pol kozarca »Franz-Josef« vode. — »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijkah trgovinah.

40 kokoši podavljenih

Grosuplje, 7. okt. Take vrste senzacije, kakršna je bila ta, menda še ni bilo pri nas. Danes so povsod govorili o štiridesetih mrtvih — namreč kokoših, ki jim je zavila vrat v naši vasi takšna ali drugačna »lisica«. Ponekod jih je kar po deset do sedemnajst zadržala in odnesla. Ta »lisica« se je spravila nad kokoši že zgodaj zvečer — že ob sedmih, pa jo kljub temu niso mogli zasačiti. Kam je odnesla kokoši? Prestora ni imela posebno določeno, ki je pustila kokoši, kjer se ji je pač zdelo. Ali je kološ zakopala ali jo je pa pustila v kakem grmu. Tako se je izvršil tak »pogreb« tudi na pokopališču: zjutraj so namreč videli na nekem grobu perje, ki je melo iz zemlje. Sprva so mislili, da je perot kakke postovke, toda stvar je bila preveč sumljiva. Ne bodi len je nekdo potegnil za perot in glej — celo kokoš je potegnil iz groba. Tako so dobili na mnogih krajih zakopane kokoši, od katerih so se videli na površju razni deli: eni glava, drugi noga, zopet drugi perje itd. Nekatero so bile zakopane tudi na gnojiščih, druge zopet kje drugje.

Sedaj nastane vprašanje, kdo je vse to delal. Da bi bila res lisica, je skoraj nemogoče verjeti. Če bi bila, bi kokoši romale v gozd in jih ne bi sredi vasi zakopavala. Misel, da bi to delal človek, je skoraj izključena. Ne vem, kakaj bi kokoši davil in jih zakopaval, ker to mu ne bi nič koristilo. Pač pa bo skoraj gotovo to, da jih je podavil in jih zakopal pes volčje pasme. To potrjuje dejstvo, da so nekateri videli podobno žival, ki je nesla kokoš. Na drugem kraju pa so dobili še pasjo dlako, kjer se je žival morala plaziti skozi majhno odprtino. Torej imamo zopet nove vrste kurje tatove.

Trebnje

St. Lovrene, Dol. Dne 4. oktobra t. l. ob 10 se je vršila v Trebnjem razprava proti Potokarju Alojziju, članu ljubljanske drame, češ da se je pregrešil proti členu 5. zakona o zaščiti države. Potokar Alojz je bil oproščen.

Kamnik

Lov Gojzke planine se bo oddal dražbenim potom v zakup 11. oktobra ob 11 v restavraciji »Cerar« v Kamniku. — Načelstvo.

Slomšekovi rojaki se klanjajo spomenu velikega škofa

Šmarje pri Jelšah, 6. oktobra. Med prvimi proslavitelji 70 letnice Slomškove smrti so bila vrla dekleta šmarjske in sosednjih dekanij. Dne 17. julija t. l. so imela veličasten tabor pri Sv. Roku, kakor je »Slovenec« svojčas že poročal. In prav so imela. Saj je Slomšek naš najožji rojak iz Sloma na Ponikvi in je izredno rad naše kraje obiskoval ter jim še celo svoje zadnje dni posvetil. V petek 19. septembra torej pet dni pred svojo smrtjo se je v Rogoški Slatini ganljivo poslavljaj od svojih duhovnikov; v soboto se je podal na božjo pot na Ptujsko goru in v nedeljo 21. septembra je v sosednji Kostivnici opravil zadnje višjepastirsko opravilo na zemlji, ko je posvetil podružnico sv. Rozalije. In še živi med nami 83 letni Fr. Jug, ki se Slomškega živo spominja in s ponosom pripoveduje, da je bil l. 1858 od njega birman in da je v stari šoli nad župniščem tri leta pozneje zopet gledal njegov mili obraz ter mu v zboru svojih součencev v slavo zapel: Glejte, že solnce zahaja.

Na skupno proslavo pomenljive obsmrtnice pa smo se že dolgo pripravljali in jo prvo oktobersko nedeljo kolikor le mogoče lepo obhajali. Po zahvalnici v cerkvi nam je po jedrnatem nagovoru naš rojak msgr. Vreče slovesno blagoslovil na betonska tla postavljeni oder Katol. doma in pa dve lični in svetli za manjše sestanke, knjižnico in garderobo določeni sobi. Po blagoslovitvi pa se je v nabito polni dvorani po dobro sestavljenem programu vršila akademija. (Prisrčen pozdrav predsednik, deklaracija »Kje sem doma?« in pa pesem »Preljubo veselje« so bili zelo umestna priprava na slavnostni govor msgr. Vrečeta o Slomškovem rodoljubnem delovanju; pesem »Predice« in deklaracija »Poslanica« ter ljubko prepevana: »Glejte, že solnce zahaja« pa so tvorile prav lep okvir izredno poučnemu poljudnemu govoru rojaka g. učitelja Vikt. Rom. slušatelja zagrebškega pedagogija, o Slomškovi zaslugah za šolo in narodovo vzgojo ter o njegovi ljubezni do učiteljstva in šolske mladine. Za sklep so nam še domača kmečka dekleta igrala trodejanjo »Prisega«, pa tako lepo in naravno, da se pač lahko kosajo z dobro izvežbanimi podeželskimi odrji, in da smo si pač vsi želeli kmalu ponovitev poučne igre. Vsa čast pa tudi našemu g. organizistu, pod kojega taktirko so tako lepo peli in se je tudi še le tri mesece obstojelji tamburaški zbor naših fantov tako dobro uveljavil. Tako je pokazalo Šmarje pri Jelšah svoje neomajno ljubezen in globoko hvalnost do svojega najodličnejšega rojaka A. M. Slomškega! In Katol. dom s svojimi novimi prosvetnimi prostori, ki so njegovemu spomenu posvečeni, naj leta in leta priča o tem!

Maribor

□ Zaključek Slomškovega prosvetnega tedna. Danes ob petih popoldne bo zaključen Slomšekov teden v Omladinskem domu. Sklepe predavanje je prevzel presvetli pomožni škof dr. Ivan Tomazič, ki bo govoril o beatifikaciji Slomškovi. Na sporedu današnje zaključne prireditve je tudi priljubljena štiridejanska ljudska igra »Materina ljubezen«. K številni udeležbi vabi vladno omladinski odbor.

□ Oglasi za jubilejno število našega lista dne 16. t. m. se sprejemajo najpozneje do srede, dne 12. t. m. v upravi na Koroški cesti 1 in podružnici na Aleksandrovi cesti 6. Omenjena jubilejna številka izide v znatno povečani nakladi in znatno povečanem obsegu.

□ Zetev smrti. Včeraj je umrl mnogo pre zgodaj splošno priljubljeni in spoštovani gospod Alojz Gregorič, paznik moške kaznilnice. Dosegel je najlepšo možko dobo 47 let, ko je podlegel nezdravi jetiki. Njegova smrt je globoko prizadela svoje kakor tudi številne njegove prijatelje. Pogreb bo jutri v ponedeljek ob 4 popoldne iz mestne mrtvašnice na magdalensko pokopališče. Naj počiva v miru, žalujočim naše sožalje.

□ Smrt blage gospe. V pekerskem penzionu je umrla v petek gospa Angela Nebesar, rojena Škerlj iz Bovca, soproga zobozdravnika v Pragi. Pokopnica je sestra uglednih mariborskih žen, gospe Pintarjeve in Lenartove. Blago in plemenito pokopnico je privedla neizprosna bolezen v ljubljeno Slovenijo, kjer jo je pokosila smrt. Pokopali jo bodo danes popoldne ob 4 iz mrtvašnice na mestnem pokopališču. Naj ji bo lahka slovenska zemlja! Žalujočim svojem našo iskreno in globoko sožalje.

□ Tečaj za nepismene vojake so se zaključili te dni. Uspehi so bili prav dobri. Nepismeni vojaki so se poučevali v čitanju, pisanju in računstvu. Poučevali so učitelji: L. Arko, F. Bratoš, I. Feltnig, H. Karničnik, L. Salda in Silvester Rode.

□ Za prvenstvo Maribora. V petek so se pričela na Rapidovem igrišču lahkotatleška tekmovalna za mariborsko prvenstvo poedincev. Pri teku na 800 m si je priboril prvo mesto Rapidovec Hoffer, drugo mesto Svobodaš Drevencič, tretje mesto Zelezničar Rak, četrto mesto Maratonec Stangl. Hoffer je v tej panogi dolgoleten prvak Maribora. Pri teku na 3000 m se je kot prvi plasiral Zelezničar Podpečan, kot drugi Maratonec Štruel, kot tretji Zelezničar Herič, kot četrti pa Maratonec Karlo Sekolec. Maratonec Podlipnik, prvak v Pohorskem teku, ni nastopil. Včeraj popoldne so se tekmovalna nadaljevala in se bodo danes v nedeljo dopolne zaključila. O končnem izidu bo poročal »Ponedeljski Slovenec«.

□ Zborovanje mesarjev v Mariboru. Na pobudo mariborske Obrtne zadruge mesarjev in prekajevalcev sklicuje akcijski odbor mesarskih združug dravske banovine za sredo 12. in v četrtek 13. oktobra v Mariboru skupščino mesarskih združenj cele banovine. Mesarji so doslej večanjani v dravski banovini v 4 strokovnih združenjih, ki imajo svoje seđe v Mariboru, Ljubljani, Celju in Kranju. Združenja vrše živahno propagando za čimvečjo udeležbo na mariborskem zborovanju. Skupščina se otvori v sredo, dne 12. oktobra ob 7 zvečer v veliki dvorani hotela »Zamorec« in bo trajala do pol 10, po potrebi se pa bo nadaljevala v četrtek ob 11 v istem prostoru. Na dnevnem redu skupščine so med drugim predavanja o klanju na kmetih (Mrazar Alojz iz Ljubljane), o vprašanju prostih stonje (Brezočnik Roman iz Maribora), o lastnih grehih (Hohenc Franc iz Maribora), o ustanovitvi strokovne zveze (Zan Ivo iz Ljubljane) in o vzgoji mesarskega naročaja (Fidler Jernej iz Maribora). Sledijo poročila delegatov iz ostalih krajev, posebno tudi delegata iz Celja, ki bo poročal o pravilni kalkulaciji mesnih cen. V sredo ob pol 10 zvečer bo prirejana skupna večerja, v četrtek si bodo gostje ogledali razne naprave mesta, ki jih zanimajo (klavnicno, sejmišče, vinarsko šolo itd.), popoldne pa organizirajo zabavni izlet z avtobusi v Pekre.

□ Za letos še nič... Mariborski športni klubi so si letošnjo pomlad zastavili lepe načrte, da si zgrade lastne postojanke za zimski sport na Pohorju in na smučiških terenih Dravske doline. Žal pa je kriza zajela tudi klubske blaginje in z novimi zimskosportnimi postojankami zanemarit ne bo nič.

□ Pomožna akcija mesta Maribora bo tudi v letošnji zimi organizirala vse razpoložljive moči v borbi proti bedi in pomanjkanju. Mestni socialno-politični urad že zbira tozadevne podatke in v kratkem bo sklicana posebna anketa, na kateri se bo razpravljalo o najuspešnejšem načinu pomoči. Kakor preteklo zimo, bo tudi letos organizirala akcijo mestna občina. Organizacija bo pa letos še težavnješa in spojena z večjimi žrtvami, ker bo potreba večja. Na drugi strani pa bo letos sprito gospodarske krize med meščanstvom veliko težje nabrati za akcijo tolike vsote, kakor lansko leto.

□ Veliko gospodarsko zborovanje. Mariborski gospodarski krogi pripravljajo v kratkem veliko javno zborovanje, na katerem se bo razpravljalo o najnujnejših gospodarskih problemih našega mesta. Gospodarski krogi bodo zlasti iznesli svoje stališče napram občinski gospodarski politiki ter se zavzeli za čimvečjo štednja v občinskem gospodarstvu.

□ Mariborski brivci so podjetni. Prvenstvo Jugoslavije se bo v letošnji zimi odločilo v Mariboru in sicer — v Friziranju. Ta sklep so napravili na zadnjem svoje zborovanju mariborski brivci in lmsničarski pomočniki in pomočnice. Zavzemali so se nadalje tudi za nedeljski počitek.

Dopisna trgovska šola v Ljubljani PRAŽAKOVA 8-L
zatenja zavoljo želja številnih novopripravlencev
Z novimi rednimi dopisnimi tečaji 12. oktobra t. l.
Poučuje: Knjigovodstvo, korespondenco, nemščino, francoščino, stenografijo itd. itd.
Vse informacije brezplačno.
Uradne ure: Vsak delavnik 8—12 in 2—6
Vsako nedeljo in praznik od 10—11

Nedeljske misli

Matej 18, 23—35: *Takrat je povedal Jezus svojim učencem tole priliko: »Nebesko kraljestvo je podobno kralju, ki je hotel napraviti račun s svojimi hlapci. In ko je prišel račun, so mu prisledili nekoga, ki je bil dolžan deset tisoč talentov. Ker pa ni imel s čim plačati, je ukazal njegov gospodar prodati njega, njegovo ženo in otroke in vse, kar je imel, in poplatiti. Hlapec pa je preden padel in ga prosil: »Gospod, potrpi z menoj in vse ti povrnem.« Usmilil se je gospod tega hlapca, ga opustil in mu dolg odpustil. Ko je pa ta hlapec odšel, je srečal enega svojih sohlapecev, ki mu je bil dolžan sto denarjev, in ga zgrabil ter davil, govoreč: »Plačaj, kar si dolžan!« Njegov sohlapec pa je preden padel in ga prosil: »Potrpi z menoj in vse ti povrnem!« Oni pa ni hotel, ampak je šel in ga dal vreči v ječo, dokler ne bi poplatil dolga... Tedaž ga je njegov gospod poklical in mu rekel: »Hudobni hlapec, ves dolg sem ti odpustil, ker si me prosil; ali nisi bil tudi ti dolžan, usmilil se svojega sohlapca, kakor sem se tudi jaz tebe usmilil?« In razsrdil se je njegov gospod in ga izročil mučiteljem, dokler ne bi poplatil vsega dolga. Tako bo tudi moj nebeski Oče storil z vami, če iz srca ne odpustite vsak svojemu bratu.»*

To priliko prav za prav bele danes razumemo; tako velikih dolgov včasih nismo bili vajeni, 60 milijonov! Morda je bil dolg, bolj verjetno poneverba. Čisto sodobno. Samo rešitev je različna: danes odpustajo, odpisujejo, če izterjati ne morejo; gospod pa je odpustil, ker je bil dober. To so po leze nebeskega Očeta.

Sprememba prizora. Tisti, ki je prej prosil, zdaj terja. Prej je klečal, zdaj davi. Pa ne gre niti za 100 dinarjev. Zadnja slika: veliki zadolženec spet pred gospodom. Gospod je odpustal, oproščenec dječal. Konec! »Ti si bil dolžan usmiliti se.« Ljubezen piše dolžnosti, piše zakone. Kazen je trda in nenaradna iz Jezusovih ust: mučenje. Kakor je sodil srednji vek.

Jezus sam je postavil kakor v silueti v ozadje svojega Očeta. Ne gre za podrobno enakost; le za glavne obrise in poteze iz prilike. Ta je pa tudi za nas čisto sodobna.

Vso zemljo tlači bridka človeška zadolženost; nad njo pa se razpenja v spellem loku božja ljubezen. Opravičujoča, odpustajoča. Svet naravnost blazno žali Boga. Svet ne dela samo, kakor bi ne bilo Boga; svet se postavlja proti Bogu in ga mori in ubija. Božji red je spačen v krivico in sovraštvo. To ni samo 60 milijonov. Vsak posameznik je bolj zadolžen. A svetli tudež: božja ljubezen lajša in briše vso to zadolženost, da ji ni treba terjati in pogubljati. To zmora le neskončna ljubezen Boga.

Človek pa je slabši od živali. Ne vrača niti one ljubezni, ki bi jo bil dolžan. Niti kosčka ljubezni, niti sence odpustčenja. Ljudje bi samo tam se odpustili, kjer ni dolga. Izgubili so merilo o vrednotah; a vendar so sredi majhnega sveta veliki samo ljubeči ljudje. In nekateri se zde celo verni. A tudi to zna samo človek: zdaj klečati pred Bogom, hip pozneje daviti prosečega. Gospodarska zadeva, kajne? Proč z ljubeznijo. Vse do zadnje pitice. Do dinarja. Radi reda, radi pravice in ne vem kaj še vse. Nič radi Boga. Nič zato, ker smo vsi zadolženi in so medsebojni dolgovi srca in denarja tako neskončno majhni proti božjim. Poganski svet še ne zna tako delati; tako znajo kristjani, katoličani.

V resnici je tako: človek tišči kakor skopuh sto dinarjev svojega uboštva v rokah, pa pozablja na strani dolg pred Bogom. In nekdo se vendar mora urediti: Bog bo pričel terjati, zahtevati; potem mučiti. Jezus je to dobesedno napovedal. Strašna vicija. To ni srednji vek. To je večni vek pogubljenja.

Slovenjgradec

Smrtna kosa. Umrla je gdč. Ema Goll, teta daleč okrog znanega tukajšnjega hotelirja g. Karla Golla. Pokojnica je dosegla visoko starost 89 let ter je bila ves čas svojega življenja čila in zdrava. Umrla je nagle smrti in nepričakovano, saj je še na dan smrti popoldne hodila okrog, popoldne pa, ko so ji prinesli obed, so jo že našli mrtvo na postelji. Pogreb blage pokojnice je bil v četrtek popoldne ob številni udeležbi v rodbinsko grobnico na mestno pokopališče. Naj počiva v miru. Svojcem pa naše sožalje.

Vandalizem. Nekateri ponočnjaki menda niso drugiče zdravi, če v svoji razposajenosti ne povzročijo komrkoleki kake škode. Prehivalci stranskih ulic se vedno pritožujejo, da so jim ponočni zlikovci napravili to ali ono škodo. Pred par večeri so poštnemu uradniku g. Sumečarju z oken njegove vile ob Kolodvorski poti pobrali 7 lončkov z dragimi tropicnimi cvetličami in jih zmetali na bližnji kup gruča zadržaj za vilo. Čebelar g. Iv. Kavs se pritožuje, da so mu zlikovci ponoči zamašili odprtine na čebelnicah panjih, drugemu so potrgali mladike na jabolenih sadikah, enemu pa zopet polomili lepe oleandre. Vandalstvo, ki se je zadnje čase razpaslo, bo treba ugati.

Oseba vest. Gdč. Katarina Butilo, poštna uradnica na tuk. pošti, je na lastno prošnjo premeščena na pošto v Celje.

Prvi sneg. V teku zadnjih deževnih dni je sneg prvokrat v letošnji jeseni precej izdatno zapadel na vrhovih Uršlje gore in pobelil Veliko Kopo.

Snučarski klub je imel pretekli dni svoj redni občni zbor, na katerem je bil izvoljen po večini stari odbor z g. K. Gabronom na čelu in bile določene smernice za zimo.

Sport

ILIRIJA : MARIBOR
Igrišče Ilirije ob 15.30. Predtekma: pokatni finale Ilirija ina. : Maribor jun.

Tudi v naši podružnici na Aleksandrovi c. 6

(v prostorih Prosvetne knjižnice), se sprejemajo oglasi, se lahko vplačuje naročnina ter se opravijo vsi posli, ki spadajo v delokrog uprave. — Uradne ure od 8 do 12 in od 14 do 18.

□ **Gostilniški razgovor ga je spravil pred sodnike.** Zanimiva razprava se je vršila pred mariborskimi okrožnim sodiščem; zagovarjal se je absolvirani učiteljski Konrad Vršič od Sv. Marka niže Ptuja in sicer radi gostilniškega razgovora, ki se je vršil dne 22. maja leto v neki gostilni v Radvanju. Omenjenega dne je osumljenec v večji družbi obiskal gostilno v Radvanju, v kateri se je nahajal pri drugi mizi narednik inž. podčastniške šole Andrej Feguš. Osumljenec in Feguš sta si dobra znanca in tako je prišlo med obema do razgovora, tekom katerega je po izjavi Feguša izrekli nekatere besede, na podlagi katerih ga je državno pravdnštvo obtožilo po čl. 4 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi. Osumljenec je zanikal vsako krivdo; obojen je bil na 520 Din denarne kazni pogojno eno leto.

□ **Sezona kostanjev pričenja.** V petek zvečer se je sestel mestni tržni osek k seji. V glavnem se je reševalo prošnje prodajalcev kostanja. Podeljenih je bilo 32 koncesij — znatno več, kakor lansko leto. V glavnem se je gledalo, da so dobili koncesije stari kostanjevci in pa taki, ki so potrebni zaslužka. Določili so se tudi prodajni prostori. Spričo velikega števila koncesij bomo imeli letos na prometnejših točkah kar po tri ali še več kostanjev.

□ **Naval na borzo dela.** S poslabšanjem vremena se je silno povečalo število brezposelnih, ki se zatekajo na borzo dela po pomoč. V ozki čakalnici pod ostrežji v okolici se stiskajo zopet množice prezebajočih in lačnih obrazov ter potrpežljivo čakajo na borno podporo.

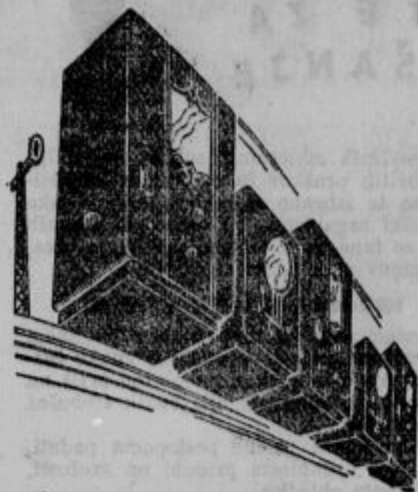
□ **Ljudska univerza v Mariboru.** V petek, dne 14. oktobra predava g. dr. Fr. Toplak, specialist za ženske bolezni v Mariboru. Predavanja v petek 14. je za moški spol, v ponedeljek 17. oktobra pa za ženske. Mladini so dostopna predavanja le v starosti nad 14 let.

□ **Jesen na trgu.** Včerajšnji trg je bil zelo živahen, kljub temu, da se je v zgodnejših jutranjih urah vršil pod dežniki. Radi dežja je bil tudi dovoz nekaj slabši. Tako so izostali običajni tovorni avtomobili in vozovi z grozdem, ki so prejšnje tržne dneve napolnjevali novi del trga. Tudi sadja ni bilo v običajnih množinah. Pač pa se je poznalo hladnejše vreme pri špeharjih, ki so pripeljali to pot avinjino na 9 vozovih. Odalej bo njihovo število od sobote do sobote naraščalo. Kmečkih pridelkov, kakor krompirja, zelja in čebule je bilo 14 vozov in znatno število vreč. Cene so ostale po večini pri starem, nekaterim predmetom so pa nategnile. Tako so mesne cene neizpremenjene, podražila pa se je perutnina. Piščanci so se prodajali po 25—35 Din par, purani in gosi po 35—60 za komad. Kokoši in race so ostale v stari ceni.

— **Opazal se je znatno zvihanje dovoz zelenjave.** Zadnje deževje je na rast povrtnine zelo dobro vplivalo in celo mladi fižol, ki ga ni bilo že od srede poletja na trgu, se je zopet sedel na jesen pojavil. Povrtnini so cene radi obilne ponudbe popustile. Čebula se je dobila celo po Din 0,50—1 za venci, kar je doslej po vojni najnižja cena; glavna salata se dobi zopet po 1—2 Din komad. Sadne cene so ostale neizpremenjene z izjemo jabolk, ki se jih je še pred dnevi dobilo za 1 Din 15—25, sedaj pa samo 8—15 komadov. Trgovina je bila zelo živahna.

□ **Avstrijsko vino v naših vinotocih.** Vinska kriza je pri nas hura kakor kdaj prej, ugibajo se najrazličnejši načini kako bi se je iznebili, pri tem pa prihajajo iz obmejnih krajev vesti, da se dovoljujejo avstrijskim dovolstnikom v naših krajih vinotoci. To bi bilo treba na vsak način preprečiti, da se na ta način pristilljo, da vsaj svoje lastno vino izvozijo iz države.

Končno so dospeli

**Standard
SUPER 33 · LORD
ŠLAGERJI
RADIO SEZONE**
**Ponesrečen zločin nad
starim upokojevcem**

Grosuplje, 7. oktobra.

V neposredni bližini Grosuplje je Stranska vas, v kateri živi že precej priljetni žel. upokojenec Goršič Franc s svojo ženo Ivano, ki že dolgo časa boleha. Zelo težko hodi in tudi ni sposobna za nikakvo delo, ker ima eno roko pokvarjeno. Pri njej je tudi njun mladoletni sin Alojzij. Pravzaprav pa je le bolj malo doma, ker je navadno po svetu.

Goršič je priden in vkljub svoji starosti zelo delaven človek, ki je kolikor mogoče skrbel za svojo družino. Ponoči od četrta na petek, ko je po trupalnem delu legel k počitku, ga je nenadoma začelo nekaj dušiti. V tem trenutku se je zbudil. Soba, katere okna in vrata so bila zaprta, je bila polna dima, pod posteljo pa je gorel ogenj. Sredi sobe je ležala sekira. Mož, ki je bil že precej omamljen od strupenih plinov, je še prišel do vrat, skozi katere se je hotel rešiti na prosto, toda vrata so bila zaklenjena. Poslednjič zbere svoje moči in v zadnjem trenutku se mu je posrečilo, da je razbil vrata in se tako otel gotove smrti. Ogenj pa so še pravočasno pogasili.

Naklep se je ponesrečil. Orožniki so zaslišali ženo Ivano, ki je osumljena. Več bo pokazala preiskava.

Nevihla s požarom

Grosuplje, 8. oktobra.

Ze ves teden imamo hude nalive, enkrat tudi s točo, ki pa ni napravila posebne škode. Tudi bliska se in grmi pošteno. Tako je nastala tudi danes zjutraj kmalu po polnoči huda nevihta. Dež je lil kakor bi ga iz škafa ulival, zraven pa se je neprestano bliskalo in grmelo. Dasi ni bilo slišati treska, je vkljub temu začelo goreti okrog poldeveh zjutraj pri pos. Janezu Štruklju, po domače pri »Uljarju«. Pogorel mu je kozolec dvojnji, v katerem je bilo precej krme. Takoj so prihiteli domači gasilci. Ker je vse mokro, ni bilo večje nevarnosti in so ogenj polagoma udušili. Zavarovalnica je menda dovolj visoka.

Zagorje

Naša obrtna šola je menda prejela naredbo od visje oblasti, da se pouk ne sme vršiti ob nedeljah. O naredbi se je na seji baje že sklepalo, in baje ni sklenilo. Naši mojstri so namreč prepazeleni in se jim kriza nič ne pozna in zato morajo porabljati nedeljsko dopoldne za šolo. Sedra velika večina vajencev celo zimo ne more k sv. maši. Prepazelenost naših obrtnikov pa je razumeti tako, da vsi od kraja tožijo, da ni in ni prometa ali »kšefta«. — Bomo videli kaj bo! — V petek ponoči je umrla ga. Javoršek, žena premogarja iz Kisovca oziroma Podkrajca. Gospa je 87let matinsva. Iskreno sožalje.

Trbovlje

Igro s petjem »Za pravdo in srce ponovijo danes popoldne v Društvenem domu. Rudnik zopet kupuje les od naših okoličanov. Pač pa bolj izbira, les mora biti suh in na koncih gladko odžagan. Na take malenkosti se prej ni gledalo. Prej je kmet posekal les, ga naložil in odpeljal k rudniku ter prejel denar. Vse to se je izvršilo v enem dnevu. Po novih predpisih gre pa vsa stvar bolj počasi in z zamudo.

OZNANILO!

Vsem svojim cen. odjemalcem vljudno sporočam, da sem se preselil s svojo čevljarstvo obrtjo v hišo g. Šoštarica ter se za nadaljnjo naklonjenost vljudno priporočam. Rovšnik Ivan.

Mudi se. Prebivalcem onstran Save je vedno težje radi zaprtega mostu pri kolodvoru. Nad 50 delavcev prihaja vsak dan čez na delo, precej otrok pa v šolo. Pri narasli vodi pa je nevarno s čolnom se voziti, včasih celo nemogoče. Tudi predrag je, enkratni prevoz en dinar, in to tudi za solarje, ob nedeljah pa celo dva dinarja. Zraven pa še dostikrat precejna zamuda časa, ker se čolnarju ne ljubi samo enega prevažati in čaka, da se jih več nabere. Prebivalci onstran Save prosijo prizadete čimtelje, da pospešijo zadevo z mostom in ga popravijo.

Dolnja Lendava

Novo leto. Zidi so praznovali te dni svoje novo leto. Trgovine so bile zaprte. V Dolnji Lendavi in Murski Soboti so bili zbrani vsi zidi iz celega Prekmurja.

Zdravstveni dom. Vse je pričakovalo, da bo že letos odprt Zdravstveni dom v Dolnji Lendavi. Ko je prišla stavba pod streho, pa so prenehali z vsem delom. Kaj je temu vzrok?

Propagandni polet »Slovenca«. Vsi naročniki smo pričakovali, da bo »Slovenec« priletel tudi k nam z letaki. Pa nas je pustil na cedilo, kar vsi naročniki močno obžalujejo. »Slovenec« le povej nam, zakaj te ni bilo k nam!

Celje

☉ Danes popoldne ob pol 4 ponovi Gledališka družina KPD Molierovo komedijo »Skopuh«. Med odmori igra društveni orkester pod spretnim vodstvom g. dirigenta Zvonka Lenardona. Naj nihče ne zamudi te prilike in si ogleda predstavo.

☉ Društveni sestanek rednih članov KPD se bo vršil v ponedeljek ob 8 zvečer v fantovski sobi v Domu. Sestanek za vse člane obvezen.

☉ Zborovanje učiteljskega društva za celjski in vranski okraj se je vršilo v soboto 8. t. m. ob polnoštevni udeležbi članstva.

☉ Umrla je včeraj zjutraj na svojem stanovanju v Gosposki ulici št. 19 po kratkem in mukopolnem trpljenju 71 letna zasebnica, žena vpojenega višjega jetniškega paznika, vzorna krščanska mati ga. Antonija Medvešek. Pogreb blage pokojnice bo v ponedeljek ob pol 3 popoldne iz hiše žalosti na mestno pokopališče. Ohranimo dobri in vzorni krščanski materi lep spomin, preostalim pa naše iskreno sožalje.

☉ Dar Vincencijevi konferenci. Gg. tiskar narja brata Rode sta podarila tukajšnji Vincencijevi konferenci kot šopek na očetov grob 100 Din. za kar se jima odbor najlepše zahvaljuje in želi, da bi našla več posnemalcev.

☉ Absolvenci državnih trgovskih šol v Celju imajo danes zborovanje, ki bo obenem ustanovni občni zbor njihovega društva. Zborovanje se vrši ob 8.30 popoldne v hotelu Evropa. Občni zbor je združen s skupnim popoldanskim izletom k restavraciji Stegu za Zagradom. Pripravljalni odbor vabi vse absolvente in absolventinje, da se občnega zbora sigurno udeležijo, ker le z geslom v »Slogi je moč, bomo kaj dosegli.

☉ Redni letni občni zbor Glasbene Matice v Celju se bo vršil v četrtek, dne 20. t. m. ob 8 zvečer v učilnici Glasbene Matice v I. nadst.

☉ Nabiralna akcija bo v torek. Mislimo, da ga ni človeka, ki bi bil prezel članke, ki so jih zadnje dni prinašali časopisi o pomožni akciji za brezposelne reveže v Celju in okolici. Gotovo je vsakemu znano, kaj hoče in česa si želi nabiralna akcija od celjskega prebivalstva. Nadejamo se, da so vsi pripravili skromna darila, za katera so bili naprošeni. Želje nabiralnega odbora so prav skromne. Ne zahtevamo od ljudi nikakih nemogočih žrtev. Glavno je, da se je vsak voljan odzvati našemu pozivu, in mislimo, da bodo vsi to brez obotavljanja tudi storili. Blizu se mogoče huda zima, ki bo mogoče stotine in stotine naših sosedov postavlja pred obupno dejstvo, da jim je življenje skoraj onemogočeno. Zato je dolžnost nas vseh, da tem trpečim vsaj nekoliko olajamo budo in pomanjkanje. V torek 11. t. m. bodo prišli nabiralci. Pobiralo se bo v mestu med 10 in 12, a v okolici med 14 in 16 uro s posebnim avtom, ki bo nosil napis in oznanil prihod v vsaki ulici s trobentnimi signali. Zato pripravite skromna darila, ker v torek pridemo! — Nabiralni odbor.

☉ Sestanek društva jugoslovanskih obrtnikov za Dravsko banovino, podružnica Celje, se bo vršil v torek, dne 11. t. m. ob pol 8 zvečer v spodnjih prostorih Narodnega doma z dnevnim redom: 1. Razprava o obrtniškem zavarovanju. 2. Konkurencija in šušmarstvo in 3. Raznoterosti.

☉ Izred celjskega okrožnega kot poravnalnega sodišča. V poravnalnem postopanju se nahaja Mantel Karel, slaščičarski mojster v Celju.

☉ Ustanovni občni zbor zadruge državnih uslužbencev za nabavo kredita se bo vršil v soboto, dne 22. oktobra t. l. ob 20 v restavracijskih prostorih Narodnega doma.

☉ Gledališka družina KPD v Celju ima v torek, dne 11. oktobra t. l. ob 8 zvečer v garderobi sestanek radi razdelitve vlog za »Bodo«. Pridite vsi.

☉ Današnji sport. Danes se vršita dve nogometni tekmi in sicer obe pri Skalni kleti. Prva nogometna tekma bo ob 9 dopoldne med SK Atletik in SK Laško. Druga pa se vrši ob 3 popoldne med SK Olimp in SK Šoštanj. Obe nogometni tekmi sta prvenstveni.

☉ Nočno lekarniško službo ima ta teden lekarna pri Orlu na Glavnem trgu.

☉ Gasilno društvo v Celju naznanja, da ima tedensko službo od nedelje 9. t. m. do vseh te sobote 15. t. m. prvi vod pod vodstvom g. Berne.

☉ Slovenščina na lepkih. Na celjskih reklamnih deskah so nalepljeni lepki nabiralne akcije. Do tu vse v redu, pač bi pa najodločneje protestirali proti mrevarjenju naše lepše govornice. Posebno grostasen je besedni red, pa tudi ločila niso našla pravega mesta. Kdor piše take lepake, naj se najprej nauči pravilne slovenščine.

Novo mesto

V spomin 15letnice smrti Janeza Ev. Kreka se bere na pobudo Prosvetnega društva v Novem mestu v kapiteljski cerkvi v ponedeljek, 10. t. m. ob pol 7 sv. maša.

Knjižnica Prosvetnega društva je odprta vsako nedeljo od 11—12 v mali dvorani. Vhod iz Križatiške ulice.

☉ Pri kapelic, je naslov ljudski igri s petjem p. Kazimirja Zakrajška, ki se predvaja danes zvečer v dvorani Prosvetnega doma. Igra je polna lepih ljudskih prizorov, včasih veselih, včasih žalostnih, včasih žaljivih.

☉ Ukradeni levi. Verski list »Križ« poroča, da so iz umetno izdelanih klopj pred glavnim oltarjem, ki so stare že 166 let, izginili 3 levi, ki so bili lepo izdelani, so imeli umetniško vrednost ter so bili pritrjeni na konec klopj. Le eden, ki sta ga zob časa in črv močno poškodovala, je še ostal.

Znaki Prosvetne zveze se dobe pri tajnici Prosvetnega društva v pisarni g. dr. Česnika.

Šmartin pri Kranju

Prosvetno društvo je v nedeljo 2. oktobra zvečer otvorilo sezono z igro Razbojniki. Za navaden podeželski oder je ta igra precej težka, pa je šlo prav dobro. Obisk je bil zadovoljiv, čeprav se je vršila istočasno še neka druga prireditev za brezposelne... Danes, 9. oktobra pop., ob 4 je ponovitev igre Razbojniki. Pridite zlasti okoličani, ne bo Vam žal. — Ponovitev igre bi na tem mestu ne omenjali, če bi se ne bila zgodila nečluba »pomota« in bi se ne bili prelepili naši letaki z nekimi drugimi in to celo na oglasni deski Prosvetnega društva na Stari šoli. Razume se, da se je ta »pomota« vsaj na oglasni deski popravila.

Prihodno nedeljo, 16. okt., popoldne ob 3 pa bo v Šmartinskem domu zanimivo predavanje s slikami. Predaval bo g. V. Zor, tajnik Prosvetne zveze iz Ljubljane. Vstopnina samo 2 Din. Vabimo!

Naš nogometni klub »Zvezda« se je poskušal z »Radoljčani«, pa so bili naši »stepenci«

Svežo, čisto polt in bele, mehke roke

dobile z redno uporabo

NIVEA-CREME

Obraz in roke do be svežo, nečgovano polt, če jih nadržete in na lahko masirate redno zvečer in predno se podaste na prosto z Nivea-creme. Nivea-creme nadomešča potom eucerita maščobo kože, ki se je izgubila in hrani ter jača na ta način křivo, aktivira delovanje celic, tako da postane koža zopet čista, mehka, gladka in mladostno sveža.

Jugosl. P. BEIERSDORF & CO. d. s. o. j., MARIBOR
Gregorčičeva ul. 24

Ptuj

Tedensko službo požarne brambe od 9. do 16. t. m. ima drugi vod, druga desetina in sicer četovodja Franc Breznik in desetnik Ignacij Vauda. Reševalno službo pa imajo: sofer Henrik Omulec in desetnik Ivan Metc; od moštva: Ferdo Menih in Jože Kmetec.

Z voza pod kolo je padel 12 letni viničarski sin iz Podlehnik Martina Kranj in sicer, ko so vozili krompir iz njive. Revčku je popolnoma zmečkalo desno roko. Hudo ranjenega fantka so prepeljali v splošno bolnišnico.

Fantovska bitka pred sodiščem. Začetkom julija t. l. je bil v vasi Kukova, občina Sakušak, velik fantovski pretep, ki je imel za posledico, da je obležalo pet fantov ranjenih. Ker je večina prizadetih mladoletnikov, so le-ti iz kazenskega postopanja bili izločeni in so se dne 6. t. m. pred tuk. sodiščem zagovarjali le štirje. Obsojeni so bili: zakonca Jožef in Marija Meglič iz Kukave, vsak na mesec strogega zapora. Ena oseba je bila oproščena.

Dol pri Ljubljani

Slomškova proslava. Kot zavedni Slovenci ne moremo in ne smemo prezreti zaslužnega moža, ki že 70 let počiva v grobu — Antona Martina Slomška. Oddolžili se mu hočemo vsaj deloma s primerno proslavo, ki se vrši v nedeljo 16. oktobra ob pol 4 popoldne v prosvetnem domu s pestrim sporedom: Govor, deklaracije, Slomškove pesmi in skiptične slike. Simbol proslave bo vztrajnostni tek naših fantov, ki bodo pred proslavo tekli skozi Dol—Podgora—Kleče in nazaj v Dol. Prijatelji Slomškove ideje, vljudno vabljeni!

Ig

Naše prosvetno društvo se pripravlja na otvoritev gledališke sezone. V nedeljo 16. oktobra popoldne ob 3 nastopi z ljudsko igro v treh dejanjih »Rožmarin«. Lepa je vsebina igre, prepletena s petjem, vzeta iz svetovne vojne. Pisatelj igre je v uvodu zapisal namen igre z besedami: »Vsem našim padlim za spomin, Slovanem mladim v opomin!« Zato vabljeni vsi, posebno še moški, ki so okusili vojno gorje. Tudi društveni pevski zbor nastopi pred igro. Tudi si je društvo nabavilo za oder in dvorano novo luč, močno za 300 sveč tako, da bo tudi razsvetljava popolnoma zadovoljila občinstvo. Igro ponovi društvo v nedeljo 23. oktobra zvečer ob pol 8.

Knjižnica je odprta sedaj ob nedeljah in praznikih po kosilu do popoldanske službe božje! Večeri se daljšajo zato pa v knjižnico po lepo slovensko knjigo, da bodo ti večeri poučni in prijetni! Za vse svete se pripravljamo moški zbor, da zapoje vsem pokojnim naše fare v spomin v cerkvi, ob vojnem spomeniku in na pokopališču.

Križa se pozna tudi na Igu. Vsako soboto zakolje eden doma živino: Izanci imamo dobro meso in poceni kmetje pa za živino vsaj nekaj dobijo. Ali ni to pametno in za kmeta zelo koristno! »Kmet, pomagaj si sam!«

Koroška Bela

Delavec, ki ga je nesrečno zasulo pri kopanju jam za polaganje vodovodnih cevi na Javorniku, je po hudih bolečinah umrl v ljubljanski bolnišnici. Bil je oženjen in doma iz gorjanskega kota. Vzrok te nesreče bo najbrže ta, da se premalo pazi na varnostna znamenja, ki so postavljena — zlasti avtomobilisti večkrat kar drvijo mimo takih znamenj.

Po dolgem času so nekateri prenapeti zlikovci zopet pokazali »svojo kulturo«, ko so pobalinalo pokvarili velik gol z mrežo za igranje »volebala« na Kresu. Tudi deska za knjižico KPD je bila nekomo na poti, da jo je sirovo odetrnil z zunanje stene društvene dvorane, morda zato, ker je društvena knjižnica res najboljša v našem kraju. Kdor je to storil, naj ve, da »nič ni tako skrito, da ne bi postalo očito« in da postava še kaznuje poškodbe na tuji lastnini.

Danes zvečer ob pol 20 se ponovi komedija »Beneški trojčki«, ki je zadnje nedeljo nudila vsem veliko užitek.

Redni sestanki za fantovski odsek bodo od sledje vedno ob sredah ob pol 20, za dekliski odsek pa v torkih ob pol 20, da ne bo pomote radi spremembe. Ne pozabite priti!

Na osnovni šoli se je pričel redni pouk, ki se radi naprave nove kanalizacije in vodovoda ni mogel vršiti v celotnem obsegu cel september. Radi večjega števila učencev se je napravil nov razred.

Ruše

Solze teko. Zadnji čas smrti nemilo kosi v naših vrstah. V Rušah je umrla po dolgi mučni bolezni posestnica ga. Barbara Mikuš iz spoštovane Zvajgerjeve dobine na Smolniku. Pogreb je vodil njen nečak g. Alojzij Pajtlar, kaplan v Cirkoveh pri Ptuj, ki se je od pokojnice tudi poslovil ob odprtem grobu v svojem imenu in v imenu sorodnikov in žalujočih. — Četrtek zvečer pa je nepričakovano zaspal na Lobjnici Anton Robič, dobro znani lovec in tesar. V soboto je bil še na pogrebu ga. Mikušove, v nedeljo je vzel še puško in šel za gospodarja na lov, pa se moral vrniti domov radi slabosti, včeraj so zagreblji še njega.

To ni šala. Nekaj pobalinalo si je izmislilo novo zabavo: polgali so na železniške tračnice kamenje in se potem zabavali, ko se je vlak zibal in skakal čez ovire. Toda dobili so zasluženo plačilo. Nekaj drugega si je izmislili neznan mož: vlegel se je na postaji pred železniški stroj. Seveda so ga drugi takoj potegnili na varno.

Zahvala. Mikuševa družina se vdano zahvaljuje vsem, ki so v tako obilnem številu spremili neno skrbno mater in gosposdino h grobu.

Skojja Loka

Sportna tekma med klubi Zarja iz Skojje Loke in Korotanom iz Kranja bo danes ob pol 10 na sportnem igrišču ob poti v Staro Loko. Vabimo.

Francoski krožek je imel svoj letni občni zbor v petek. Iz poročil je bilo razvidno, da sta se v preteklem letu vodila dva tečaja, da je bilo več predavanj, v katerih so govorniki tolmáčili francosko literaturo in francosko življenje. K delu za prihodnje leto, moram predvsem omeniti, da so sklenili, urediti za naše mesto francosko čitalnico, kjer bodo na razpolago francoski časopisi in knjige. Svoj lokal bo verjetno imela v gasilskem domu. Tudi tečaji bodo kot v preteklem letu, ukovina bo 20—30 Din mesečno za osebo. Članarina je določena 3 Din. Vse prijatelje Francije vljudno vabilo, da pristopijo h krožku.

Za kroniko. Kot kronisti moramo zapisati dejstvo, da je oblast znižala mestnemu organistu plačo za 400 Din.

Kaj je to? Na Loku sta dva gospodarja dobila grozno pismo, da bo njihova hiša gorela. Orožništvo ali vsekakov preišče, odkod te groznje in čemu!

Srečnih najditelj. Srečke s Slovencevega aeroplana je bilo tudi pri nas več. Naj vsi takoj javijo svoj naslov na Slovenca.

Sostro pod Ljubljano

Tako slovesno pa res nismo še nikoli začeli v našem Prosvetnem domu z zimsko dram. sezono kakor bomo v nedeljo, 16. oktobra ob 3 popoldne. Naš navdušeni pevec in organist »Poljančkov ata« g. Gasperšič bo ta dan prvokrat pripeljal na oder 53 članov novega pevskega zbora. Tele pesnice, so pa rekli, da bodo zapeli: Moški zbor: 1. Narodna himna, 2. Foerster: V hribih se dela dan, 3. Satner: Na planine. — Ženski zbor: 4. Ipavec: Predica, 5. Bajuk: Žalost, — Mešani zbor: 6. Zdravica, 7. Nedved: Nazaj v planinski raj. Izredna poživljalost pevki in pevcev za ta nastop že v naprej zasluži naše občudovanje in pohvalo. Pridite se prepričaj! Za tem bomo pa še pokazali Golarjevi »Dve nevesti« v 3 dej. Da bodo gledavci prav zadovoljni, nič ne dvomimo, ker smo jim v preteklem letu pokazali še težja dramska dela: Divji lovec, Črna žena, Martin Krpan, Zupan Stilmonski, Gospa ministrica, Pri belem konjčku. Novo preslikana gledališka dvorana in nova scenarija bosta prijetno razpoložene le še povedali.

Sicer pa v teku leta tudi nismo počivali Dekliški krožek je imel redne mesečne sestanke in tedenske spornice vaje, fantje pa še bolj pogosto. Tudi dva izleta smo napravili: enega peš na Janče, drugega pa na Vrata pod severno Trigl. steno (46 članov in članic). Pri stafeti Jesenice—Maribor jih je sodelovalo 16. Zelo pomnožena knjižnica je prav dobro obiskana. Denarnega gospodarstva pa ni treba omenjati, smo čisto zadovoljni, da krijemo, želje po »profitu« nismo imeli še nikoli v svojem programu. — Vse dobro misleče vabimo v bodoče k sodelovanju, ker imamo poleg vsega izobraževalnega dela namen ohraniti v življenju in v dejanju naše staro domače geslo:

Svojih dedov vero svetlo,
čuvala bo Sostro vneto!

Naznanila

Stolina prosveta v Ljubljani ima redni občni zbor v nedeljo 23. oktobra ob 5. popoldne v Jugoslovanski tiskarni. — V nedeljo dne 16. oktobra priredi prosveta poldnevni izlet na Smarno goro. Odhod z električno ob pol 12 popoldne izpred kavarnarje »Evropac« (»Figovca«). Prijatelji, somišljeniki, dobrodošli!

Za vse smučarje zelo zanimiva in koristna predavanja priredi Turistovski klub »Skalac« v veliki dvorani hotela »Union« v dneih 18. in 19. oktobra vsakokrat ob 20. Opozorjamo na tozadevne objave, ki bodo sledile prihodnji teden.

Radovljica. Radi pogreba vzornega člana Vladota Komana bo predstava Slebernika v Ljudskem domu namesto ob pol 4 ob pol 5.

Homec. V nedeljo 9. oktobra ob 3 popoldne priredi prosvetno društvo na Homecu proslavo v spomin 70letnice smrti A. M. Slomška in 15letnice smrti dr. Janeza Ev. Kreka. Na sporedu je govor, petje, deklaracije. Po proslavi se vrši redni občni zbor prosvetnega društva na Homecu. Na dnevnem redu je poročilo odbornikov in preglednikov, volitev in slučajnosti.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE
DRAMA
Začetek ob 20

Nedelja, 9. oktobra: ROKSI. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 10. oktobra: MARIJ. Red D.

Torek, 11. oktobra: Zaprto.

Sreda, 12. oktobra: ZLOČIN IN KAZEN

OPERA
Začetek ob 20

Nedelja, 9. oktobra: FRÁ DIAVOLO. Izven

Znižane cene.

Ponedeljek, 10. oktobra: Zaprto.

Torek, 11. oktobra: HLAPEC JERNEJ. Red A

MARIBORSKO GLEDALIŠČE:

Nedelja, 9. oktobra ob 20: DVE NEVESTI.

Ponedeljek, 10. oktobra ob 20: KONCERT Rupej

Rus-Dr. Svarac.

CELJSKO GLEDALIŠČE:

Sreda, 12. oktobra, ob 20: ZA NARODOV BLA-

GOR. Gostovanje Narodnega gledališča v Mariboru.

Naš lesni trg

Poslednji meseci našega lesnega trga niso kazali samo običajnega nevzdranega, temveč tudi silno enolične spajne prekinjenosti s kakšno nade vzbujajočo novico, kakršne vedno ostanejo neizpolnjena želja. Malo bolj smo se predramili, čeprav krmežljavi, ko se je pojavila novica o bosanskih lesovih, ki pa je takoj utihnila, tako da je marsikdo upal, da se je šlo samo za ameriško raso...

Pred dobrim tednom smo se pa pošteno predramili. Italijani so nam servirali pravo senzacijo, vsaj začetka smo novico tako občutili. Senzacija se je izprevrila v jadikovanje, iz tega pa je nastala vsesplošna zmešnjava in kombinacije za kako detektivsko povest. Kako da bodo cene rastle... kako bodo sedaj Italijani primorani, račune točno plačevati... itd. Eno je jasno: odredbe glede uvoza našega blaga v Italijo, katere je uveljavila slednja, so povzročile na našem že itak revnem trgu pravo paniko, posebno med slabše fundiranimi izvozniki. Po omenjenih odredbah je treba priložiti vsaki pošiljki dokumente, oziroma podatke, o katerih je »Slovenec«² že pred dnevi pisal. Vendar si ljudje niso znali prav pomagati, tako da je morala italijanska carinska poslovalnica v Prestranku poslati lep kup brzojavk našim odposiljateljem. — Kakor se sliši, so naši veletrgovci in industrijalci na podlagi teh naredb stornirali skoraj vse zaključke z Italijo, saj pomenijo pravo višjo silo. Težje je manjšim izvoznikom. Ti so postavljeni pred izbero, da, ali nehajo z izvozom blaga in se gmojno do konca uničijo — večina jih živi iz rok v usta — ali pa, da še bolj nategnejo jermen okrog pasu.

V zvezi z gornjimi naredbami se je pojavila govorka, da bodo cene lesu poskočile, češ, italijanska skladišča so prazna, pa bodo Italijani za respiro med zapadlostjo računa in plačila radi kaj primaknili, da le dobe blago, ki ga rabijo. Mislim, da se oni, ki tako mislijo, motijo, kajti Italija ima sličen postopek, kot ga je sedaj napravil nam uveljavila, z Avstrijo: že dve leti. Avstrija se je temu že prilagodila, pa mislim, da bi bilo vsako povišanje cen koristno le Avstriji sami. Pomisliti moramo namreč, da nam Avstrija na italijanskem trgu konkurrira. — Drugi zopet se vdaajo nadam, da to stanje ne more dolgo trajati. Bojim se, da so tudi te nade varljive, čeprav ni verjetno, da ostane to stanje nedogleden čas. Počakati moramo pač na zaključke konference, ki to zadevo razpravlja.

Podati sliko, ki naj bi služila ob enem za merilo razvoja v najbližji bodočnosti, je spričo tega incidenta nemogoče. Baš zadnji čas je kazalo vse nekam na bolje, vsaj kar se izvaja tiče. Povpraševanja so močno narasla, čeprav so komisije vedno težje. Vendar se v splošnem dobi pri nas vseh vrst blaga, kar omogoča izvedbo naročil. K pozitivni izvaja je pripomogla precej tudi okolnosti, da so v poslednjem času prodaje za gotovino skoraj popolnoma prenehale, radi česar je v veliki meri postopilo ono odvrtno tekmovanje med najmanjšimi in velikimi izvozniki, zaenkrat, žal na škodo prvih. Naš kmet namreč krvavo potrebuje denar, zato prodaja za vsako ceno, toda le proti gotovini. V kolikor pa kreditira, stori to raje napravil domačinu, kot napravil tužcu.

Tržišče mehkega lesa se giblje v znamenju stalnih cen, tako za rezani, kot za tesani les. Pred omenjenimi odredbami je bilo povpraševanje živahno, pa tudi odpreme niso zastajale z ozirom na ugodnejši nakup dinarja, sedaj pa je vse zastalo, ne samo iz omenjenega razloga, temveč tudi, ker naš trgovec ne dobi pri hranilnici, in banki, pa tudi privatno, nobenega kredita.

Trdemu lesu prede slaba. Bukovina v hlohdih ne gre, rezana pa ima tako smešno ceno, da je dvomljivo, če pokriva stroške režnje in prevoza. Zadejne čase opazimo tudi, da se Italijani raje poslužujejo slavonske bukovine radi lepše strukture in pa, ker je tudi slavonski bukovina cene precej padla, v kolikor prihaja iz manjših produkcij.

Izvoz hrastovine (frizov), od katerega smo si precej obetali, je skoraj popolnoma prenehal. Cene so nizke (za prvo- in drugovrstno blago cca Lit 300 do 320 za kub. meter franko vagon mejo Postojna), za drug rezan les, ki bi šel preko meje, pa naš hrast ne pride v poštev. — Izvoz jesena, oreha, lipe itd. je malenkosten.

Oglejmo se še naokrog: v Slavoniji spe. Zage večina mirujejo, ali pa delajo s skrajno omejeno kapaciteto. Nekaj gre, kot že zgoraj omenjeno, bukovine, toda večinoma parjene. — Res lepa hrastovina gre še v Belgijo in Anglijo, ostalo pa menda vse doma ostane. Po mostnicah so pričela prihajati povpraševanja šele v zadnjem času, pa ne v veliki meri. Mostnice potrebujejo Italijani za popravilo vagonov, Italijanske tvornice in popravilnice vagonov so letos ostale brez naročil in jim je italijanska vlada pomagala trenutno s tem, da jim je dala v delo tritisoč »carrette da battaglia«, to je vojaških dvokolnic! — Radi teh neprilik so ostale tudi zadnje licitacije v Slavoniji brez vsakega uspeha, čeprav ceno vedno nižajo. Veleindustrija pa v cenah izrezanega blaga ne popusti. Rajše ima polna skladišča in ustavljen obrat.

Nič boljše ni stanje v Bosni. V mnogih krajih je bila lesna industrija za že itak na pomanjkanje vajenega Bosanca edini vir dohodkov, pa še ta je sedaj po večini usahnil. Baje pa so v načrtu velika dela in je predvsem potrebno, da jim slovenski lesni trgovci in industriji posvetijo vso pažnjo, sicer jim grozi konkurenca iz lastne države.

Kot povedano, je tudi Italija stopila v krog onih držav, ki so omejile prosti denarni promet z nami. Z ozirom na počasnejši prihod plačil iz Italije — ki je še vedno naš najplivnejši konzument — je naš lesni trgovec postavljen v zelo mučen položaj. Bati se je namreč, če se razmere ne spremenijo v kratkem, da za dogleden čas ne bo v stanju plačevati obresti od že izposojenega kapitala, kaj šele, da bi odplačeval kapital sam. Imajoč to nevarnost v vidu, so zahtevali lesni trgovci na zadnji seji lesnih trgovcev in producentov za dravsko banovino odlog plačil, odnosno moratorij tudi zase. — Zeleti bi bilo tedaj, da se s strani merodajnih faktorjev pospeši, odnosno regulira izvoz tega, za nas tako dragocenega blaga.

Indeks cen v septembru

Danes je objavila Narodna banka podatke o cenah v veletrgovini v mesecu septembru 1932. Iz pregleda je razvidno, da je skupni indeks cen popustil za 0,8 točke v primeri z avgustom. Ta padec cen je pripisovati nižjim cenam rastlinskih proizvodov, saj so padle v septembru cene koruze, ječmena, vina, posebno pa suhih sliv, saj je prišlo v slivah na trg novo blago po zelo nizkih cenah. Nasprotno pa so se popravile cene živalskih proizvodov, tako so narasle posebno cene jaje, nadalje govejih in ovčjih kož, prašičev, istočasno pa so popustile cene ovac, jagnjenih kož in nekaterih vrst prašičev. Zaradi padca cen bencinu je padel indeks mineralnih proizvodov. Narasčajo pa cene industrijskih proizvodov. Med njimi so narasle cene za podplatno usnje, boks, špirit in tekstilije, popustile pa so cene opeke in otrobov.

Skupno kaže indeks naslednjo sliko:

	sept. 1931	avg. 1932.	sept. 1932
rastl. proizvodi	70,4	64,0	57,7
žival. proizvodi	70,6	58,6	56,8
miner. proizvodi	74,2	77,3	74,8
industrij. proizv.	72,2	63,4	64,0
skupni indeks	71,6	62,6	61,8
uvozni proizvodi	69,9	69,5	68,3
izvojni proizvodi	70,7	57,0	56,3

Iz tega pregleda je razvidno, da so začele vedno bolj narasčati cene uvoznih proizvodov, kar je v zvezi z deviznim položajem. Privikrat smo za beležili dvig cen uvoznih proizvodov v marcu, ko so narasle od 61,4 na 63,8 točke, še večji je bil dvig v aprilu na 68,2, kasneje pa je nastopilo izboljšanje in so do julija cene padle na 66,1, v avgustu pa je nastopil ponoven dvig, in sicer na 66,1 na 66,5, ki se je nadaljeval v septembru na 68,3 in s tem presegel stanje v aprilu t. l. Na drugi strani pa nam kaže padec indeks cen izvoznih proizvodov, da se cene kmetijskih proizvodov še niso stabilizirale.

Osrednja zadružna blagajna

Zadnje čase se v zadružnih krogih govori mnogo o ustanovitvi Osrednje zadružne blagajne, nekakšne osrednje banke za naš ezadružništvo. S tem se je počela tudi že Glavna zadružna zveza. Da pa bodo naši zadružniki informirani, podajamo par podatkov o nameravanih stroju te institucije.

Namen Osrednje zadružne blagajne bi bila preskrba zvez in zadrug s cenanim kreditom. Glavnica bi obsegala deleže v nominalnem znesku 10.000 Din v neomejenem številu.

Država bi plačala 25 milj., torej 2500 deležev, in sicer v 10 obrokih, vsako leto iz proračunskih sredstev. Privilegirana agrarna banka bi prispevala 100 milj. Din, in sicer tako, da bi dala blagajni odgovarjajoči del svojega zadružnega portfelja. Zneski pa, ki bi jih prevzela zadružna zveza, bi se določili po posebnem ključu. Blagajna bi nadalje dobila od priv. agrarne banke nekatere fond. kot n. pr. za pospeševanje zadružništva itd. Iz čistega donosa bi se moralo dati vsako leto 6% obresti za vplačila Agrarne banke in zadrug. V ostalem bi bil stroj blagajne podoben ostalim državnim denarnim institucijam in bi imela tudi enake privilegije kot te.

Glavna zadružna zveza pa je odklonila ta predlog, ker hoče zadružništvo samo voditi tako institucijo. Pač pa predlaga ustanovitev Centrale denarnih zavodov, katere bi imela nalogo kontrolirati ves kreditni sistem, nadalje revidirati poslovanje denarnih zavodov, dajati posojila za sanacijo itd. Zlasti bi bila potrebna centrala za otno ureditev obrestne mere in za vloge in kredite po pokrajinah.

Zasedanje komisije za pridobitno. V sredo prihodnjega tedna se začne zasedanje komisij za odmero pridobnin, ki bodo poslovale na podlagi sedanjih napovedi. Opozarjamo vse interese,

so sestavljene iz zdravnih mineralnih soli in neškodljivih, toda zelo učinkovitih praškov in ekstraktov zdravnih rastlin. Vse te izbrane sestavine delujejo jako pozitivno na človeški organizem, ne vsebujejo nikakih škodljivih snovi in so tako za nemoteno delovanje srca, ledvic in ostalih organov popolnoma neškodljive.

Slatinske tablete za hujšanje
odstranjujejo na najprimernejši in edino priporočljivi način vse, posebno pa neprijetne in nelepe zunanje znake čezmerne debelosti, razkrajajo in raztope preobilno mast na telesu, podbradku, vratu, trebuhu, stegnih, bokih, trebušni mreni, črevah, ledvicah itd.

Abnormalna težina telesa prične postopoma padati, telo postane prožno, ves organizem pridobi na svežosti, elastičnosti in mladostnem občutku.

Težina Vašega telesa se zmanjša tekom 1 leta za 8 do 14 kg.

Slatinske tablete za hujšanje
dobite v vseh lekarnah, in sicer doza s 100 tabletami za Din 46—, z 200 tabletami za Din 74—; kjer jih pa ne bi dobili, se obrnite direktno na proizvajalca:

Lekarna Mr. L. Bahovec
Ljubljana, Kongresni trg

Kjer vsa druga sredstva odpovedo, dosežejo Slatinske tablete za hujšanje presenetljiv uspeh.

da bo razglas glede posameznih strok, kdaj pridejo na vrsto, nabil na magistratu, da se bodo vedeli ravnavati.

Konkurz je razglašen o imovini tvrdk R. in Z. Pajk, izdelovanje in prodaja vseh vrst moškega perila, obratnikov in samovence v Celju, Vodnikova ulica 11, prvi zbor upnikov 15. oktobra, oglasiti se je do 16. novembra, ugotovljeni narok 3. decembra 1932. — Odpravljen je konkurz o imovini Franka Arpada, trgovca z železnino v Ptuj (vsa masa razdeljena).

Poravnalna postopanja: Bračko Josip, trgovec v Mariboru, Zrinski trg 6, narok za sklepajočo poravnavo 10. novembra, oglasiti se je do 5. novembra, nudi 40%; mag. pharm. Fedor Gradišnik, lekarna pri Sv. Križu v Celju, Kralja Petra cesta, in Gradišnik Stjepanja, roka: 14. in 9. novembra, nudi 50%; Kosmač Svit, neprot. trgovec v Lučah ob Savinji, roka: 14. in 9. novembra, nudi 50%; Anton Schuster, prot. trgovec v Ljubljani, Mestni trg 25, roka: 17. in 11. novembra; Zupane Karel, neprot. trgovec v Lokah 270, Trbovlje, roka: 15. in 10. novembra, nudi 40%.

Zborovanje mesarjev v Mariboru. Združena mesarjev iz naše banovine zborujejo 12. in 13. t. m. v Mariboru. Prvi dan se začne zborovanje ob 19 pri Zamorcu, dnevni red je naslednji: 1. poročilo predsednika, Akcijskega odbora mesarskih zadrug g. Jakoba Dimnika, 2. Klanje po kmethih (Mrežar Alojzij), 3. Vprašanje prostih stojnic (Brezočnik Roman), 4. Naši grehi (Hohnjec Fran), 5. Razgovor o ustanovitvi zveze združenja mesarjev (Zan Ivo), 6. Vzgoja mesarskega naraščaja (Fiedler), 7. Poročila zastopnikov združenj: Celje, Kranj, Kamnik, Novo mesto in Litija. Udeleženci naj se prijavijo pri zadrugi do 9. oktobra.

Tečaj za obdelovanje lesa na mizarskih strojih priredi v Vižmarjih pri St. Vidu kr. banska uprava po referatu za pospeševanje obrti v času od 17. oktobra do 3. novembra t. l. od 18 do 20 zvečer v strojni delavnici tovarne pohištva g. Andreja Kregarja. Predaval bo g. Ivan Kregar, absolvent strokovne šole za lesne obrti v Stuttgartu. Pokazal bo vse načine uporabe mizarskih strojev, seznanil udeležence z najmodernejšimi metodami in tehničnimi izpopolnitvami pri obdelovanju lesa in jih ob enem tudi opozoril na nevarnosti pri delu. Prijave naj se pošljejo do 15. oktobra kr. banski upravi, referat za pospeševanje obrti, Ljubljana, Stari trg 34-I, ali pa Zadruzi lesnih strok v St. Vidu nad Ljubljano. Tečaj je brezplačen.

Poljski izvoz valjanega železa v Jugoslavijo. V prvih 8 mesecih t. j. je značil izvoz valjanega železa iz Poljske v našo državo 10.443 ton v skupni vrednosti 4.67 milj. zlatov (lani v istem času 3365 ton za 1.67 milj. zlatov), nadalje je letos Poljska izvozila k nam 3879 ton železnega materiala za 2.24 milj. zlatov (lani v istem času 15 ton za 9000 zlatov). Poleg tega je še značil poljski izvoz tračnic 5547 ton za 1,8 milj. zlatov. Med odjemalci izdelkov poljske železne in jeklarske industrije je Jugoslavija prišla na drugo mesto, takoj za sovjeti, ki kupijo največ.

vahen, vitek dečko prijetne zunanosti in lepega vedenja. Moj stric, svetnik Doone, je bil mnenja, da me ta fant preveč prijazno gleda in prihaja prepogosto k hiši mojega deda, zato so se ga hoteli na ta način izbežiti.

Tu je Lorna tako zardela, da sem se pričel bati zanjo.

»To naj kar lepo opusti,« sem dejal jezno, »sicer ga bom zadelal čez streho, Lorna.«

»Toda, John, ti si hujsi od samega Karverja! Mislija sem, da si bolj usmiljenega srca. Dobro torej hoteli so izsiliti od mene obljubo, in to celo v obliki slovesne zaroke, da se bom poročila s svojim najstarejšim nečakom, zloglasnim Karverjem, ki ima dvakrat več let od mene, torej zdaj že preko pet in trideset. Zato sem ti dala z onim črnim prtom znak, John. Zatrjevali so mi, da zahteva to blaginja vse naše rodbine in moja lastna sreča. Jaz pa nisem hotela o tem nič slišati, četudi je bil svetnik nadvse zgovoren in me je moj ded prosil, da naj zadevo dobro preudirim, in se je Karver od srca sladko smehljaj. Svetnik Doone je celo zahteval, naj bi me k temu prisilili, toda moj ded ni dopustil tega. Zato so odložili to skrajno nasilje na poznejši čas, ko jim sir Ensor ne bi bil več napoti. Posihmal so mi zelo utesnili osebnostno svobodo in me neprestano opazujejo in zasledujejo. Če mi ne bi pomagala mala Gwenny Karfax s svojo prekanostjo in čujčnostjo, ne bi mogla edajle niti v tem zaklonišču varno govoriti s teboj. Ta deklica mi je edina uteha in nada, ko nimam okoli sebe drugega ko sovražnike.«

Pogledala me je tako žalostno in očitaloče, da sem se moral na vso moč podvizati, pojasniti ji svojo navidezno malomarnost. Ko sem se opravičil zaradi dolge odsotnosti, sem ji pokazal krasou

Borza

Dne 8. oktobra.

Denar

Ta teden je značil na ljubljanski borzi devizni promet 1.513 milj. Din v primeri z 0.466, 0.543, 1.163 in 0.526 milj. Din v prejšnjih tednih. V začetku tega tedna je bila zvišana bonifikacija po Narodni banki od 12 na 15% (3. oktobra). Nadalje je bila bonifikacija uvedena tudi v kilingih s Češko-slovaško in Švicco.

Kliring z Avstrijo je sedaj naša država odgovarjala in bo presežek 10—12 milj. šillingov izravnan.

Curib. Pariz 20.32325, London 17.89, New York 518, Bruselj 71.575, Mián 23.48, Madrid 42.30, Amsterdam 208.425, Berlin 123.10, Stockholm 92, Oslo 69.25, Kopenhagen 93, Sofija 3.73, Praga 15.34, Atene 3.11, Carigrad 2.46, Bukarešta 3.07, Helsingfors 7.68.

Živina

Mariborski sejem. Na svinjski sejem 7. oktobra je bilo pripravljenih 163 svinj, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 50—80 Din, 709 tednov stari 90—120 Din, 3—4 mesec stari 160—250 Din, 5—7 mesecev stari 300 do 350 Din, 8—10 mesecev stari 400—450 Din, eno leto stari 600—800 Din, 1 kg žive teže 6.25—7 Din, 1 kg mrtve teže 9—10 Din. — Prodanih je bilo 112 svinj.

Hmelj

Zatec, 8. oktobra. Pri čvrstem položaju traja živahno povpraševanje dalje. Kilogram se plačuje po 16—22 Din, dočim dobi prvovrstno izbrano blago tudi 23 Din za kilogram. Do zaključev pride le redko, ker so pile, še preostale zaloge letošnjega pridelka v zelo čvrstih rokah.

Zatec, 8. oktobra, tg. Nakupovanje hmelja se je nadaljevalo v mestih in na deželi zelo živahno in ob čvrstih cenah. Dočim so se še včeraj popoldne dosegle najvišje cene za hmelj po 900, 930 in 980 Kč, se je danes dosegla za izbrano blago najvišja cena 1000 Kč. Ob današnjem zaključku je notral letošnji žalski hmelj 680—1000 Kč.

Nürnberg, 8. oktobra, tg. Pripravljenih je bilo 100 bal hmelja, prodanih pa 20. Cene so v splošnem ostale neizpremenjene in bile zelo čvrste. Tendence mirna.

Cenjenemu občinstvu se priporoča saditev grobov in družinskih grobnic ter celoletno oskrbovanje. Imamo v zalogi visoke in nizke vrtnice različnih vrst, kakor tudi lavorje in druge rastline.

Pavel Šimenc, pokopališki vrtnar

Sv. Križ-Ljubljana. Telefon 27-89

Cvetličarna Sv. Peira c. 33. Telefon 26-54

Velika zaloga svežega cvetja, kakor tudi drugih rastlin, šopkov, vencev in različnih aranžmajev.

Lorna Doone

Roman iz Exmoora

»Če je res tako, potem me nič na svetu ne more pripraviti ob dobro voljo,« sem odvrnil nadvse toplo, toda v oči si ji nisem upal pogledati.

»Stopiva s tega odprtega prostora,« je dejala nato pretrepajoče: »zadnji čas me strožje opazujejo. In stražijo. Pojdi z menoj v senčnato votlino, John.«

Povedla me je v svojo dolbino, ki sem jo že nekele opisal. Ze spomladi je bilo lepo tam, a kaj šele sedaj poleti! Toda jaz nisem videl in čutil nič drugega ko zalo mladenko poleg sebe, ki je zardela povešala oči pred menoj.

Moč moje ljubezni, ki je bila zanjo nekaj novega in nepoznanega, jo je popolnoma prevzela. Brez besede in celo brez premišljanja se je vdala sladkogenemu čuvstvu. Prepustil sem jo čisto sami sebi in nisem izpregovoril niti besede, zavedal sem se pa, da mi prinese njen prvi jasni pogled bodisi življenje ali smrt.

Naposedel je Lorna polagoma dvignila svoj pogled in v njenem dvomečem vprašujočem očesu sem opazil biserno roso.

»Ali me ljubiš, dušica?« sem jo vprašal kratko, drugega nisem mogel spraviti z jezika.

»Da, prav rada te imam,« je odvrnila mrmraje in obrnila oči od mene. Pri tem si je nalašč spuščala lase preko čela, da ne bi opazil njenega izraza.

»Toda, ali me ljubiš, Lorna, Lorna; ali me ljubiš bolj ko vse na svetu?«

»Ne, to ne. Ne vem, čemu naj bi te?«

»Res, tudi sam ne vem tega, samo upal sem, da me ljubiš, Lorna. Ljubi me, kakor te ljubim jaz, ali pa sploh nikakor ne.«

»John, zelo te ljubim in te ne bi rada žalostila. Saj si mi najboljši, najpogumnejši in najodkritosrdnejši človek na svetu — zelo rada te imam — in malone sleherni dan mislim nate.«

»To mi nikakor ne zadostuje, Lorna. Jaz ne mislim nate samo sleherni dan, temveč slednji trenotek brez presledek. Zate bi zapustil svojo domačijo in vse, kar mi je drugega na svetu; da, svoje življenje bi bil pripraviln žrtvovati zate. Reci, da me tudi ti tako ljubiš.«

»O, tega pa ne, nikakor ne,« me je zavrnila Lorna. »Zelo rada te imam in še rajši bi te imela, če ne bi tako divje govoril. Prav rada te vidim, kadar prideš semkaj, ko da bi hotel zavzeti vso našo dolino in se meriti celo s Karverjem Doonom, kakor da bi ti bila to prava malenkost. Toda po čem naj sklepam, da me tudi ti tako ljubiš? Saj mi cela dva meseca nisi dal na dogovorjeno znamenje nikakršnega odgovora! Če me imaš res tako rad, čemu si me hladnokrvno prepustil drugim, da počenjajo z menoj, kar hočejo?«

»Kar hočejo! Oh, Lorna, pa te menda niso prisilili vzeti Karverja?«

»Ne, John, ne boj se; strah me je pogledati te takega.«

»Povej, povej, ali se nisi poročila s Karverjem Doonom? Hitro! Čemu me tako mučiš.«

»Seveda se nisem poročila. Pri nas nismo tako neučakljivi, kakor si ti, John. Saj mi je šele sedemnajst let — potemtakem še ni misliti na možitev. Toda prisilili so me hoteli, naj bi dala Karverju obljubo, naj bi se vpričo svojega deda slovesno zaročila s njim. Po vsem videzu so se nečesa bali, zato se jim je tako mudilo. Pri nas živi namreč neki mladec z imenom Charleworth Doone, ali kakor ga po domače kličejo »Karlic, ži-

LEPOTE NAŠE ZEMLJE

Baško jezero

Ob dvanajsti obletnici koroškega plebiscita

Sredi slovenskega Gornjega Roža gleda mirno, mlo in pokojno proti sinjemu nebu Baško jezero, tako lepo in ljubko, kakor da bi ga bil ustvaril Vsemogočni tedaj, ko je bil njegov obraz en sam sladek nasmeh, poln nebeške krasote in rajske divote. Jezerski, sinjemodri valovi, skozi katere se ozira radovedno in plaho v novi, sedaj tako nemirni svet, kakor lepo oko nedolžnega in neizkušnega otroka ali dekleta, se uspavaje zibljejo okoli nizkih bregov okroglega jezerskega otoka in se zlivajo z rahlim, tajinstvenim šelestenjem njegovih starih bukev, črnih borov, jelk in smrek v melodijno, mlo slovensko koroško pesem. Ta pesem se glasi in doni daleč — v okolico tja do Beljaka ob Dravi, preko nje do Vrbskega jezera in pred vrata nepomirljivega Celovca noč in dan, kakor da bi nič ne vedela o neprikladnem hrustu in trušču, ki ga čuješ vsako leto ob spominu na 10. oktober 1. 1920 zdaj tu zdaj tam kaj neprijetno po dolini od jezera pa doli do Pliberka v Podjunu. Kajti pokrajina, sredi katere spi Baško jezero, preko in mimo borovih gozdov tja do Podgrada, do St. Jakoba in do skromnega doma Miklove Zale na Lešah, je klasična zemlja narodne poezije in obenem zibelka najlepših narodnih pesmi koroških Slovencev ter hrani še žive spomine na Napoleonovo jugoslovansko Ilirijo. Saj je ona, segajoča čez Dravo do Vrbskega jezera do slavne Logevasi, pri plebiscitu kot edina dala večino glasov za Jugoslavijo. Mladi kaplan Gregor Maternik* je okoli 1. 1855. iz St. Jakoba tod mimo skozi gozd in gmajno hodil obiskovat na dom svoje starše v bližnje Bače in njegovo pesem, sedaj po vsej naši državi znano, tudi še danes, nekoliko pritaženo, čuješ na otoku Baškega jezera, pod vaško lipo v srednjih vaseh, v Bačah, v Ločah, na Brdu, na Brnici, v Dobrovljah, na Ledinah, pa povsod na slovenskem Koroškem, kjer te živi in tli ogenj ljubezni do slovenskega rodu, pesem:

*Tam za gmajnico,**
tam čez izaro...
Lepe, vijugaste steze, prave koroške steziceec,
rodijo v gozdnem hladu in zrcalu jezerskih valov
sem in tja, da ti ni treba vprašati: »Kje so tiste
stezice?« Kmalu te popeljejo mimo ličnega pobožnega
znamenja do prijaznega hotela na planem jezerskem
bregu, z lepim zelenim senčnatim vrtom,

Lepe, vijugaste steze, prave koroške steziceec,
rodijo v gozdnem hladu in zrcalu jezerskih valov
sem in tja, da ti ni treba vprašati: »Kje so tiste
stezice?« Kmalu te popeljejo mimo ličnega pobožnega
znamenja do prijaznega hotela na planem jezerskem
bregu, z lepim zelenim senčnatim vrtom,

*Einspielerje so se prvotno pisali »Maternikic. Prevod je izvršil nekdo v matrikah župnije
in v Svečah s tem, da je prečrta besedo »Maternikic
in napisal nad njo nemško »Einspieler; to je videl
rajni profesor I. Scheinig, doma iz Borovlj.

** Tako se glasi prvotno besedilo pesmi, ki jo
je zložil in uglasbil kaplan Gregor Maternik.

s solnčnatim kopališčem in pristaniščem za čolne. Tu ni nobenega prahu in ropota, ker daleč naokoli ni nobenega industrijskega podjetja. Samo gozd in zopet gozd, in sicer borov gozd, ki širi najprijetnejši vonj in polni prsi in pljuča z najučinkovitejšim zdravilom. Gornje in Spodnje Borovlje ali Borlje imajo po njem ime. Sanjava, zamišljena se ti zdi slika, ki jo imaš pred seboj, da se sam zamisliš v svoje sanje in čudne čase, ki so šli tod mimo in še vise nad pokrajino. Po ko dvigneš svoj pogled kvišku, štrle pred teboj visoko proti nebu na jugu skalnata Jepa (2143 m), na zapadu za Beljakom Dobrač (2166 m), »Rigic vse Koroške, na severu pa podolgovati, Pohorju podobni hrbet Grlice (1909 m), tudi Osojščica imenovana, koje vzpenjača »Kanzelbahne v Jugoslaviji, tudi na Pohorju, še vedno nima mlajše sestrice. Tam na levi strani jezera, otoku nasproti, široke, bele lise v temnozelenem borovju razodevajo, da se tu poizgublja v jezeru več hudournikov. Eden izmed njih se imenuje po borovju Borovnica. Najdobrejši in najčistejši pesek, morskemu podobnega, prinaša Borovnica z razdrtega pobočja strme Jefe in ga odlaga na dolgem in širokem prstu tik pred jezerom in nad njim, da se moreš, ko si se skopal v hladnih jezerskih valovih, solnčiti ob borovem gozdu kakor na morskobali, opazujoč veselo igranje jezerskih rib in ribic.

Solnce se za tirolskimi gorami nagiba k zatonu. Njegovi zadnji žarki žare izza podolgovatih Dobračevih obronkov mimo mirne stare slovenske cerkve ob narodni meji gori — na skalnate vrhove strme Jefe in Jepice. Tam gori nastane čarobno žarenje in lomljenje solnčne svetlobe; spodaj že lega na borovje na otoku in jezeru večerni hlad in prvi mrak. Z duhtečih travnikov med Bačami in Ločami čuješ domačo, slovensko pastirsko pesem. Zibajoč se v čolnu po jezerskih vodah okoli otoka, občuduješ to prekrasno idilo, njen čarobni žar in vse se ti zdi ena sama velika uganka, kakor je ena sama velika uganka sijajna preteklost. Žalostna sedanjost in še vedno negotova bodočnost naših bratov in sestri, ki bivajo v tej blesteči deželi. S hotelskega vrta slišiš otroke iz Beljaka peti nemške pesmi; s hribočka pa, za katerim leže Loče, čuješ domač glas, slovensko pesem, mlo, ubrano, mehko, nekam otožno. Ko postaneš pozoren in položiš vesla na čoln, da te pljuskanje valov ne moti, so že odpeli skoraj celo pesem, slovenski fantje iz Loč; le zadnjo kitico še ujameš:

»Hiša očina, ljuba mamica,
oh, ko bi najdov še kdaj obat!
Al ne najdem več svojih staršev,
jaz le koj otožen grem domov.«
Dr. Franc Mišič.

Koroška pota

Pogled na Celovec.

Prvi petelin se oglašali, ko sem zapuščal Kranjsko goro. Ko sem na Blekovi sedel na obmejni kamni, da se odpočijem, so ravno prvi prameni sončnih žarkov prodrli tenko meglo, ki je ležala nad Dravo in nad jezeri. Zilja se je pa že vedra in jasna kopala v božjem jutru. Samo njena stražarja Dobrač in Ojsternik sta se še otepalta zadnjih zaspanih meglic. Kakor zamaknjen sem strmel v dolino, zadivljen nad toliko lepoto. Mir in božji blagoslov je ležal nad Korotanom...

Pri Sv. Lenartu pri sedmerih studencih se je oglašil zvon. Planine pod nami so oživele. Ubral sem najbližjo pot navzdol in kmalu sem stopil iz gozda na pašnike. Na Pridovu ob vrelcu, kjer se je nabralo čez noč polno korito hladne vode, so se zbrali v prijateljski srpnosti teleta in krave, voli in volički, tudi ovce in 2 kobili sta bili vmes. Čakati sem moral, da so se lepo zvrstili. Ostalo je vode tudi za me, koroškega popotnika.

Kar nič se mi ni mudilo. Vlegel sem se v senco in se zamaknil v dolino, v svojo krasoto pod seboj. Leta že zahajam na Koroško, vedno peš čez Karavanke. Ni ga skoro prehoda, ki bi mi ne bil znan. A tako, kakor to jutro, me ni bilo prevzelo še nikdar...

Ne z Golice, ne s Stola in ne s Kepe se mi Koroška ni zdela tako lepa, kakor to jutro s spodnjeziljskih planin. Megla je bila zginila. Baško jezero se je pokojno kopalo med temnimi gozdovi in njegova gladina se je liki zamet prelivala iz zelene v temno modro barvo. Z otoka k bregu se je vlekla bela lisa za motornim čolnom, ki je hitel po prve kopalce. Bele ceste so razpredene vsepovsod, v vsako še tako zakrito vasico najdejo svojo pot. Z vseh strani se kakor gosta pajčevina stekajo preko stokih mostov proti Beljaku. Pod strmo Dobračovo steno si utira Zilja v drznih vijugah svojo pot k Dravi. Z Dobračeve pleše se ozira cerkva sv. Marije — slovenska cerkev ji pravijo — gori po Zilji in doli po Dravi.

Po senčni poti med stoletnimi jelkami in smrkami, da jih dva komaj obsežeta, sem v dobri pol uri dosegel Jernejčevovo kmetijo, kjer so mi za staro mizo, ki nosi še letnico iz Napoleonovih časov, postregli z maslom in medom. Neusmiljeno je pripekalo sonce, ko sem stopil iz gozda in obstal pri cerkvi na polju med Sv. Lenartom in Brnici. Žanjice na polju v

širokokrajnih belih slamnikih so mi na moje vprašanje v mehkem pojočem narečju povedale, da je to cerkva očaka-trpina sv. Joba. Stara gotška cerkev z odprto vežo pod zvonikom, kakor jo imajo skoro vse koroške podeželske cerkvice. (Koroški imenujejo te veže »lopec«.) — V teh krajih še nisem hodil. Zatekel sem se torej k Badjurjovi knjizici »Izleti po Karavankah«, ki mi je nasvetoval, naj se radi kosila zmenim z Merteljevo mamo v bližnjih Zmotičah. Badjura je svetoval prav. V prijetni slovenski družbi so ure prehitro minule. Htel sem na Brnico in komaj se ujel avtobus, ki me je potegnil v Beljak. Navdih sem se že bil na mehki zvok spodnjeziljskega slovenskega narečja; nemške besede se nisem bil ta dan čul. Prav čudno me je dirnilo, ko so potniki avtobusa govorili samo nemško. Bili so večinoma Beljačani, ki so se vračali z izletov. Po krasni cesti se bližamo Beljaku. Par kilometrov pred Beljakom je cesta že asfaltirana. Je to glavna cesta, ki vodi iz Avstrije v Italijo, iz Beljaka na Trbiž. Pri avtobusni postaji, ki leži sredi mesta blizu mestne župnijske cerkve, nas pozdravi mladenič v rjavi srajci z hitlerjevskim znakom na rokavu — po fašistovski, z dvignjeno desnico. Prodaja hitlerjevske časopise: veliki formati z velikimi rdečimi naslovi o Hitlerjevih uspehih pri zadnjih volitvah v Nemčiji.

Po kratkem sprehodu po mestu, ki kar mrgoli tujcev, a proti večeru kar na mah utihne, se vsedem v kavarno. Publika več kot malo-meščanska, a cene prav velemestne in sezijске. Tudi večerja je razmeroma za 50 do 80 odstotkov dražja, kakor v naših mestih. Prenočišča kljub seziji niso draga, vsaj ne dražja kakor v Italiji.

Zjutraj navezgodaj sem že zopet na avtobusni postaji in študiram vozne rede. V Celovec sem namenjen. Izбира je res težavna, ko obstojajo med Beljakom in Celovcem vsaj 4 avtobusne linije. Odločim se za tzv. rožansko linijo, ki pa vozi iz Bač, a ne iz Beljaka. Stražnik mi pove, da je do Bač kvečjemu poldrugo uro hoda, in v lepem hladnem jutru jo mahnem peš mimo lepe predmestne cerkve Sv. Križa čez novi most v idilično vsoico Marijo na Zilji. Ženice hitijo v cerkev. Ker je še zgodaj, se jim pridruživim. Visoko obokana stara cerkev nas objame v jutranjem hladu. Tu je župnikoval naš Meško, s te stare lece je donela njegova

beseda, ki je propovedovala samo ljubezen in mir, pod temi oboki se je razlegala in rasla. A prišlo je vse drugače. Meška, to nežno pesniško dušo, so mučili in pregnali, v najhujši zimi so ga odtrgali od ovčic, ki jim je bil več kot pastir. Oropali so ga za vse; odnesel je samo to, kar je imel na sebi. In zdaj se razlega z lece tuja beseda. Sedanji župnik, Meškov naslednik, ne razume jezika svojih faranov. Farani ne razumejo njegovih molitev, otroci v šoli ne njegovih razlag katekizma...

Cerkev je skoro prazna: 6 ženic in 2 stara očanca, to je vse. Ženica v zadnji klopi bere iz velikega molitvenika. Molitvenik je slovenski, črke velike in debele, da bi jih skoro otipal. Vedno niže in niže ji kloni glava, redki sivi lasje ji silijo izpod črne rute... Moram hiteti. Kar po bližnji jo mahnem po gozdu čez Dobrave. Pot iz Sv. Marije na Zilji v Bače, to je molitev. Tod je hodil Meško, to je pot, ki jo tako lepo opisuje v svojih spominih. Tu je križ sredi gozda, tu je lepo zidano znamenje na gričku nad Bačami, tam, kjer se steza odcepi od ceste. In tam na levi za gozdičkom je jezero. Bače so še vse pokojne. Domačini so že davno na polju, a letoviščarji, ki jih je tod precejšno število, so še pri zajetku.

Vstopim v skoroda prazen avtobus. V letoviščarji so vstopili z menoj. Dunajčanje — židje. Kmalu zavozimo tik pod skalnato steno Kepe, ki jo koroški domačini imenujejo Jepo. V Ločah in v Dobju vstopajo letoviščarji, in pri Borovcu je avtobus skoro že poln. Čudno od Bač do tu nismo čuli slovenske besede, dasi smo se vozili po krajih, ki slove po svoji razvednosti, saj je vendar tridesetina upravičencev glasovalo za Jugoslavijo. Kje so ostali ti Slovenci? Glej tam na polju pisane rute in preko rut bele in rjave slamnike! Glej tam na ajvah »agorele može ki kosijo za žanjicami visoko strniško deteljo: v enakomernem ritmu se pripogibajo močne postave. Ob 5 do 4 zjutraj so vstali; zato je pa že skoro polovica njive požeta in živina v ogradi je že sita. Preko polj in gozdov se razlega mila slovenska beseda, napol ziljsko, napol rožansko narečje! K nam, tujcem, v avtobus ne sega. Motor brni neumorno. Čujem samo sosedo, ki razlaga svojemu dočku, malemu Dunajčanu: »Schau, hinter diesem Berg ist schon Serbien.« (Glej, za to-le goro je že Srbija.) Bogle, kakšne misli se pode po glavi malega Germana. Svoje lepe velike oči je uprl v široko steno Kepe in zasanjal...

Blizu gostilne »Pri Borovcu« (»Gasthof zum Vorwuz« stoji napisano na pročelju) vstopi starejša kmetica. Bleda je, oči ji gledajo trudno. Dasi so že tri mesta v avtobusu prazna, obstoji spredaj pri vratih in nekam v strahu pozdravi: Guten Morgen! Nerodno ji je, da je padla med tako »gospodoc«. Povabim jo, naj vendar prisede. Dolgo okleva, a naposled se le vsede prav na rob klopi. Počasi se ji je razvež jezik in postane zaupljiva. O, gospod so pa iz »Slavije« (koroški izraz za Jugoslavijo). Tudi ona je bila prej skoro vsako leto vsaj enkrat na Brezjah. Zdaj je pa stara in boleha. Pelje se v Podgrad k zdravniku. Pa naj povem v »Slavije, da na Koroško ne smejo pozabiti. — Škoda, že stojimo pred veliko Frankovo trgovino v Podgradu, in ženica izstopi. Rdečica jo je obliha, kakor da bi jo bilo sram, da je bila toli predrzna. Ali pa je ponosna, da je tujec le izlila toli drždžano, v srcu pokopano misel in prošnjo?...

Tudi drugi potniki izstopijo. Vstopijo pa trije kmetje v težkih rjavih volnenih oblekah. Tik z njimi neki župnik, ki se je bil pripeljal s kolesjem do avtobusa. Pozdravijo nemško, a se takoj vsedejo in živahno pomenkujejo slovensko naprej. Rožani so, temperamentni. Govorijo s povdarkom in mnogo gestikulirajo. V Celovec gredo. Četrtek je, semanji dan v Celovcu in uradni dan pri »Društvc«. (Mišljeno je gospodarsko in politično društvo za koroške Slovence v Celovcu!) Ostanjejo v živem pomenku med svojo vožnjo; drugi potniki zanje ne eksistirajo. — Dunajski deček poleg mene jih venomer gleda: — najbolj se pa menda čudi, da govorim tudi jaz z njimi v tujem jeziku in da jih razumem.

Naglo brzi avtobus po ozki cesti po Rožu. Nizke, a čedne hiše tonejo v gostih sadovnjakih ali pa plezajo na pobočja k belim cerkvicam. Polja so bogata in skrbno obdelana. Le tam, kjer so hudourniki nanegli izpod Karavank proda in peska, tam se menjajo borovi gozdički s pašniki. Drava je čisto blizu. Včasih se za hip zasveti skozi veje. Če bi ne deloval motor, bi čuli njeno šumenje. Šele pred Svečami se oddaljimo zopet od Drave. Tu je preživel svoja mlada leta Andrej Einspieler, prebuditelj koroških Slovencev in mogoče največji politik, ki smo ga imeli Slovenci v prejšnjem stoletju. Pod gradom in cerkvijo v Bistrici v Rožu zavije cesta v globokem jarku na jug, kakor da bi hotela ob potoku navzgor splezati v Karavanke. Tu so velike železarne Kranjske indu-

Gospa Sveta.

strijske družbe. Pred sto leti je bilo v stranskih dolinah v Karavankah vse polno življenja: železarne so bile v Grpičah, v Področici, pod Ljubeljem in v Železni Kaplji. Zdaj je to življenje zamrlo in zadnji dve podjetji, železarina v Bistrici in jelkarna v Borovljah borita težak boj za obstanek. — Pod Zingarico se vije cesta skozi Podsinojvas in Sent Janž, da se za Svetnovesjo požene preko Drave k Humberškemu gradu. Prijazne so te vase pod Zingarico. In zavodne! Tla so tod prepojena s krvjo naših junakov in skoro sleherna hiša čuva kak skomin izza bojev pred 15—14 leti. Tu blizu je bil ranjen in od Nemcev ujet naš mučenik, koroški junak poročnik Janko Kranjc, ki so ga Nemci ujetega trpinčili do smrti. V bližnji Paplji je župnikoval dekan Limpf, ki so ga nemčurji v temni noči izvalili in napadli, ko je nesel zadnjo tolažbo bolniku.

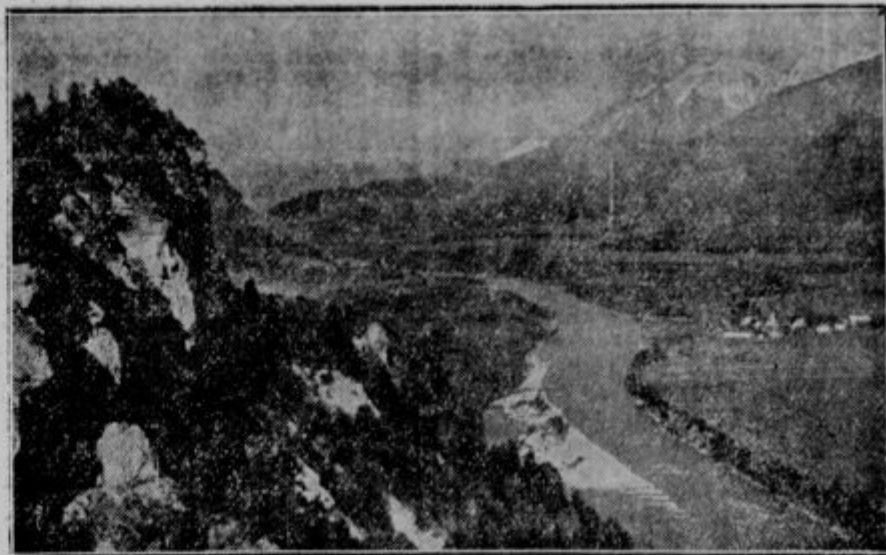
Iz teh težkih misli nas predrami šoleka deca. Avtobus se je ustavil, da prevzame nove potnike. Okoli avtobusa se zbira šoleka deca, ki je pritekala iz vasi, dečki in deklice živahnih oči in zagorelih obrazov, bosonogi in gologlavi. V blagodnečem rožanskem dialektu se prere: kajo in dražijo. Jozej kriče Tovžeja, Hanzej pa Mihija in Mojcijo. Nikjer na Slovenskem ni tako toplih in lepih imen, kakor jih najdemo med Korošci. Ko izstopajo in vstopajo potniki, pa dobijo prej tako razigrani in lepi obzari nek tuj, oduren izraz. Kakor v zboru zadoni iz ust rožanske slovenske dece tuj pozdrav: Griiss Gott! — Kakor je ta nemški pozdrav lep, če ga tujec sliši iz ust nemške dece na Tirolskem, na Bavarskem, tako je ta pozdrav mrazel in prišiljen, če prihaja iz ust nedolžne koroške slovenske dece! To srečanje me je tako prevzelo, da ne vem, kdaj je avto potegnil preko humberškega mostu. Vedno me preleti mraz, če se tega srečanja spomnim. Ali se Nemci te sramote, tega greha ne zavedajo!... Se zdaj jih vidim tiste dečke in deklice tam ob Dravi sredi slovenskega Roža, kjer je vse tako toplo, tako domače, ko kričijo tujcem v pozdrav s težkim anglasom tuje besede! Sredi Roža, sredi Evrope...

Sonce leži na Rožu, ko se v strmih serpentinah poganjamo proti Humberku in Zihpoljam. Preko Drave pozdravlja sveta Lucija Zalosino mater božjo, ki kraljuje nad Podgorjami v beli kapelici sredi temnega zelenja Karavank. Kepa odzdravlja Ostreu. Z zapada pozdravlja širokopleči Dobrač, s severozapada pa vabijo zeleni pašniki Vsovece. Od vzhoda, tam, kjer išče Drava med tesni izhoda v sončno Podjuno, veje prijeten vetrič. Potniki vstajajo, da bi uživali razgled, ki mu ni enakega daleč naokoli. Vse Rož leži pod nami in daleč v Ziljsko in Gornje Dravsko dolino sega naš pogled.

Po krasni cesti, ki je tam, kjer vodi mimo naselji, prepojena z oljem, zavijemo za Humberškim gradom navzdol proti Celovcu. Z griča na desni nas pozdravlja bela stolpa cerkve na Zihpoljah. Skozi dreve na levi nas vabi cerkev s samostanom v Vetrinju, in že hitimo med ličnimi vilami v beli objem koroške metropole, malega, a prijaznega Celovca.

Pred zmajem na Novem trgu se avtobus nastavi.

Četrtek je, semanji dan. Celovčani pravijo: »Der windische Landtag«, kajti ta dan prevladuje v Celovcu slovenščina okoljskih kmetov.

Pogled s Petelince (604 m) pri Zihpoljah na Spodnji Rož. V ozadju Borovlje

VATA za odeje in v tablah
vedno v zalogi
Tovarna vate Arbeiter, Maribor
Zahtevajte vzorce in cenik

L. Mikuš - Ljubljana
priporoča svojo zalogo dežnikov,
solnčnikov in sprehajalnih palic
Popravila točno in solidno

„SLOVENEČ“ SVETOVALEC

Naš domači zdravnik

M. K. — Z. S. Gnojna rana po trebušni operaciji se vam noče zaceliti navzlic obsevanju? Dvomim, da bi vam moglo bivanje ob morju kaj več koristiti, izvemši, da se je bolezen začela pri kosti, kar pa po vašem opisu ni verjetno. Ne morem presoditi izvora in narave vaše bolezni tako na daleč, saj je včasih še v neposredni bližini težko in treba še preiskovalnih pripomočkov.

P. T. — H. Nosečnost in revmatizem? Kajpada se sme revmatizem zdraviti tudi v tem času brez škode in nevarnosti za plod, vendar pa dvomim, da so vaše bolečine revmatične narave, zato vam svetujem, da se napolnite k zdravniku ali ga povabite k sebi, in sicer brez odlašanja!

A. P. — Lj. Lug in — roke? Kajpada lug razjeda vsako kožo, nekaterim bolj, drugim manj, ker nimamo vsi enake kože z enako občutnostjo do raznih škodljivosti. Kako naj se občutna koža zavaruje zoper razjedanje? Najbolje je rabiti gumaste rokavice za gospodinjstvo pri pranju, kar pa je drago, ker se rokavice pri takem delu kmalu izrabijo. Morda bi kazalo pred takim delom vso kožo na rokah dobro natretj z mešanico vazelina in lanolina, kar se dobi v mircilnici za male denarja.

M. L. — R. Zoženo črevo vas muči že 30 let? Mene ne bi niti tri leta, ker bi se dal že prej operirati. Čudim se vam, da iz sranežljivosti (menda še bolj iz strahopetnosti) odlašate neizogibno operacijo, ki vam more samo pomagati, a malo ali nič škoditi.

F. P. — B. Sivi lasje vam grene zorno mladost? Dozdaj si jih pulite sproti, kar mi dokazuje, da jih ni veliko. Jaz bi jih puščal v miru, skrbel bi za primerno in nepretirano nego las in lasišča (krtačenje se mi zdi potrebno, uspešno in najmanj škodljivo) in — žakal. Morda se sivenje ustavi, če ne, dobite že nekaj let, melirano glavo, kar vas napravi zanimivo, in nekaj let kasneje bo pa vaša glavica snežno bela, kar je po mojem okusu kar lepo! Ali razoglavja ali pokrita, to je zadeva navade ali mode, ne higijene.

A. S. — Lj. Vrtoglavost pri človeku s sedmimi križi ni nenavaden pojav, saj se dogaja celo mladim ljudem z zdravim srcem in žiljem, da se jim zvrsti v glavi, ako se prenežno dvignejo pokonci. Pri postarnem človeku je pa vse žilje kolikor toliko okorelo in se ne krči ali širi tako hitro, kakor zahteva izpremenjena potreba, zato spada vrtoglavost med blagodatni tistih let, ki so po izreku sv. pisma — podarjena. Če pa komu v teh letih osti vsa vročina v glavo, bi kazalo to zadevo bolj natančno pregledati in morda poleg drugih ukrepov tudi puščati malo krvi.

A. E. — Lj. Krvavenje iz zlate žile je najbolj pogostno krvavenje iz črevesa. Če je bila izrečena ta razpoznavna (diagnostična) brez preiskave, je zgolj domneva. Svetujem vam, da se daste čim prej preiskati in ugotoviti, odkod tista krvavenja.

A. K. — H. Rjave pege po obrazu so vam ostale, dasi je poteklo že 6 mesecev po porodu? Dogaja se včasih, da se drže še ves čas dojenja in

potem izginejo same po sebi. Če hočete pospešiti njih izgubljenje, skrbite za redno iztrebljenje in omejitve oziroma opustite za kaj časa vso mesno hrano in jaja.

Isti: Gnojna vnetje v čelni duplini se vam navzlic dolgotrajnosti vtegne še izboljšati. Svetujem vam daljše bivanje na morju (na kakšnem otoku) ali pa, če vam je zaradi službe nemogoče, uživajte večkrat kakšno jedovo zdravilo v majhnih količinah in sicer po štirih tednih uživanja spet nehaite z njim za prav toliko časa.

Isti: Zaradi rastlinske prehrane ni treba nikomur oslabeti. Uživa naj poleg zelenjav in sadja tudi sočivje, vse žitne proizvode in rastlinske tolče, ki jih je vendar na izbiro! Tudi sladkor in med menda nista škodljiva. Ako je bila rastlinska hrana naročena, dvomim, da bi bilo prepovedano tudi mleko in mlečni izdelki, ker so mlečne beljakovine drugače sestavljene kakor beljakovine, ki sestavljajo živalsko telo, zato je mleko pri brezmesni prehrani vobče dopustno. Sicer pa polzvejite tam, kjer je bila takšna prehrana naročena.

P. I. — S. Krčeviti napadi, podobni božjastim, so se vašemu dečku že domala porazgubili, njegovo razvojno stanje je v duševnem in telesnem pogledu zadovoljivo, vas pa obhaja žalost. Jaz bi se na vašem mestu rajše veselil in se držal samo enega in istega zdravnika, zlasti, ker je po vašem zadržanju otroku znatno pomagal. Gotovo je dragocen njegov nasvet, da zdravite otroka čim manj z zdravili, pač pa mu preskrbite primerno otroško hrano, primeru duševno zaposlitev in pustite ga, da se na prostem razgiblje po mili volji z delom ali igranjem. Tiste vrste napadi se v kasnejših razvojnih letih običajno porazgube popolnoma, vzrok jim je kakšna okvara na možganih zavoja raznovrstnih bolezni ali poškodb (tudi med porodom).

Trojica. Spolna razboljenost, ki vas tare vse tri, je živčno-duševna motnja, ki se tem prej porazgubi, čim manj se kdo z njo ukvarja, čim manj se kdo opazuje, čim manj se kdo zveni za dejanske ali domišljene znake slabotnosti ali razdražljivosti. Mladostna zabloda je največkrat vzrok vsem raznoškim motenjam te vrste, a ne toliko po svojih telesnih učinkih, kolikor zavolje duševne zbežanosti. Zato je prvo in poglavitno vodilo, da tak človek, ki resno hoče ozdraviti, izvrže plašč pozabec brez preteklost, ki se kot taka ne da več premeniti. Kar je bilo, bodi zares pozabljeno in ne več upoštevano. Drugo in nič manj važno vodilo bodi resno poklicno delo in dovolj gibanja na prostem v obliki dela ali športa. Tretje bodi utrjevanje z vodo. Kajpada se ne da doseči popoln in trajen uspeh tako hitro, zlasti ne pri splošno slabotnem telesnem ustroju, zato treba več mesecev ali let. Kdor sam ne zmore takšne samovzgoje, poišči si izkušena zdravnika, ki naj pomaga čez kakšne ovire s podrobnimi nasveti. Vsakdo je toliko zdrav, kolikor res sam hoče biti. To velja na sploh in prav posebej za takšne bolehnosti.

Z. S. — L. Nič iz znanega razloga.

Pravni nasveti

Odstop od zaroke in pravica do odškodnine. D. P. C. Sorodnica je bila dve leti zaročena in je mnogo potrošila za pripravo hale. Po dveh letih pa se je zaročence premislila in odstopila od zaroke. Zanima vas, če bi bilo mogoče tožiti zaročence, ki je vojni veterinar, za stroške in pri katerem sodišču ali civilnem ali vojaškem ter v katerem kraju. — Zaroka sicer ne povzroča nobene pravne obveznosti, vendar ima v slučaju razdora ona stranka, ki ni dala nobenega utemeljenega vzroka za odstoj, pravico do povračila resnične škode, o kateri more dokazati, da jo ima radi tega odstoja. Tožiti je tudi vojaško osebo pri civilnem sodišču in to v kraju, kjer služi (prebiva).

Odkodnina radi razveze učnega razmerja. Š. S. Učenca ste odvzeli od mojstra, ki ni izpolnjeval svojih dolžnosti. Sedaj pa mojster zahteva večjo vsoto odškodnine in tudi noče izročiti učencu delavske knjžice. Vprašate, če je mojster upravičen zahtevati odškodnino itd. — Obrtni zakon določa, da službodavec nima pravice zahtevati odškodnine za prestanek in razvezo učnega razmerja. Odškodnina se sme zahtevati samo od polnoletnega učenca, če se je razmerje razvezalo po njegovi krivdi. Izjemoma se sme zahtevati odškodnina od zakonitega zastopnika maloletnega učenca, če je ta odgovoren, da se je pogodba razdrila. Naravno pa službodavec s svojim odškodninskim zahtevkom ne bo uspel, ako je zakrivil predčasen izstop učenca iz službe, ker ni službodavec izpolnjeval svojih dolžnosti napram učencu. V tem slučaju sme učencem zahtevati odškodnino od službodavca. Če ne bo izročil knjžice prostovoljno, se boste morali obrniti na sodišče. Zanima vas dalje, če res sme službodavec prepovedati učencu, ki je izstopil iz njegove službe, za 2 leti vsako učenje, kakor to on zatrjuje. — Ta trditveva pa ni črna. Le tedaj, ako je ob izstopu iz službe učencem ali njegov zakoniti zastopnik ali varuh izjavil, da izstopa radi tega, ker prestopa v drugo stroko obrta ali poklica ali da je potreben v roditeljski hiši, se za čas leta dni, računši od razveze sklenjenega razmerja, brez privolitve bivšega službodavca učencem ne sme zaposliti v istovrstnem ali sorodnem obrtu ali v istovrstni delavnici tvorniškega podjetja. Če službodavec ne da privolitve, sme učencem ali njegov zakoniti zastopnik ali varuh zaprosi pristojni razsodniški odbor za rešitev.

Sosedova nagajivost. A. F. Sosed je tik ob meji vašega sveta skopal jarek in vanj napeljal vodo od vseh strani. Iz jarka pa ni nobenega odtoka. Bojite se, da voda ne bi škodila vaši stavbi, ki je samo tri korake oddaljena od jarka in vprašate, če bi lahko zahtevali, da se jarek zasuje. — Vsak sme lastniško pravico izvrševati le tako, da s tem ne posega v pravice koga drugega. V kakšnem slučaju da more lastnik prepovedati soseda, da vpliva od svojega zemljišča na njegovo z odtocno vodo, dimom, plini, sencem in podobno, smo napisali na tem mestu v nedeljo 25. septembra t. l. pod naslovom: Betonska škrapa ob meji! Prečitajte! Vaš slučaj je podoben.

komando vojaškega okrožja najbolje potom županstva. Prošnja in priloge morajo biti po predpisih kolekovane. Če je sestra sposobna za delo, ne boste oproščeni, čeprav nima dela in nišesar ne zasluži.

Ara. J. P. N. Ara se da ob sklepanju pogodbe, če se ni kaj posebnega dogovorilo, zgolj kot znak sklepa pogodbe ali kot zavarovanje za izpolnitev pogodbe. Ako se pogodba po krivdi ene stranke ne izpolni, sme nekri v stranka sprejeto aro obdržati ali dvojni znesek are, ki jo je dala, nazaj terjati. V Vašem slučaju, v katerem se pogodba ni izpolnila, ker niste mogli radi splošne gospodarske krize doseči izplačila vloge v hranilnici in ker radi tega niste mogli plačati kupnine za hišo, ki jo je nato prodajalec prodal drugemu kupcu, bo težko govoriti o krivdi ene ali druge stranke, da se pogodba ni izpolnila. Ako je bil dogovorjen čas, do katerega mora prodajalec čakati na kupnino, pa se tega ni držal, ampak je hišo predčasno prodal drugemu, morete terjati dvojni znesek are. Ako se pa z vrnitvijo dvojnega zneska are ne zadovoljite, morete zahtevati, ker izpolnitev pogodbe ni več mogoča, odškodnino. Drugače pa je, če za izpolnitev ni bil dogovorjen noben čas. V tem slučaju se sme izpolnitev zahtevati takoj, to je brez potrebnega odloga. Ako v takem slučaju kupec zakrivi, da se pogodba ne izpolni, ker ne plača kupnine, sme prodajalec pridržati aro. Če kupec zato ni plačal kupnine pravočasno, ker ima denar v hranilnici, ki ga mu radi krize ne more izplačati, po našem naziranju ni on zakrivil, da se pogodba ni izpolnila, nego se je izpolnitev radi golega slučaja onemogočila, osobito, ako je prodajalec letošnji pomlad ob priliki sklepanja kupnje vedel, da ima kupec kupnino še naloženo v hranilnici. V tem slučaju ara ne zapade in jo ima prodajalec vrniti. Če bi pa bilo v slučaju pravde tudi sodišče takega naziranja, ne moremo vedeti.

Gospodarske težave. A. V. M. Razumemo Vaše težave, ko imate terjatve pri ljudeh, pa jih radi zakona o zaščiti kmetov ne morete iztirjati. Vi pa morate svoje obveznosti izpolnjevati. Prosite navodila, kako se rešiti teh težav. — Ne kaže drugega, kakor potrpeti. Proti zakonu pač ne morete ničesar. Poskusite se pobotati z Vašimi upniki, ki bodo vendar toliko uvideli, da bodo s svojimi terjatvami počakali, ko vidijo, da ne morete priti do denarja. Tolaži naj Vas pač zavest, da niste edini v takih neprilikih. Glede posojila se obrnite na kakšen denarni zavod, najbolje pač v domačem kraju, kjer poznajo Vaše razmere.

Skupni vodovod. J. D. S. Sosedom ste zgradili skupni vodovod. Sedaj bi pa Vaš sin, ki si je zgradil novo hišo, rad napeljal vanjo vodo iz tega vodovoda, s čemer Vi soglašate. Ali je za to treba tudi sosedova privoljenja? — Ako je vodovod Vaša in sosedova skupna last, tedaj nihče od obeh ne sme izvršiti na skupnem vodovodu nobene iz-

Ing. R. Lah:

Kmetijski nasveti

Prpravimo klet za trgatelo

Bliža se trgatelo, ki obeta v večini naših vinogradov zadovoljiv pridelek, zato se mora vinogradnik na njo primerno pripraviti. Glavno skrb mora obrniti na klet, ki naj dostojno sprejme zlahkni grozdni sok, kot plačilo za njegov celoletni trud.

Snaga in čistota je geslo, ki ga je upoštevati povsod tam, kjer je opraviti z vinsko kapljico; torej ne samo pri vinski posodi, ampak tudi v hramu. Žal da je pri nas še mnogo kleti in zidanice v takem stanju, da ne odgovarjajo načelom modernega kletarstva. Njih lastniki premalo pazijo na snago in ni čuda, če se vina, sama na sebi dobra, čez nekaj mesecev pokvarijo in radi tega ne morejo najti kupca.

Da se klet ohrani v dobrem stanju, ni treba niti mnogo stroškov, niti izgube časa, ampak le malo dobre volje, nekaj smisla za snago in nekaj pridnosti. Sedaj pred trgatvijo je najprimernejši čas za temeljito čiščenje vinskih hramov. Odstraniti je vso pajčevino, na kateri se nabira prah, izmesti stene in strop, očistiti temeljito tla in spravitvi vso nepotrebno šaro, ki ovira delo v hramu ali pa zna celo škoditi vnu. Priporočljivo je tudi razkužiti stene in strop z beljenjem z navadno trno škropilnico z apneno vodo, kateri je primešati 3% modre galice. S tem se uničijo plesen in marsikatero bolezenske klice, ki kvarijo vino.

Ko smo tako očistili in razkužili hram, obrnimo našo pozornost vinski posodi. Vino ni samo proizvod trte, ampak tudi posode, v kateri ga napravimo, zrejamo in hranimo. Zdrava, čista posoda napravi dobro vino, medtem ko ga slaba kvari.

Pregledati moramo vse, kar rabimo ob trgatvi, in ugotoviti, če ni kaj pokvarjenega. Zdravo posodo zadostuje temeljito oprati s čisto vodo, da odstranimo prah in drugo nesnago, ter jo nekoliko osušiti. Seveda mora biti tako napita, da ne pušča. Mnogokrat pa ostanjejo sodi slabo spravljeni ter dobe duh po plesnobi ali po očetni kislini. Če tako posodo le površno operemo in vlijemo vanjo vinski mošt, ni čudno, da dobi duh po sodcu. Polem se pa vprašujemo, kako se je moglo vino pokvariti. Vsa vinska posoda, v prvi vrsti sodi, mora torej še pred trgatvijo biti popolnoma brez pogrška.

Umestno je, da navedemo tu, kako se slaba vinska posoda da popraviti. Vseh pogrškov seveda ne bomo tu navajali, ampak samo glavna dva, ki sta v kmečkih kletih najbolj razširjena: plesen in vinski cik. Če se plesen ni že preveč zagrizla v les, zadostuje sed temeljito oprati s 3% raztopino žveplene kisline, ki uniči vso plesen. Sod se nato izplahne s čisto vodo. Za primer, da je sod zelo plesniv, tedaj moramo pač sodu izbiti dno in ga v notranjosti dobro ostrgati ali ga ožgati, da izgubi ves neprijetni pogršek. Nato ga je dobro izmisti z vročo raztopino sode (5%) in potem večkrat preplakniti s čisto vodo.

Cikasta posoda je vnu zelo nevarna, ker se v njem kmalu razmnože glivice očetne kisline in potem vse vino ciknece. Cikasta posoda se popravi s tem, da se jo temeljito in

premembe brez soglasja drugega. Zato se sporazumite s sosedom.

Uganjkarji pa nismo, H. I. L. Dva državna upokojenca sta v privatni službi. Oba imata enako plačo in sicer večjo kot je pokojnina. Eden plača od plače manjši davek kot od pokojnine, drugi pa plača od pokojnine manjši davek, kakor od plače. Kateri plačuje pravilni davek? — Če ne navedete niti višine plače, niti višine davka, vam nihče ne more povedati, če davek z ozirom na plačo odgovarja zakonitim predpisom.

Kuluk in davek. A. P. L. Obveznost ljudskega dela (kuluka) zadene izključno le osebe, ki plačujejo katerikoli direktni davek, med katere spada tudi uslužbenški davek, če niso te obveznosti po zakonu oproščene. Ako mislite, da so Vas neupravičeno uvrstili v seznam zavazevancev ljudskega dela, ste se morali pritožiti v roku 15 dni od dne razglasitve seznama. — Vprašujete dalje, če ste dolžni plačevati uslužbenški davek, čeprav nimate plače, ampak z ženo stanujete pri njenih starših, kjer delate, vendar ne za plačo, ampak živite, kakor ena družina. — Kakor je razumeli vsebino Vašega pripovedovanja, opravljate pri žeminih starših neko delo, torej nesamostalno delo. Po zakonu je pa zavazan uslužbenškemu davku vsak dohodek iz nesamostalnega dela ali poklica. Vseeno je, ali se službeni prejemki izplačujejo v gotovini ali v naravi, kar se najbrž smatra pri Vas. Proti sklepu davčnega odbora, s katerim se vam je odmeril uslužbenški davek, se imate pravico pritožiti v 30 dneh od dne vročitve sklepa. Pritožbo je vložiti pisмено ali pa jo morete dati pri davčni upravi na zapisnik. Če ste začasno oproščeni zgradarine na novo hišo, kuluka niste oproščeni.

Dopust. F. K. Lj. Odgovorili smo v nedeljo 25. septembra.

Breadominec. V. T. F. Rojeni ste v I. (sedaj Italija), pristojni pa ste v občino Z. Bili ste 40 let nepretirgoma v tujini in ste se po vojni zopet vrnili. Sedaj vam pa niti občina Z. niti rojstna občina ne prizna domovinstva. Vložili ste radi rešitve tega vprašanja prošnjo na okrajno načelstvo, ki je pa Vašo prošnjo zavrnilo, češ, da ste italijanski državljan. Kaj storiti? — Proti odloku okrajnega načelstva bi se bili lahko pritožili na bansko upravo, ako ste menjaja, da odlok ni pravilen. Če je pa ta odlok postal pravomočen, vam pač ne bo drugega kazalo, kakor zaprositi za naše državljanstvo. Če prošnje ne znate sestaviti, je najbolje, da se obrnete na kakšnega odvetnika ali pa jo lahko daste na zapisnik pri županstvu ali okrajnem načelstvu.

Hrast na meji. O. M. Na Vaši zemlji tik ob meji je stal hrast. Radi večletnega polzenja in poniževanja zemlje se je pa hrast toliko prestavil, da že par let stoji ravno na meji, tako da je polovica debla na Vašem, polovica pa na sosedovem. Sosed si sedaj hrast lasi in ga je že enkrat oklestil, čeprav je bil opozorjen, da je hrast Vaš. Vprašate, kako sosedu prisiliti, da pusti hrast pri miru. — Lastnina drevesa se določa po deblu in je last tistega, na čigar zemljišči stoji debl. Drevo, ki stoji na meji, je skupna last obeh mejašev, zato sosedu ne boste mogli vzeti solastniške pravice hrasta.

večkrat opere z vročo vodo, v kateri smo raztopili 5% sode. Sod treba tako prevrčati, da ga ta raztopina povsod zmoči in uniči očetne glivice. Najbolje pustiti tekočino par dni v sodu, ki ga parkirat na dan prekolalimo. Potem operemo sod z enodstotno raztopino žveplene kisline, ki ga še temeljito razkuži. Sledi nato še ponovno izplakovanje z čisto vodo.

Večkrat imajo sodi vonj po pustem ali po lesu. Take sode operemo s 3% raztopino žveplene kisline in nato večkrat s čisto vodo. Tako postane sod dober za vino.

To so najpogostejši pogrški našega kmečklega kletarstva. So pa tudi druge pomanjkljivosti, ki škodujejo vnu. Večino njih je mogoče odstraniti z vročo sodovo raztopino ali s 3—5 odstotno raztopino žveplene kisline, ki odzamejo skoraj vsak neprijeten vonj. Če je ta tako močan, da ga z enkratnim omivanjem ne odstranimo, poskusimo drugič in po potrebi še tretjič. Nikdar pa ne lahkomišlno vliji vina v sode, ki nimajo popolnoma čistega vonja, ker si s tem lahko pokvarimo ves pridelek.

Ker pa ob trgatvi nimamo časa baviti se z večkrat zamudno pripravo posode, naj vsak vinogradnik že sedaj za to poskrbi. Očistiti pa mora ne samo klet in vinsko posodo, ampak tudi vse orodje in drugo pripravo, ki služi ob trgatvi. Največja čistota v kleti je glavna tajnost umnega kletarstva.

Kmetijska vprašanja

Preprečenje gnitja grozda na trti. I. P. K. Po zadnjem dežju vam je začelo grozde v vinogradu gniti in ne veste, kako bi preprečili nadaljnje gnitje. — V južnih vinorodnih pokrajinah se to večkrat pojavlja, zato so našli tudi sredstva, o katerem se hvalijo, da doseže popolnoma svoj namen: to je podkajevanje grozda z žveplom. Ko vleče rahel vetrič po vinogradu, zažgo na enem koncu nekoliko žvepla in ves žvepleni dim, ki je težak, potegne skozi trte in grozde ter uniči na njem plesnoba glivice. Gnitje se ustavi. Pri zažiganju žvepla treba paziti, da ne gori preblizu trt, ker jim tam osmoli listje. Če ni mogoče čakati na vetrič, tedaj zažgo nekateri žveplo v kosirastih posodi z dolgim ročajem in gredo s tem skozi brajde ter podkajajo grozde z žveplnim dimom. To učinkuje še bolje, le to delo je sitno, ker duši žvepleni dim delava.

Opitanje prašičev z domačimi krmili. R. M. L. Radi bi čim hitreje opitali svoje prašiče s krmili, ki jih pridelate doma: s krompirjem, koruzo, peso, deteljo; ne veste pa, kako bi postopali, da dosežete čim ugodnejši uspeh. Izmed navedenih krmil sta detelja in pesa bolj prikladna za rastoče in plemenške živali, za pitanje pa krompir in koruza. Če pokladate svojim prašičem sedaj deteljo in peso, tedaj jih je polagama privaditi na krompir, ki ga je krmili kuhane ali pa še bolje pripravljene v brzoparilniku, nikar pa ne srovega. Pesa se da vedno surova, ne kuhana. Deteljo je najbolje zrezati na slamoreznic in jo tako zrezano zmešati z zmešanim krompirjem in z nekoliko otrobnimi. Mnžno krompirja je od dne do dne zvišati, detelje pa zmanjšati. Polagama je dodajati tej mešanici koruzne moke, ki je za končno opitanje pač najučinkovitejša. Po kakih treh do štirih tednih je z deteljo popolnoma prenehati, zato pa zvišati množino koruzne moke, zmanjšati pa količino krompirja. Končno boste zadnje tedne pokladali samo koruzno moko; lahko ji pa primešate še nekoliko ječmenove moke, ki da okusno slanino. Pesa se da cela po ena do dve na dan in glavo, da jo prašiči grizejo in dobe bolj tek. Tako boste v kratkem času z domačimi pridelki opitali svoje prašiče.

ŽENA IN DOM

Maria Piper:

Trdo življenje japonske žene

Japonska hiša in njena okolica je zelo hrupna. Mir v japonski hiši je nekaj iluzornega. Na resno čitanje ne moreš niti misliti, dokler igrajo sosedni radiji in dokler prihaja s ceste tisti neprestani hrušč in trušč in pa oglušujoči vik in krik ljudi, ki stojijo na voglih v neprestanih pomenkih.

Gospodinja mora svojemu domov doštemu soprogu streči s suženjsko pozornostjo, da si jo je dnevno delo oropalo vse svežosti, ki bi jo rabila za živahno, vedro konverzacijo, ob kateri naj bi mož pozabil svoje poslovne skrbi. Kljub temu, da njen gladki obrazek dela vtis ljubečnosti in miline, vendar velikokrat ne čuti resnične toplote in ne kaže sočutja in male fraze in zgovorne pavze brez dvoma izdajajo možu, da razpoloženje njegove žene ni tako kakor bi moralo biti. S tem, da mu poroča o svojih otrocih, gospodinskih dolžnostih in izdatkih in svojih sosedih, je navadna poročena žena izžrpala vso snov svoje konverzacije. Njen soprog ji pa ne prinaša zanimivih novic, ker je v splošnem mnenja, da je za razumevanje poslov dovolj inteligentna samo mož.

Strahovit boj za obstanek, ki je vsled evropskega tekmovanja še bolj napet, je silno breme za Japonca in zato mu po končanem dnevnem delu ne preostaja potrpežljivosti in duševne energije, da bi zabaval svojo družino in se zanimal za njene zadeve. Nova generacija bo ob tem propadla in poginila.

Otroci tekajo iz sobe v sobo, in če se pri tem še tako hrupno obnašajo, jih nihče ne zadržuje in mati jim celo sledi. V papirne stene vrtajo luknje in potem kukajo skozi in verande. Vsako besedo, ki jo odrasli govore, slišijo tudi otroci. V japonski hiši z njenimi papirnimi stenami sploh ne poznajo tajnosti in vsakemu pogovoru lahko vsak sosed prisluškuje.

V Evropi pošiljamo otroke spat ob zanje primerni uri; na Japonskem pa se občanec, najstarejšemu sinu ne sme nič ukazati. Sploh pa je otrokom dovoljeno, da so toliko časa pokonci, dokler se za počitek ne odločijo sami.

Japonska žena živi samo za svojega moža. Svoje lastne osebne želje in ideje mora podrediti njegovemu napredovanju in blagostanju in strogi mu mora osebno. Ko pride mož domov, ga pozdravi in skrbi za njegovo obleko, ki jo je pustil na slami in preprogi in mu prinese hrane na nizki mizici, mu ponudi to in ono in pobere vse, karkoli leži na tleh. Če nima služkinje, dela ves ljubi dan, to se pravi, da mora biti neprestano na svojih kolenih. Tako se ji razvijejo močne, elastične kolenske mišice, in evropske žene zrejo ljubosumno na dražest, katero so Japonke zmogne klečati, se dvigati in obdržati svojo vitko postavu. Ko pa pride večer, trudna, izdelana gospodinja seveda nima humorja, s katerim bi razvedrila svojega moža. Njena večna skrb za svoje otroke, neizogibno argumentiranje s

svojo taščo ali svojimi sosedi, ki jih ne sme nikoli razžaliti, to so dolžnosti, ki ji dajejo polno opravka. Za počitek ji ne ostane niti trenutek, in njeno delo nikoli ni opravljeno. Zato pa japonsko gospodinstvo tudi gre gladko kakor po nitki, in vse to je uspeh neizmernega žrtvovanja časa in dela.

Tipična japonska žena mora podrediti svoje želje željam svojega moža in svoje tašče in se mora brezpogojno prilagoditi njihovim šalim. Prav tako se ji godi z njenim najstarejšim sinom, bočanom. Njena mora mati vselej kratkomalo vlijudno vprašati, kaj želi. Pa tudi njene hčere nimajo veliko sočutja in razumevanja za usodo svoje matere, ki gotovo ni zavidanja vredna. Tega so pa matere deloma tudi same krive, ker se vedno učijo svoje hčere o Konfucijevem idealu, o kreposti ženskosti.

Nov časi so mlade ljudi vsekako zanesli v nov življenjski tempo.

Čim manj more nuditi trudna žena svojemu možu in čim več neudobnosti in hrupa in zmede je v hiši, tem manj seveda ljubi mož svoj dom. Zato pa išče s hitrim korakom in lahkim srcem zabavišča, najpogosteje čajarne, kjer ga zabavajo pozno v noč geje in natarakarice z nepristno, prisiljeno živahnostjo.

Ako žena Japoncu ne rodi otroka, mu je dovoljeno, da kakšnega adoptira. Če pa ima svoje otroke, lahko enega odda. Konfucij je učil, naj ubogi žrtvujejo svoje otroke in jih dajo adoptirati po premožnejših družinah, ki nimajo otrok. Danes se pa za ta sveti nauk Japonci kaj malo zmenijo. Če je edini otrok bogatih staršev deklica, dobi zgoščaj, to se pravi, da ji starši zbero soproga, ki ga takoj tudi adoptirajo za sina, zato da ostane premoženje v rodbini, in da gre ves posel naprej pod istim imenom.

Kljub temu, da dajejo sinu kot nositelju rodbinskega imena prednost pred hčerko, revne družine vendar više cenijo hčerko, ker je vir denarja. Oče jo namreč pogodbeno odda za več let in za določeni znesek podjetju za geje, v javno hišo ali pa v kakšno trgovino. V prvih dveh slučajih je višina zneska odvisna od lepote deklice.

Ta čedni posel, pri katerem ima država svoj delež s tem, da pobira takso ob vsaki transakciji, dela adaptacijo plodonosno za očeta, zlasti, če je inteligentna in spretna za take reči. Ti tako zvani očetje lahko zavajajo svoje hčere, kamorkoli se jim zljubi, ne da bi se postavila v to vmešavala, oziroma ščitila dekleta.

Nedavno še nobena hči na Japonskem ni uživala samostojne eksistence, namreč take, ki bi jo ščitila pred žalostno, žene nevedno usodo. Vendar se pa tudi tam obrača na bolje, odkar si krči feministični pokret vedno bolj in bolj svoja polja za pravice ženske. T. K.

Lepota in zdravje

Zajedavci

Zajedavci, črni in tudi beli, nastanejo, če se znojnice zamaše s toľščo in prahom. Nekateri zajedavci ostanejo beli, ker so pod kožo in prah ne more do njih.

Z naslednjim lokalnim postopanjem se začasno iznebiš te nakaze:

Obraz temeljito umij s toplo vodo in milom. Dobro namili in pusti milnico nekaj časa na obrazu. To omehča zajedavce. Potem splahni s toplo vodo, obriši in iztisni belo snov iz zajedavcev. Nato prizadeta mesta namaži z naslednjo antiseptično zmesjo:

7,5 g rožne vode, 33,7 g cinkovega sulfata, 3,75 g olja sladkih mandljev. To vtiraj v kožo, dokler se ne posuši. Slednjč namaži obraz s tekočino, ki krči, da se znojnice zapro.

Da se pa zajedavcev iznebiš trajno, je treba, da jim greš do korenine. Zajedavci se tvorijo, ker je koža lena. Zato je potrebno, da jo pobujaš. Trepljajoča masaža je sijajno sredstvo za ta smoter, ker krepi obrazne mišice. Poleg masaže je priporočljivo naslednje postopanje:

Vsak dan si obraz najprej temeljito očisti s čistilnim oljem, ki prodre globoko v znojnice. Obriši olje z obraza in si ga umij s toplo vodo in milom. Dobro si ga namili in pusti milnico nekaj minut na obrazu. Potem splahni kožo najprej s toplo, potem pa še z mrzlo vodo.

Nazadnje si ga namaži z naslednjo kožno toniko: 3,75 g rožne vode, 3,75 g kolonske vode, 19,35 g cinkovega sulfata. T. D.

Ondulacija in zdravje

Splošno je znano, da je pretiravanje v kozmetiki in ostalih vejah ženskega olepšavanja škodljivo za zdravje. Tako je nedavno docent na pariškem vseučilišču, Teil, podal dokaze, da je trajna ondulacija po večini škodljiva zdravju. Ako vrši ondulacijo izučeni frizer in sicer pri zdravih ljudeh, potem ni drugih posledic kot glavobol in trudnost. Pri bolnih osebah pa nasprotno deluje ondulacija slabo in je nikakor ne moremo priporočati osebam, ki nagibajo k tuberkulozi, epileptiki in še posebej starim damam, ki čutijo arteriosklerozo, zakaj povečanje temperature in električni tok izživata kri v glavo, radi česar so v nevarnosti možgani.

Novi klobuki

Za jesen in zimo prinaša moda zelo majhne klobuke. Široki okrajci, ki so bili poleti v modi, so popolnoma izginili. Oblike so zopet čisto majhne, najsi bo že turban ali kakor turban zvita klobučevina ali žametna čepica. Če ima taka modna tvorba sploh okrajec, potem je tako majhen in raven, kakor je

bil pri poletnih canotierjih. A krajevci so, kakor rečeno redki, tem več pa je čepic. Čepice ki imajo zvit in sesukan krajec. Za hladne dneve so posebno dražestne čepice s krznenimi krajci, še pripravnejše pa so nove majhne čepice iz samega krzna. V ta namen uporabljajo na kratko ostrižene kože, ki so tako mehko in tenko ustrojene, da je moči ravnati z njimi povsem kakor s tkanino. Te čepice se neverjetno podajo, posebno če jih izpopolnjuje majhna kožuvinasta ovratnica ali muš. Takoj za krznom prihaja žamet, ki se prilega obrazu kakor noben drug material in mu je za to zimo zagotovljeno eno prvih mest. Povsodi je videti dražestne žametne klobučke, ki dopolnjujejo žametne obleke in žametne plašče.

Novi slog teh malih čepic pa pride prav do veljave šele tedaj, če so na glavi v pravilni legi. Ne nosijo se več na izumetničen način postrani prek enega ušesa, marveč ravno. Da, to ni nikaka pomota, marveč se nosi zimski klobuk ravno na temenu in je potisnjen nekoliko na čelo. Da se to še bolj poudari, se nahaja vse okrasje spredaj, tik nad čelom. Videti je ploske motive iz barvanih peres, majhne žametne pentlje in razne okraske in strassa, galalita in kovin. Veliko se uporablja zopet prosto padajoče velo. Prilega se obrazu dokaj lepše nego mala čelna vela prejšnje sezije.

In še enkrat — tako poudarjajo pariška modna poročila — zimski klobuki se nosijo ravno in imajo okrasje nad čelom. To bo gotovo všeč vsem tistim, ki se počutijo dobro le v obleki naravnega, neizumetničenega sloga.

Koliko žena velja?

Neki mož je izračunal, koliko velja delo ženske, ki je v zakonu. Seveda pridejo tu v poštev le dobre in varčne žene. Pa računari je bil dokaj darežljiv do žen. Rekel je, da velja delo žene v zakonu preko 70 Din dnevno. Če vzamemo, da živi žena z možem okrog 25 let, bi veljalo njeno delo (po tem računu) okrog 670.000 Din, a poleg tega prihrani možu okrog 450.000 Din. Kajpada je to samo modrovanje, ker je dobro znano, da znajo nekatere ženske samo razsipati, a dobre in varčne žene prinašajo možu z ljubeznijo toliko bogastva, da se število sploh ne da izraziti.

Moda in avtorsko pravo

To vprašanje, dasiravno je prvi hip čudno in neverjetno, živi v Parizu. Pariški moderni ateljeji so namreč sklenili, da bodo dali svoje originalne kreacije ženskih oblačil in razne nove modele v zaščito proti posnemanju. Na originalne modele toilet bodo vdelali neizbrisni pečat že na tkanini in tvornici. Temu sklepu se je pridružil veliko število modnih salonov in so se obvezali, da bodo kupovali modne kreacije le z vtisnjenimi pečati.

Važno zborovanje

Mednarodna katoliška ženska zveza je zborovala v Luzernu od 26. septembra do 2. oktobra, kjer so prišla na dnevni red predvsem vprašanja o vzgoji mladine na podlagi enciklike papeže Pija XI. S posebnim zanimanjem so obravnavale te plemenite žene o družini; razposlale so namreč pred kongresom vprašanje o ženi, materi in gospodnji in tu so te posamezne odgovore preštudirale. Prav tako so imele anketo o materi na kinetih. Dalje o šolski vzgoji, ki mora biti verska; zlasti se je tu poudarjalo o koedukaciji šole in doma. Predavanja so obsegala tudi vprašanje tvornice, kakšne razmere vladajo po raznih tvornicah, posebej, kaj mora prestopiti žena-delavka. Še so sledila predavanja o spolni vzgoji, o ženi v javnem življenju, o higijeni in etiki. — Morda je le žena tista, ki bo preoral dušo današnjega sveta in ji dala novo rast, rast v lepo in božje.

Na ribjem trgu

Jedilnik za oktober

(Krekova meščansko-gospodinjstva šola v Zgornji Šiški pri Ljubljani.)

Ponedeljek, 10. oktobra. Kosilo: Jeterni vložki v juhi. Goveji zrezki, okisane kolerabe in zabeljen krompir. Cesarski kipnik. — Večerja: Široki rezanci in solata.

Torek, 11. oktobra. Kosilo: Jajčna kaša v juhi. Pljučna pečenka v omaki, pečen krompir in praženo zelje. Čespljevi cmoki. — Večerja: Krompirjev golaž in solata.

Sreda, 12. oktobra. Kosilo: Sadje. Karfjolina juha z rižem. Parjene bržole, pražen riž in zabeljena karfjola. Piškotne rezine. — Večerja: Krompirjevi rezanci in solata.

Četrtek, 13. oktobra. Kosilo: Močnati vložki v juhi. Govedina, posiljeno zelje, pražen krompir. Jabolčni štrukelj. — Večerja: Zdrobov pečenjak in jabolčna vkuha.

Petek, 14. oktobra. Kosilo: Francoska juha. Polenovka, špinača z jajčnim kruhom. Zdrobov kipnik. Sadje. — Večerja: Krompir s presnim maslom. Pečena jabolka.

Sobota, 15. oktobra. Kosilo: Meseni zavitki v juhi. Telečja pečenka, pečen krompir in paradiz-

Suho vlaganje

sadežev

Marsikatera gospodinja ima z vkuhavanjem paradiznikov slabe izkušnje. Sploh je vkuhavanje zelo zamudno in kočljivo delo, posebno za gospodnjo, ki ni imela strokovnega pouka v gospodinstvu. Vsem neprilikom se izognemo, če vložimo paradiznike enostavno v žaganje. Pripravimo si primerno velik zaboj, potresemo na dno za prst na debelo suhega žaganja in vložimo plast paradiznikov tako, da se drug drugega ne dotikajo. Nato zasujemo z žaganjem, vložimo novo vrsto paradiznikov, zopet zasujemo z žaganjem; tako nadaljujemo, dokler ni zaboj poln. Tudi povrhu potresemo z žaganjem. Tako se drže paradizniki sveži več mesecev. Vlagati pa moramo samo popolnoma zdrave in neranjene sadeže, ki še niso popolnoma dozoreli; dozore v žaganju.

Lešnike in orehe ohranimo več mesecev popolnoma sveže, tako da moremo jedre olupiti, ako jih vložimo (v lupini seveda) v sol, ki jih mora popolnoma obdajati in pokrivati. Sadeže moramo obrati, predno popolnoma dozore.

nikova omaka. Dinja s sladkorjem. — Večerja: Goveji zrezki in solata.

Nedelja, 16. oktobra. Kosilo: Piškotni ponvičnik v juhi. Sočna pečenka v smetanovi omaki, ocvrta karfjola, prelačen krompir. Kavni jež. — Večerja: Pečena raca, jabolčna in čespljeva vkuha.

Naročajte 'Slovenca'!

Moda leta 1950

Jeanne Lanoin, ki je ustvarila že mnogo številne duhovite modele in je imenovana pešnica mode, pravi, da je moda poezije; pa kakor se za poezijo ne da povedati, kakšna bo čez 20 let, tako je tudi za modo težko kaj povedati. Mnoge mode so prišle in znova šle. Tako bo šlo tudi naprej. Le eno je gotovo: Kar je zares lepo, se bo izpopolnilo in ostalo, a kar je neokusno, bo izginilo. — A Madelaine Vionet, ki je tudi poznana v modnem svetu, pa pravi, da se bo moda vse bolj in bolj demokratizirala. Čez 20 let ne bo ženi moda le zato, da bi si gojila ž njo svežost in lepoto, marveč bo postala dolžnost, ki se sama po sebi razume.

MODNE NOVOSTI

Volna se v današnjih dneh vedno bolj uveljavlja, pa ne le za dnevne obleke, marveč tudi za večerne. Za te je zlasti fina kašmirska volna. Naša prva slika nam kaže dnevno obleko iz rdečega volnenga blaga. Okrašena je s svilo, ki je rdeče-belo progasta.

Za večerne obleke je najbolj pripravna črna barva. Obleka na sliki nam kaže sestavo crepe-georgette in čipk in je zelo elegantna; nosijo jo žene vseh starosti. Dolgi rokav je moderen, a vendar preprost. Krilo kaže novo

linijo: ob bokih se prilega, pod kolena pa se široko razpre.

Za sončne jesenske dni je posebno prikladna obleka iz beige jersey-ja, ki ima živ ovratnik. Majhen klobuček, ki je potisnjen globoko na desno oko, izpopolnjuje to lepo oblačilo.

Postaven je jesenski plašč iz temno-rdečega volnenga blaga s kravatno iz perzijanca. Kravata je ob koncu belo obrobljena, kar je posebno srčkano. Gornji del rokava je iz blaga, spodnji ozki del pa iz perzijanca.

DELA VSKI VESTNIK

Kolektivni človek

Odgovor, ki ga stavi boljševizem na vprašanje, kaj je človek, bi se mogoče na njegovo splošno takole tolmačiti: Človek je in mora biti to, kar se preostane, če mu odvzamemo osebnost, zanikamo njegovo bit in iztrgamo njegov jaz; kakaj le na ta način (da se izbriše iz njega vse njegovo bistveno) more postati uporabljiv objekt političnega, gospodarskega in kulturnega sistema (vprav boljševističnega). V slučaju, da bi človeška bit dočela propadati, preostane v osnovi le še človek kot »slučaj nature«. Biti človek — je del prirodoslovja, nič več in nič manj kot zakon fizike. Kar človeka šele napravi za človeka, je končno le biološki, vitalni princip, ki na sebi in v sebi, v osnovi vsega bitja pripada naravi. »Naravo« za smatramo v smislu državno sankcionirane in kontrolirane boljševistične filozofije za »mrtvo materijo«, ki da je »v začetku« le ona sama samecata ekzistenciala. Iz te mrtve materije je »skesneje« vzklilo življenje, iz njega pa »nazadnje« mišljenje. Zatorej so duševni pojavi in zraven tudi zavest kratkoma lastnosti, »funkcije« na izvesten način organizirane materije. Celo najjačše mišljenje, sploh človeški duh, je le rezultat dolgotrajnega razvoja prve mrtve prirode. Zategadelj je »priroden« duh na materijo in ne materijo na duha. Razum je le »nepomemben del narave«, sekundaren njen produkt, naknadne izraz njenega procesa...

Če pogledamo te boljševistične nauke o osebnosti človekovi, razvidimo takoj, da se ujemajo popolnoma s doktrino vzročnega materializma, kjer se zanika vsako moralno stremljenje in vsaka moralna odgovornost. Potemtakem ne velja več antropološka osnovna teza racionalizma in idealizma, ki uči, da se najbolj notranja plast človekova isto kot dejavnost zavestnega jaza in da tvorijo to v mišljenju popolnoma samostojno siho. V resnici pa je le ravno nasprotje prapravnosti biti človekovi.

Laž je, da je človek osebno več kot naravni fenomen, več kot biološki zakon, tudi več kot psihološka funkcija in pojav. Vse, kar človeka loči od človeka, je brezpogojno relativno, ni njegovo zadnje, ni nad vsa naravo in biologijo vladajoči jaz.

Kot neposredna posledica tega je, da se zdi, ko da je človek pravilno urejen, da fungira kot najboljši delček mase; kakaj to mora pri vsaj določiti osebnosti boljševističnega človeka že vnaprej in nepreklicno biti določeno: Tu ne gre za filo-

zofsko utemeljitev človeškega bitja, marveč je definitivni cilj globoko prepričanje v moč boljševizma, v maso, s pomočjo katere uresniči svojo politiko in kulturo. Da doseže svoje gospodarstvo, mora uničiti osebnost, vse bitje človeka ubiti in jo pretopiti v masi. Dasiravno je masa, v katere širini mora radi političnega smotra utoniti osebnosti opan individualij, zopet relativna, vendar jo politična sila povša v poslednje absolutno nasprotno človeka. Masa postane sveta, človek radi nje v svojem samobitju razbit pa se stopnjuje k absolutnosti človeške samobitnosti. V začetku in na koncu boljševističnega nauka stoji človek množice, kolektivni človek.

Zgodovina boljševistične filozofije jasno dokazuje, da je koncem koncev politična miselnost te teorije o rešitvi in izpolnitvi človeka v vsestransko znivelirani masi iznašla in rešila in da je prav za prav vsa filozofija materializma šele sledila kot nekaka oprema. Pogled v njen razvoj nam odkriva omembe vredne fakti, da so duhovni voditelji boljševizma videli v začetku vprav v čistem materializmu svojega nasprotnika in da so privzeli celo idealistične principe. Kot živ dokaz nam je ravno v prvi vrsti glavni zastopnik boljševistične filozofije, Bogdanov, ki je okrog 1905 zatrl ta materializem, ki ga danes priznavajo. Takrat je bil materializem duhovna podlaga menjševikov, Plehanova (ustanovitelj ruske socialne demokracije), Akselrota in Deborina (učencev Plehanova). Šele po Leninu se je zgodila ta izredna izprememba, da so boljševiki zavrgli svoje lastne idealistične nazore in sprejeli materializem svojih smrtnih sovražnikov.

Da bi rešili ta ideološki spor med menjševiki in boljševiki, se je odpravil Lenin, ki je takrat študiral jus v Parizu, v London in je tam študiral polni dve leti — po drugih virih samo dva tedna — filozofska vprašanja. Nato je napisal knjigo in se skratka odločil za menjševsko mišljenje, torej mišljenje svojih sovražnikov. Da se je za to odločil, moramo iskati vzroka v tem, da se mu ni zdel idealistično pobarvani nauk Bogdanova primeren kot osnova za razredni boj, marveč mnogo bolj grobi materializem Plehanova in njegovih pajdašev. Koder se Lenin dotika filozofskih vprašanj, povsod zveni kot osnovni ton politična polemika. Istega načela so se držali njegovi nasledniki, kakor Buharin, interpret Lenineve filozofije, in Rjazanov, voditelj Marks-Englovega instituta.

zakona o zaščiti delavcev. Tudi je brez pomena dejstvo, da si delavec nadur ni zapisoval. Naša sodišča in tudi StoI sedmorice v Zagrebu so se že izrekli v povedanem smislu.

Delavec nujno priporočamo, da se v vprašanih nadurnega dela in plačila za to delo obratno na Delavsko zbornico v Ljubljani, kjer bodo dobili vsa potrebna pojasnila, kaj bi bilo ukreniti v posameznih slučajih.

Delo in sport

Mnogo jih je, ki mislijo, da je spriči njihovega težkega dela čisto nepotrebno in odveč gojiti še sport. To mnenje pa je zmotno. Saj moremo vsak dan videti, da daje ravno težko delo delavcu poseben pečat, daje mu neke značilne gibe in neko posebno držo. Vse to pa dokazuje, da ni težko delo nobeno sistematsko in uspešno telesno vzgojno opravilo. Mišice, ki so v stalnem težkem naponu, se čezmerno utrudijo in le enostransko razvijajo, v drugih smereh pa postajajo vedno slabotnejše. Tu so sprostilne in izravnalne vaje ogromnega pomena.

Ni bolj ni pri lahkem delu, pa bodisi, da se opravlja stoji ali pa sede. V obeh slučajih je oviran obtok krvi. Majhna dela, ki se opravljajo sede (n. pr. šivanje, urarstvo i. dr.) zaposlijo predvsem male mišice in jih utrudijo zaradi pogostnih kretenj. V teh primerih pa nimajo telesne vaje samo tega pomena, da odstranjujejo utrujenost, ampak popravljajo tudi druge nedostatke, kakor n. pr. enostransko držo in pomanjkljivo dihanje. Delo stoji pa obremenjuje čezmerno noge. Izravnalne vaje morajo tu preprečiti ploskonožnost, krčne žile in izkrivljenje nog.

Vem, da pride marsikomu, ki si služi kruh s težkim in naporim delom svojih rok, na misel tole: Vidim, da sem potreben telesnih vaj, toda sam ne morem začeti, ko pa se drugim ne ljubi. Sam ne bom šel na planine, smučanje je predrago, vode za plavanje pri nas ni, za lahko atletiko in igre z žogo ni prostora, za rokoborbo se nihče ne zanima itd. Da, sto in sto ovir se postavljajo nasproti, kadar hoče človek izpeljati neko misel. Toda to ne bi smelo nikogar oplašiti. Tudi za zdravje je treba imeti mnogo volje, vse drugo bo človeku navrženo; našel bo tovariša, prostor in še vse drugo potrebno.

Vpliv krize na delavske strokovne organizacije

Svetovna kriza je močno posegla tudi v delavske strokovne organizacije. Prizadela sicer ni večjih izgub, vendar je člansko povsod zelo padlo. To nam jasno kaže Nemčija. Padec člansva pri posameznih glavnih centralnih organizacijah je naslednji: Svobodne organizacije: 1930 5.354.832 čl., leta 1931 pa samo 4.800.000. Krščanske strokovne organizacije: 1930 1.370.388, 1931 pa 1 milijon 275.000. Ostale pa: 1930 595.045 čl., leta 1931 pa 595.000 članov. — Občutljivejša se pozna kriza pri financah posameznih zvez. Pri svobodnih strokovnih organizacijah so padli dohodki za 20 milijonov, stroški so se pa zvišali za celih 30 milijonov mark. Jasno, da so bile tudi prizadete gospodarske ustanove te organizacije. Nasprotno je pa Zveza kršč. strok. organizacij zabeležila v svojem poslovanju prebitek za 2,8 milijonov mark.

Organiziranih delavcev v Nemčiji je bilo koncem preteklega leta torej 6.640.000. Zanimivo bi bilo ugotoviti stanje organiziranega delavstva v Jugoslaviji, da bi mogli napraviti razne primerjave. Pri nas v Sloveniji bo vseh organiziranih delavcev okrog 7000 (?), kar je seveda zelo malo, če pomislimo, da je pri ljubljanskem OUZD zavarovalnih povprečno čez 80.000 članov, kateri prav za prav spadajo v strok. organizacije.

Fotoamaterji!
Povečave Vaših negativov Vam lepo in poceni napravi **fotooddelek Jugoslov. knjigarne Ljubljana** Zahtevajte cenik!

I Z T E H N I K E

Novodobni parni kotli

Vedno hitrejši razvoj energičnega gospodarstva stavlja na parne kotle popolnoma druge zahteve kakor svoj čas. V industrijskih obratih in posebno v elektrarnah se zahteva od parnih kotlov, da so poceni, da imajo visoko učinkovitost ter velik specifični učinek. K tem trem tehnično gospodarskim zahtevam pa je stopila še nova, ki želi visoko elastičnost v obratu. Starejši sistemi parnih kotlov in njih kurilšč so bili okorni in moralo se jih je že ure in ure kuriti, preden se jih je stavilo v obrat. In še tudi potem je preteklo dosti časa, da smo jih smeli polno obremeniti. Prav tako je zahtevala regulacija kotlov med pogonom dosti časa, če smo jim hoteli na primer od polovične obtežbe naprtiti celo in obratno. Tudi so pri tem nastopile velike izgube na kurivu. Tako parni kotli. Parni stroji in posebno parne turbine pa so običajno mnogo bolj elastične, lahko se stavijo razmeroma hitreje v obrat in tudi spremembo obremenitve dopuščajo v par minutah. Da se doseže tim uspešnejše skupno delovanje parnih kotlov in strojev pri močno nihajočih obtežbah, je bilo tedaj treba v prvi vrsti konstruktivne izboljšave pri kotlih in njih kurilščih.

V zadnjih letih pa imamo zaznamovati v tem pravcu velik napredek. Parni kotli novejšje konstrukcije zmorejo velika nihanja obtež in to pri visoki gospodarnosti. Velik napredek so že prinesle gibajoče se rešetke napram dosedanjim mirujočim. Premog s epostopoma z rešetko vred premika, kakor zahteva izogrevalni proces. Kmalu so v Ameriki vpeljali kurjenje kotlov s premogovim prahom. Ta način se je udomečil nato v Evropi, kjer so ga tudi precej izpopolnili. Velik gospodarski napredek je bil storjen s kurjenjem praha rujavega premoga. S tem načinom so v Nemčiji dosegli v veleelektrarni Böhlen pri Leipzigu jako kratke čase za kurjenje in vsakokratni obtežbi se lahko prilagode v dveh do treh minutah.

Ti uspehi kurjenja s premogovim prahom pa so podžigali konstrukterje, da so skušali izboljšati rešetke, ki so jih razdelili v predele, ki dopuščajo točno in hitro regulacijo dovanja zraka in s tem omogočajo gorenje v vsakem posameznem predelu. S tem so v elastičnosti obrata dosegli in celo prekosili sisteme s premogovim prahom. Najvažnejše pa je dejstvo, da na teh novih rešetkah kurimo

lahko ne samo dober črni premog, temveč tudi koks in polkoks in manjvredne premogove odpadke. Izgoreenje je bolj izdatno in popolno kakor pri prejšnjih rešetkah. Edino le z rujavim premogom so imeli do sedaj še težkoče, ako so ga hoteli sežgati na potujočih rešetkah.

V zadnjem času pa se je ruskem profesorju Arbatskiju, ki živi v Nemčiji, posrečilo konstruirati za obrat jako prožno potujočo rešetko za kurjenje rujavega premoga. Dosedanji poizkusi so izpadli ugodno.

Ni pa zadosti, da je kurjenje elastično. Pomisliti moramo na nevarnost, ki preti posameznim delom kotla, če hitro odpiramo ali zapiramo dovod kuriva in zraka. Spremenjajoča se obtežba parnega stroja zahteva, da pretvorimo enkrat več enkrat manj toplotne energije v mehanično. Stene kurilšča so zaščtili z vodnimi cevmi, ki hladijo površino sten pri sunkovitih toplotnih navalih. Kotli in njegove cevi se ne vzdaja več na trdno stoječo fundamenu kakor svoj čas. Pri spremembah obtežbe in toplotne kotla tako rekoč diha, razteza se in krči. Zato so kotli danes v kurilni prostor kar obeseni.

Da dosežemo čim manjše kurilne čase, se poslužujemo dveh sredstev. Kotel zgradimo tako, da se čim manj ohladi v obratnih odmorih. Konstruirali so tako zaporo, ki zapre vroče kurilšč in odvod v dimnik. Uspeh je presenetljiv. Tako je v neki elektrarni postavljen kotel, ki prevzema zvečer po nekaj ur preobtežbo elektrarne, ki nastopi vsled končnega konzuma; po 20 urni obratni pavzi do drugega večera je skoraj ravno tako vroč in je zato tudi v kar najkrajšem času zmožen dati polno energijo.

Drugo sredstvo pa leži v zmanjšanju kotlove teže. Čim težji je kotel, tem bolj in dalj časa moramo njegovo gmoto segreti, da dosežemo od mrzlega stanja za obrat zahtevano stopnjo vročine. Švedski inženjer Forsblad je konstruiral tako lahke kotle, da jih lahko zakurimo v 10 do 15 minutah iz popolnoma mrzlega stanja do polne obtežbe, med tem, ko so stari kotli zahtevali najmanj 4 do 6 ur.

Tako je danes skoraj rešena naloga, ki se je še do pred nedavna zdela precej nepremagljiva. Tehnika se pač povsod prilagodi vedno ostrejšim in večjim zahtevam prakse.

Radio-statistika

Približno deset let je poteklo, odkar je tehnika brezžičnega prenašanja besede in zvoka prišla osvajati svet. Zanimivo si je pogledati, od kake mere je ta panoga do danes razširjena.

Na letošnjem mednarodnem elektrotehničnem kongresu v Parizu so obelodanili kolikor toliko zanesljive številke. Koncem leta 1931 je žarelo po zemeljski obli 1200 radijskih oddajnih postaj. Od teh jih je nad 900 postavljenih v Združenih državah Severne Amerike.

Gostot radioposlušalcev pa je v posameznih državah jako različna. Tako ima 22% prebivalcev Danske radioaparate, dočim pridejo v severni Afriki na 10.000 prebivalcev štirje radiosprejemni aparati. V nekaterih velikih mestih pa doseže radioudeležba seveda večje številke; tako je v Newyorku vsak tretji meščan posestnik radio aparata. Iz tega sledi, da imajo v eni družini tudi po več aparatov. Na vsem svetu pa posluša radio 35 milijonov ljudi, od tega 16 milijonov v Evropi, 17 milijonov v USA, ostanek pa odpade na druge dela sveta.

V Evropi prednjačita Anglija in Nemčija s po približno 3,7 milijoni prejemnikov. Za druge države je težje navesti točne številke, ker ponekod nimajo vpeljanih taks za radio abonma in je zaradi tega kontrola težja. Zato moramo le ceniti število prejemnikov v sovjetskih republikah do 2,8 milijonov, v Franciji manj ko 2 milijona in v Italiji okrog en milijon. Na zadnjih mestih pa so Poljska, Litva, Romunija in Jugoslavija.

Od 1000 prebivalcev je radio poslušalec v raznih kontinentih: v Afriki 0,7, v Aziji 0,9, v srednji in južni Ameriki 8, v Evropi 35, v Oceaniji 48, v Severni Ameriki 124. Povprečno pa je na vsem svetu med 1000 ljudmi 18 radio posestnikov.

Najdaljši most v Evropi

Železniški promet med Nemčijo in Dansko se vrši na ta način, da speljejo vlak pri Warnemünde na splavno ladjo, ki ga prepelje v Gjedser na holandskem otoku Falster, katerega vlak prevozi, nakar se poda spet na splavu preko Storströma do naslednjega otoka in potem proti Kopenhagenu. Ta način prometa je seveda zelo zamuden. Vpeljali so prevozne ladje novejšje konstrukcije, s čimer se je vožnja med Warnemünde in Gjedser-jem zmanjšala na dve uri.

V zadnjem času pa so se Danci oprijeli ideje, zgraditi most preko Storströma, med otokoma Falster in Masnedø. Projekt je že dobil danski parlament in so s predelali že začeli. Most s 3300 m dolžine bo najdaljši v Evropi. Na enem koncu bo most speljan 400 m po suhem, na drugem pa 100 m. V sredini bo imel most tri jeklene loke s 130 m, 160 m in 130 m razpeline in 26 m proste podvozne višine za ladijski promet. Priključni lokl bodo izvršeni iz železobetona. Za enkrat bo na mostu položen le en železniški tir, pozneje še drugi. Razen tega je prostora še za 5 in pol metrov široko cesto in 2 in pol metra široko pešpot.

Berili

Šele pred kratkim so začeli tehnično pridobivati lahko kovino berilij. Tvrška Siemens Halske v Berlinu ima edina v Evropi za to potrebno napravo.

Radi njegovih dobrih tehničnih lastnosti, mu obetajo sijajno bodočnost. Uporabljajo ga kot sestavni del za zlitine z bakrom, nikljem in železom, pri čemer izredno zviša kakovost zlitin, četudi je obdelžen s prav malo procenti.

Zlitino berilija in bakra imenujemo berilijevo bronco, ki je i-lita i varjena dostopna termičnemu požlahtenju. Tako jo lahko prevodemo iz prvotno mehkega stanja potom kaljenja itd. v posebno trdo. Berilijeva bronca z 25% berilija daleko presega po trdoti ostale običajne bronce in sliči po trdoti najbolj jeklu za vzmete. Ugodno je, da održe te bronce svojo trdoto tudi v tplem stanju. Nadalje je izredno močno izražena zmožnost prevajanja toplote. Električna prevodnost je pa približno dvakrat tako velika kakor ona aluminijeve ali fosforjeve bronce. Ravno tako kažejo berilijeve bronce veliko elastičnost in kar je posebno važno, pri tem pa prav malo utrudljivost. Zato so izvrsten material za izdelavo vzmetov, ki so jih do sedaj delali iz specialne bronce. Nadalje jih uporabljajo tudi za električne kontaktne vzmete, bate pri bencinskih motorjih itd., radi visoke električne in toplotne prevodnosti. Tudi nadomestijo jeklo

z berilijem tam, kjer obstoja nevarnost magnetizacije in korozije.

Zlitine berilija in niklja, ki se odlikujejo radi obstojnosti napram morski vodi, dosežejo s požlahtnenjem, ki se vrši s toplotnimi procesi, jako velike trdote. Rabi se jih tudi za izdelovanje kirurških instrumentov.

Specialna berilijeva jekla na kromnikljevi bazi, ki so še za enkrat v jekleni industriji v razvoju, dosežejo trdoto 600 kg na mm² in veliko odpornost napram kislinam. Z eno besedo: berilijeva jekla uporabljamo tam, kjer je velika nevarnost korozije in kjer se stavi na material velike mehanske in tehnične zahteve.

Merjenje globine morja s pomočjo zvoka

Merjenje morske globine ob obali je že od nekdaj eden izmed glavnih pripomočkov navigacije, posebno ob meglenem vremenu, kadar ni na razpolago optičnih sredstev za orientacijo. Vsled neprestanega premikanja sipin v rekah in sprememb struge je stalno merjenje v takih okoliščinah posebno važno. Kakor druge panoge tehnike, tako je tudi v tem slučaju vplivala povojna doba in z njo nagli razvoj elektrotehnike v tem slučaju in ustvarila popolnoma nove načine merjenja morske globine in sicer ne potom mehaničnih merilnih aparatov, temveč s pomočjo zraka.

Princip teh aparatov je ta, da se na ta ali oni način povzroči pod vodo zvočni efekt (pok ali podobno), ter se meri čas, v katerem pridejo zvočni valovi do morskega dna in nazaj do opazovalca. Na dnu se zvok namreč odbije (odmeva), na ladji pa se nahaja poseben slušalni aparat, ki odbite zvočne valove sprejema in takoj pokaže doseženo globino. Ta doba je seveda jako kratka, če vpošte-vamo, da se zvok širi v morski vodi z brzino 1500 m v sekundi.

Dosedanji sistemi zvočnega merjenja so bili ali prešibki z ozirom na akustični učinek, ali pa so bili predragi za splošno uporabo. Zaradi tega so sedaj uvedli nove udarne aparate, pri katerih udarja udarnik (kladivec) na opno (membrano), ki je pritrjena na zunanji strani ladje pod vodo. Napenjanje in sproženje se vrši električnim potom. Po tem novem sistemu delujejo nekatere vrste merilnih aparatov angleške admiralitete ter nemški Behmlot, Atlasol in Echometer.

Z vsemi temi aparati je mogoče meriti globine od 2 do 1000 m, kar za plovbo praktično zadostja. Po potrebi se morejo te priprave opremiti še z dodatnimi aparati za večje globine in avtomatično registriranje izmerjenih globin v obliki diagramov. To se vporablja posebno pri znanstvenih raziskovanjih, kjer vozi ladja po določeni smeri in pri tem istočasno določajo točen profil dna, ki se nahaja pod njo. Na ta način so določili že precej natančno profil dna Atlantika, kar je važno za polaganje podmorskih kablov in določevanje smeri raznih tokov, ki so važni za pot ledenih gor, ki spomladi ogrožajo promet.

Izreden pomen je dobilo merjenje globine ozirov. višine s pomočjo zvoka v zrakoplovstvu. Določevanje višine s pomočjo aparatov, ki so zgrajeni na principu kovinskih barometrov za zrakoplove, kakor n. pr. Zeppelin, ni dovolj točno in zanesljivo, ker vpliva nanje tudi zračni pritisk. Zeppelin je bil že na svojem poletu okrog sveta opremljen s takim aparatom za določevanje višine ter ga je uspešno vporabljal med poletom nad odprtim morjem, kjer niso imeli na razpolago nikakršnih drugih sredstev, ki bi nudili točnost. Ker pa je za enkrat malo verjetno, da bi postal zrakoplov redno prometno sredstvo, je in ostane aparat za merjenje globine potom zvoka najvažnejši pripomoček plovbe na morju in v opasnih vodah.

Obratna dolžina nemških državnih železnic meri danes 53.876 km. V prvi polovici letošnjega leta so prevozili 302 milijona km, od teh 206 milijonov kilometrov v potniškem prometu, ostanek pa v tovarnem. Vozili so v letošnjem prvem polletju 676 milijonov potnikov napram 818 milijonom v istem razdobju lanskega leta. Kriza se močno pozna tudi na dohodkih, ki so padli od 1930 milijonov na 1400 milijonov.

Početkom letošnjega leta je imela Francija 2.203.136 motornih vozil. Od teh je 1.689.405 tovornih in osebnih avtomobilov. Število osebnih avtomobilov je napram lanskemu letu naraslo za 12,8%.

MLADI SLOVENEČ

Danilo Gorinšek:

Mati uspava

Aja, ajčka, aja, ajčka,
kdo hitrejši je od zajčka?
Kdo hitrejši je? Konjiček!
Sedeš nanj, premeriš cesto
skozi vas brž v drugo mesto.
Kdo je brži ko konjiček?
To je lahkokrili ptiček!
Poleti ko pšica z loka
kvišku do neba oboka.
Kaj od ptice je hitreje?
Zarek brži še od nje je!
Trudni dan slovo že jemlje,
žarki z néba — noč pridremlje.
Kdo pa žarke še prekaša?
To samo le punčka naša:
Preden zarja bo zbežala,
— naša punčka bo že spala!

Iz Slomškovih mladih dni

Tonček gre k birmi

Ko se je mladi Tonček pripravil za birmo, mu je mati dejala:
»Tonček, botra si pa izvoli sam! Ampak gledati moraš, da si izbereš tistega moža, ki zna najbolje krščanski nauk.«

Tonček je te materine besede resno preudaril. Potem pa se je postavil na kraj, kjer je mogel pri krščanskem nauku pregledati vso cerkev. Neki preprost in reven kmet je po njegovem mnenju najbolje odgovarjal; njega si je izbral za botra.

Ko je kaplan Prašnikar pri izpraševanju »prašal Tončka za botrovo ime, se je zelo začudil, da si je sin tako premožne hiše izvolil tako revnega kmeta. Po kratkem premisleku pa je odgovoril:

»Prav si storil! Boljšega botra si nisi mogel izbrati. Je sicer reven in preprost kmet, a moder in spoštovan mož.«

Slomšek je v zadnjem letu svojega življenja sam pripovedoval ta dogodke in pristavil:
»In Bog je blagoslovil mladeniča; on se je šolal, postal duhovnik in slednjič celo škof.«

Tonček bi moral postati kmet.

Po treh letih pouka v ponikovski šoli bi se bil moral Tonček oprijeti kmetskega dela. Kaplanu Prašnikarju pa je bilo žal marljivega in nadarjenega dečka in premišljeval je, kako bi pregovoril starše, naj ga pošljejo naprej v šolo, da postane gospod.

Tončkov oče Marko pa o šoli ni hotel ničesar slišati. »Moj Anton bo kmet in Slom bo nekoč njegovo posestvo!« je vedno govoril.

In Tonček se je moral lotiti dela, a z duhom je bil še vedno v šoli. Kmetskega dela se na noben način ni mogel privaditi. Vsak pač ni za vsako delo ustvarjen!

Zaradi njegove ljubezni do knjig se mu je nekega dne nekaj neprijetnega zgodilo. Z očetom sta bila na polju. Oče je oral, Tonček pa gonil. Med oranjem je Tonček večkrat vzel knjigo, ki jo je bil naskrivaj vzel s seboj, iz žepa ter pogledal vanjo, da bi to ali ono reč ponovil.

Pa ga je zasačil pri tem oče. Jezno je zakričal nad njim:

»Kmet boš in delal boš; le mestni gospodje bukve s seboj nosijo; nikdar več ne smeš bukvice nositi na delo!«

Debele solze so se v rli ubogemu Tončku po licu. A ugovarjati ni smel...

Tonček gre v mestne šole.

Tončkova mati pa je bila drugačnih misli. Njena srčna želja je bila, da bi postal Tonček duhovnik. Premišljevala je, kako bi omečila trdo očetovo srce in ga pregovorila, da pusti Tončka v mestne šole. Njen trud je bil zastoj.

Slednjič se je Tončkova mati zatekla h kaplanu Prašnikarju in mu potožila svoje gorje. Dobri gospod kaplan se je znova zavzel za Tončka. Obiskal je njegovega očeta in mu začel prigovarjati:

»Dajte Antona v mestne šole, da študira naprej! Njega je Bog za drug poklic odločil. Kmetski stan, dobro peljan, je najlepši stan, a vendar v drugem stanu, za kakršnega je Anton ustvarjen, se Bogu in ljudem lahko več dobrega stori...«

Oče Marko se je nazadnje vdal in — čeprav nerad — privolil, da gre njegov sin v mestno šolo.

Ko se je o veliki noči l. 1814. mladi Tonček poslavjal od doma, je izrekel kaplan te-le znamenite preroške besede:

»Boste videli, vaš Tonček bo postal še velik gospod!«

Slomšek vzor slovenskega domoljuba.

In tako se je tudi zgodilo. Dva in dvajset let nato je Slomšek postal škof in danes ga moramo uvrstiti med nazaslužnejše može našega naroda. Zakaj bil je s srcem in dušo Slovenec in mu je bila materina beseda najslajša godba tega sveta. V vseh njegovih spisih in pesmih, tudi v onih, ki jih je za mladino spisal, se zrcali ta njegova iskrena ljubezen do naroda, iz katerega je izšel. Odpadnike svojega naroda je primerjal s Judežem Iškarijotom, ki je prodal Kristusa za 30 srebrnikov...

Poslušajte, kako krasne besede je izrekel A. M. Slomšek zadnje leto svojega življenja v nekem svojem slovečem govoru:

»Oj, ljubi, lepi in pošteni slovenski jeziki, s katerim sem prvič svojo ljubeznivo mamo in dobrega ateja klical, v katerem so me moja mati naučili Boga spoznati — tebe hočem, kakor najdražji spomin svojih rajnih staršev, hvaležno spoštovati in hraniti; za tvojo čast in lepoto skrbeti... Kakor je prva moja beseda slovenska bila, tako naj tudi moja poslednja beseda slovenska bo!«

Prijatelji mladi, posnemajte ga!
(Priedil M. K.)

Danilo Gorinšek:

Kolo raja, raja...

Kólo raja, raja,
Majdica nagaja,
Majdica nič pridna ni,
pa ne sme več rajati.

Kólo raja, raja,
Majdica razgraja.
Da ni nič nagajala,
bi lahko še rajala.

Kólo raja, raja,
skoraj gre do kraja.
Če bo pridna Majdica,
kmalu spet bo rajala!

Fr. Mažuranič:

Zgodba

Zivela je neka majcena, jako dobra in pametna deklica, a ta dobra deklica je imela porednega in neposlušnega brata.

Hodila je v šolo. Nekega dne reče učitelj otrokom:

»Napišite v nedeljo vsak po eno narodno pripovedko. Lahko vam pomagajo oče in mati in dedek in babica!«

In tako vsi otroci pišejo zgodbe, le ona pametna in dobra deklica sama v sebi misli:

»Zakaj bi pisala, kar vsi vedo? Sama si bom nekaj izmislila!«

Pa sede v svoji sobici in piše nekako takole:

Zivel je neki majhen deček, a ta deček je bil zelo poreden. Najrajši je preganjal perutnino po ribniku, potapljal se in goske in race za noge lovil, čeprav ne bi tega smel. Majhni dečki delajo zmerom to, česar ne bi smeli!

Včasih je ribnik tudi preplaval. Pa to ni bilo težko, saj je bil ribnik plitev; ko pa se je deček utrudil, se je vzpel in spočil. Tudi peš je mogel po njem.

Nekega dne pa pride na morje, na neko veliko morje.

»Ajmo,« reče otrokom, »preplavajmo ga!«

»Ni to ribnik,« so mu dopovedovali otroci, »to je morje, a morje se ne da preplavati.«

»Pa se!« odgovori deček, ki je bil zmerom svojeglav, pa se sleče in plava.

In tako plava, plava, pa se ozira na vse strani, da bi morda kje ozrl obalo. A veliko morje nima obale!

A on plava, plava ves božji dan. Pod večer se utruji; rad bi se spočil, a morje je globoko in ne more se. In hladno je, pa se deček spomni mame svoje in tople svoje posteljice. In zelo se razžalosti in razjoče.

V solzah plava, plava in ne vidi pred seboj ničesar ko noč in morje... —

Tu je ona majcena in dobra deklica nehala pisati, pa se tudi sama razjokala.

Našli so jo, ko je jokala in vprašali, čemu.

A ona pokaže s prstom na nalogo: »Ker se mi smili.«

Smejali so se ji in rogali...

Tudi jaz sem se ti rogali, sestrica moja. A danes, glej, sem tudi jaz sredi morja: okrog mene temna noč, a nikjer nikogar, ki bi se mu smilil...

Zgodbica brez besed

Halo, otroci!

Izkušajte in napišite k tem slikam primerno besedilo. Najboljši spis bo nagrajen z lepo nagrado.

Rešitve pošljite najkasneje do četrta, 13. t. m. na naslov: Koticov striček, uredništvo »Slovenec« v Ljubljani.

ZA BISTRE GLAVE

R šitev dopolnjevalke

Muren poje v beli dan:

»Kajne, kuža Pubi,
da je lep ta božji svet
zanj, ki sonce ljubi!«

Kuža Pubi pravi: »Bah!

Jaz sem tega mnenja:
kaj bi s soncem? Mastna kost
to je pol življenja!«

Murnček je strašno hud:

»Ti, ti, ti grduček!
Tebj je jedaja vse...
Kos odpre svoj kljunček!«

»Jaz pa pravim, trillili:

vsak naj bo kot ptička;
vse po vrsti rada ima:
Bogca in črvička...«

Pravilnih rešitev je bilo 153. Za nagrado je bila izrečena Mimica Dolinar, učenka (?) razr. v Ljubljani, Pred škofijo št. 11. Dobi knjigo »Mala trojka«.

Mehkužno izrejeni otroci so puhli repi podobni, vse svoje žive dni rahli, sebi in svojim ljudem velika nadloga.

Zadovoljnost je polovica življenja.

imel, toliko lepega, novega in velikega je videl v tem kratkem času.

Slednjič so se ustavili v zelo lepi in prostorni sobi.

»To bo zdaj tvoja soba, Grogec, tukaj boš stanoval,« je rekel kralj. »Cez teden dni pa bo prišlo v grad mnogo veljakov in oblastnikov iz vsega mojega širnega kraljestva. In takrat te bomo kronali za kralja in se boš poročil s kraljično Zlatolasko.«

Tako je govoril kralj. Potem so pa kralj, kraljica in kraljična Zlatolaska odšli, on pa je ostal sam sredi bogastva, v krasni dvorani, na svojem novem domu.

V.

Grogec se je kaj dobro počutil v gradu. Saj je imel vsega, karkoli si je pozelelo njegovo srce. Ves božji dan se je lahko igral. Ogledal si je ves grad, zdaj je bil tu, zdaj tam. Najbolj je občudoval po dolgih, visokobokanih hodnikih slike, ki so predstavljale junake, kralje tega gradu, ki so že davno umrli. Vsi so bili lepo po vojaško oblečeni, vsi so imeli dolge meče.

(Dolge orih, nedelje.)

Cvetko Vonjavec:

Deklica mami za god

Kaj Tebi, mama, dala bi
za god Tvoj preveseli?
O da sem ptička, sela bi
na breskev, s ptički pela bi,
kar bi Ti oni peli.

In da sem sonca žarek zlat,
bi v sobo se prikrala,
svetlo bi Te obkrožala,
po leu toplo božala,
da bi se le smehljala.

In da sem vetre tih, mehak,
ki diše iz daljave —
nosila bi iz daljnih dalj,
prek gred, vrtov, gozdov in skal,
najslajše Ti vonjave.

In še: da angelček sem bel,
takrat, ko bi umrla,
bi vzela Tvojo dušico,
nad zvezde pohitela z njo,
raj sama ji odprla.

Nazadnje pa, da sem Bog sam,
kraj mene bi sedela.
»Sladko počij se, mama, zdaj,
raduj za vse se vekomaj,
kar zame si trpela!«

STRIČKOV KOTIČEK

408. Dragi Koticov striček! — Še nikoli Ti nisem pisal, zato Ti hočem danes napisati dolgo pismo.

Ali si že bil kdaj v Radovljici? Če še nisi bil, pridi k meni na obisk in skupaj si bova ogledala naše lepo mesto. Stanujem v graščini. Kje je ta graščina, Ti bo vedel povedati vsakdo. Piši mi, kdaj prideš, da Te pridem čakati na kolodvor!

Gotovo Te bo zanimalo, kaj delam. Pozimi sem se vedno smučal, samo takrat ne, ko sem bil v šoli. Ob nedeljah sem šel k prvi maši, da sem imel lahko že ob 7. smučke na nogah. Tako je bilo pozimi. Poleti pa vedno igram nogomet. Pridi nas gledat, kako igramo! Ali se nam boš smejal.

Prav lepo Te pozdravlja Vladko Stangl, učenec IV. razreda v Radovljici.

Dragi Vladko! — Če sem bil kdaj v Radovljici? Še vprašaj! Saj sem bil tam nekje v bližini rojen in poznam vaše imenitno mesto bolj kot svoj lastni žep. Zato bi bilo pač odveč, da bi hodil tja, ko mi nič novega pokazati ne morete. Kvečjemu — če ste medtem kakšen nebotičnik zidali? Za nebotičnike se jaz silno navdušujem, kajti si mišlim v kratkem času sam enega zgraditi. In več zakaj? Zato, da se bom potem namesto »Koticov striček« lahko imenoval »Nebotičnikov striček«.

To se mnogo bolj imenitno sliši in moj ugled bo zrastle do nebes. Mi je zadnjič neki mogočen gospod, ki ima v Ljubljani tri hiše, prezirljivo dejal:

»Eh, kaj boste vi, ki še pasje kolibe nimate, ampak komaj en majhen papirnat koticček! Vidiš, tako je, moj dragi! Zalostno kaj? Ne po modrosti, ampak po številu in višini hiš sodijo ljudje dandanes človeka. Zato si moram zgraditi nebotičnik, naj stane kar hoče! Sedem ničel imam že prihranjenih, zdaj mi manjka samo še petica — in imel bom 50.000.000 Din — in toliko bo, mislim, za nebotičnik dovolj!«

Pišek, da si se pozimi vedno smučal in poleti vedno igral nogomet. To mi ne gre v glavo. Potemtakem si se smučal in brcal žogo — tudi ponoči? Strašno! Kdaj si pa potem spal? Tako navdušen za šport pa spet ne smeš biti! Sem poznal fanta, ki je v Tvojih letih tudi tako rad brcal žogo in pri tem zaenarjal šole in vse. Zdaj pa drugi brcajo — njega.

Pozdravljen! — Koticov striček k.

Mlad berač bo star tat.
Kdor nikdar stradal ni, ne ve, kako lačnemu kruhek diši.

Potrpljenje je za vsako bolezen prvo in najpo trebnješe zdravilo.

Čebela in osa

Osa je padla v škap vode. Na vse načine se je skušala rešiti iz neprijetne kopalni, a ves njen trud je bil zaman. Postala je nazadnje tako utrujena, da je komaj še mogla gibati z nogo.

V tem hipu je priletela mimo čebela.

»Ah, ljuba čebelica,« je proseče zaklicala osa iz vode, »daj, pomagaj mi, sicer utonem!«

»Tako, tako,« je odgovorila čebela. »Samo trenutek še potrpi, da odnesem med domov. Ko se vrnem, ti iz srca rada pomagam.«

In je odletela v bližnji ulnjak. Letela je, kar so ji dale moči. Ko pa se je čez nekaj časa vrnila, da bi pomagala potapljačici se osi iz vode — je bila ta že mrtva.

Čebela je žalostno zatarnala:

»Ah, jaz nesrečnica! Zakaj ji nisem takoj pomagala!? Zdaj sem kriva njene smrti — tega ne bom mogla nikoli pozabiti!«

Tako je, vidite, prijatelji, če kdo kakšno nujno stvar odlašna na zadnji trenutek! —

Obed na cesti

Zivel je gospod, ki je imel vsega v izobilju, pa mu ni bilo nič prav. Za vsako malenkost se je razburil in služničad pri njem ni imela veselih dni.

Nekoč je kakor po navadi prišel domov obedovat. Bil je posebno slabe volje. Ena juha mu je bila prevroča, druga spet premalo vroča. Zgrabil je slednjič krožnik z juho in ga vrgel skozi okno na dvorišče.

Kaj je storil sluga? Vrgel je kratkoma skozi okno tudi meso in prikuho...

Gospod ga je srdito vprašal, kaj to pomeni. Sluga je odgovoril: »Mislim sem, gospod, da hočete obedovati zunaj na dvorišču, ko je tako lepo vreme...«

Prebrisani Janezek

Janezek je bil poreden.

Mama se razrdi in mu reče: »Tako pojdi ven in mi prinesi palico, da boš dobil svoj delež!«

Janezek gre ven in ga dolgo ni nazaj. Ko se slednjič vendarle vrne, nima palice, ampak drži v roki velik kamen, ki ga pomoli mami, rekoč:

»Mama, veš, povsod sem iskal, pa nisem našel nobene palice. Sem pa kamen prinesel, ki mi ga lahko vržeš v glavo, če hočeš.«

Joža Vovk:

Grogec

»Tema... Tema...«

V vsem gradu je bila še vedno tema, gošta, neprodjra. Po vseh hodnikih, po vseh sobah in dvoranah. Okna so bila povsod na stežaj odprta, a solnčna svetloba ni mogla prodreti v grad. Tupatam so viseli lestenci in razsvetljevali temo.

»Tema — — —« je spet kriknil kralj. Težko je govoril, oči so prestrašene in polne skrbi strmele v Grogec. Stegnil je roko in Grogec prijel za ramo. »Ne... ne, Grogec, nisi, nisi še kralj. Temo moraš še pregnati, temo, če ne, lahko ona tebe uniči, da umrješ, Grogec. Temo še... temo...«

Vsi so bili preplašeni, kralju so se trgale besede in sapa mu je zastajala. Z grozo je govoril, sunkoma in počasi.

Da, še tema mora izginiti, še tema, prej Grogec ne more postati kralj. In on tudi noče biti kralj v temnem gradu. In saj ima Grogec gosli, gosli...

Grogec dvigne gosli, spet zapoje, sprva potihoma, potem glasneje in nazadnje zapoje sam. Med vrati stoji in kmalu je ves grad poln njegove nesmi.

Solnčece, prisij,

luč svojo v grad izlij,
naj sine svelel dan! — —
Oj, solnčece prisij!

Grogec je pel, tema pa se je redčila in postajala, kakor jutranja megla. In v meglo prisije solnce, počasi izginja, vedno je manjša in nazadnje je ni nikjer več. Prav tako je izginjala zdaj tema iz gradu. Solnčna luč se je razlila po gradu, po vseh kotih in zdaj šele je Grogec strmel nad vso lepoto in vsem tem bogastvom, ki je bilo nakopičeno v gradu.

»Hvala ti, vrli dečko, zdaj ti rad prepustim svojo kraljevsko krono. Ti si junak in tvoje skrivnostne gosli imajo čudovito moč. — Pojdimo zdaj naprej in pogledimo!«

In so hodili iz dvorane v dvorano, iz zakladnice v zakladnico, iz shrambe v shrambo. Povsod bajne lepote, kakršnih si Grogec niti v sanjah ni mogel predstavljati. Lepi zlati ščiti, čelade, sulice, obeski, ovratnice, prstani, kegli, čaše, noži in vseh vrst orodje, potem stare kraljevske krone kraljev, ki so že davno, davno umrli, veliki uhani z dragimi kamni, pa kdo bi si vse zapomnil ali mogel vse naštet!

kar je Grogec vse videl. Kar trudna oči je že

POSTANEK ŽENE

(Indijska legenda.)

Ko je vsemogočni Mahadeva ustvaril krasno Indijo, je poletel na zemljo, da bi jo občudoval. Pri njegovem poletu se je dvignil topel, prijetno dišeč veter. Ponosne palme so pripogibale svoje vitke vrhove pred Mahadevom in pod njegovim pogledom so vzvetele čiste, bele, nežne in dišeče lilije. Mahadeva je odgrgal eno izmed njih ter jo vrge v modro morje. Veter je zvalovil kristalno vodo, ki je pokrila krasno lilijo z belimi penami. Trenutek — in iz pen je zrastle žena — nežna, dišeča kakor lilija, lahka kakor veter, spremenljiva kakor morje, lepa, sijajna kakor morske pene, a hitro izginjajoča kakor pene.

Zena se je pred vsem zagledala v kristalno listi morskimi vodi in je vzklila:

»O, kako sem krasna!
Nato je pogledala okrog in je rekla:

»Kako lep je svet!
Zena je nato stopila suha na obrežje (od tega časa ženske vedno suhe stopajo iz vode).

Pod njenimi pogledi so vzvetele rože na zemlji in na nebu se je zasvetilo tisoče in tisoče očes, ki so jo radovedno ogledovale. Ta očesa so se vžgala vsled vznemirjenja. Zvezda Venus pa se je vžgala od same zavisti, zato tudi tako močno sveti.

Zena se je sprehajala po krasnih gozdovih in travnikih in vse jo je tiho občudovalo. To jo je dolgočasilo in zaspila je:

»O, vsemogočni Mahadeva! Tako lepo si me ustvaril! Vse me občuduje, toda o vsem tem ne slišim ničesar, vse je očarljivo tiho!
Ko je Mahadeva slišal to tožbo, je ustvaril ptice brez števila, ki so prepevale krasne pesmi njej na čast. Zena je poslušala in se smehljala, toda po enem dnevu se ji je to pristudilo. Začela se je dolgočasiti.

»O, vsemogočni Mahadeva! je vzklila, »ptice pojejo očarljive pesmi, toda one mi ne povedo, da sem krasna. Toda, kakšna lepota je to, ako me nihče ne objame, nihče se ljubeznivo k meni ne pritisne!
Pa je Mahadeva uslišal njeno prošnjo in je ustvaril lepo, gibčno kačo. Ta je objemala prekrasno žensko in se plazila pred njenimi nogami.

Samo pol dneva je bila žena zadovoljna, nato pa se je zopet jela dolgočasiti.

»O, če bi bila res lepala! je vzdihnila, »bi se vsak potrudil, da bi me posnemal! Slavec krasno prepeva in lišček ga posnema. Verjetno, da še nisem tako lepala!
Da bi zadovoljil žensko, je Mahadeva ustvaril opico, ki je posnemala vsak njen gib. Šest ur se je zabavala z opico, nato pa jo je zopet prišla dolgočasnost. Spustila se je v jok in potožila:

»Tako lepa sem, tako krasna! O meni se poje, objema se me, pred mano se plazijo in posnemajo me. Občudujejo in zavidajo me, tako da se že bojim. Kdo me bo branil, ako mi bi kdo iz zavisti hotel kaj žalega storiti?«

Mahadeva ji pripelje močnega, mogočnega leva, da bi jo čuval. Samo tri ure je bila žena zadovoljna, nato je kriknila:

»Krasna sem! Lasčajo se mi, jaz — nikomur! Ljubijo me, jaz — nikogar! Saj vendar ne morem ljubiti tega mogočnega, strašnega leva, do katerega imam spoštovanje in strah!« In isto minuto je stal pred ženo — po volji Mahadeva — majhen, ljubeč psiček.

»Kako ljubka živalca! je vzklila žena. Psička zvame v naročje in ga boža. »Kako ga ljubim!«

Sedaj je imela žena vse, česar si je zaželela. Za nobeno stvar ni mogla več prositi. To jo je tako razjezilo, da je udarila psička. Ta je zalajal in zbežal; lopnila je leva; lev je zarenčal in odšel; stopila je na kačo; ta je zasikala in se splazila proč; opica je odbrzela, ptice pevke so odletele, ko se je hotela zneseti nad njimi.

»O, ja nesrečnica! je zajavkala žena, vijoč roke, »božajo me in hvalijo, kadar sem dobre volje, toda, kadar se razjezim, zbeži vse. Sedaj sem sama! O, vsemogočni Mahadeva! Usliši mi zadnjo prošnjo! Ustvari mi tako bitje, nad katerim se bom lahko znesla in ki ne bo imelo poguma zbežati, kadar bom jezna, in ki bo primorano potrpežljivo prenašati vse udarce!
Mahadeva se je zatopil v misli in ustvaril je — moža!

(Iz knjige dr. Zamenhafa: »Fundamenta Krostomatice«, prevedel G. P.)

Razvaline mesta Jericho

na polotoku Halikidike v Grčiji, ki je bilo te dni od potresa popolnoma razdejano. Na sliki se vidi kupola, ki štrli iz ruševin.

Znanost v službi morije

Znani nemški esejist Theodor Lessing piše: V Nemčiji obstoja družba, ki se bavi s proučevanjem in proizvajanjem strupenih plinov. Ta družba ima v svoji službi znanstvenike, ki imajo v to svrhu laboratorije in kleti ter seveda veliko število poizkusnih živalic. Zlasti se učinek strupenih plinov, ki se bodo uporabljali v bodoči vojni, proučuje na mačkah. Čujmo, kaj pišejo o takih eksperimentih. »Chronik«, dnevnik, ki izhaja v Saarbrücken, kjer se tak laboratorij nahaja, priobčuje sledečo notico o takem zastupljanju ubogih mačk:

»Mačke so divje skakale po prostoru, iz katerega so zaman iskale izhoda. Iz oči in iz goba

jim je neprestano tekla slina. Zaman so skušale s tačicami omiliti bol v očesih. Glavo so držale kolikor mogoče visoko, ker so skušale boljše dihati. Ker je plin težji od zraka, se živali seveda trudijo, da bi dosegle od plina prosti zrak. Nato pa je profesor pritisnil na gumb, kar je povzročilo, da je bil vsak atom zraka zastupljen. Živali so obstale široko odprti gobci. Iz goba je uhaljala gosta pena in mačke so čisto posinele. Dihanje je bilo čedalje počasneje in slabše, dokler se ni ena mačka za drugo zvalila po tleh. Poginile so v težkih kričih, ki jih je bilo strašno gledati. Nekaj živali, ki so jih izpustili, je poginilo deloma takoj, deloma v par minutah, ostale pa v enem dnevu. Našla pa se je mačka, ki je poginila šele štirinajst dni po tem lepem eksperimentu.«

Lessing pripominja k temu sledeče: »Torej uporabi se 2000 mačk, da se preizkusi učinek tako zvanega phosgenovega plina, ki ga mislijo na enak način v bodočnosti spustiti na človeštvo, oziroma na ljudi, ki jih bodo diplomatske pisarne označile kot »sovražnike«. Ta stvar se vsak dan naznanja in opisuje po časopisih in dobri Evropci te reči bere, ne da bi se razburjal. Nobenega ni, ki bi vstal in rekel: Vse postave naših kulturnih držav so popolnoma brez smisla, ako se taka zločinska norost in taki barbarski zločini ne kaznujejo. Vsi prebivalci naših ječ, pa naj bodo najbolj nečloveški zločinci, so nedolžni otroci, primerljani z gospodom profesorjem, ki pritisne na gumb, da zastupi 2000 mačk zato, da na njih prouči pojave phosgenovega zastupljanja, oziroma kateri strupi bi najbolj strašno učinkovali na ljudi. Ako ustanovim delavnico za proizvajanje krivega denarja, me kaznujejo, ne glede na to, ali sem ta denar spravil v promet ali ne. Ako ponarejam mleko ali tihotapim z opijem, me kaznujejo, ne da bi vprašali, ali sem s tem v resnici komu škodoval na življenje. Odločilno je, ali je moje početje tako, da iz tega lahko nastane za družbo škoda. Ako pa postavim svojo inteligenco in svojo potrebo po zaslužku v službo moralnih in uničevalnih nagonov, ki se imenujejo »nacionalni« in »domoljubni«, ako kot kemik, fizik in biolog sodelujem pri takih zločinskih početjih, ki gredo za uničevanjem živih bitij človeškega, živalskega in rastlinskega carstva, potem se imenuje to znanost. Preiskavanje in eksperimenti, s katerimi naj bi se odkrival svet in postavljali v službo človeštva, da bi bilo bolj srečno in zadovoljno na zemlji, služijo danes za proizvajanje moralnih sredstev, ki se opravljajo z »nacionalnimi« čuvstvi. Ali ni tako človeštvo že popolnoma znorelo?«

Tudi v Angliji

se pridno pripravljajo za vsak slučaj. Tu vidimo, kako se vadijo pod vodstvom častnikov poklicne armade gimnazijci in visokošolci, ki se prostovoljno med počitnicami organizirajo v vojaške oddelke, da se vadijo v vojni umetnosti.

Izumirajoče obrti

Neki berlinski dnevnik prinaša razpravo o posebni vrsti brezposelnosti. Delavci, ki pod njo trpijo, izjemoma niso žrtev gospodarske krize. Izgubili so kruh zaradi napredka sedanje tehnike in spremenjene mode. Vsi ti ljudje so strokovnjaki, pravi umetniki v svojem poklicu. Dolga leta so obiskovali specialne šole in dosegli veliko spretnost. A zdaj ne rabi nihče njih zmožnosti.

Ta bridka usoda je zadela predvsem kolarje. Še pred vojno je naročala sleherna bogata družina kočijo ali odprti voz za obiske, izlete in nedeljski korzo. Avtomobili takrat niso ugajali, razen športnikom so služili samo trgovskim potnikom. V Berlinu samem je delalo 375 kolarjev, ki so potrebovali 3 do 5 mesecev časa za vsako kočijo. Meščani so občudovali v Tiergartnu lepo lakirane in okrašene vozove, ki so jih korakoma vlekli ponosni vranici ali belci. Sin je podedoval kočijo po očetu. Tak voz je ostal eleganten dolga desetletja, do čim roma sedanji avtomobil po dveh ali treh letih na starino kot kup zarjavelega železa. A kdo zdaj naroča kočije? Kolarji so ostali brez posla. Izdelovati morajo smuči, vrtno pohištvo, čolne in slično, a vse to je samo sezonski slučajni zaslužek. Še leta 1922 je bilo v Berlinu 280 kolarjev z 252 vajenci. Zdaj imajo vsi skupaj samo 80 delavcev. Naraščaj nima nobenega zanimanja za umirajočo nepotrebno obrt.

Tehnika je uničila tudi lesoreze. Ilustrirani časopisi in ceniki različnih trdk so poprej zahtevali veliko lesenih slik. Bile so cenejše kakor bakrovezi in nudile boljše razločnejše slike. Pred vojno je živelo v Berlinu 300 rezbarjev, dovršenih umetnikov, in so vsi imeli veliko dela. Zdaj se je skrčilo njih število na 40. Najbolj značilno je, da imajo vsi skupaj samo enega vajenca. Samo en mladenič v vsem velikem Berlinu se hoče izuriti za rezbarja. Večina mojstrov je opustila svoj poklic. Poetali so zdaj fotografi, risarji ali popravljajo (retuširajo) slike po velikih tiskarnah. Nihče ne potrebuje njih podedovane brezhibne umetnosti. Nekoč so okrasili premožni ljudje z bogatimi rezbinami pohištvo, vrata, okrajke v sobah. Koliko mojstrov je rezalo cvetlične kitiče za glasovirje, grozde za kredence, okraske za mize, stole in postelje! Vse to je bilo predpogoj za lepo pohištvo. Zdaj je izumrla ta obrt celo v Benetkah. Kos stekla z lepenko nadomešča nekdanji bogati okvir: malo stane in manj nagaja pri brisanju praha. Ljudje nimajo denarja in tudi umevanja za nekdanje rezbarije. Moda in tehnika sta vzela zaslužek tisočerm delavcem. Strokovne šole se zapirajo. Povprečen meščan rabi vedno manj umetnostnih okraskov v vsakdanjem življenju.

Negorljivo drevo

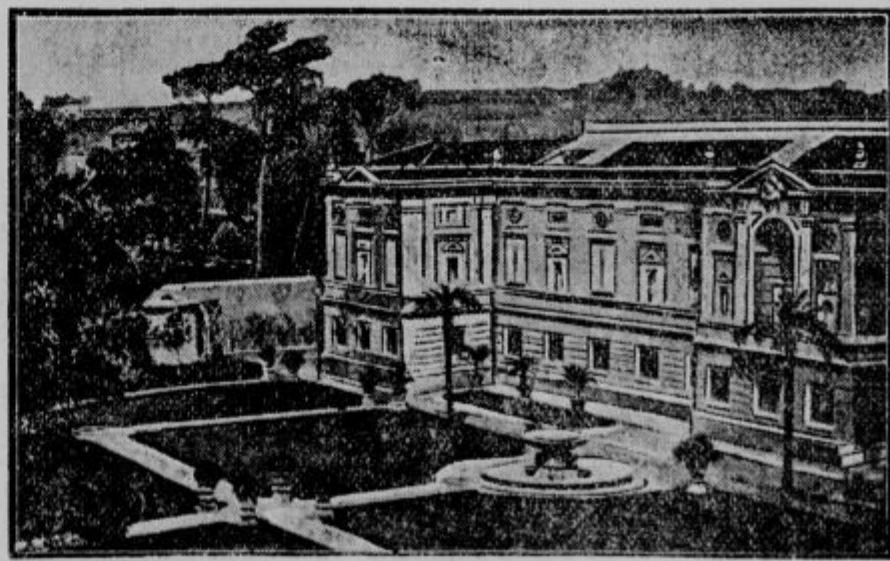
Gozdarska uprava v Zedinjenih državah je odkrila nov način zatiranja gozdnih požarov, ki stalno puščajo v poletni dobi Tihooceansko obalo. Paznik Woods je po večletnem opazovanju ugotovil, da kljubuje posebna, v Oregonu jako razširjena vrsta jelše, »alnus rubra«, tudi največji vročini, ne da bi se vnela. Vsled tega tvori najboljše naravno zapreko za ogenj. Umetne nasade te jelše sredi velikih gozdnih kompleksov zanesljivo ustavijo vsak gozdni požar in v resnici zaslужijo časten priimek »železnega zastora«. Tudi avstralska zvezna gozdna uprava je naročila na temelju poročil o ameriških uspehih iz Zedinjenih držav 20 milijonov sadik te negorljive jelše. Morebiti bo utegnili zanimati tudi naše strokovnjake, ker puščajo gozdni požari vse naše dežele od Slovenije do Pelješa.

Žrtve svetovne vojne

Počasna obnovitev tako zvanega »rdečega pasca«, nekdanjega francoskega obmejnega bojišča, vedno ugotavlja poleg nevarnih granat ostanke pezoabljenih vojnih žrtev. V teku zadnjih mesecev so našli in prepeljali v Amiens okostnjake 180 francoskih in 450 nemških vojakov. Njih ostanke so 15 let čakali na pogreb. Oblasti so ugotovile imena 52 francoskih vojakov in obvestile njih sorodnike, ki so ponekod še vedno čakali na povratek »pogrešanik«. Imena nesrečnejev so razvidna po številkah kovinskih vojaških zavrtnic, marsikdaj so tudi vrezane v pokrovu žepne ure ali na notranji strani poročnega pretana. Papirnati dokazi so najmanj zanesljiv pripomoček: malokdaj so ohranjeni in tudi v tem primeru skoraj nečitljivi, ker so pod zemljo strohnili.

Mackbethov grad

Graf Strathmorski, oče Yorkse princezine, je na prostovoljni dražbi prodal zgodovinski glamiški grad, kjer se je odigrala Mackbethova tragedija. Graščina je postala predraga za lastnika, ker je moral plačati nad 90 funtov sterlingov davkov od vsakih 100 funtov dohodkov.

Novo pinakoteko

v kateri bodo razstavili najznamenitejše slike, so zgradili v Vatikanskem mestu in jo bo te dni blagoslovil papež. Slika nam kaže pajačo sredi krasnega vrta.

Čas trgatve

je tu. V Nemčiji grozdi že trgajo, pri nas še ne. Na sliki vidimo prizor iz vinograda v Porenju.

Ptičji davek

Malokdo bo vedel, da so na Češkoslovaškem obdavnene ujete ptice-pevke. Na prvem mestu je seveda slavec, ki plača po 100 kron letno. Kos stane lastnika 50 kron na leto, čiček pa samo 10 kron. Davek varuje pred vsem domačo ptico pevke, ki veliko trpijo v kletki. Zato se ne nanaša na prekomorske ptice. Kanarčki, papige in drugi inozemci ne plačujejo tega davka.

Princ Jurij angleški

najmlajši sin angleškega kraljeveškega para, star danes 30 let, ki se te dni v Stockholmu poroči z edino hčerko švedskega prestolonaslednika, 22 letno princeso Ingrid.

Anekdota

Na poti, ki vodi iz Newyorka v Boston, je na nekem ovinku, odkoder je bil odprt krasen razgled po okolici, stal elegantni avto. Za njim pride drugi avtomobil, ki se takoj ustavi, iz njega izstopi sofer, da bi pomagal. Vpraša gospoda, ki stoji zraven avta:

»Ali vam je počila pnevmatika?«

»Ne!«

»Ali vam je pošel bencin?«

»Ne.«

»Ali se vam je motor pokvaril?«

»Ne, vse je v najlepšem redu.«

»Zakaj ste pa potem ustavili?«

»Pokrajino hočem občudovati.«

Sofer sede v avto in deset minut nato obvesti policijsko postajo, da stoji 32 milj od Bostonu neki norec z avtomobilom na cesti...

»Očka, odkod pade toliko dežja?«

»Ljubi Bog ga pošilja.«

»Pa zakaj ga pošilja?«

»Da morejo cvetlice na naših gredicah rasti.«

»Mar ljubi Bog ne ve za našo škroplilnico na vrta?«

Gospodična Erna sedi pri mizi poleg zdravnička in mu nima pod milim nebom ničesar drugega povedati kakor o svojih boleznih.

»Tako sem slaba, gospod doktor!«

»Vzemite kak železen preparat!«

»Sem že poskusila, pa nič ne pomaga. Tako sem slaba, da komaj napravim kakih sto korakov. Kaj naj storim?«

»Naročite si taksil! je zagodrnjal zdravnik.«

Mali Tomaž je prvič dobil malo makinove marmelade. Ker je bila še čisto sveža, je še močno trepetljala.

»Ne, ne! je zarjovel Tomaž. »Tega pa že ne bom jedel, saj še čisto mrtev ni!«

ČITATELJEM ZA NEDELJO

Hoy Cranston:

Bitka s pavijani

Pavijan se razlikuje od drugih opic v tem, da je njegova glava z dolgim gobcem podobna pasji. Po legi in obliki oči, po lakteh in rokah je sicer sličen človeku, v splošnem pa zelo odurna prikazen. Njegovi ostrji kremplji te lahko nevarno ranijo, prav tako tudi njegovi pasji zobje, ki so veliki in silni.

Nekateri pavijani so strašno togotni in se obnašajo, kakor da bi bili blazni. Kadar so razjarjeni — razdrži jih pa že vsaka malenkost — so kar obsedeni od satanske zlobe — prav kakor človek.

Pavijan je strašno nevaren, krut, zloben, uničevalen, maščevalen. Ze njegove poteze izražajo njegovo stalno divje razpoloženje. Če si mu kaj žalega storil, bo gojil srd po cele mesece, dokler se mu ne ponudi prilika za strašno maščevanje. Tudi v tem pogledu spominja na mnogo ljudi.

Za ujetništvo pavijan ni, ker se nikoli ne da popolnoma ukrotiti. Veselje do preseljevanja tiči v njegovi divji, neugnani naravi. Ko se postara, se tudi njegove krute lastnosti močneje razvijejo. V svojih prebivališčih, redko poraslih afriških gozdovih, nedostopnih hribov in gorah, se preživlja, ker ne pleza po drevesih, s koreninami in jagodami, jajci in žuželkami. Velikanski hrošči so mu okrepčilo, dočim mu je skorpion slaščica, kača pa pojedina.

V kultiviranih nasadih, na vrtovih in poljih je zelo škodljiv, ker jih opleni do golega. Najljubše so mu melone. Da bi dobil zrelo melono, roma čez gore, tudi deset milj daleč.

Pavijani se zbirajo v krdelih, so pogumni in spretni pri svojih roparskih pohodih. Odkril sem, da napravi tolpa teh divjakov kar celo dolgo verigo od svojega skrivališča pa do vrta ali polja, ki ga hoče opliniti, in da si ti nevarni tatovi tisto, kar so nakradli, podajejo kar iz roke v roko, dokler ne prirota vse do njihovih brlogov.

Tako zviti so afriški pavijani že sto in stoletja in vaski gasilci se pa od njih naučili gašenja, oziroma podajanja veder od vodnjaka do ognja.

Naslednja povest opisuje grozovito maščevalnost pavijanov:

Bil sem eno leto pri stricu, ki je imel svojo farmo eno in pol milje od Murraysburga, železniške postaje, stoštirideset milj od Port Elizabeth-a, ob južni afriški obali.

Po burški vojni je moj stric to deželo tako zelo vzljubil, da se je tam naselil. Ze v mladosti se je posvetil proučevanju naravoslovja. Njegova afriška farma je bila prava menezarija in pravi muzej, ki je bil napolnjen z zbirkami tropičnih metuljev in žuželk, akvariji zlatih ribic in s stotinami spisov, ki so opisovali afriško floro in favno. Njegov stekleni rastlinjak tropičnih orhidej in drugih rastlin mu je dajal nepopisen užitek in v razsežnem poslopju so bile kletke in kurniki, v katerih so bile džungelske kokoši, fazani, importirana perutnina, golobje in brezštevili afriški ptiči.

Imel je šest domačinov, zamorcev, ki so oskrbovali cvetlice in živino. Ti zvesti fantje so vsak večer po končanem delu odhajali domov. Imel je tudi francoskega kuharja, ki je pa zelo pogosto hodil v Cape Town, kjer je ostal kar po ves teden. Ker je pa bil dovršen kuhar, je stric zaradi takih njegovih nerednosti zatislil oko. Ob takih slučajih ga je nadomestoval njegov učenec, domačin.

Neki večer, ko so zamorec odšli v svojo domačo vas, in ko sva s stricem sedela na verandi, se je majhno krdelo pavijanov prikrdalo na naš vrt in začelo odnašati melone, ki so bile skoraj zrele. Ko sva jih zagledala, sva

stekla v svojo pritlično hišo po puške. Ustrelila sva jih sedem, še preden se je ostalim zljubilo, da bi pete odnesli. V nekaterih krajih, kjer so se ti uničevalni in nevarni divjaki v večjem številu pojavljali, so farmarji postavljali oborožene domačine, ki so stražili noč in dan. Zgodilo se je pa le, da so živali te straže prepedile in tako nasade vendarle opustošile.

Štiri dni pozneje, ko sva ustrelila pleneče pavijane, pa sva doživela, česar svoj živ dan nisva.

Domačini so šli domov, kuhar je bil odsoten in ostala sva sama doma in pregledovala perjad. Kar zaslisišva vpitje, lajanje in cvilenje. In ko sva skočila k vratom, sva zapazila komaj dve sto jardo daleč tolpo pavijanov, približno tristo jih je bilo. Planila sva v hišo po puške in revolverje in pobrala streliva, kolikor sva si ga v naglici mogla natlačiti v žepa. Ko sva pa prišla ven, so pavijani divje navallili na naju. Skripali so z zobmi, zijali, drli se, in izvajajoče vrščali. Strahovito so bili razjarjeni.

Imela sva samo še toliko časa, da sva planila v vrtno hišico, v kateri je bilo spravljeno vrtno orodje. Ta hišica je imela samo eno okno, ki je imelo kakor tudi okna v pritlični stanovanjski hiši, zaradi zveri in tatov, železne križe. Zaklenila sva vrata in začela se je divja bitka. Začelo se je obleganje iz maščevanja in spoznala sva, da se bova morala boriti na življenje in smrt. Če bi razjarjeni divjaki nama mogli do živga, bi našli na farmi dvoje razkosanih in strahovito pohabljenih mrličev. Tolpa besnih živali je začela svoje uničevalno delo brez dvoma iz golega maščevanja za svojih sedem tovarišev, ki sva jih bila ustrelila.

Okoli petdeset razjarjenih in maščevalnih opic je obkolilo hišico, blazno trgalo in treslo železne drogeve v oknu in se z vso silo upiralo v vrata, da bi zdrlo in na vsak mogoč ali nemogoč način zrušilo hišico in prišlo do naju. Bilo bi po nama, če bi se ključavnica zlomila ali če bi en sam železen drog v oknu pustil. Ko sva to spoznala, sva pripravila lestvo, da bi splezala gor med tramovje, ki je podpiralo streho. Ob kovinskih stenah pavijani ne bi mogli plezati, pač pa bi skočili drug drugemu na ramo in naju izvlekli iz najine zasede.

Iz silnega prhutanja perutnine, golobov in ptičev in krika pavijanov sva posnela, da nama bodo uničili vso perjad in zrušili v hiši vse, kar bodo dosegli. Golobje in ptiči so letali mimo okna. Nekateri so imeli zlomljene peruti in so bili na pol oskubljeni. Perje je kar frčalo po zraku. Krasen petelin, ki ga je stric importiral, je planil proti železni ograji okna — brez glave — in njegova kri naju je poškropila po obrazu. Iz lajanja naših treh psov sva sklepala, da hrabro branijo hišo svojega gospodarja. Lajanje pa se je žal izpremenilo v stokanje in kmalu je vse skupaj prenehalo. In vedela sva, da so naše zveste pse premagali in raztrgali na kose.

Na stoline pavijanov nama je pred očmi rušilo hišo, midva pa nisva mogla tega preprečiti. Dvajset oboroženih mož bi te tolpe ne moglo zadržati. Moj stric je bil, med obleganjem hladnokrven, a delal je naglo. Vrata sva zabarikadirala z deskami, bodičasto žico in vrvmi, pa vendar so divjaki porivali svoje roke podnje in jih besno vlekli in tresli, da bi jih odtrgali. Ko je stric stražil pri vratih, sem jaz streljal pavijane kar z dvema revolverjema. Ko so pa pavijani porivali roke pod vrata, jim jih je stric s sekuro sekal. Okoli

dvajset pavijanov je tako izgubilo eno ali obe roki in stričeve bele flanelaste hlače so se kar poškratlile. En pavijan me je oplazil po obrazu, jaz pa sem mu ustrelil v odprti gobec in črepinja mu je odletela.

In tako sva prišla do nekakega premirja. Videla sva, kako so divjaki tekali in drveli v hišo noter in ven, klepetali in kričali, prav kakor sovražniki. Vse, kar je bilo v hiši, vsako posamezno stvar, so polomili, strli, uničili in razdejali, pohištvo, zastore, knjige, slike, svetilke, skleda, kuhinjsko posodo, kletke s kanarčki in zlate ribice. Vrt so nastlali s tisoči prepariranih metuljev in žuželk, med katerimi so bili redki in dragoceni eksemplari, in več besnih pavijanov je požrlo kar po cele pesti velikih preserviranih hroščev. Iz steklenice so ti požrešni norci pili strup za preserviranje žuželk in gačenje ptičev.

Medtem, ko je en del tolpe uničeval zbirko, ki jo je stric leta in leta dopolnjeval, je drugi puščal v steklenem rastlinjaku. Vsako rastlino in čebulo so uničili, razbili so skoraj vse šipe, metali so vanje lončke za rože in udarjali po njih s pestmi, čeprav so si jih pri tem porezali.

To uničevanje je trajalo okoli pol ure in nama je strelivo pošlo. Seveda si nisva upala steči v hišo, da bi med ruševinami našla še kaj streliva. Oba sva bila pri oknu in s pristrenimi roči grabelj zabadala divjake v oči, ko se je naenkrat nekaj čudnega zgodilo in ob čemer je stric vzkliznil:

»Glej jih, kako padajo mrtvi na tla! Vedno se kaj čudežnega zgodi v življenju človeka, ki se bori za svoj obstanek. Preservirani hrošči so nama rešili življenje.«

Videla sva, kako so pavijani drug za drugim cepali na tla, med tem, ko so se drugi na verandi zvijali v krčih in bolečinah. Stric je vzrok ugenil. Hrošči, ki so jih požrli, so bili preservirani z jedkim sublimatom, hudim strupom. Nekateri oblegovalci so se nazrli »pariškega zelenca«, ki so ga dobili v rastlinjaku. Požrli so tudi škatalo s sladkorjem glaziranih cijanidovih potoševih pilul, ki smo jih rabili za zastropčevanje majhnih roparskih živali. Ko je namreč škatala padla na tla, in so se pilule raztresle po tleh, so se pavijani med seboj začeli srdito tepsti za »sladkorček«. Še enkrat so se besno zagurali v najina vrata v nadi, da bodo našli še sladkorčkov. To nama je dalo novo idejo. Veliko steklenico nitrovo kisline sva zllila v pet galonov vode (1 galon drži 4 litre), s katero je bila napolnjena nosilna vrtna brizgalnica. Jaz sem gonil vodo, medtem ko je stric nameril cev na pavijane. Navalili so zopet, dobili pa so močno raztopino nitrovo kisline v oči in po desetih minutah te nepričakovane doze je bil konec obleganja. Nedolgo potem so zbežali z bojnega polja.

Previdno smo odrinili zabarikadirana vrata in s sekirami v roki sva pokukala ven. Videla nisva nobenega pavijana, ki bi prežal na naju, pač pa več težko ranjenih in oslepljenih, ki so ostali za bežečo tolpo, ki je pa tudi bila večinoma poškodovana. Z lahkoto sva pobila osleple in ranjene pavijane s svojima sekirama. Močan samec mi je zlomil toporišče sekire in me skoraj zgrabil, a moj stric ga je od zadaj podrl.

Ustrelila sva devet in trideset pavijanov, dva in petdeset se jih je zastrupilo, ranjenih in oslepljenih pa je bilo šestnajst. Stric si je s kislino malo opeknel roko, dočim sem si jaz ob barikadiranju vrat zmečkal prst.

Neki angleški farmar, naš sosed, je opazoval vse to z daljnogledom in videl, kako so pavijani uničevali najino lastnino. Ker je mislil, da naju ni doma, je dirjal po domačine v sosedno vas in se kmalu vrnil z njimi, takrat pa je bilo že vse končano.

Ustrelila sva devet in trideset pavijanov, dva in petdeset se jih je zastrupilo, ranjenih in oslepljenih pa je bilo šestnajst. Stric si je s kislino malo opeknel roko, dočim sem si jaz ob barikadiranju vrat zmečkal prst.

Nikolaj Ljeskov:

Strah

(Nadaljevanje)

Teta je pogledala ven, a v temi ni mogla ničesar razločiti. Spiridon je zagotavljal, da je to le zategadel, ker se njene oči še niso navadile na temo; sam da vidi gozd že dolgo temneti, toda... je že ta nesreča, da se vozimo vedno proti njemu, on pa se pred nami umika nazaj.

»Recite, kar hočete, to je Selivanovo delo. Hotel bi nas nekam zvatiti.«

Ko sva slišala, da smo v tem strašnem neurju zašli v roke hudodeleca Selivana, sva začela z bratranecem še glasneje jokati. Teta pa, ki je bila po rojstvu selska gospodična in je postala kesneje polkovna dama, ni tako hitro izgubila glave kakor kaka mestna dama, ki so ji take nepravilne nezane. Teta je bila izkušena in spretna in nas je rešila iz tega položaja, ki je bil v resnici nevaren.

14.

Ne vem, ali je teta verjela v Selivanovo čarovništvo ali ne; eno je natančno vedela: da se bomo rešili le tedaj, če se konji ne utrudijo čez mero. Kajti če bi konji omagali in obstali ter bi mraz postal bujši, smo bili vsi izgubljeni. Potem bi nas vihar zadržal in zmrzal bi nam zledenila ude. Če bi se pa konjem posrečilo, da bi počasi cekljali naprej, bi smeli upati, da bi nas živali po svojem naravnem nagonu same spravile na kako pot in do kakega bivališča. In če bi bila samo nezakurjena kočica na kurjih nogah kje v kaki grapi, bi bili zavarovani pred najhujšim. Tam bi mogli tudi zaspati... In spati se je nama z bratranecem tako zelo hotelo. Kar se tega tiče, je bila naša mala najbrečnejša, ker je spala v zajčjem kožuščku pri svoji varuški; naju dveh pa niso pustili spati. Teta je vedela, da je to nevarno, ker v spanju človek laže zmrzne.

Naš položaj je bil vsako minuto slabši; konji so se komaj še premikali, kočijaž in sluga na kozlu sta bila pa že napol otrpla in sta začela nerazumljivo blebetati. Teta je nehala neprestano paziti na naju z bratranecem ter sva, naslonjena drug na drugega takoj zaspala. Jaz sem imel celo zelo vedre sanje: bilo je poleti, tu je bil naš vrt, naši ljudje in Apolinarij; naenkrat smo bili na šmarničnem romanju, pritaknil se je nekako še Selivan, kakor da bi mi kdo pripovedoval o njem ali bi se ga le sponinjal. Vse se je mešalo med seboj... tako da nisem vedel, kaj se dogaja v sanjah in kaj v resnici. Mraz, tuljenje vetra in tleskanje plachte na strehi sani, pred nami pa je stal Selivan, haljo je nosil obešeno prek ene rame in v rokah laterno... prikazen, sanje ali domišljija?

A niso bile sanje ne domišljija, ampak usoda nas je v tej strašni noči v resnici dovela na grozni Selivanov dom, in nikjer nismo mogli iskati rešitve, ker nikjer ni bilo nobenega bivališča. In pri tem smo imeli s seboj tetino skrinjico s trideset lisoč rublji gotovine, vse njeno premoženje. Ali je bilo mogoče s tem izživajočim bogastvom iskati prenočišča pri tako sumljivih ljudeh, kakor je bil Selivan?

Gotovo, bili smo zgubljeni! A izbirati nam je bilo pač samo med dvojim: ali zmrzniti v snežnem metežu ali pa priti pod nož Selivana in njegovih groznih pomagačev.

15.

Kakor more oko v temi, če iznenada svinje bliak, v kratkih trenotkih razpoznavi veliko število predmetov, tako sem opazil tudi jaz ob migotanju Selivanove svetilke na vseh obrazih našega prestrašenega krdelca veliko grozo. Kočijaž in sluga sta padla skoraj na kolena pred njim in otrpnila v tem poklonu, teta pa se je z vso silo naslonila nazaj, kakor da bi hotela utreti zadnjo steno sani. Varuška je stiskala svoj obraz k otroku in se naenkrat tako skrčila, da ni bila videti večja kakor otrok.

Selivan je stal molče... toda v njegovem grdem obrazu nisem opazil nobene sledi zlobe. Zdel se je še bolj zbran kakor takrat, ko me je nesel na ramah. Motril nas je in tiho vprašal: »Ali se hočete pogreti, je-li?«

Teta se je zbrala preje kakor drugi in dejala: »Da, zmrzniti nam je... Reši nas!«

»Bog je, ki rešuje! Le notri — izba je zakurjena.«

Stopil je čez prag in z laterno posvetil v sani.

Med služabništvom, teto in Selivanom je padlo par kratkih besed, ki so izdajale naše nezaupanje nasproti prenočiščarju in pač tudi naš strah, nasprotno pa se je obnašal Selivan nasproti nam s prikritim kmetiškim porogom in nekakim nezaupanjem.

Kočijaž je vprašal: »Ali je krma za konje?«

Selivan je odgovoril: »Če se bojiš, ostani Sluga Boris je vprašal, če so tu še drugi potniki.

»Saj boš videl,« je odgovoril Selivan.

Varuška je pripomnila: »Pa se nam ni treba bati pri tebi prenočiti?«

Selivan je odgovoril: »Če se bojiš, ostani zunaj.«

Teta je velela mir, nato pa vsakemu kolikor mogoče tiho zašepetala: »Pustite, ne prepirajte se — to nič ne koristi. Dalje potovati ne moremo. Ostanimo tu; Bog bo že pomagal.«

Med tem pogovorom smo vstopili v deščen oboj, ki je bil ločen od prostorne izbe. Prva je vstopila teta, za njo je nesel Boris skrinjico. Nato smo sledili jaz in bratranec pa varuška.

Skrinjico so postavili na mizo in nanjo z lojem pokapan pločevinast svečnik, v katerem je tical majhen konec sveče, ki bi zadostoval komaj še za eno uro.

Praktična tetina premišljenost se je takoj obrnila na ta predmet, to je na svečo.

Pod oknom smo našli nekaj pavijanov s prestreljeno glavo. Ti so se med seboj strašno topli zaradi škatle s truki, ki so bili opremljeni s pisanim perjem, katero naj bi predstavljalo muhe. — Njihove kosmate roke in obrabi so bili vsi polni teh trnkov.

Kako so poginili tisti, ki so ranjeni pobegnili, ne vem. Mnogo med njimi jih je bilo brez rok, ker našli smo več parov odsekanih rok kakor je bilo mrtvih pavijanov brez rok okoli farne. Tisti, ki so pobegnili brez rok, so najbrž izkrvaveli. Veliko število oslepljenih je tudi pobegnilo.

Svoje tri pse smo našli raztrgane na kose. »Sport«, izredno vdan pes, je ležal na verandi strahovito pohabljen, a še v smrti je z zobmi držal mrtvega pavijana za vrat. Skoraj vsa perjad, ki ni pobegnila, je imela vrat zavit ali glavo odtrgano. Golobje se več dni niso hoteli vrniti v golobnjake. Med temi so nekateri bili z zlomljenimi perutmi in nožicami.

Kanarčki v hiši so vsi končali in papiga je ležala brez glave na vrtni stezi. Krasne orhideje so bile razcefrane in razbiti lončki za orhideje raztreseni po travniku. Krila krških redkih metuljev, več in hroščev so po vrtu okoli frčala v lahni sapi. In še več tednov pozneje si videl okoli farne, kamor si pogledal, metuljeva krila.

Kar pa so razjarjeni pavijani storili s stričevim knjižnico, ne morem popisati. Iztrgani listi in ilustracije redkih dragocenih del so več tednov letale okoli po pokrajini in pozneje so jih našli šest milj daleč od farne.

Čitatelj si lahko predstavlja, kakšno je bilo v najini hiši po bitki. Ko je stric pregledoval vse to razdejanje, sem pričakoval, da se mu bodo solze udrle; toda vse, kar je rekel, je bilo:

»Well, Henry, začeti bova morala iznova. Na najinih s sublimatom nasiženih hroščih se niso okrepčali in na brizganju z nitrovo kislino tudi ne, kaj ne!« Potem se je smejal in pristavil: »Mislim, da je čas, da malo zapušiva.« Trajalo je pa precej, preden je mogel najti pipo in spominjam se, da jo je napolnil s cigaretnim tobakom. To je bilo vse, kar sva trenutno mogla najti.

Sele drugi dan po katastrofi se je pokazala reakcija v ljubeznivi naravi starega gospoda. Zalosten, otožen je hodil po vrtu in iskal samote. Izguba njegovih zvestih psov ga je najbolj bolela. Svojege »Sporta« je bolj ljubil kakor vse svoje knjige in žuželke, za koje je rabil lep kos življenja, da jih je zbral.

Mr. Hall, angleški farmar in njegovi ljudje so nam pomagali z nositi pohištvo nazaj v hišo. Poslal nama je tudi nekaj živil in posode in nama pomagal v vsakem oziru, kolikor nama je mogel, dokler ni naše novo blago dospelo. Ko se je francoski kuhar vrnil, je dejal, da bi dal največji diamant v Afriki, da bi bil pri obleganju. Pridružil se je sosednim farmarjem, ki so se zbrali, da zatro ostale pavijane. On sam jih je vodil v gore. Oborožen samo z velikim nožem je navalil na živali, ki so jih našli v bližini jame v gori Tafel Cop. Ubil je štiri z nožem, dočim so druge, ki so skušali pobegniti, postrelili. Nekateri so bili težko ranjeni, drugi popolnoma slepi. Dva so ubili, ki jima je roka manjkala. Kako so živali brez roke ustavile krvavljenje iz žile, mi je uganka, kljub temu, da se je pri preiskavi izkazalo, da so lakti močno tiščali, dokler se je kri zgostila. Potem so preiskali brlog. Našli so več mrtvih pavijanov, ki so poginili v sled sublimata.

Več let po tem doživljanju sem se boril v svetovni vojni na zapadni fronti. A tedaj mi ni bilo treba tako hitro misliti in delati kakor na dan divjega maščevalnega obleganja, ko so pavijani zajeli strica in mene.

»Predvsem,« je dejala Selivanu, »nam prinesi novo svečo, očka.«

»Saj je tu.«

»Ne, prinesi novo, celo!«

»Novo, celo?« je vprašal Selivan in se z eno roko oprl na mizo, z drugo pa na skrinjico.

»Brž novo, celo svečo.«

»Čemu celo?«

»To ti nič mari — ne bom še takoj legla.

Morda vihar poneha — potem se odpeljem naprej.«

»Vihar ne bo ponehal.«

»Vseeno, svečo ti plačam.«

»Verjamem, ampak sveče nimam.«

»Daj, poišči, očka!«

»Čemu iskati, česar ni!«

V ta pogovor se je nepričakovano vmešal izredno slaboten glas za vmesno steno.

»Nimamo sveče, mamica.«

»Kdo je to?« je vprašala teta.

»Moja žena.«

Tetin in varuškin obraz sta se nekoliko zjasnila. Da je bila v hiši navzoča žena, je bilo, tako se je zdelo, nekaj pomirljivega.

»Ali je bolna, kaj?«

»Da, bolna.«

»Kaj pa ji je?«

»Hirava je. — Pa zdaj lezite, ta-le košček lojevke potrebujem za laterno. Treba je konje spraviti pod streho.«

Vsi ugovori zaradi sveče so bili bob v steno; Selivan je vztrajal na tem, da mora tuc vzeti, obljubil pa je, da jo potem zopet prinese. Tako smo tedaj ostali v temi.

Če je Selivan držal svojo obljubo, da prinese luč nazaj, nisem več videl, ker sva z bratranecem takoj zaspala; seveda sem bil v spanju zelo nemiren. Kajti še v snu sem včasih slišal šepetanje tete in varuške, in vedno znova se je iz tega šepetanja izluščila za moj sluh beseda »skrinjica«.

(Nadaljevanje pričujoče povesti.)

C. Marilaun:

Polke mora iz hiše

Polke je pritikava papiga, jaz pa sem z Gnu srečno zaročen. To se pravi, trenutno sem se z gospodično Gnu sprl. Take stvari se na svetu dogajajo. Ne ravno vsak dan, ampak vsak drugi dan. Včasih je kriv nov klobuk, topot pa moja stara zelena pritlikava papiga. Ta živalica je izjavila Gnu, mora proč. Ne bo več prestopila mojega praša, dokler bo Polke, papiga, zastrupljala mojo hišo s sveže izleženimi bacili.

»Kako, prosim?« sem vprašal. To ni zelo dolg stavek. Za lepo sporazumnost z nevosto nobena stvar ni bolj koristna kakor če se navadimo, da prepuščamo v pogovoru dolge stavke izključno njej. A topot sta se zdela Gnu po vsej priliki tudi moji dve besedi neumestni. Gnu je za majcen ulomek ene petine sekunde izgubila dar govora, kar se pri njej zelo redko dogaja. A zbrala se je zopet in mi vrgla v obraz besedo, besedo, katere brezhibna izgovorjava je pravo mojstevstvo moje neveste. Ta beseda je tuje zvenela na moje uho in se je glasila: »Psitakosis!«

Morda bi bilo treba nato reči »Prositi« ali »Na zdravje«. Na vsak način nisem imel nobenega pojma, kaj je psitakosis, kako se to naredi odnosedno, kje se kupi. Gnu je morala poklicati na pomoč svojo postreznico. Ime ji je gospa Stingl in treba reči, da je to prava duša. Kadar se z Gnu prepirava, pritrjuje obema, enkrat enemu, potem drugemu.

Gospa Stingl je prišla iz kuhinje in prinesla s seboj sidlo, ker je bilo treba očistiti Polkejevo medeno kletko. Kaj je psitakosis, tudi ona ni vedela. Gnu se je morala torej vdati in govoriti z nama v materinščini. Psitakosis, tako sva zvedela, je ena novjših pridobitev medicinske vede. Bolezen ki začne razsajati vselej, kadar je treba obnoviti trgovsko pogodbo s kako deželo, ki izvažata papige. Bolezen prihaja od papig... jaz imam papigo... papiga mora iz hiše!

Sedaj je vedela tudi gospa Stingl, kaj je psitakosis. Spustila je sidlo, s katerim bi bila že skoraj začela snažiti Polkejevo kletko, na tla in presunljivo kriknila. In na zemlji je ni moči, ki bi mogla gospo Stingl prisiliti, da bi si dala po Polkeju postreži z odvdišnimi bacili! In predno je izginila v svoji kuhinji, je dejala tako: »Nesreča nikoli ne počiva. Najbolje, da gospod takoj telefonira družstvu za varstvo živali. Naj pošlje po to žival, voz. Saj vendar ni, da bi papiga zastrupila celo hišo!«

Ko sem bil tako poučen o zdravstvenih ukrepih proti psitakosis, se je gospa Stingl vrnila v kuhinjo čistit štedilnik. In Gnu, moja nevesta, je dejala: »Sedaj si slišal, kaj pravi preprosta žena. In odločiti se boš moral, kaj ti je ljube: nevesta ali papiga!«

»Ljuba Gnu,« sem dejal, sicer sem tvoj ženin, ampak morda nimam nič proti temu, da izjemoma tudi jaz enkrat govorim. Seveda rad priznam, da je odkritje psitakosis velika pridobitev človeškega duha. Toda papagajsko bolezen, če ni ravno hripa, je mogoče dobiti le od papige. In kje pa je pri nas papiga? Polke ni nikak veledomišljavec. Polke je samo pritlikavec!«

Gnu mi je med vrati in tečaju razlagala, da se ne namerava spuščati v zoološka dlakopcepstva. Zanj je tudi pritlikavec dovolj papige, da se zaradi njega ne da pokončati v cvetu svojega zaročništva. Dobil sem nalogo, da zaradi ptičja takoj stopim v stik z živinozdravniskim inštitutom. In na hodniku mi je Gnu še izjavila, da v najslabšem slučaju vsekakor ni navezana na zaročenca, ki uporablja v svojem stanovanju papige za trosilce bacilov.

Gnu je odšla. In Polke je bil tu. Polke je sedel na svojem koritu kakor ptič, ki se nikoli ni ničesar slišal o psitakosis. »Polke«, sem dejal, ne brez ganotja, »Polke, poslušaj me! Ti vendar nisi ljuba, sladka nevestica. Sploh nisi človek marveč samo ptič — kmalu bi bil dejal: papiga. Grdo je urejeno na svetu. Ni mogoče imeti obojega obenem, neveste in pritlikave papige. Zelo se tedaj bojim, o Polke, da boš ti ostal na cedilu...«

Polke je sedel in luščil seme sončnic. Po tem se je s svojimi rožnatimi krempljci obesil na omrežje in poižkušal, kakor je bil po svojih obedah navajen, uporabiti moj mezinček za zoborebec. Iz tega pa topot ni bilo nič.

Kaj bi še dalje pripovedoval? Pet minut kasneje je tičal moj ubogi mali Polke v modri

papirni vrečici, ki mi jo je bila prinesla gospa Stingl iz kuhinje. In s to vrečico sem odšel v živinozdravniski inštitut, ko je bila ura za domače živali. Moje pričakovanje, da najdem zdravnikovo predsobo polno papig, sumljivih, da imajo psitakosis, se je izkazalo za pretirano. V čakalnici je sedela samo neka žena s sršastim psetom, ki mu je bilo ime »Pobič«. Pobič je nosil okrog trebuha zasolno obvezo iz dveh žepnih robcev in je sumljivo majal z repom nasproti mojemu plavemu škričljaju. V tem mi je pa njegova gospodinja pripovedovala pretresljivo zgodbo, kako je njen ljubljenec trčil s krušnim vozom. Krušni voz se je zmazal brez poškodbe. »Pobič« pa se je s stisnjenim repom znašel v takem stanju, da je bilo treba poklicati na pomoč zdravniško vedo. Pasja gospodinja si je obrisala debelo solzo in vprašala z lepim sočutjem ljudi, ki se srečajo v temnejših urah svojega življenja: »Vi, gospod, pa imate gotovo belo miško v škričljaju?«

»Ne,« sem dejal s slabo vestjo. »Še nekaj hujega. Pritlikavo papigo!«

Ta preprosta žena gotovo še ni bila nikdar v življenju kaj slišala o psitakosis. Kajti čeprav sem ji dopovedoval, da je psitakosis nekaj, kar pobira naše neveste, je vztrajala na tem, da se s Polkejem naravnost spozna. Polkeja sem torej odvil iz papirja in pič in nekoliko zmeden sedel na moj prst, kajti oči je imel polne sipe. V škričljaju je bila namreč preje sipa.

»Oh, ti ljuba stvar ti,« je dejala s takim zanosom, kakor da ne bi bil še danes dopoldne krušni voz povozil njenega psa, »saj to je vendar prava papiga! In zelena je tudi. I, kaj pa bo sedaj s to ljubo živalico?«

Pred preprosto ženo sem razvil celo znanstveno predavanje, kakšna zveza je med obolenjem in pritlikavo papigo. Zdi se pa, da besede niso prav učinkovale. Kajti zaskrbljeno je dejala: »Strašno, česa vsega ni danes na svetu! Toraj, papica, ali me res nočeš ugrizniti v prst?« Polke ni ugriznil. Polke je bil pač svoj živ dan pritlikava papiga boljšega gospoda. In kaj takega se ne izprevrže niti v časih, ko divja psitakosis. »Noče ugrizniti,« je žalostno ugotovila žena. »Najbrže je papica bolna!«

»Da,« sem dejal. »Teža mnenja je tudi Gnu. In zato naj Polke ostane tu. Gnu je namreč moja nevesta in mi je izjavila, da ne mara od nje dobiti psitakosis. Prašal bom torej zdravnika, koliko zahteva, da smem Polkeja pustiti tu.«

»Papico hočete tu pustiti in se plačati povrhu?« je vprašala žena ogorčeno. »Boste že oprostili, gospod. Ampak o tej bolezni še nisem nikoli nič slišala, čeprav sem vzredila šest otrok. Najbrže je to zopet kaka taka bolezen za gospodo, jaz sem pa samo preprosta hišnikova žena. Pojdi sem, papica! Mene lahko ugrizneš, meni to nič ne dene. Revni ljudje niso tako boječi. In veste kaj, gospod: če se bojite, dajte papico meni. Meni vam ni treba nič plačati. Papigo vzamem zastonj.«

Ne more biti moja dolžnost, da bi čisto tujo hišnikovo ženo varoval pred psitakosis. Podaril sem Polkeja tej dobrosrčni dami. Polkeju se bo pri njej dobro godilo. Nič se ne boji pritlikavih papig in nazadnje ji vsak teden lahko pošljem četrtil kilo sončničnega semena.

»Tak torej, saj pravim, no, srečo mora imeti človek v nesreči!« je dejala žena žarečega obraza ob slovesu. »Z bolnim psom sem prišla semkaj in z zdravo papigo se vračam domov! Lepa vam hvala. Če imate doma nemara še kaj takega n. pr. gos, jo tudi vzamem. Samo revna žena sem. Nas eden ni izbirčen, če dobi kaj v dar!«

Ko je Gnu prihodnje zopet prišla, sem jo vedel pred prazno kletko. Zrak je bil čist. O Polkeju nikjer nobene sledi. Tako velika je pač prava ljubezen! In Gnu me je hvaležno poljubila. Potem se je zamišljeno zagledala v lepo medeno kletko in dejala: »Strašno, kako prazna je sedaj videti! Na vsak način mora nekaj živega vanjo. Seveda ne kaka navadna pritlikava papiga. Marveč prava papiga!«

»Gnu,« sem vprašal odrevenel, »in psitakosis?«

»Psitakosis?« je zaničljivo vprašala moja nevesta. »Kakšni nazadnjaki so vendar ti možki! Psitakosis, to je bilo nekoč. Pred štirinajstimi dnevi. Odtlej so zdravniki že davno odkrili nekaj drugega!«

Kurenčkova Neška ma tud beseda

Jest nimam sreče, pa nej edn reče kar če. Če se pa glih kerkat ud mene ubregne kašna sreča, je pa glih taka, kokr ja maja psi na žegnajn, ke jh usak brnce, ker jh doseže.

Veste, jest b strašn rada prišla enkat u kašn časupis. Sevede ne tku, de b čez mene šimfal, kokr maja navađa, ampak tku, de b me mal puhvall, de sm vria rodolubkinja, al kej tagca. Tu b se m tku dobr zdel, de nkol tagca. Lokha b me tud med tiste lišne posestnke not djal, ke skrbeja za modernizacija Iblane. Kene, jest sm zadnj glih zafu, de b prišla u časupis, use vokne pupmila, štenge in veža puribala, kluke spucala, može hlače sklofala kar na nem, ampak u časupis me pa le nisa djal. Če kašn druh hišn posestnk pesti rajtenk umest, pa ga maja že not in ga puhvall, de je sturu neki za mudernizirajne Iblane in ga puštaulaja drugem za zgled.

Ta nar bi me pa še tu peče, ke sm zadnj nardila čist nou doug na hišo, ke tu je vnder zdej pr te griž še ta nar bi mudern za Iblane. Pa mislste, de s je kašn časupis iz tega kej glihe sturu? Prou nč. Mende mislja: Le deli doug, baba, sej ga uš mogla plačat, a t boja pa bajta zarezil.

Prou tku mislja, pa nč drgač. Naš časnkari sa res en čudn lde. Jest na vem kuku b jim rekla. Če b že jest kermu kej hudga nardila, de me zdej iz jeze tku igmuriraja, b že nč na rekla. Ampak jest vnder zmeri iz nim držim. Še rajl iz enem učesam zamežim, če ga ta al pa un kej pulom, kokr pa de b kej rekla. Enkat b m pa že žihr en vesele naredil. Kene, če se kašn viši gespudí pelejja iz autumubilam — iz autobusam se tku te gespudí na vozia, ke autobusi sa bl za gmejn folk — kam u kašn kraj mal pukrokot, prec prideja u časupis. Pa ne sam tu. Še tu use natančn pupišaja, kuku naudušen sa bli sprejel, kua use sa gvuiri in kuku sa se dobr mel. Mene b pa na djal u časupis, če b tud ceu svet prerajžala in se še tku dobr mola. Jest mislem, de mene na uja djal preh u časupis, de um Abraham vidla, ke pr te priložnost pride pa prou usak u časupis, kokr, de b mou zatu buhve kašne zasluge. Nahtermu še elu kašna medalja skumenderaja. Tud kašna frajca pride prec u časupis, če le mejšken lizola pupije. Jest sm pa pupila u sojem žeuļejn buhve kua že use, u časupis me pa še nkol nisa djal. Astn, ki je tie kašna pravica ali pa enakopraunast, ke se pousod tulk guvari u ne?

Prou za prou pa zadne čase ženske pousod in pr usak reč nazaj puštaulaja, kokr, de b ble me ženske res ud muh. Sam štiujne še žihr upijema, kedr maja dedci kašn špetakl. Pa še tu mende sam zatu, ke mama ženske bl šorf štima. Prmejduni, kedr začnem jest duma razsajat, moj mož še u ših na pride, de b se ga pa še kej slišal. Je pa čist izključen. Zatu pa mislja dedci, de sma sam

Evgen Vienski.

I z p i t

Sovjetska humoreska.

Kako dišijo zvečer rezede in heliotropi v mestnem parku! Drevored nad Volgo je prav tako prepojen s pomladanskim, sladkim in močnim duhom. Letošnja jesen je tako vedra, da so nenadno zopet pričeale cveteli stoletne košate lipa. Vse mesto je še vedno bujno zeleno. Mladinci se nikakor ne more zvečer sprjazniti z dejstvom, da se je dan končal. Ne more zaspati: rajši se podi po drevoredu, se bučno smeje, prepeva in krili z rokami po zraku. Brezmejnca, sinja Volga vabi in obljubja novo nepoznano veselje. Parniki hitijo mimo. Njih glasovi daleč odmevajo, kličejo v tuje nepoznane kraje in polnijo srce s sladko-hrepenočno otožnostjo... Ribiči se odpravljajo na ponočni lov. Tu in tam na otoku se dviga tenak belkast curek dima. To so ribiči, ki kuhajo sveže kečije, ali pa pečejo lovci za večerjo pravkar ustreljene divje race... Jej, kako lepo je živeti na svetu!

A uboga Manječka nima ničesar od vse lepote. Stoji zdaj v napol temni dvorani pred oblastniki in polaga izpit iz politične abecede. Cerkovnik se je radi neke malenkosti sprl z njenim očetom in jo ovadil. Dokazal je buržujsko pokolenje zveste sovjetske uradnice. Predstojniki so bili sicer prizanesljivi in Manječki niso hoteli vzeti vsakega kruha. A preiskava je vendarle ugotovila utemeljenost ovadbe. Za to stoji zdaj Manječka pred rdečo pogrnjeno mizo, kot da je zopet postala 11 let stara in hodila v gimnazijo. Leninova slika jo gleda z zida in Manječka upira vanjo milo proseče oči. Vsa njena bodočnost je odvisna od tega izpita.

Tri mrki dolgolasi rablji sedijo pri mizi in nekaj skrivnosno čečkajo na velikih uradnih polah. Manječka pozna vse. Saj se je tri mesece pripravljala na izpit in plačala ure. Toda lipe prepojno dišijo v odprta okna. Tako je zmedena, da bi se najrajši krčevito zjokala in zavpila. — Usmiljenje!

Predsednik izpraševalne komisije ima zanemarljive črnoobrojlene nohte. Kako to moti! Razen tega se ne more Manječka otresti misli na tate, mamico in teto Lizo. Zdaj sedijo vsi v veži in čakajo na konec izpita... Tako, tako... — reče desni izpraševalec. No, in kaj je versivo?

Opjaj za neuko ljudstvo! — urno odgovarja Manječka.

Dobro. Prav je. Kdo pa je bil Kristus? Kristus... Kristus je varal proletarijat. Popi in škofi so ga izmislili, da bi... da bi vrgli pesek v oči delovnemu ljudstvu.

Mm... mrrma levi izpraševalec. — To je že res, ampak... drugače bi to morali povedati. Poznati morate — mm — splošno označbo.

Zapre usta in prične ugibati, kako bi še presenetil svojo plavolaso žrtev. A žrtev v naglici hiti dodati:

V resnici ni bilo nobenega Kristusa... Njegovo ime je postalo — kakor v baladi — samo simbol. Tako je nastal tudi »Evgen Onjegin«. Dedni nazori kateregakoli razreda odbijajo izraz v književni namišljeni osebnosti... V tem primeru je bi namen izkoriščanje ljudstva.

Dobro! A kaj nam boste povedali o Karlu Marksju! — sreča predsednika v svoji beležnici novo vprašanje. — Kdo je bil?

Manječka zopet gleda njegove nohte in se spominja one strani politične abecede, kjer se govori o Marksu. Saj je menda zabeležila to stran? Ali ni vtaknila noter javorjev listič?

Marks je bil... utemeljitelj... onega gibanja, ki nosi njegovo ime. Spisal je manifest... Bil je naš prednik...

Vi se nekoliko megleno izražate, sicer pa... res je bil utemeljitelj komunizma... Spisal je tudi manifest... To je že res...

Kdo pa vlada v Zvezi sovjetskih republik? Tovariš Rikov... In tovariš Molotov.

No... veste... tako pa ne bi smeli povedati... To je res... kako bi rekel... nekritična ljudska označba.

Manječka se vzravna, ker slutí nevarnost. Spomni se, da je večkrat govorila o tem težavnem vprašanju s svojim, v mestu zajamčeno najboljšim inštruktorjem, in hiti popravljati.

Seveda... To se pravi, da stojita oba na čelu sveta narodnih komisarjev. A najvišjo oblast izvršuje Svet narodnih poslancev. Zato se tudi imenuje zdaj Rusija Zveza republik.

No, dobro... Zamišljeno pravi izpraševalec na levi. — To je zopet druga stvar. Kolikokrat sem že pri izpitih stavil isto vprašanje, in so vedno vsi odgovorili: Molotov. To res ne gre. — No, pravi... Kaj bi vas še vprašal? Mm... Povejte, kaj mislite o duhovščini?

Manječka se spomni na tate, suhega plahlega drobnelega popa s kozjo bradico. Še v

za upit dobre, druge rei uja pa že use sami upraul brez nas.

Puglejte zdej, ke je tulk brezposlehn na cest, kašna larma sa dedci zagnal: »Baba sa za u kuhna, de nam kuhaja, ne pa, de nam kruh udjedaja pu kancelarijah in sploh pousod, kamer se lohka pršulja.« Tku prauja, kokr de b ble res me uržah brezposlnosti. Pa tu nkol ni rea. Brezposlnost sa uržah prou za prou tist dedci, ke nimaja sam ene službe zdost, ampak jh upraulaja kar deset. Če jh res upraulaja tku kokr se šika, glih na vem, ampak maja jh pa le, pa zajne plača ulečaja.

Zadnj sm prašala enga gespudí, ke se že douh puznavna in tud eneh deset služb upraulaja: »Nej na zamerja gespudí, kulk služb za uni prou za prou zdej upraulaja?« — »Jest služb, prašate gespa? Vite, tu vam pa res na morm iz glave puvedate, m je odgvuvru. »Jutr vam um pa že lohka puvedu, če vas interesira. Sej mam duma zapisan.« »Za kua maja pa tu duma zapisan?« — »Za kua nek?« sa se gespudí začedal. »Zatu vnder, de vem, ki use mam ta peruga plača za dubil, de se kej na prezre.« K.N.

semenišču se je navadil trepetati pred vsako oblastjo od orožnika na kmetih in do Svete vladajoče sinode. Zato je tudi običal pri Sv. Križu, v ubogi župniji, ki nima razen pokopališča prav nobenega področja. Tu je životarlil in umrl tudi njegov oče, prav tako reven in pohleven kmečki pop. Manječka urno odgovori:

Duhovniki so podrepniki imperializma in verskih obrednosti. Njih delovanje je morij... to se pravi — opij za ljudstvo.

Dobro! — utrjeno reče predsednik. — Mislim, da bomo lahko končali. Videti je, da je državljanka Svetokriška dosti čitala... se je pripravljala... Imamo nočjo še sejo. Čas bo že...

Izpraševalec na desni pospravlja svoje papirčke, zvito pomežikne in za slovo stavi zadnje vprašanje:

Seveda, seveda... A povejte še državljanka Svetokriška, katero veroizpoved ima proletarijat?

Proletarijat... proletarijat veruje v materializem... Prinašamo mir kočam in vojno palačam... Kdor ne dela, naj tudi ne je... Premagali bomo vso bedo! Proletarci, na konje in na fronto! Vsa bodočnost proletarijata sloni na rdeči zrakoplovbi!

No, dosti... Dobro! — jo prekinja predsednik. — Lahko greste, državljanka Svetokriška! Priznali smo vam red »prav dobro«. Lahko boste zopet nastopili vašo službo. Na svidenje!

Oh! Ah! Hvala! Na svidenje!

Vročje, ognjevito veselje poplavi srce in omami glavo. Vsa rdeča od razburjenja srčič Manječka kakor puh iz temne sobe, leti po hodniku in plane v čakalnico:

Naredila sem! Pri moji veri, naredila sem! Oče, mati in teta se z resnimi obrazi po-božno vneto prekrizajo in šele potem zažarijo v širokem srečnem smehlčaju.

Hvala ti, o Gospod! Manječka se tudi hvaležno prekrizja in vneto pripoveduje:

Hvala Bogu! Hvala Bogu! Jaj, kako sem se tresla! Če bi vi le vedeli, kako so me poskušali ukantiti! Kaj vse so vpraševali, pa me vendar niso mogli zapeljati. Hvala Bogu!

Hvati ti, o Gospod! Hvala ti! — šepete mati.

Nisem zaman vso noč molila. Bog me je uslišal! — se veseli Manječka.

Vsi prikorakajo iz hiše na ulico, ki se potaplja v bujnem zelenju. Vonj rezede in lip itak razveseljuje srce, a nočjo imajo še posebne vzroke za veselje.

Oh, kako sem srečna! Hvala Bogu! — zmagoslavno ponavlja teta Liza. — Zdej pa gremo takoj opraviti zahvalno molitev. Bog obvaruj, kaj bi bilo z nami, če bi se ti počne srečilo pri izpitu... Vsi bi morali od lakote umreti... A zdaj imajo ti zopet službo... vse bo zopet dobro.

Seveda seveda! Takoj gremo v cerkev! — vneto pritrdi oče. — Takoj bomo opravili zahvalno molitev!

In potem bomo šli k večerji! — doda mati. — Kuharica bo že najbrž gotova. — Naročila sem sladko potico z jagodami... masleno testo...

Volga spodaj se tudi smehlja, kliče, vabi in obljubuje veliko veselje. Manječki se zdi, da se hoče še luna na nebu prekucniti in se spustiti v poskočen ples.

Cvetlice opojno dišijo iz vseh vrto. Preveliko blažno veselje stiska vrat, in srečne solze hočejo vsak trenotek privreti na oči.

Se o duhovščini so me vpraševali, atek. Veš, da so to storili nalašč zavolj tebe.

Zavolj mene? Bog se usmilil! Kaj pa so dejali? A? Kaj?

Vprašali so me, kaj mislim o duhovščini? No, no? In kaj? Kako si odgovorila? Seveda sem rekla, da so podrepniki imperializma in širijo opij.

Al! Dobro, dobro! — in atek si mane roke. Kaj pa je to, opij, Manječka? — vprašuje teta?

No, opij je zdravilo. V lekarni se dobi. Veš, to se pije, če boli želodec. Deset kapljic... Zanesljivo pomaga.

No, jaz vzamem rajši ricinovo olje. To je staro sredstvo. Torej še medicino si imela pri izpitu in botaniko?

Teta spostljivo stiska ustnice. Lipe dišijo... V večerni megli tuli veselo lilast parnik spodaj v pristanišču in prešerno puha v nebo kolobarje dima.

Pecivo.

Zlati voz

(Dr. Ž. Mažuraniću.)

Ne bom bajal, marveč resnico govoril! Živel je neki veljaven in zaslužen starček. Vse svoje življenje je delal za narod, pa so ga zato upoštevali, kar je bilo starčku jako všeč.

Zgodilo se je pa, da mladi ljudje nekega njegovega sveta niso poslušali. To ga je strlo! Ko se je pritalod doma, ni ves dan niti jedel niti pil; in ni od tega dne nikoli več hodil iz hiše.

Žena mu je zaman prigovarjala: »Pojdi, Ante, čakajo tel... Na rokah te bodo nosili! Samo z glavo je odkimaval.

»Ne grem,« pravi, »ne grem, pa če bi prišli pome z zlatim vozom!«

In tako so šli dnevi in leta... Pa glej čudo: Nekega dne obstane zlat voz pred hišo. A ljudje, resni, v črno oblečeni, z belimi ovratniki in visokimi klobuki, se bližajo starčku pa ga na rokah ponoso...

In polože ga na zlati voz v štirih vranci. In odpeljejo ga tja, kjer so ga čakali njegovi stari tovariši: Gaj, Babukič, Kukuljevič, Trnski, Vraz in drugi...

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Nedelja, 9. oktobra: 9.30 Prenos cerkvene glasbe iz franč. cerkve — 10.00 Prenos odkritja spominske plošče Milana Puglja iz Novega mesta — 11.00 Salonski kvintet — 12.00 Protialkoholno predavanje — 12.15 Cas, poročila, plošče — 15.15 Gdč. Lebar: Kolodvorski misijoni — 15.45 Koncert pev. društva »Cankar« — 16.30 Averkenco: Igra s smrtjo, komedija (St. Jakob. gl. oder) — 17.30 Tamburaški sekstet — 20.00 15 letnica smrti dr. E. Kreka — 21.00 Samospevi ge. Thierry-Kavčičkove — 21.30 Salonski kvintet — 22.00 Cas, poročila, nadaljevanje salonskega kvinteta.

Ponedeljek, 10. oktobra: 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Cas, plošče, borza — 17.30 Salonski kvintet — 18.30 Kozlevčar: Esperanto — 19.00 Dr. M. Rupel: Srbohrvaščina — 19.30 Zdravstvena ura: Strežba bolnikov — 20.00 Samospevi g. Drnovec — 20.30 Prenos iz Zagreba — 22.30 Cas, poročila.

Torek, 11. oktobra: 11.15 Šolska ura: Počitniško potovanje s kolesom od Kamnika do Novega mesta (Pero Horn, šolski upravitelj) — 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Cas, plošče, borza — 17.30 Salonski kvintet — 18.30 Dr. Ivan Grafenauer: Nemščina — 19.00 Dr. St. Gogala: Naše duhovne zajednice — 19.30 A. Peterlin: Temeljni pojmi o geologiji — 20.00 Hlapec Jernej, opera, prenos iz ljubljanske opere — 22.30 Cas, poročila.

Drugi programi

Nedelja, 9. oktobra:

Zagreb: 16.00 Prenos nogometne tekme Jugoslavija : Čehoslovaška iz Prage. 20.30 Radio orkester. 22.40 Plesna glasba. — **Milano:** 20.30 Operni prenos — **Barcelona:** 20.00 Plesna glasba. 21.15 Plošče. 23.45 Večerni koncert. — **Stuttgart:** 21.55 Sramel. 22.45 Plesna glasba. — **Toulouse:** 21.00 Večerni koncert operne glasbe. 21.45 Solistske točke. 22.00 Pestra glasba. 23.15 Operetna glasba. 22.45 Angleška glasba. 23.15 Argentinski orkester. — **Berlin:** 20.00 Dunaj. 22.00 Vojne dogodivščine. 22.15 Poročila, nato plesna glasba. — **Belgrad:** 20.35 Leharjev večer. 21.35 Izprehod po Evropi. — **Rim:** 20.30 »Amica«, lirčna drama. — **Beromünster:** 20.20 Komorni koncert. 21.40 Plesna glasba. — **Langenberg:** 20.00 »Fidelio«, opera v 2 dej. L. v. Beethoven. 22.00 Vojne dogodivščine. 22.20 Poročila. 22.45 Koncert. — **Praga:** 21.00 Poljudni koncert radio orkestra. 22.25 Laha glasba. — **Dunaj:** 20.00 »Dekle iz predmestja«, igra. 22.15 Večerni koncert. — **Budapest:** 21.40 Ciganska glasba. 23.00 Plesna glasba. — **Pariz, Eiffel-ov stolp:** 19.30 Radio koncert.

Ponedeljek, 10. oktobra:

Zagreb: 20.30 11. Javni cerkveni koncert radio orkestra. 21.30 Koncertni večer. 22.40 Plesna glasba. — **Milano-Torino-Genova-Trst-Firenca:** 20.30 Orkestralni koncert. 21.20 Komedija endodjenka. 22.00 Orkestralni koncert. — **Barcelona:** 21.05 Instrumentalni koncert. 22.10 Vokalni koncert. 22.30 Plesna glasba. — **Toulouse:** 21.00 Simfonični koncert. 21.30 Večerni koncert. 22.00 Argentinski koncert. 00.05 Angleška glasba. — **Stuttgart:** 20.00 Koncert. 22.40 Šah. 23.05 Plesna glasba. — **Berlin:** 22.00 Poročila, nato plesna glasba. 24.00 Leonce in Lena, veseliga. — **Belgrad:** 20.30 Zagreb. 22.30 Ciganska glasba. — **Rim:** 20.45 Laha glasba. — **Beromünster:** 20.00 Psevdo-japonska glasba evrop. skladateljev. 20.15 Dve japonski igri v nemškem prevodu. 20.40 Poljudni koncert. 21.40 Beethovne kompozicije. — **Langenberg:** 20.00 Koncert. 21.45 Igra. 22.45 Plesna glasba. — **Dunaj:** 21.10 Koncert dvornega orkestra. 22.15 Večerni koncert. — **Budapest:** 20.45 Koncert kvarteta Roth. Ciganska glasba. — **Pariz (Eiffelov stolp):** 19.30 Varietejski program.

Torek, 11. oktobra:

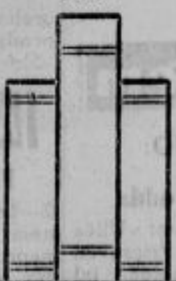
Zagreb: 20.00 »Hlapec Jernej«, opera, prenos iz Narodnega gledališča v Ljubljani. — **Milano Torino-Genova-Trst-Firenca:** 20.30 Operetni prenos. — **Barcelona:** 21.10 Radio orkester. 22.15 Igra. — **Stuttgart:** 22.45 Plesna glasba. — **Toulouse:** 21.15 Večerni koncert. 21.45 Popevke in komične slike. 22.30 Operne pesmi. 23.15 Melodije. 00.05 Angleška glasba. — **Berlin:** 20.00 Reportaža. 22.00 Poročila. — **Belgrad:** 20.00 Operni prenos iz Ljubljane. Ciganska glasba. — **Rim:** 21.30 Komedija. 22.00 Pester koncert — plošče. — **Beromünster:** 22.30 Domača poljudna glasba. — **Langenberg:** 20.50 Koncert ruske glasbe. 22.05 Poročila. — **Praga:** 21.00 Vokalni koncert. 21.30 Kvartet. 22.20 Koncert salonskega orkestra. — **Dunaj:** 19.25 Prenos iz drž. opere. Večerni koncert. — **Budapest:** 20.20 Koncert oper. orkestra. 21.50 Ciganska glasba. — **Pariz (Eiffelov stolp):** 19.30 Haendel-ove kompozicije.

Tvrdba R. Oroszy

se je preselila na

Dunajsko cesto št. 34

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
(T.D.)

NUDI PO IZKEDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

**večerni, modni
serviz, rips, pils
za damске plošče**
Velika izbira, nizke cene
R. MIKLAUČ - Pri Sklopu
Ljubljana
Ljubarjeva ulica - Medar-
ska ulica - Pred Skopjo

VEZENJE

zaves in perila v najnovšem slogu samo pri
MATEK & MIKEŠ - Ljubljana
(polog hotela Štrukelj)
Entel, azur, gumbnice.
Velika izbira predtiskanih ženskih ročnih del.

Kurje perle

naravno po Din 6.— kilogram pri odvzemu
najmanj 15 kilogramov
Villem Abt, eksport perutnine, Maribor

Dieselov motor

70—100 KS, v zelo dobrem in rabljivem stanju,
ki se po možnosti vidi v obratu, se išče proti
gotovini. Označba tovarne in cene na Jugomosse,
Zagreb, Jelačićev trg 5 pod -I. T. I. 18.

Poizdili smo se, da Vam nudimo
letos še večjo izbiro v gotovih

damskih plaščih

od najceneje do najbolje vrste
v najnovjših vzorcih in fazoni.

Se
priporoča
tvrdka

J. Preac, Maribor
Glavni trg 13.

Prosimo oglejte si našo zalogo!
Nobenega siljenja k nakupu.

Izdelujejo se najnovejši modeli otroških
in igračnih vozil, tricikli, razna no-
vejša dvokolesa, šivalni stroji in motorji. Velika
izbira. — Najnižje cene. — Ceniki franko.

Tribuna' F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozilčkov
Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 191

Sadna drevesa! Radi izpra-
znilne dre-
vesnice je naprodaj več tisoč lepih visoko-
debelnih in priličnih jablan in hrušk po
znižanih cenah. Pri večjem naročilu poseben
popust. Zahlevajte cenik!

Kmetijska družba v Ljubljani
Novi trg 3.

**večerni, modni
serviz, rips, pils
za damске plošče**
Velika izbira, ugodne cene
R. MIKLAUČ - Pri Sklopu
Ljubljana
Ljubarjeva ulica - Medar-
ska ulica - Pred Skopjo

V soboto ponoči je nepričakovano
umrl naš

VLADO

Pogreb bo v nedeljo ob 15 na farno
pokopališče. Priporočamo ga v pobožno
molitev.

Radovljica, dne 8. oktobra 1932.

DRUZINA KOMANOVA.

LAIK BO STIRMEL!

Če bi mogli pogledati v notranjost stekle-
nega beta Vaše Miniwatt cevke, bi ugoto-
vili, da si nikdar ništa podobni dve tipi.
Vsaka Miniwatt cevka ima svoj poseben
namen in je prekonstruirana v vseh po-
drobnostih. Notranja konstrukcija doka-
zuje dolgoletne poskušnje in izkušnje naj-
večjega radio-laboratorija. Tu vidite no-
tranji stroj najmoderneje eksponen-
alne cevke E. 452 T. Na mah modernizirate
svoj stari aparat.

Pomnožite si veselje
ob radio-sprejemih z
nabavo Miniwatt cev-
ke. Začudenosti boste
nad doseženim uspe-
hom pri sprejemu.

MINIWATT PHILIPS RADIO

Pliše in sukno
za plašče, velika izbira v
Trpinovem bazarju
v Mariboru, Vetrinjska 15.

Naznanilo

Dovoljujem si vljudno javiti, da sem
otvoril v lastni hiši na Dunajski cesti št. 86 (v
bližini Stadiona) trgovino s speerirjskim, kolonijal-
nim in drugim raznovrstnim blagom.

Trgovino sem založil s prvovrstnim svežim
blagom, katero bom prodajal po najnižjih cenah
in se priporočam cenjenim odjemalcem.

A. Bufara,
Ljubljana, Dunajska cesta 86.

Pohišstvo
posteljina, preproge, lino-
iej, pohišveni predmeti. —
Zelo znižane cene.

KAROL PREIS, Maribor
Gospodarska ulica 20.
Ilustrirani ceniki brezplačno!

Da je britje sedaj užitek
to je zasluga nedosegljive ILFE-LUXUS
britvice. Ona je trpežna, služi za 25—30 krat.

Ona je cenejša, stane komaj 3 dinarje.
Kupite jo v drogeriji
Kalner, (Sp. Šiška) Celovška c. 44

Največjo zalogo
na grobnih spomenikov
od marmorja in granita
po
globoko znižanih cenah
priporoča

Felix Toman

kamnoseška industrija
Ljubljana, Resljeva c. 30

ZAHVALA. Najpristnejša in najgloblja zahvala vsem, ki so nam v teh težkih dneh
na katerikoli način izkazali sočuvstvanja ter lajšali s sopomočjo zadnje dneve življenja
našemu nepozabnemu

SLAVOJU DIMNIKU

Osobito zahvalo smo dolžni g. upravniku bolnišnice dr. Vrečko, g. docentu dr.
Matku, g. primariju dr. Dernovšku, g. asistentu dr. Houšku ter ostalim gg. zdravnikom
javne bolnišnice v Mariboru, ki so uporabili vsa sredstva, da mu rešijo mlado življenje
ter so vložili vso prijateljsko skrb zanj. Enaka zahvala velja tudi č. sestram usmiljen-
kam, ki so mu neumorno in požrtvovalno lajšale trpljenje v boleznih.

Naša zahvala velja vsem, ki so ob njegovi smrti s toliko toploto pokazali, kako
visoko ga cenijo in kako so ga spoštovali in ljubili. Tako velja zahvala »Društvu za
zdravstveno zaščito otrok in mladine«, pred vsem gospod. Maistrovi, Ballonovi in
dr. Lipoldovi, mestni občini mariborski, ter SPD in SLD. Zahvala velja vsem, ki so
mu poklonili v zadnji pozdrav prekrasne vence in ga obsuli s cvetjem sredi večnega sna.
Pohorcem, ki so bili pokojniku tako mili in dragi, da so mu celo v zadnjih dneh trpljenja
bežale misli k njim, velja iskrena zahvala za spremstvo ob zadnji poti in za vse,
s čemer so počastili spomin nanj. Enako vsem, ki so z zvonjenjem oznanili in počastili
njegovo zadnjo pot iz Maribora v Ljubljano! Dalje se zahvalujemo č. duhovščini v
Mariboru in Ljubljani ter posebej pokopališki upravi v Ljubljani.

Posebno zahvalo izrekamo g. Viktorju Grčarju za njegovo veliko požrtvovalnost
in v duše segajoče besede ob slovesu pokojnika iz Maribora, g. ekonomu Bičku in
ostalemu osebju »Dečjega doma« za sopomoč v teh težkih dneh. V dno duše so nas
pretresle žalostinke pevskega zbora v Mariboru in učiteljskega pevskega zbora UJU
v Ljubljani ter izrekamo gg. pevcem zahvalo za nje.

Zahvala vsem novinarjem, ki so se spomnili v teh dneh. Končno se zahvaljujemo
vsem, ki so pokojnikov spomin počastili s spremstvom na zadnji poti v Mariboru in
Ljubljani, zastopnikom kr. banske uprave, mariborske mestne občine ter številnim
korporacijam in društvom, katero vsem znanec in prijateljcem blagopokojnika.

Maribor-Ljubljana, dne 6. oktobra 1932.

Žalujoči ostali.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1'—; ženilovanjski oglasi Din 2'—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10'—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 5 mm visoka pešna vrstica po Din 2'50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

CENJENE DAME!

Ako hočete imeti za jesen ali zimo eleganten in trpežen plašč za nizko ceno, boste istega najlažje izbrale v konfekcijskem oddelku tvrdke

F. I. Gorličar, Ljubljana, Sv. Petra c. 29

kjer se izdelujejo plašči v lastnem ateljeju po prvostnih pariških modelih. Ogled brezobvezno.

Službe iščejo

Opekarnel

Keramična podjetja! Dolgoletni strokovnjak želi spremembo mesta. Ponudbe pod »Upravitelj« št. 14.397 na upravo »Slovenca«.

Trgovski pomočnik

dobro verziran v trgovini mešanega blaga, želi nameščenja na prometnem kraju. — Naslov v upravi »Slovenca« 14.533.

Dobra kuharica

boljše deklet, poštena — išče službo v župnišču ali pri manjši družini. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14.509.

Absolventinja

mešanske šole in trgovskega tečaja, z znanjem glasovirja, išče mesto k otrokom in pomoč v pisarni. Maribor, Medvedova 10.

Primerno službo

išče gospod, star 33 let, ki bi opravljal vse trgovske posle, eventualno bi šel tudi za skladiščnika, najraje v špeterijsko trgovino. Hrano in stanovanje bi imel rad v hiši. Za mesečni zaslužek bi vzel blago. Za poštenost bi nudil garancijo. Naslov pove uprava »Slovenca« pod šifro »Marljiv« št. 14.485.

Vrtnarski pomočnik

mlad, izvežban in marljiv, išče nameščenja. Ponudbe pod K-2038 na Interrekam d. d., Zagreb, Masarykova 28.

Gospa

želi mesto kot pisarniška moč, blagajničarka, ali k otrokom ali slično. — Ponudbe na upravo »Slov.« pod zn. »V silni stiski« 14.538.

Prodajalka

starejša moč, išče mesto v galanterijskih ali špeterijskih trgovini v Ljubljani ali bližnji okolici. Vloži lahko 5—10.000 Din kavcije. Nastop 15. novembra. Ponudbe na upravo pod »Stalno mesto« št. 14.417.

Železostrugar

obehem sofer — zmožen vseh del, išče službo, vsled stiske za malo plačo. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Trezen« št. 14.495.

Postrežnica

srednjih let, večša vseh hišnih del, prosi zaposlitve. Prevzame tudi pranje in ribanje po hišah. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod zn. »Marljiva 37«.

Prodajalka

pridna, zvesta in poštena, išče mesto v kaki mlečarni ali prodajalni kruha. Ponudbe pod »Zvesta« št. 14.562 na upravo »Slovenca«.

Strojniki

ključavničar, strugar in električar išče mesto. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Strojniki« št. 14.577.

Priloge

Priloge dnevnika SLOVENECE.

Službo dobe

Mesarski pomočnik

vesten, se takoj sprejme. Alojzij Brečelnik, Ljubljana, Šiška. (b)

Kontoristinja

dobro izurjena v slovenski in nemški stenografiji, se sprejme. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Kontoristinja Ljubljana« št. 14.427. (b)

Čuvaja ali hišnika

za vilo na Bledu takoj sprejem. Dobi brezplačno, lepo stanovanje (kuhinja in soba) — ter opravlja lahko svoj dosedanj posel dalje. Idealna prilika tudi za upokojece. Spročite takoj osebne podatke na upravo »Slovenca« pod »Hišnik« št. 14.453. (b)

Pozor!

Nudim službo praktikanta v špeterijskih trgovini v Celovcu proti službi praktikanta v manufakturi v Ljubljani. Vzrok: Izvežbanje v slovenskem in nemškem jeziku. Filip Tratnik, trg., Villacherstrasse 15, Klagenfurt. b

Za no mesto

Večja trdka ustanavlja zaloge v vseh mestih. Zanimiva oseba se išče kot

poslovedja (-hinja)

podružnice proti mesečnem dohodku 600 RM. Popolnoma nov način prodajanja. Ponudbe na:

Peralin-Export

Kassel, Nemčija

Kuharica

ki bi ob enem vodila vse gospodinjinske posle v veliki graščini, z dobrimi sprječevali iz sličnih služb, se išče za 1. november. Ponudbe s prepisi sprječeval in navedbo plače pod »Gospodinja« št. 14.530 na upravo »Slovenca«.

Zastopnika

Slovenca, za teritorij dravske banovine, z lastnim avtom, išče vodeča tužemska industrija parfumerije in kozmetike. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Vestnost« št. 14.556.

ORGANIST

obehem cerkvenik dobi takoj službo na Krki pri Stični.

Delo

v teh težkih časih se more le najlažje dobiti z ustanovitvijo domače pletarne. Mi damo vsakomur tekoče delo, ker smo odjemalci za pletenje, dobavimo prejo in izplačamo zaslužek za pletenje, kar dokazuje mnogo računalnic. V slučaju, da hočete delati in zaizkušiti, se obrnite po gratis-prospekte na tvrdko J. Kalit, Maribor, Trubarjeva ul. 2, oddelek 7.

Zagrebsko podjetje

sprejme takoj v službo kot praktikanta moško silo s perfektnim znanjem slovenskega, hrvatskega in nemškega jezika v govoru in pisavi. Razen tega je potrebno znanje vseh treh stenografij ter strojepisja. Ponudbe pod št. 14.486 na upravo »Slovenca«.

Vrtnarja

(drevničarja), izurjenega v okulaciji — išče za 1. november »Jankomir« d. d., velevrtnarija Stejnec pri Zagrebu. S ponudbo naj se pošljejo tudi prepisi sprječeval. (b)

Dekle za dežele

pridno, pošteno, dobi dobro službo, ako vloži primerno kavcijo. Dobra ek-sistencija. — Ponudbe pod »Trafika« št. 14.480 na upravo »Slovenca«.

Manufakturst

in dober izložbeni aranžer z lepo okroglo pisavo, dober prodajalec, se takoj sprejme. — Ponudbe z zahtevki je poslati na poštni predal 102, Celje.

Knjigovodja

(samski), mlad, sposoben, z veliko prakso izključno v spirituozni stroki — brezpojno popolnoma vešč hrvatske in nemške korespondence (stenografija), ki hitro piše na stroj in je zmožen samostojno in vestno voditi vsa pisarniška dela, se išče. V poštev pride samo resna in prvovrstna moč, ki bi tudi potovala in je večša obče-vanija s poljedelci in trgovci. Tisti, ki nimajo teh sposobnosti, se ne bodo vložili ter je vsaka vloga odveč. Ponudbe o dosedanjih delavnosti, starosti, plačilnih pogojih, s sliko pod »Stalno mesto« na upravo »Slovenca« 14.406. (b)

Vajenci

Mesarskega vajenca

pridnega in poštenega — sprejemem. Fr. Dermastija, Bizovik 24, p. Hrušica. v

Trgovski vajenec

pošten — se sprejme pri J. Berlišk, trgovina z mešanim blagom v Rogatcu. (v)

Učenca

takoj sprejemem. — Fran Krajinik, kovac, Sv. Jurij ob juž. žel. (v)

Vajenec

poštenih staršev želi čevljarkega ali tapetniškega mojstra. — Dopise na: V. Pernat, Slovenska Bistrica 63. (v)

Krojaškega vajenca

sprejme Franjo Premelč, Ljubljana, Dunajska 29. v

Močno deklet

s 7 razredi osnovne šole, išče mesto učenke v trgovini. Ponudbe na naslov: Jožko Volaj, klepar, Zagorje ob Savi. (v)

Brivskega vajenca

takoj sprejemem; tudi z vso oskrbo. Ignac Kovačević, Medvedova 22. (v)

Vajenca

zdravega, poštenih staršev, sprejme za mesarsko in prekajevalsko obrt — Zalar Franc, Pletersnikova ulica 25, Ljubljana. (v)

3 malimi oglasi v »Slovencu«!

Kdor išče natakario, kdor hoče kaj vzeti v najem ali dati v najem, kupiti ali prodati, posoditi, zamenjati ali sprejeti koga v službo, najde vse, kar išče, z malimi oglasi v »Slovencu«!

Pekov. vajenca

z vso oskrbo v hiši sprejme Riha Karel, pekarna, Dravlj. 111. (v)

Mizarskega vajenca

močnega, zdravega, iz poštene hiše na deželi, ki bi imel veselje do mizarske obrti, sprejme mizarstvo Fr. Praprotnik, Ljubljana 7, Aleševčeva ul. 37. Hrana in stanovanje v hiši. (v)

Deček

sole prost, pošten — želi dobiti mesto učenca pri brivcu, krojaču ali pletilstvu. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Pošten« št. 14.579. (v)

Pouk

Ga. Orthaberjeva

sprejme še nekaj otrok za dopoldanski pouk nemščine. Gosposvetska 12, dvorišče. 10—12; 14—20. Istotam vodijo kompetentne moči tečajje francosčine, nemščine, angleščine za odrasle. (u)

Šoferska šola

E. Ceh (bivša Csermanikova šoferska šola) Ljubljana, Dunajska c. 26. Šola za poklene šoferje in amaterje. Prospekti in pobjavnitva zastoj in franko.

Germanist (-ka)

inštruirata oz. poučujeta nemščino, gosli in klavir. Slomškova 6, zgoraj. (u)

Stenografije

slovenske in nemške Vas v kratkem času naučim. Ponudbe pod »Stenografija« št. 14.547 na upravo »Slovenca«.

Veselje in zadovoljstvo

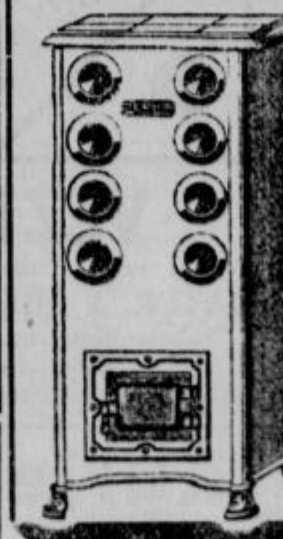
je samo, kadar prinesete svojem lini kamrang ali športni ševijot za moško obleko, ali fino volno za damski plašč ali kostum iz trgovine

A. Žlender

Ljubljana, Mestni trg 22

Priznana najugodnejši nakup dobrih kvalitit

Od Maribora do Devdelije

potrjuje veliko več kot 13.000 dose-danjih kupeev, da je

Zephir-peč

nenadkriljiva v štednji higijeni udobnosti trajnosti

Proizvod »Zephir« d. d., Subotica

Samoprodaja: za Ljubljano: Venčeslav Breznik za Celje: D. Rakusch za Maribor: Pinter & Lenard

Javno priznanje

Stavbna hranilnica in posojilnica »Moj dom«, r. z. z o. z., Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 15, mi je omogočila dokončati v najkrajšem času mojo hišo v Zgornji Šiški št. 237. Zato se zadrugi tem potom zahvaljujem in pripočam vsakemu, ki hrepeni po lastnem domu, da čimprej pristopi v to zadrugo. — Ernest Torkar. (d)

Stanovanje

dveh sob, kuhinje, s pritliklinami se odda v občinskem domu v Št. Vidu nad Ljubljano s 1. novembrom 1932. (c)

Pritlično stanovanje

enosobno — in sobo, tik tramvajске postaje — oddam. Šiška, Kosovo 148. (c)

Stanovanje

soba in kuhinje takoj oddam. Poizve se v Zg. Šiški 215. (c)

Dijaki

Na dobro hrano

in stanovanje se sprejmejo dijaki ali trgovski nastavljenici. Hoppe, Maribor, Orožnova 5. (D)

Stanovanja

ISČEJO:

Prazne sobe

s posebnim vvhodom, 2 do 3, ali stanovanje v centru istem. — Naslov v upravi »Slovenca« pod »Za december«. (c)

Mirna stranka

dveh oseb, ves dan odsotna — išče stanovanje sobe in kuhinje v centru po emerni ceni. — Ponudbe in navedba cene pod št. 14.435 na upravo »Slovenca«. (c)

ODDAJO:

Prazno sobo

oddam na Mirju blizu Obrtne šole mirni, solidni osebi. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14.395. (c)

Trisobno stanovanje

v visokem pritličju, z vsemi modernimi pritliklinami, ena soba z vvhodom s stopnišča, popolnoma ločeno, se odda s 1. novembrom. Poizve se pri hišnici Gledališka ulica 12. c

Zelo lepi stanovanji

dvosobni, 480 in 420 Din, oddam novembra in decembra. Naslov v upravi »Slovenca« 14.374. (c)

Stanovanje

meblirano sobo s kuhinjo ali brez nje, oddam s 15. oktobrom. Stanovanje je lepo, suho in solčno. — Franc Iskra, Vič 16. (c)

Dvosobno stanovanje

s pritliklinami; oddam s 1. novembrom. Glinška ulica 6. (c)

Stanovanje

dveh sob, kuhinje in pritliklin, se odda s 1. novembrom. Poizve se: Zaloška cesta 14, Batič. (c)

Lepo stanovanje

enosobno, s pritliklinami, se takoj odda. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14.561. (c)

Dvosobno stanovanje

lepo, z vsemi pritliklinami, oddam. Rožna dolina, cesta IV/25. (c)

Stanovanje

dveh sob, kuhinje, s pritliklinami se odda v občinskem domu v Št. Vidu nad Ljubljano s 1. novembrom 1932. (c)

Pritlično stanovanje

enosobno — in sobo, tik tramvajске postaje — oddam. Šiška, Kosovo 148. (c)

Stanovanje

soba in kuhinje takoj oddam. Poizve se v Zg. Šiški 215. (c)

Dve sobi, kuhinjo

strambo in pred sobo takoj ali za november oddam. Rožna dolina, cesta XIII št. 5. (c)

Seba in kuhinja

z vodovodom in elektriko se odda. Vprašati v upr. »Slovenca« 14.493. (c)

Lepo stanovanje

v novi hiši, dvosobno z vsemi pritliklinami in nekaj vrta — se takoj odda mirni stranki. Nizka najemina. Dravlj. Rokova cesta 164. (c)

Enosobno stanovanje

pritlično, s pritliklinami — se takoj odda na Kodeljevem, Stepanja vas 119. (c)

V bližini »Evrope«

oddam sobo 2 osebama. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14.545. (s)

Čista soba

opremljena, se odda boljšemu gospodu ali gospodini v novi hiši. Bohoričeva ulica 201. (s)

Gospoda

sprejemem na stanovanje. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14.566. (s)

Solčno sobo

z dobro domačo hrano oddam blizu glavnega kolodvora solidnemu gospodu. Naslov v upravi »Slovenca« št. 14.476. (s)

Snažno sobico

oddam mirni gospodini. Resljeva cesta 26, I. nadstropje. (s)

Soba

z glasovirjem, stopniščni vvhod, pripravna za poučevanje, se odda: Cesta v Rožno dolino 36. (s)

Soba

se odda. Cesta na Illovo št. 63. (s)

Vnajem

ODDAJO:

Lokal se odda

s 1. novembrom: Ulica na Grad št. 5. Pripraven za obrtnika, vinotoč. (n)

Dva lokala

v Igriški in vogal Gregorčičeve ulice — ugodno oddam. Vprašati v brivškem salonu istotam. (n)

Trgovino

mešanega blaga v novi hiši v prometnem trgu Slovenije oddam v najem. Ugodne kupčije s sadjem, koroškim krompirjem in lesom. Ponudbe pod »Takoj« št. 14.411 na upravo »Slovenca«. (n)

Vinsko trgovino

z vsem inventarjem in lepim stanovanjem, v ugodni trgovski poziciji, dam v najem. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Vinska trgovina« št. 14.520. (n)

Kovačičko

prostorno, oddam v najem v Vojniku. Stanovanje, svinca na razpologo. Pobrno mesto za spretnega in zasledivega kovača. Pojasnila da Svajcar, Vojnik pri Celju. (n)

Tapetniško delavnico

prodam z vsem inventarjem in materialom, edino v večjem mestu z obsežno okolico in približno s 300 stalnimi strankami. — Kraj primeren tudi za otvoritev trgovine s pohištvom oz. mizarske delavnice za moderno pohištvo, kakršne tudi ni daleč od okoli. Dosedanji lastnik ostane lahko kot poslovedja ev. odda tudi dovoljenje za izvrševanje te obrti. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Tapetništvo in mizarstvo« št. 14.546. (n)

Razno

V Zagrebu

se najugodnejše nastanite v Gregorčičevem rodbinskem hotelu »Central« nasproti glavnega kolodvora. Cena solidna. Rodbinam 10 odstotkov popusta. (r)

V vsi oskrbo

sprejemem boljšega gospoda (dijaka). Nemška konverzacija. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14.378. (s)

Pohištvo

Češnjava spalnica

masivna, lepa, 17 kosov in cela emajlirana kuhinja — za 7000 Din. Naslov pove uprava »Slovenca« št. 14.416. (s)

Kompletna oprava

(kuhinja in spalnica), dobro ohranjeno, zaradi sebitve napredaj. — Maks Löw, Ljublj

POZOR AUTOMOBILISTI! Specialna sedlarska delavnica za ličanje in oblaženje avtomobilov; sprejemamo staro in novo delo, po konkurenčni ceni, v svojem lastnem lokalni

Bruno Belantič, Sv. Jerneja c. 29, Ljubljana VII.
Telefon 28-24

Radio

Stiricevni radio
Telefunken, velik zvočnik, s prikljupnim gramofonom z 29 ploščami prodam za 6000 Din zaradi selitve. Alojz Mrak, pension »Spik«, Gozd-Martuljek, Kranjska gora. (f)

Glasba

Vauka beseda 1 Din
Črn pianino
dobro ohranjena, naprodaj za 5000 Din. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14.299. (g)

Klavirji,
pianini prvovrstnih inozemskih znamk, tudi na obroke, od 11.000 Din naprej nudi »Muzika« - Ljubljana, Sv. Petra cesta 40. (g)

Tamburice
najboljše, in vsa druga glasbila, žice, note tamburaške šole, najceneje v trgovini glasbil Tomay Stjepušin, Zagreb, Frankopanska 16. (g)

Gramofon
skoro nov, zn. »Elektrofon«, in otroška postelja, naprodaj. Studentovska ulica 9. (g)

Novo za godbenike!
Izumil sem avtomatično stojalo za note, ki posamezne liste z malim pritiskom nože avtomatično obrne. Izum se eventualno tudi prodaja. Ponudbe na podružnico »Slovenca« Trbovlje pod »Stoialo« št. 14.388. (g)

Dober klavir
poceni naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13.576. (g)

Klavir
kratek, dobro ohranjen - ugodno prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14.573. (g)

Star harmonij
kupim. - Cenjene dopise pod »Harmonij« št. 14.591 na podružnico »Slovenca« Celje. (g)

Poselitva

Prodaj hišo
dvostanovanjsko, ob glavni cesti, primerno za vsako obrt. Naslov v upravi »Slovenca« št. 14.316. (p)

Stavbna parcela
najlepša, vogalna - tik gimnazije, v izmeri 1264 m², v Celju, ugodno naprodaj. Dopise nasloviti na pekarno Janič, Celje. (p)

Večje posestvo
ob državni cesti na Dolenjskem prodam. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Trgovina« 14.519. p

Hiše ali posestva
od 30.000 Din naprej prodaja Posredovalnica, Maribor, Franciška ulica št. 21. (p)

Parcela
v izmeri 1373 m² v Glinški ulici in nad 100 m gramoza, navoženega za zidavo, ugodno naprodaj. Sušnik Ivan, Krekov trg št. 10. (p)

Hiša

znodružinska, naprodaj v Ljubljani. Naslov v upr. »Slovenca« 14.531 (p)

Enonadstropna hiša
200 m² zazidane ploskve, z gostilniškim in trgovskim lokalom, ca. 11.000 m² stavbnih parcel (po 15 Din m²) na prometni točki v Prevaljah naprodaj. Cena 400.000 Din. - Za polovico se sprejmejo branilne knjige Ljubljanske kreditne banke. Ponudbe pod »Ugodna nalozba« št. 14.518 na upr. »Slovenca« (p)

Parcelo
blizu Rakovnika ob Dolenjski cesti prodam. Informacije da uprava lista pod št. 14.507. (p)

Hiša z vrtom
in sadnim drevjem - v Dravljah (pri cerkvi) št. 122 - se odda za več let s 1. novembrom v najem. Primerna za upokojenca. - Več se izve: Dravljice št. 42. (p)

Redka prilika!
Nova večstanovanjska hiša s trgovskimi lokali, 10 let davkov prosta, v centru Jesenic naprodaj. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Na trgu« št. 14.302. (p)

Hiša
s tričetrt orala zemlje - naprodaj. Tudi na hranilno knjigo. Devica Marija Brezje št. 50, Maribor. p

Išče se zakupnik
ali oskrbnik za približno 100 ha veliko posestvo, ki obsega polovico gozdov, polovico njiv in travnikov. V poštev pridejo samo izborni strokovnjaki z najboljšimi referencami. Samo pisarne ponudbe z življenjskim opisom naj se naslovi na: Oskrbništvu graščine Thurn pri Velenju. (p)

„POSEST“
Realiteta pisarna, družba z o. z. LJUBLJANA Miklošičeva cesta št. 4
PRODA:
Vilo, novozidano, dve trisobni komfortni stanovanji, dve enosobni stanovanji, 1000 m² vrta, Bežigrad, 400.000 Din. - Hišo, novozidano, 3 sobe, kuhinja, pritlikline, 1300 m² zemljišča, Dolenjska cesta, 60.000 Din. - Hišo, novozidano, tri enosobna stanovanja, 1000 m² vrta, pri Vici, 110.000 Din. - Hišo, 1 velika, 1 manjša soba, kuhinja, nekaj vrta, Zg. Siska, 45.000 Din. - Hišo, novozidano, 2 trisobni stanovanji, kopalnica, 1800 m² vrta, Dolenjska cesta, 240.000 Din. - Hišo, visokopritlično, novozidano, dve dvosobni stanovanji, 450 m² vrta, Vič, 62.000 Din. - Hišo, novozidano, podkleteno, 3 sobe, kuhinja, pritlikline, 1000 m² vrta, pri Kamniku, 45.000 Din. - Dva parceli po 750 m², Bežigrad, po 65 Din m². - Parcelo 770 m² Zg. Siska, po 37 Din m². - Dve parceli 500 in 600 m² na Kodeljevem po 36 Din m². - Parcelo 764 m² v Zg. Siski po 48 Din m². Poleg tega večje število stanovanjskih, trgovskih in gostilniških hiš, kmečka posestva, parcele v vseh velikostih in Ljubljani in vseh predmestjih v veliki izbiri in po najugodnejših cenah. (p)

Novozidano hiša
6 sob, 4 kuhinje, predstobe in pritlikline. Vodovod in elektrika, klosret stranišča, prodam. V 2 sobah parket, 1 kopalnica. 500 m² vrta. Cena 160.000 Din. Jakob Krall, Predovičeva ulica, Moste, Ljubljana. p

Mizarsko podjetje
na Bledu prodam za Din 200.000 ter sprejemem v plačilo hranilno knjžico Ljubljanske kreditne banke. Podjetje obstoji iz dveh hiš, vodne moči in mizarskih strojev. Ponudbe pod »Bled« št. 14.572 na upravo »Slovenca« p

Lepa parcela
v bližini nove cerkve v Siski naprodaj. Poizve se: Zg. Siska, Jantigajeva pot 221. Gorjanc. (p)

Prodamo
stanovanjske hiše, tovarniške objekte, stavbne parcele in travnike v Domžalah. Vpraša se v tovarni klobukov in slaničnikov Lakos, Domžale - g. inž. V. Zalokar. (p)

Naročajte SLOVENCA
najcenejši slovenski dnevnik.

Novo hišo

prodaja Novak, Vizmarje, pod klancem, desno. (p)

Trgovska hiša
v sredini Maribora naprodaj. Ponudbe na Ivan Korošec, poštno ležeče, Maribor. (p)

Hišo
pripravno za vsako obrt prodam. Je na glavni cesti v lepem kraju. Dopise pod »Ugodnost« št. 14.475 na upravo »Slovenca« (p)

Visokopritlična hiša
z lepim vrtom, v Novem Vočmatu, blizu tramvajev, se odda v najem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14.479. (p)

Posestvo
z velikim sadnim vrtom, 10 minut od mesta Kamnika, redijo se 2-3 krape, prodaja Janez Homar, Kamnik, Perovo 6. (p)

Pritlično hišo
z vel. dvoriščem (zemljo) v okolici Ljubljane ali v Ljubljani vzajem takoj v najem. - Ponudbe na naslov: Osvirk Janko, Vodnikova 220, Ljubljana VII. (p)

Hišo z gostilno
kupim blizu farne cerkve. Prevzamem tudi užitkarja. Ponudbe po »Užitkar« št. 14.334. (p)

Lepo posestvo
naprodaj pod zelo ugodnimi pogoji v Mostah pri Ljubljani, blizu cestne železnice, ima več stavbnih parcel. - Pripravno je za kmet, obrtnika ali trgovca. Kdor bi bil pripravljen posestvo kupiti, naj pošlje svoj naslov na upr. »Slovenca« pod »Ugodna prilika« 14.504. (p)

Trgovina
z jestvinami, dobrodoča, v sredini mesta, pripravna za ženske, se odda zaradi spremembe. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Marija« 14.503. (p)

Nevozdiana hiša
6 sob, 4 kuhinje, predstobe in pritlikline. Vodovod in elektrika, klosret stranišča, prodam. V 2 sobah parket, 1 kopalnica. 500 m² vrta. Cena 160.000 Din. Jakob Krall, Predovičeva ulica, Moste, Ljubljana. p

Mizarsko podjetje
na Bledu prodam za Din 200.000 ter sprejemem v plačilo hranilno knjžico Ljubljanske kreditne banke. Podjetje obstoji iz dveh hiš, vodne moči in mizarskih strojev. Ponudbe pod »Bled« št. 14.572 na upravo »Slovenca« p

Lepa parcela
v bližini nove cerkve v Siski naprodaj. Poizve se: Zg. Siska, Jantigajeva pot 221. Gorjanc. (p)

Prodamo
stanovanjske hiše, tovarniške objekte, stavbne parcele in travnike v Domžalah. Vpraša se v tovarni klobukov in slaničnikov Lakos, Domžale - g. inž. V. Zalokar. (p)

Naročajte SLOVENCA
najcenejši slovenski dnevnik.

Zivali

Mlada psička
beločrna, foksterierka, se je izgubila. Sliši na ime »Zabas«. Odda naj se jo proti nagradi pri dr. Miša, Poljanska c. 15. (f)

Kozla
piemenskega kupim. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Plemenik« 14.496 j

Graščina Čemšenik
pošta Dob, prodaja mlado kravo, 9 mesecev brejo, z drugim teletom, telico, 8 mesecev brejo, razen tega nekaj telic. Vse zivali so čistokrvne, montažonske pasme z rodovniki. Cena po dogovoru. j

Kupimo

Suhe gobe
kupuje po najvišji dnevni ceni firma J. Kuslan, Kranj. (k)

Zlato in srebro
vsake vrste kupi F. Čuden, Prešernova ul. 1. (k)

Srebrne krone
stare zlato in srebro kupuje RAFINERIJA DRAGIH KOVIN - Ljubljana, Hirska ulica 36, vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina.

Vsakovrstno zlato kupuje
po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Bukova drva in ogelje
kupuje stalno Uran Franc Ljubljana Sv. Petra cesta 24.

Zlato
(stare zlatino) kupujemo. M. Jankole, komandanta družba, Ljubljana, Selenburgova 6/II. Telefon št. 30-52. (k)

Suhe gobe
kupuje po najboljših cenah trvdka Oskar Marič, Ptuj. Telefon št. 33. (k)

Suhe gobe divji kostanj želod
kupuje V. H. Rohrmann Ljubljana

Specerijsko opravilo
približno 2x2 m veliko, kupim. Oznacba cene. - Rotar, Ljubljana, Vrhovčeva. (k)

Gnoj
kupim po primerni ceni. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod zn. »Gnoj« 14.516. (k)

Briljantne uhane
kupim. Naslov je poslati na upravo »Slovenca« pod »Čisti biser« št. 14.584. (k)

Suhe gobe
plačuje po najvišji ceni Sever & Komp Ljubljana

Prodamo

Kislo zelje
novo, prvovrstno, rezano in cele glavice, za sarmo v sodčkih, v vsaki množini, dobavlja po naročilu in po najnižji ceni Gustav Erklavec, Kodeljevo 10 - Ljubljana. Telefon 2591. l

Premog, drva, koks
prodaja Vinko Podobnik, Tržaška cesta št. 16. Telefon 33-13.

Ribarska pravica
Cerklje 21 naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« št. 14.289. (f)

Vinogradniki, pozor!

Prvovrstne rebjalnice - (stroj za trganje pecljev) naročite pri Antonu Fišter, strojno ključavničarstvo v Metliki. (f)

SEMENSKO PŠENICO RŽ in JEČMEN
dobite pri FRAN POGAČNIK Ljubljana, Dunajska c. 67 nasproti mitnice

USNJE
čevljarne potrebšine najboljše in najcenejše pri Viktor Legan trgovina in tovarniška zalog usnja Ljubljana, Palača Dunav

Puhasto perje
čisto, čobano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg čisto, belo, gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg. Razpošiljam po poštnem povzetju. L. BROZOVIČ - Zagreb, Hlica 92. Kemična čistilnica peria.

Štedilnike
raznih vrst; vrtno, balkonske in stopniške ograje, dimn. vrtilica, brzoparilnice, nudi po najnižjih cenah ključ. podjetje Ciril Podržaj, Ig pri Ljubljani.

Seno in slamo
dobavlja po konkurenčnih cenah Gospodarska zveza v Ljubljani

Porcelan, steklo
okvirje, kipe in svete podobice dobite po zelo nizkih cenah pri M. Rauch, Celje, Prešernova ulica 4. Gostilničarji poseben popust! (f)

Smrekove in macesnovne sadike
Za jesensko in pomladansko gozdozgojavanje odda več stotisoč 4 in 5 letnih presajenih smrekovih sadik in cca. 100.000 2 in 3 letnih macesnov, prvovrstnih, zdravih in močnih - Graščina »Hrib«, Predvor nad Kranjem. l

Otroški vozički
globoki, najnovejši, od 460 Din. Tomičič-Sušnik, Sv. Petra cesta 52. (f)

Nogavice, rokavice
in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najceneje trvdka Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (f)

Celuloidne ščitnike za vrata
dobavlja v vseh barvah in fazonah Franjo Zrnec steklarstvo Ljubljana Cankarjevo nabrežje 5

Konfekcija - moda!
Najcenejši nakup. Anton Presker, Sv. Petra cesta št. 14, Ljubljana. (f)

Bukova drva
že razžagana in postavljena pred dom kupite najceneje naravnost od producenta, če se obrnete na Remec & Go, Ljubljana, Kersnikova ul. 7. (f)

Ia bosanske slive
suhe, zaboč 5 kg 31 Din, 10 kg 61 Din, vreče po 50 kg 195 Din, češpljeva marmelada 10 kg 70 Din franko vsak naročnik - razpošilja G. Drechsler, Tuzla. (f)

Cvetlične čebulice
vse najboljše vrste, za v lončke in za vrtove, kakor: kificante, tulipane, narcise, krokuse, anemone itd., priporoča Josip Urbančič, Ljubljana, Miklošičeva cesta 8. Cenik na razpolože. (f)

240 Din
dobra in trpežna moška suknena obleka

280 Din
kratka zimska duble suknja razpošilja

tovarna oblek STERMECKI Celje št. 18
Zahtevajte veliki, ilustrirani cenik!

Prvovrstna sadna
drevesa in cepljene trte zastoni - se sicer ne dobijo, pač pa po zelo znižanih cenah pri upravi banovinske trsnice in drevnice v Pekrah, pošta Limbuš pri Mariboru. V zalogi vse priporočljive sorte. Zahtevajte cenik! (f)

Pavi
samci in samice, ugodno naprodaj. Dopise nasloviti na pekarno Janič, Celje. (f)

Pletilni stroj
št. 8/50 naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14.510. (f)

Najcenejše ure
najcenejša popravila. Jan, Glavni trg (nova palača), Maribor. (f)

Otroška postelja
moška zimska suknja in površnik poceni naprodaj v Strelški ulici 32. (f)

Belihar & Velepič
Ljubljana, Dunajska cesta 35 b (preko prelaza), nudi ceni občinstvu v bogati izbiri fantovske in dekliške obleke od 30 Din naprej, damske obleke od 80 Din naprej, damske bluze od 40 Din naprej. Vedno najnovejši modeli v svili in volni na zalogi. (f)

Sode
rabljene, po 3, po 6 in 18 hl prodaja Černe, Dalmatinova 15. (f)

Kolo
znamke »Mifa«, novo - prodam za 1100 Din. Poljanska cesta 25. (f)

KORUZO
novo, sušeno, sposobno za mlev, dobite po najnižji ceni pri Fran Pogačniku, Ljubljana, Dunajska cesta 67 - nasproti mitnice.

Čitajte in širite »Slovenca«!

NAZNANILO
Cenjenim naročnikom v ljudno nseznanjam, da sem preselil svojo kleparsko delavnico iz Križevniške ulice v večje prostore na Gosposvetiško cesto št. 16 »Pri Levu«.

Priporočam se še v nadalje!
Anton Fuchs, klepar, mojster.

CHAMPION svečami
tudi to leto novi svetovni rekordi!

Glavno zasto pstvo in skladišče za Jugoslavijo!
ROBERT WEINBERGER D. D. Zagreb Gačeva ul. 10.

Obrt

Graviranje
Šitar & Svetek, Ljubljana, Sv. Petra cesta 18. - Strojni izdelek! Zahtevajte ponudbe! (f)

Modroce
posteljne mreže, železne zložljive postelje, otomane, divane in tapetniške izdelke nudi najceneje RUDOLF RADOVAN tapetnik, Mestni trg 13. Ugodni nakup morske trave, žime, cvilha za modroce in blaga za prevleke pohištva.

Malinovec
pristen, naraven s čistim sladkorjem vkuhan se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. PICCOLI Ljubljana, Dunajska c. 6

posteljne mreže
s peresi, podložene in navadne elastične izdelke najceneje od 65 Din naprej po velikosti Alojz Andlovic Komenskega ul. 34 in Mestni trg 9 (poleg Siskobetne) Sprejemajo se popravila. Dostava brezplačna.

A. Grebenc
Dunajska 36

Koruzo za krmo
oddaja najceneje veletirgovina žita in moka A. VOLK, LJUBLJANA Rošljeva cesta 24.

OGLAŠUJE V SLOVENCU

TEHTNICA
mostna, rabljena, popolnoma renovirana, ugodno naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« v Ljubljani pod šifro »Tehnica«.

CHAMPION svečami
tudi to leto novi svetovni rekordi!

Glavno zasto pstvo in skladišče za Jugoslavijo!
ROBERT WEINBERGER D. D. Zagreb Gačeva ul. 10.

CHAMPION svečami
tudi to leto novi svetovni rekordi!

Glavno zasto pstvo in skladišče za Jugoslavijo!
ROBERT WEINBERGER D. D. Zagreb Gačeva ul. 10.

CHAMPION svečami
tudi to leto novi svetovni rekordi!

Glavno zasto pstvo in skladišče za Jugoslavijo!
ROBERT WEINBERGER D. D. Zagreb Gačeva ul. 10.

CHAMPION svečami
tudi to leto novi svetovni rekordi!

Danes ponoči je rešila smrt daljšega trpljenja našo ljubljeno, dobro mater, babico in prababico, gospo

Hermino Hamann roj. Fischer

Pogreb drage pokojnice bo v ponedeljek, dne 10. oktobra ob 3 popoldne iz hiše žalosti Mestni trg št. 8 na evanđeljsko pokopališče.

Ljubljana, dne 8. oktobra 1932.

ZALUJOCI OSTALI.

Prodamo

Kislo zelje
novo, prvovrstno, rezano in cele glavice, za sarmo v sodčkih, v vsaki množini, dobavlja po naročilu in po najnižji ceni Gustav Erklavec, Kodeljevo 10 - Ljubljana. Telefon 2591. l

Premog, drva, koks
prodaja Vinko Podobnik, Tržaška cesta št. 16. Telefon 33-13.

Ribarska pravica
Cerklje 21 naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« št. 14.289. (f)

CHAMPION svečami
tudi to leto novi svetovni rekordi!

Glavno zasto pstvo in skladišče za Jugoslavijo!
ROBERT WEINBERGER D. D. Zagreb Gačeva ul. 10.

Priporočamo Vam 1101
najboljše šivalne stroje in kolesa
Adler - GRITZNER
 Švicarski pletilni stroji **DUBIED**
 edino le pri trdkri
Jos. Petelinc, Ljubljana
 Telef. št. 2913 za vodo. Telef. št. 2913
 Bresplaten ponk v vazenju. Večletno jamstvo.

PETER ŽITNIK splošno kleparstvo
 Specijalna inštalacija strelovodov
 >CONCO< izolacije za dravsko banovino
LJUBLJANA, Ambrožev trg št. 9. — Telefon št. 31-46
 Cene zmerne. — Delo najsolidnejše.

Din 21'—

„RUBENS“
 NOVI ROUGE za USTNICE
 KAKOVOST BREZ TEKMECA
COTY
 Glavno zastopstvo Hinko Mayer i drug, parfumski oddelek
 Zagreb, Praska 6.

GOSPODARSKA ZVEZA LJUBLJANA R. Z. Z. O. Z. 14480
 Prodaja deželne pridelke, žito, mlevske izdelke, seno, slamo, kolonijalno in specerijsko blago, kmetijske stroje in orodja, umetna gnojila, cement, premog itd.
Prvovrstna moka iz mlina Forgacs, Bačka Topola, je stalno na zalogi.

PUH - PERJE
R. MIKLAUČ LJUBLJANA

Najvarnejše in najboljše naložite svoj denar pri
Ljudski posojilnici
 reg. zadr. z n. z. v Celju reg. zadr. z n. z.
 v novi lastni palači na oglu Kralja Petra c. in Vodnikove ul.
 Stanje hranilnih vlog znaša nad 100.000.000 dinarjev
 Posojila na vknjižbo, poroštvo ter zastavo pod najugodnejšimi pogoji. — Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 5000 članov-posestnikov z vsem svojim premoženjem

Dr. F. Derganc
 šef-primarij kirurg, odd. v p.
 Ljubljana, Komenskega ulica 4
 ne ordinira do preklica

Priporoča se prvi slovenski zavod
Vzajemna zavarovalnica Ljubljana
 v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi cesti
 PODRUŽNICE: Celje, Palača Ljudske posojilnice; Zagreb, Starčevićev trg 6; Sarajevo, Aleksandrova cesta 101; Split, Ulica XI. puka 22; Beograd, Poincareova 2.
 Posmrtninski oddelek >KARITAS< sprejema v zavarovanje zdrave od 7 do 80 let stare osebe. Glede pojavnosti se obrnite na Vzajemno zavarovalnico, oddelek >KARITAS<.

Bliža se zima
 Preskrbite si pravočasno barve, firnež in drugo
 da prepleškate lesene dele hiš, ker v zimi in bližajočem se deževju les mnogo trpi, ako ni dobro zaščiten proti mokroti. Z malimi stroški pravočasno prihranite mnogo denarja za poznejša popravila. Vse potrebno blago si nabavite za mal denar pri trdkri
„Lustra“ V. Laznik, Gosposvetska cesta 8.
 (poleg Slamiča) Telefon št. 27-53
 kjer boste postreženi v Vaše popolno zadovoljstvo.

Najbolj praktični dežni plašči
 (Hubertusi) iz kameljne dlake popolno nepremočljivi
 Za otroke Din 160'— in Din 200'—
 Za mladeniče in mladenke Din 290'—
Otroške obleke Din 90'—
 za šolo > 110'—
 in > 140'—
Zimski dovršniki
 modri za otroke Din 240'—

Ni res, da vidite Vi na spodnji sliki šest lestev!

Zakaj? Zato, ker morete Vi eno samo mojo tridelno patentirano lestev postaviti na vse načine, ki Vam jih kaže slika **LESTEV** je vsestransko tako uporabljiva, da Vam nadomešča šest do osem drugih lestev. — Zahtevajte prospekte.
Ign. Repše, tvornica pohištva in patentnih lestev
 Ljubljana, Dvorni trg 1.

Tvorniško skladišče usnja
J. LAVRIČ, Ljubljana
 Kolodvorska ul. 41 a se je preselil na Cankarjevo nabrežje 1
 poleg Frančiškanskega mostu (preje L. Gerkman)
 Ima stalno na skladišču: specijalna usnja za industrijo čevljev in na drobno prodajo kakor:
 kruponi vrnovi okrajevina notranjki črni in rujavski črne in rujave kravine črne in rujave teletine boksalci črna in barvast chevreaux črna in barvast chevreilles ovrčne sive in rujave podloga teletja bela in rujava lak kromjuhtina rudača in črna watterproff dublaka juhtina - teletina
 chrom kruponi chrom vrnovi chrom okrajevina chrom usnje za smuči chrom usnje za nogometne žoge chrom usnje za nogometne čevlje khaki kruponi chrom jermenca za vezavo galun jermenca za vezavo lišane (blank) vepljene: celne svinjske kože galun kože odpadki
Ogled neobvezno. Največja izbira v tej stroki.

Velika izbira! — Pazite na kakovosti!
 Dobiva se v vseh prodajalnah
TIVAR - OBLEKE
Eksistenca!
 Trgovina s pisarniškimimi stroji, popolnoma urejena, z delavnico, na eni najprometnejših točk v Zagrebu se radi udeležbe drugod
odda v zakup ali prodaja
 Strokovno znanje ni neobhodno potrebno. Vodstvo za delavnico je na razpolago. Povprečni letni brutto donos v preteklih letih je znašal Din 300.000'— na leto.
 Interesenti, ki razpolagajo z gotovino od Din 150.000'— do Din 2.000.000'— naj izvolijo nasloviti oferte na upravo >Slovenec< pod značko >Priložnost<.

Maja ZAŠT. MARKA

 Tvornica: Pančevo
 ČEVLJI IZ BAR-ZUNA, SATENA IN RIPSJA.
 Z ali brez špange.
 Prvovrstna izdelava, elegantna in poceni!

Dražba zastavljenega blaga
 v Mariborski zastavljalnici, Gosposka ulica št. 46, bo dne 12. oktobra 1932, efektna dražba od 9. do 12. ure dopoldne. Dragocenosti od 14. do 18. ure popoldne.

Kaj takega pa še ne
 in v sedanjih težkih časih tudi več ne bo. Radi opustitve moške konfekcije **popolna razprodaja na Dunajski cesti 7**
 Obleke iz trpežnega štifa že od Din 180'— naprej itd. Oglejte si zalogo pravočasno, kajti te smešno nizke cene ostanejo le dokler traja zaloga.
Josip Ivančič

odda v zakup ali prodaja
 Strokovno znanje ni neobhodno potrebno. Vodstvo za delavnico je na razpolago. Povprečni letni brutto donos v preteklih letih je znašal Din 300.000'— na leto.
 Interesenti, ki razpolagajo z gotovino od Din 150.000'— do Din 2.000.000'— naj izvolijo nasloviti oferte na upravo >Slovenec< pod značko >Priložnost<.

Sode vseh velikosti za vino, žganje, a osobito izdeljem sode za transportiranje vina, kakor tudi za hrambo. — Solidna in trpežna izdelava. — Sprejem vsa v to stroko spadajoča popravila po najnižjih cenah. Postržba točna!
 Delo solidno!
FRANJO REPIČ
 sodarsko podjetje
 Ljubljana - Trnovo
 Kolezijska ul. 18

HOTEL POTUJOČIM!
 Prihranili boste na času in denarju, ako se nastanete v novo otvorjenem hotelu >P O S T A<, ki se nabaja v neposredni bližini kolodvora in vseh ministerstev. Moderno in higijensko urejene sobe s centralno kurjavo, toplo in hladno vodo. — Sobe z eno posteljo za ceno od Din 24'— do Din 44'—, z dvema posteljama od Din 40'— do Din 64'—.
 Trgov. potniki dobe 10% popust. Pension pri 10 dnevem bivanju Din 60'—.
ZA OBISK SE PRIPOROČA RAVNATELJSTVO

Elegantne albume za fotoamaterje in spominske knjige v raznih vezavah in velikostih izdeluje in razpošilja po nizkih cenah na debelo in drobno **knjigovoznica A. Janežič**.
 Predno naročite, si oglejte vzorce tudi pri nas!
 Naročila se sprejemajo:
A. JANEŽIČ
 Ljubljana, Florijanska ulica 14

V globoki žalosti naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je včeraj za vedno zapustila preljuba žena, mati, stara mati in tašča, gospa
Antonija Medvešek
 Pogreb drage pokojnice bo v ponedeljek ob pol 5 iz hiše žalosti Gosposka ulica št. 19 v Celju na mestno pokopališče. Sv. maša zadušnica se bo brala v tork.
 Celje-Ljubljana-Polzela, dne 9. oktobra 1932.
 Zalujoče rodbine: Medvešek, Hebar, Cvetko.

Državna hipotekarna banka
 Kraljevine Jugoslavije
 Beograd

Ustanovljena leta 1862
Glavna filijala v Ljubljani
 Centrala v Beogradu

Državna hipotekarna banka upravlja vse državne, in javne fonde, pupilne, depozitne, cerkvene kapitale, denar ustanov itd.
 Sprejema hranilne vloge in plača letno 6% obresti.
Za vse bančne obveze jamči država.
 Banko upravlja neodvisni Upravni odbor.

Mali oglasi
Slovenec
 zajamčijo najpopolnejši uspeh